RUDYARD KIPLING

KIM

★

RUDYARD KIPLING

K I M

ROMAN vol. I

CAPITOLUL I

O, voi, ce bateţi spinoasele poteci Spre culmea judecăţii de apoi,

Fiţi buni, când rătăciţii vin la voi,

S-aducă har lui Budha în Kamakura.

Cu toate că se dăduseră porunci ca nimeni să nu se apropie, el totuşi încălecase pe ţeava tunului Zam- Zammah, care sta ridicat pe soclul lui de cărămizi, faţă în faţă cu vechea Ajaib Gher, sau Casa Minunilor, cum îi ziceau indigenii Muzeului din Lahore. Cel care stăpâneşte pe Zam-Zammah, „balaurul care suflă foc pe năriu, stăpâneşte şi provincia Punjab; de aceea de fiecare dată uriaşul tun de bronz înverzit este cea dinţii pradă care cade în mina cuceritorilor.

Mai mult sau mai puţin, Kim avea deplină dreptate să stea acolo unde era, deoarece reuşise să dea jos cu o lovitură de picior pe fiul lui Lala Dinanath, şi de vreme ce Punjabul era stăpânit de englezi, fiind şi el englez, era în drepturile lui. Cu toate că la faţă era tot atât de tuciuriu ca orice indigen, cu toate că de preferinţă vorbea dialectul ţării, Hmba mamei lui, cu un fel de intonaţie reţinută şi melodică şi cu toate că se amesteca între copiii din bazar, ca şi când ar fi fost de seamă lor, Kim era alb, un biet alb şi poate dintre cei mai amărâţi. O femeie metisă care avea grijă de el (o femeie care fuma opiu şi spunea că are un magazin de mobile antice aproape de piaţa unde staţionau trăsurile cele mai hodorogite), spusese misionarilor că ea este soră cu mama lui Kim; mama lui însă, fusese dădaca la copiii unui colonel, şi se măritase mai târziu cu Kimball O'Hara, un tânăr sergent indigen din regimentul irlandez Maverick. Mai târziu sergentul a intrat în slujbă la linia ferată Sind-Punjab-Delhi şi regimentul lui s-a întors în patrie fără el. Soţia lui muri de holeră la Ferozepore, iar O'Hara se apucă de băutură şi începu să vagabondeze din loc în loc, în lungul liniei ferate, de mână cu

copilaşul care nu avea mai mult de trei ani şi privea cu ochi miraţi în jurul lui. Societăţile de asistenţă şi misionarii se alarmară, din cauza soartei care aştepta pe acest copil şi vrură să-l ia de la el; O'Hara însă, dispăru din nou şi rătăci mereu, până în ziua când dete peste femeia aceasta, care fuma opiu, pe urmă se obişnui să fumeze şi el, şi muri cum sunt sortiţi să moară în India toţi albii de teapa lui. Toată averea rămasă pe urma lui erau trei documente; unuia îi spunea *ne varietur,* din cauză că aceasta era inscripţia de sub iscălitura lui, al doilea era „certificatul de liberare din armată ". Al treilea document era certificatul de botez al lui Kim. Aceste hârtii, spunea el cu mândrie, de câte ori era ameţit de opiu, vor face din Kimball un om, indiferent de ce i s-ar putea întâmpla. Pentru nimic în lume, Kim nu trebuia să se despartă de aceste hârtii, care făceau parte din seria de farmece care se leagă în dosul Muzeului, în casa aceea mare-albăstrie, căreia lumea îi zice Jadoo Gher sau Casa Vrejilor, cum se zice Lojei Masonice. Într-o bună zi, spunea el, totul se va aranja şi Kim va fi sărbătorit în mijlocul colonadelor de marmoră, coloane uriaşe şi minunate. Însuşi colonelul va veni călare pe un armăsar, în fruntea celui mai strălucit regiment din lume, ca să slujească pe Kim, care va fi mult mai slăvit decât ar fi putut să fie tatăl său. Nouă sute de robi, toţi unul şi unul, din cei care se închină Taurului Roşu într-un Câmp

Verde, îl vor sluji pe Kim, căci n-au uitat încă pe O'Hara, bietul O'Hara care a fost cândva contra-maistru la Ferozepore. Pe urmă începea să plângă cu amar şi st prăbuşea în fotoliul h&budt de trestie, care o-a pe terasa Aşa s-a întâmplat că după moartea lui, femeia a luat cele două hârtii de pergament, împreună cu certificatul de botez al băiatului şi le-a cusut într-o punguliţă de piele, apoi i le-a legat de gât cu un şnuruleţ.

— Într-o bună zi, spunea ea, aducându-şi aminte de vorbele lui O'Hara, îţi va ieşi în cale dintr-un câmp verde un uriaş taur roşu, împreună cu colonelul încălecat pe armăsarul lui înalt (apoi trecea pe englezeşte) şi urmat de cei nouăsute de slujitori voinici.

— Bine, răspundea Kim, voi ţine minte. Va veni un taur roşu şi Colonelul călare pe un armăsar, dar tatăl meu parcă spunea că înainte de toate, trebuie să vină doi oameni, care să facă toate pregătirile; căci el spunea că aşa se face întotdeauna, şi nici nu

s-ar putea ca farmecele să fie legate în altfel.

Dacă femeia s-ar îi gândit să trimită pe Kim, împreuna cu hârtiile lui la Jadoo-Gher, fără îndoială că Loja Provincială l-ar fi luat sub scutul d şi l-ar fi trimis la un Orfelinat Masonic din munţi; dar ea auzise multe despre farmece şi nu avea încredere în ceea ce făceau oamenii de acolo. Afară de asta, chiar Kim avea un plan al lui. Când ajunse la vârsta ca să-şi poată da seama de ceea ce se întâmplă în jurul lui, începu să se ferească de misionarii şi oamenii albi, care treceau foarte gravi pe uliţi, deoarece aceştia aveau obiceiul să-l întrebe ce face şi cine este. Oii Kim nu făcea nimic despre care ai fi putut spune că face şi el ceva cu adevărat. Ce e drept cunoştea ca nimeni altul feericul oraş Lahore, de la Poarta Deihi până la şanţurile cele mai din afară care înconjurau oraşul; era frate de cruce cu oameni care trăiau o viaţă tot atât de aventuroasă ca şi Haroun al Rashid; ducea un trai tot atât de zbuciumat ca în O mie şi una de nopţi, dar misionarii şi membrii din comitetele Societăţilor de binefacere ar fi fost incapabili să înţeleagă farmecul acestui fel de viaţă. Porecla lui în mahalalele oraşului era „prietenul tuturor14 şi din cauză că era uşor şi mlădios ca o şopârlă, primea de multe ori însărcinări pe care le îndeplinea noaptea, din partea tinerilor eleganţi cu obraji fini, trecând nesimţit peste acoperişurile caselor populate. Era vorba de felurite intrigi, pe care el le cunoştea tot atât de bine, pe cât de bine cunoştea şi înţelegea toate faptele rele, din ziua când se deprinsese să vorbească. Mai mult decât orice, îi plăcea însă, aventura în sine, furişările prin noapte în lungul hudiţelor întunecoase, când se căţăra pe burlanele streaşinilor ca să asculte cum ciripesc femeile adunate pe terase, învelite în pânza de întuneric, ca apoi să treacă în goană şi cu mijlocul plecat sub povara fierbinte de beznă, din terasă în terasă. Afară de asta, mai avea şi prietenii lui între oamenii sfinţi, fakirii care stau chirciţi în faţa altarelor lor, de pe marginea fluviului, sub umbra copacilor. Pe aceştia îi cunoştea foarte bine, şi-i salută zâmbind, când se întorceau de la cerşit, sau mânca din strachina lor, când ei nu erau de faţă. Femeia care îi purta de grijă, îl rugase cu lacrimi în ochi să poarte haine europene, pantaloni, cămaşă şi o pălărie moţată, cu toate acestea în zilele când punea crte ceva la cale, Kim prefera să îmbrace costumul hindustan sau mohamedan. Un tânăr elegant, cel care fusese găsit în fundul unei fântâni în

noaptea când s-a întâmplat cutremurul, îi dăruise într-un rând un costum complet hindustan, dintre cele care purtau copiii oamenilor de jos, când ieşeau pe stradă. Costumul acesta Kim îl aruncase sub nişte grinzi, în curtea lui Nilă Ram, care ţinea o cherestea în partea de sus a Punjabului. În curtea aceasta, trunchii uriaşi de deodari (cedri de India), erau depozitaţi, pentru ca să se zvânte o vreme, după ce făceau drumul din munţi pe apele râului Ravee. Când avea nevoie de haine, Kim le avea întotdeauna la îndemână, şi se întorcea acasă în zori. Rupt de alergătură pe urma unei nunţi, care avusese loc în timpul nopţii, sau de chiotele neîntrerupte de la câte o serbare hindustană. Din când în când, acasă se găsea şi câte ceva de mâncare, dar de cele mai multe ori nu se găsea nimic, şi Kim trebuia să iasă din nou în oraş, pentru ca să mănânce împreună cu copiii indigenilor, care îi erau prieteni.

Bătând neîncetat din călcâie în flancurile de bronz ale lui Zam-Zammah, Kim îşi uita din când în când, de prietenii săi Chota Lai şi Xbdullah, băiatul negustorului de acadele, şi arunca o glumă usturătoare la adresa agentului care făcea de gardă în faţa şirurilor de papuci, lăsaţi de vizitatori pe scările muzeului. Indigenul voinic şi înalt se uita la el, zâmbind cu bunăvoinţă: pe Kim îl cunoştea de multă vreme. Tot aşa făcea şi cu măturătorul care trecea în lungul străzii prăfuite, stropind colbul cu apă dintr-un burduf de capră, pe care îl purta atârnat de gât. Aşa şi cu Jawakir Singh, dulgherul muzeului, care era ocupat cu nişte lăzi noi de împachetat. Nimeni nu scăpa de el, afară de cei care veneau din afară de oraş şi se grăbeau să ajungă la Casa Minunilor pentru a vedea lucruri făcute de oameni din ţara lor sau aduse din alte părţi. Muzeul conţinea obiecte de artă şi produse ale industriei hindustane, şi oricine ar fi avut nevoie de vreo explicaţie, n-avea decât să o ceară custodelui care era gata oricând să-i dea toate l&muririle.

— Jos, dă-te jos, striga Abudullah, căţărându-se pe roţile lui Zam-Zammah.

— Taică-tu e bucătar şi maică-ta ţine tingirea, striga Kim cât îl lua gura. E multă vreme de când musulmanii au pierdut pe Zam-Zammah!

— Lasă-mă să mă urc şi eu, scâncea micul Chota Lai, care purta un fes brodat cu fir. Tatăl lui era un negustor a cărui avere era preţuită la cel puţin jumătate milion de lire sterline; India

însă, este singura ţară din lume, cu adevărat democratică.

— Şi hindustanii au pierdut pe Zam-Zammah; li l-au luat musulmanii. Taică-tu e plăcintar…

Se opri, căci de după colţul străzii, care venea din furnicarul cartierului Moţi Bazar, apăru un om de care Kim, cu toate că se mândrea că el cunoaşte toate ţjasele de oameni, nu mai văzuse niciodată. Era un bărbat înalt de aproape şase urme, îmbrăcat într-o haină, numai petece peste petece, dintr-o stofă ieşită de soare de parcă ar fi fost o pătură pentru căi; cu toate acestea Kim fu capabil să recunoască după aceste petece din ce fel de neam de oameni ar putea fi. În brâu avea o călimară lucrată în fier, şi un şirag de mătănii cu boabe de lemn, în felul celora pe care le poartă oamenii sfinţi. În cap avea o pălărie uriaşă şi ţuguiată. Era galben la obraz că ceară şi numai creţuri, de parcă ar fi fost frate cu Fook Sing, cavaful chinez din bazar. La coada ochiului pleoapele lui se pătureau una peste alta, iar ochii îi luceau în cap ca nişte schije de onyx.

— Cine o fi ăsta? Întrebă Kim pe tovarăşul său.

— Mi se pare că trebuie să fie un bărbat, răspunse Abdullah, băgându-şi degetul în gură şi făcând ochii mari.

— Despre asta nici vorbă, răspunse Kim, dar nu se poate să fie un bărbat din India, de felul celor pe care eu l-am mai văzut, pini acum.

— Mi se pare că trebuie să fie preot, şopti Chota Lai, uitându-se pe furiş, la şiragul de mătănii al străinului. Ia priveşte! Ai zice că vrea să intre în Casa Minunilor.

— Stai, stai, căci nu înţeleg ce spui, se auzi glasul sergentului care dă de zor din cap. (Agentul vorbea dialectul Punjabi). O, Prieten al tuturora, ce va fi spunând oare?

— Trimite-l încoace, strigă Kim, apropiindu-a călcâfle şi săltând de pe Zam-Zammah.

— Se vede că e străin, dar tu eşti un bivol.

Omul se întoarse deznădăjduit în partea unde erau băieţii, şi se îndreptă spre ei. Străinul părea foarte bătrân şi gluga lui mai păstra încă mirosul şneapănului adus de pe culmile munţilor.

— Ascultaţi copii, ce este în casa aceasta mare din faţa voastră? Întrebă el destul de limpede în dialect urdu.

— Aceasta este Ajaib Gher, sau Casa Minunilor, răspunse Kim, fără să i se adreseze nici cu Lala nici cu Kiam, cum era obiceiul.

— Nu mai spune! Casa Minunilor! Aş putea să intru şi eu?

— Scrie deasupra uşii, că toată lumea e slobodă să intre.

— Fără să plăteşti nimic?

— Eu intru şi ies când îmi place, cu toate că nu sunt bancher, răspunse Kim, râzând.

— Să mă iertaţi, căci eu sunt om bătrân şi n-aveam de unde şti. Apoi pipăindu-şi mătăniile, se întoarse şi privi peste umăr spre Muzeu.

— Din ce fel de neam eşti? Unde e casa dumitale? Vii de departe? Îl întrebă Kim.

— Am venit pe la Kulu… de dincolo de Kaila… dar de unde să ştii tu de aşa ceva? Am coborât dintre munţii unde aerul şi apa e proaspătă şi rece, adăugă el oftând.

— Aha! Exclamă Abdullah, ridicând nasul în vânt. Khitai (un chinez) Fook Shing, îl dase odată afară din prăvălie din cauză că scuipase spre un idol, care trona printre condurii înşiraţi pe jos.

— Pahari! (muntean) adăugă Chota Lai.

— Da băiete… un muntean din munţii pe care tu nu-i vei vedea niciodată. Ai auzit de Bhotiyal (Thibet)? Eu nu sunt Khitai, ci Bhotiyal (tibetan) şi dacă vrei să ştii, numaidecât, sunt un lama, sau *guru,* cum se spune în limba voastră.

— Un *guru* din Thibet? Se miră Kim. Până acum nu am văzut un astfel de om. Prin urmare sunt şi în Thibet hindustani?

— Noi facem parte dintre cei care caută Drumul de Mijloc, şi trăim împăcaţi în lamaseriile noastre. Înainte de a muri, am coborât să văd cele patru minuni. Dar cum se face că voi, care sunteţi nişte copii nevârstnici, ştiţi tot atât de multe ca şi mine, care sunt bogat în zile? Întrebă străinul şi-i privi cu bunăvoinţă.

— Ai mâncat ceva?

Moşneagul se scotoci în sân şi scoase o căţue veche de lemn de care poartă cerşetorii. Copiii deteră din cap în semn de înţelegere, căci toţi preoţii pe care îi ştiau, erau cerşetori.

— Încă nu mi-e foame, şi-şi întoarse capul spre soare, întocmai ca o broască ţestoasă. E adevărat că în Casa Minunilor sunt o mulţime de icoane? În Casa din Lahore! Repetă străinul, ca pentru a fi mai bine înţeles.

— E adevărat, răspunse Abdullah. Casa e plină de zeităţi păgâne. Mi se pare că şi tu te închini la idoli.

— Nu-l asculta ce spune, interveni Kim. Aceasta este

Casa Guvernului şi într-însa nu sunt niciun fel de idoli, decât un sahib cu o barbă mare albă. Hai cu mine şi ţi-o voi arăta.

— Preoţii străini mănâncă copii, şopti Chota Lai.

— Acesta mai e şi străin, un *but-parast* (idolatru) adăugă Abdullah, care era mahomedan.

Kim începu să râdă.

— Aceştia sunt puişori; hai fugiţi de vă ascundeţi sub poala mamei voastre. Haide moşule cu mine.

Kim îşi făcu loc pe uşă, făcând să se învârtească răşchitoarea care închidea intrarea şi înregistra automat orice vizitator. Bătrânul venea după el, apoi se opri dintr-o- dată şi rămase minunat de ceea ce vedea. În hollul de la intrare erau rânduite statui uriaşe de provenienţă greco- budhistă, a căror vechime n-ar putea să o precizeze decât savanţi specialişti, executate de artişti al căror nume a fost acoperit de uitare şi a căror mână fusese călăuzită în mod fericit de inspiraţia venită cine ştie cum, dintr-un pământ atât de depărtat până în ţara lor, împrumutându-i geniul Eladei antice. În sala aceasta se găseau sute de fragmente de figuri, de frize lucrate în basoreliefuri, de lespezi în mozaic, reprezentând figuri colorate care împodobiseră odinioară pereţii anticelor *stupe* şi *vihare budhiste* din partea de miază-noapte a ţării, iar acum erau etichetate şi catalogate aci, ca să facă podoaba şi mândria Muzeului. Cu ochii mari străinul se uita cu toată atenţia la tot ce vedea în jurul lui, pe urmă privirile n rămaseră fixate asupra unui basorelief, care reprezenta apoteoza lui Budha. Marele Budha era reprezentat şezând pe o petală de floare de lotus, care era atât de fin reliefată, încât îţi făcea impresia că este reală. În jurul lui era prosternat un întreg cortegiu de regi, de străbuni şi de zeităţi budhiste din timpuri străvechi. Mai încolo în marmură se vedea oglinda apei acoperite cu flori de lotus, iar pe oglinda ei zburdau peşti şi păsări acvatice. Deasupra lui se vedeau doi *dewa* cu aripi de flutur, care îi ţineau deasupra capului o coroană de flori, iar mai sus, erau alţi doi care ţineau în mâini o umbrelă deschisă deasupra căreia se vedea diadema de perle Bodhisat.

— Domnul; Stăpânul! Este însuşi Sakya Muni, şopti străinul, căutând să-şi stăpânească un hohot de plâns, şi mai mult în şoaptă începu să intoneze minunata invocaţie a imnului budhist:

A Lui este drumul, drumeţul Şi Legea… şi totul, acum am aflat
Pe cel care Maya la sân l-a purtat,
Stăpân în Ananda… înţelept Bodhisat.

— Prin urmare este aci, şi aci este cea mai desăvârşită Lege,

alături de El. Pelerinajul meu începe cu bine. Ce lucrare desăvârşită! Ce artă!

— Uite colo este şi sahib, zise Kim făcându-şi loc printre vitrinele şi dulapurile unde erau rânduite obiectele expoziţiei de Arte şi Meserii. Un englez cu barbă albă se uita la lama care se întoarse grav ca să-l salute, şi scotocindu-se prin buzunare scoase un camet şi un petec de hârtie.

— Da, aşa mă cheamă, zise englezul şi zâmbi stângaci, căutând să descifreze caracterele întortochiate ale scrisului.

— Mi l-a dat unul dintre ai noştri care a făcut un pelerinaj la locurile sfinte, zise lama. Acum este stareţul lamaseriei Lung Cho, şi mi-a povestit şi despre acestea, adăugă el ridicând braţul şi arătând lucrurile din jurul lui.

— Atunci fii bine venit, lama din Thibet. Iată icoanele, şi tot aci sunt şi eu, răspunse englezul privindu-l fix, pentru a aduna înţelepciune; intră câteva clipe la mine în birou.

Bătrânul tremura de emoţie.

Biroul era un spaţiu îngust, despărţit de galeria statuilor numai de un perete subţire de scânduri. Kim se întinse pe jos şi-şi lipi urechea de o crăpătură care se vedea între scândurile de cedru, şi conform obiceiului său, căută să audă ce vorbesc cei dinăuntru, şi să pândească.

Partea cea mai mare din ceea ce vorbea custodele cu lama era mai presus de înţelegerea lui. Străinul începu să vorbească custodelui, cu oarecare sfială despre lamaseria din care făcea şi el parte, mânăstirea Such-zen care era în faţa Stâncilor Colorate, la patru luni de drum din Lahore. Custodele aduse un album uriaş şi după o scurtă căutare îi arătă lamaseria care era ridicată în vârful unei stânci de la înălţimea cărora se vedea toată valea închisă între pereţii straturilor de piatră multicoloră.

— Da, da această este, încuviinţă lama, scoţând o pereche de ochelari cu ramă de os, de provenienţă chinezească. Uite şi portiţa pe unde aducem lemnele de care avem nevoie în timpul iernii. Dar cum se face că tu… sau mai bine zis englezii să ştiţi despre asta? Odată mi-a vorbit despre asta unul care era stareţ la Lung-Cho, dar nu l-am crezut. Domnul… Cel a tot Puternic… este cinstit şi de lumea din părţile acestea? Viaţa lui este cunoscută de cei de aici?

— Povestea vieţii lui o găseşti săpată în întregime pe pietrele care le vezi aici. Vino să te convingi, după aceea te vei mai

odihni.

Străinul ieşi, alături de custode şi se îndreptară împreună spre galeria principală, şi trecând prin faţa monumentelor cu toată veneraţia cuvenită unui drept credincios, le privi cu ochiul cercetător al omului care le înţelege.

Fiecare amănunt al acestei povestiri minunate fu retrăit de el în faţa fragmentelor de monumente care uneori Q consternau din cauza influenţelor străine din Elada, dar care îl emoţionau cu toate acestea ca pe un copil în faţa unui lucru nou pe care Q vede pentru prima dată. Acolo unde continuitatea era întreruptă din cauza fragmentelor pierdute ale pietrelor, cum era cazul la Buna Vestire, intervenea custodele care deschidea numaidecât în maldărele lui de cărţi, franceze şi germane, la pagina unde erau reproducerile fotografice a părţilor pierdute.

Aci era cuviosul Asita, care nu este altceva decât corespondentul lui Simion din cathechismul creştin, ţinând Copilul Sfânt pe genunchi în timp ce mama şi tatăl copilului ascultă cuvintele lui; dincolo erau descrise întâmplările din legendă lui Devadatta. Aci era păcătoasa umilită care învinuise pe Domnul de prihană; mai încolo era învăţătorul în Parcul Cerbilor, împărţind învăţătura; minunea era Bodhisat în haină domnească de prinţ; taina care uimise pe cei care se închinau focului; taina naşterii; moartea lui Kusinagara, când învăţăcelul cel slab de înger a leşinat; mai încolo erau scene nenumărate de meditaţie sub arborele Bodhi şi scene de adoraţie faţă de căţuea milelor. După câteva clipe, custodele îşi dete seama că vizitatorul său nu era un simplu cerşetor ci un erudit desăvârşit. Trecură din nou prin toate galeriile încărcate de monumente, în faţa cărora lama lua cât un grăunte de tabac, în timp ce-şi ştergea ochelarii, şi vorbea cu repeziciune uimitoare un amestec de *Urdu* cu *Thibetană.* Auzise şi el despre călătoriile pelerinilor chinezi Fo-Hian şi Hwen-Thiang, şi ar fi dorit să ştie dacă însemnările acestora au fost traduse. Îşi reţinu respiraţia în timp ce răsfoia lucrările lui Beai şi Stanislas Julien.

— Toate acestea se găsesc aici! Un adevărat tezaur care stă sub pază.

Luă o atitudine plină de respect, în timp ce ascultă' traducerea grăbită în dialect *urdu* a acestor fragmente. Pentru prima dată află despre lucrările savanţilor europeni, care după aceste pietre şi alte documente, reuşiseră să reconstitue şi să

identifice Locurile Sfinte, care au fost Leagănul Budhismului. Pe urmă, custodele îi arătă o hartă uriaşă, pe care erau o mulţime de însemnări în puncte şi linii galbene. Degetul lui uscat şi cafeniu, urmărea pe hartă drumul tras de creionul custodelui: ici era Kapilavastu, colo Regatul Mijlociu, iar dincolo Mahabodi, care este Mecca budhismului; mai încolo era Kusinagara, loc de tristă amintire, unde a murit Prea Sfântul. Bătrânul se plecă adânc asupra hărţii şi rămase o vreme cufundat în profundă tăcere, în timp ce custodele îşi aprinse luleaua pentru a doua oară. În timpul acesta, Kim adormise. Când se trezi, îşi aduse aminte de vorbele pe care le schimbaseră cei doi, şi i se păru că acum începe să le înţeleagă mai bine decât la început.

— Aşa s-a întâmplat, o tu izvor de înţelepciune, că eu m-am urnit la drum ca să vizitez locurile sfinte, pe care le-au călcat picioarele Lui; să merg până la locul unde s-a născut, sau chiar până la Kapila, apoi până la Maha Bodhi, unde este mânăstirea Buddh Gaya, până la Parcul Cerbilor şi Kusinagara, unde a murit.

Glasul străinului se mai mulcomi:

— Am venit singur până aici. Vreme de cinci… de şapte… de optsprezece… de patruzeci de ani, mi-am dat seama că Legea Veche nu se mai cinsteşte; învăţăturile ei după cum ştii şi tu, sunt îngreunate de tot felul de netrebnicii şi de farmece, şi de idolatrie, cum spunea până şi băiatul pe care l-am întfinit la intrare: de *but-parasti.*

— Aşa se întâmpla cu orice credinţă.

— Aşa crezi? Am citit cărţile din lamaseria unde sunt eu, dar mi s-au părut ca smoala uscată; noul ritual pe care n slujim noi cei care spunem că am reformat legea, nu are nici el prea multă cinstire în faţa ochilor mei împăienjeniţi. Chiar cei care urmează învăţăturile Domnului celui Drept, sunt în continuă harţă unii cu alţii. Totul este deşărtăciune. Da, *maya* este o închipuire deşartă. Pe mine însă mă chinuiesc alte porniri (şi obrazul galben, brăzdat de creţuri nenumărate, se apropie cu câteva degete de custode, în timp ce unghia ascuţită a arătătorului bătea în masă). Înţelepţii voştri, după cât se vede din aceste cărţi, au urmat pas cu pas piciorul Sfântului în rătăcirile lui, dar au mai rămas şi amănunte la care ei nu s-au gândit şi nu le-au dat dezlegare. Nici eu nu ştiu nimica… de unde aş putea să ştiu… dar eu mă voi libera din Roată Lucrurilor trecătoare (evoluţia prefacerii) şi voi ieşi la drum larg deschis. (Străinul

zâmbi mulţumit). În calitate de pelerin spre locurile Sfinte, se va ţine seamă de vrednicia mea. Dar mai este ceva. Ascultă la adevărul pe care ţi-l voi spune acuma. Când Mântvritorul nostru ajunse la vârsta cerută şi se gândi să-şi ia tovarăşă de viaţă, oamenii din curtea tatălui său, spuneau că e prea şubred, pentru a se însura. Tu ştii de asta?

Custodele dete din cap, în timp ce se gândea la ce îi va spune străinul.

— Atunci l-au supus pe el întreitei încercări care se făcea cu toţi care veneau la curte. Iar când i-au dat arcul în mână, l-a frânt în două şi Domnul a cerut atunci să-i dea un arc pe care nu l-a putut încă nimeni întinde. De asta ştii?

— E scris în cărţi, şi am citit.

— Când a întins arcul, săgeata a trecut dincolo de toate semnele dinainte puse, până s-a pierdut din vedere. Târziu, când săgeata a căzut, pe locul unde a atins pământul a izbucnit un izvor, care în câteva clipe s-a îngroşat şi s-a făcut râu, şi râului acestuia i s-a dat darul, din bunăvoinţa Domnului şi a vredniciei Lui înainte de a se mântui, că tot cel ce va intra întrînsul şi se va spăla, spălat va fi de toată spurcăciunea şi de tot păcatul.

— Aşa scrie în cărţi, aprobă custodele.

Lama respiră din adânc.

— Izvor de înţelepciune, unde este râul acesta? Unde este locul unde a căzut săgeata?

— Dragul meu frate, asta eu nu am de unde să o ştiu, răspunse custodele.

— Fără îndoială că nu ştii, dacă nu vrei să ştii sau te faci că ai uitat… tocmai acest lucru pe care nu vrei să mi-l spui. Eu cred că tu trebuie să ştii! Ascultă, eu sunt om bătrân. Te întreb, bătmdu-mi fruntea în ţarina pe care o calcă picioarele tale, izvor al înţelepciunii: *ştim* că El a întins arcul; *ştim* că a plecat săgeata şi a căzut; *ştim* că a ţişnit izvorul. Unde este deci râul? Visurile mele mi-au spus să mă duc să-l caut. De aceea am venit. Sunt aici. Unde este râul pe care îl caut?

— Îţi închipui că dacă aş şti unde este, nu ţi-aş spune fără nicio sfială?

— Intrând în apa râului acesta, te poţi izbăvi de Roată Lucrurilor trecătoare, continuă lama, fără să ţină seamă de vorbele custodelui. Râul săgeţii. Mai gândeşte-te odată. Poate

este un pârâiaş a cărui albie este seacă în timpul arşiţei? Dar nu cred că înalt Prea Sfântul să-şi bată joc de un om bătrân ca mine.

— Eu nu ştiu; n-am de unde şti.

Lama îşi apropie din nou faţa lui brăzdată de mii de creţuri, până la un laţ de mină de obrazul englezului.

— Văd că nu ştii. Tu nu cunoşti legea nici nu o cinsteşti, deci pentru tine această cunoştinţă a rămas închisă.

— Da, închisă şi ascunsă.

— Frate, amândoi suntem legaţi, şi tu şi eu; dar eu mă voi izbăvi – şi ridicându-se în picioare, îşi aşeză faldurile dulamei cu care era îmbrăcat – plec să mă izbăvesc de ceea ce mă leagă. Vino şi tu cu mine.

— Eu sunt legat, răspunse custodele. Dar tu unde ai de gând să te duci?

— Deocamdată unde m-aş putea duce, decât la Kashi (Benares)? Acolo va trebui să găsesc într-un templu un slujitor al dreptei credinţe. Fără îndoială şi el caută drumul în taină, şi s-ar putea să aflu ceva de la el. Poate va vrea să plece ’âmpreună cu mine la Buddh Gaya. Pe urmă vom apuca spre miazănoapte şi spre apus, ca să ajung la Kapilavastu, unde voi începe cercetările pentru ca să găsesc râul. Sau mai bine, voi cerceta toate locurile pe unde voi trece, căci nimeni nu cunoaştş unde a căzut săgeata.

— Dar cum te vei duce? Drumul până la Delhi e lung, dar şi mai lung până la Benares.

— Pe jos, prin pulberea drumului şi cu trenul. De la Pathânkot, de cum am ieşit dintre munţi, am venit încoace cu *te-rainul.* Merge mai repede. La început m-am mirat văzând stâlpii aceia înalţi, înfipţi în marginea drumului, cum îşi deapănă firele (şi făcu un gest cu mâna, ca să arate cum se deapănă firele de sârmă pe stâlpii telegrafului, când se şterg pe sub fereastra unui vagon). După o bucată de vreme înţepenisem şi mi-a venit poftă să umblu din nou pe jos, aşa cum eram obişnuit.

— Eşti sigur că nu vei rătăci drumul? Întrebă custodele.

— De asta nu trebuie să am nicio grijă, căci e deajuns să întreb» pe cineva şi să plăteşti, ca oamenii anutne însărcinaţi cu aceasta, să te îndrepte acolo unde vrei să ajungi. Atâta ştiam şi eu chiar înainte de a părăsi lamaseria, din informaţiile sigure pe care le aveam răspunse lama cu mândrie.

— Şi când ai de gând să pleci?

Custodelui îi venea să zâmbească în faţa acestei dovezi de amestec al vechei credinţe pe cale să dispară, Cu progresul modem realizat în Incua contemporană.

— Cât se poate de repede. Mă voi duce din loc în loc prin toate părţile pe unde a trăit, până când voi da de rţuJ pe care îl caut. Afară de asta am văzut şi o hârtie pe care sunt ceasurile de plecare ale *te-rainurilor* spre miazăzi.

— Dar cu hrana ce faci?

De obicei un lama când pleacă la drum are ascunşi asupra lui bani buni, dar custodele voia să fie sigur că nu se înşală.

— În timpul călătoriei voi mtinde căţuea Domnului ^ calea trecătorilor. Da, voi face acest drum ca şi el, şi Voj renunţa la tihna pe care mi-ar fi dat-o mânăstirea. Când am coborât din munţi, aveam cu mine un *cheia* (discip0j) care cerşea pentru mine, aşa cum spune legea, dar făcând un popas la Kulu, a fost apucat de friguri şi a murit Acum nu mai am *cheia,* dar voi întinde eu singur câţujă în calea trecătorilor ca să dau prilej oamenilor milostivi să facă fapte plăcute Domnului.

Străinul ridică fruntea cu mândrie. Călugării învăţaţi din lamaserii nu au obiceiul să cerşească, dar acest lama era un suflet entuziasmat de viziunea sa.

— Bine, zise custodele şi zâmbi. În cazul acesta fie-mi iertat să fac şi eu o faptă bună. Eu şi cu tine, suntem amândoi din aceeaşi breslă. Uite un carnet nou de hârtie englezească: iată şi câteva creioane ascuţite, mai subţir; sj mai groase, tocmai bune pentru un scrib. Dă-mi acuma ochelarii tăi.

Custodele îi puse la ochi şi constată că erau plini de zgârieturi, dar se potriveau cu cei pe care-i întrebuinţa el.

— Încearcă-i pe aceştia, şi-i întinse ochelarii lui.

— Un fulg! Sunt ca un fulg de uşori. (Bătrânul ridică privirea încântat şi încreţi nasul). Aproape nici nu-i simt, şi văd foarte limpede prin ei.

— Sunt din *bilaur* (cristal) şi nu se vor zgâria niciodată. Îţi doresc să-ţi fie de ajutor la găsirea râului pe care îl cauţi, căci ţi-i dau ţie.

— Îi primesc şi voi lua şi creioanele şi carnetul, ca un semn de prietenie a unui preot faţă de alt preot, zise lama. Iar acum (şi băgând mina în brâu desprinse călimara de fier lucrat şi o puse pe masa custodelui), primeşte asta ca să-ţi aduci aminte de

întqnirea noastră. Aceasta este călimara mea. E un lucru tot atât de bătrân ca şi mine.

Călimara străinului era un obiect foarte vechi, împodobit cu motive chinezeşti, lucrat dintr-un fier care astăzi nu se mai găseşte în comerţ, şi custodele îşi simţise inima tresărind din primul moment, când văzuse călimara, căci instinctul lui de colecţionar îl făcuse să-şi dea seama numaidecât de valoarea ei. Cu toate acestea pentru nimic în lume, lama nu şi-ar fi luat darul înapoi.

— Când mă voi întoarce, după ce voi găsi râul pe care îl caut, îţi voi aduce un desen făcut după Padma Samthora, de felul celor pe care la lamaserie le lucram pe mătase. Da, condnuă lama râzând, şi-ţi voi aduce unul şi după Roata Vieţii, căci tu şi cu mine, amândoi suntem din aceeaşi breaslă.

Custodele ar fi vrut să-l mai reţină, căci astăzi în lume nu se mai găsesc decât foarte puţini oameni care se pricep să mânuiască penelul de tuş pentru a face desenele budhiste care după cât se ştie, sunt pe jumătate desenate cu tot felul de imagini. Străinul însă se depărtă cu paşi mari, şi oprindu-se pentru câteva clipe de meditaţie în faţa uriaşei statui Bodhisat, ieşi grăbit prin uşa, în pragul căreia rişchitoarea intrării se învârti de câteva ori.

Kim se luă după el, ca o umbră. Cuvintele *pe* care le auzise de la cei doi oameni îl emoţionaseră. Străinul acesta părea să fie ceva cB totul nou şi neaşteptat în viaţa lui, de aceea era hotărât să ducă mai departe cercetările începute, cum ar fi făcut în cazul când ar fi fost vorba de o clădire nouă pe care ar fi văzut-o în oraş sau de o serbare strălucită în Lahore. Acest lama era o descoperire a lui personală şi era hotărât să o păstreze, căci să nu uităm că şi mama lui Kim fusese irlandeză.

Moşneagul se opri în faţa lui Zam-Zammah şi se uită împrejurul lui până când ochii i se fixară asupra lui Kim. Primul avânt al pelerinajului începu să-l părăsească tocmai în această clipă, şi se simţea bătrân, obosit şi rătăcitor prin lume, flămând şi străin.

— Nu te aşeza sub tun, strigă agentul trufaş, întorcându-se spre el.

— Taci din gură, bufniţă! Răspunse Kim în locul străinului. Aşează-te dacă vrei să te aşezi, străine. Ascultă Dunnoo, când spuneai că ai furat papucii lăptăresei?

Acuzaţia aceasta venită pe neaşteptate contra agentului, era cu totul lipsită de temei, dar Dunnoo ştia că la nevoie glasul ascuţit al lui Kim ar fi putut să răscolească legiuni întregi de copii de prin hudiţele bazarului, ca să-i facă alai; de aceea nu mai zise nimic.

— Cui voiai să te închini, aşezându-te aci? Întrebă Kim, trăgându-se în umbră alături de lama.

— Copilule, eu nu mă închin nimănui, ci m-am prosternat în faţa Legii celei drepte.

Kim ascultă răspunsul străinului fără să clipească şi primi explicaţia cu această nouă zeitate, căci el mai cunoştea şi altele.

— Şi ce ai de gând să faci?

— Să cerşesc. Abia acum mi-am adus aminte că a trecut multă vreme de când am mâncat şi am băut pentru ultima dată. Care sunt obiceiurile milosteniei în acest oraş? Ceri fără să ridici glasul şi întinzi mâna în tăcere, cum se face în Thibet, sau strigi în gura mare?

— Cel care cerşeşte în tăcere va muri în tăcere, răspunse Kim întrebuinţând o zicătoare indigenă. Lama încercă să se ridice în picioare, dar nu mai avu putere şi aducându-şi aminte de discipolul său mort departe la Kulu, oftă îndurerat

— Dă-mi căţuia ta. Eu cunosc oamenii din oraşul acesta… cunosc pe toţi cei carp sunt milostivi. Dă-mi-o şi ţi-o voi aduce plină cu de-ale mâncării.

Ca un copil, fără să mai aştepte îmbiere, bătrânul îi întinse căţuia.

— Stai aci şi te odihneşte. Eu cunosc oamenii.

O luă la fugă până ajunse în faţa dughenei unui *kunjiri,* un negustor de legume din clasa de jos care stă în faţa liniei de tramvai de la marginea oraşului, în drum spre Moţi Bazar. Femeia negustorului cunoştea pe Kim de multă vreme.

— Ia te uită, nu cumva te-ai făcut *yogi,* de umbli la cerşit cu căţuia? Se miră femeia.

— Nu m-am făcut, răspunse Kim cu mândrie, dar a sosit un preot nou în oraş, un om cum eu n-am mai văzut până acum.

— Preot bătrân său pui de tigru e tot una, răspunse femeia supărată. Sunt sătulă de preoţi noi, căci se reped la mărfurile noastre ca roiurile de muşte. Nu cumva tatăl copilului meu este sac fără fund, ca toată lumea să vină la mine după milă?

— Ba deloc, răspunse Kim, căci bărbatul tău este mai mult

yagi (rău din fire) decât *yogi.* Preotul acesta însă este un nou venit, şi sahibul de la Casa Minunilor i-a vorbit ca unui frate.'Haide măicuţă dragă, umple căţuia cu ceva de mâncare, căci mă aşteaptă.

— Nu mai spune! Căţuia asta! Tu nu vezi că e mare cât un burduf; ca să ţi-o umplu, va trebui să-ţi dau mai mult decât îmi ia taurul sfânt al lui Shiva. Azi dimineaţă a trecut pe aici şi mi-a golit un coş de trufe; acum mai vii şi tu să-ţi umplu căţuia. Iată-l că vine din nou.

Taurul uriaş de culoare cenuşie venea indiferent şi mândru, făcându-şi loc printre lumea pestriţă, iar între dinţi zdrobea o banană pe care o smulsese din coşul unui trecător. Era chiar taurul brahman al cartierului. Venea drept la dugheana negustorului de legume şi în faţa şiragului de coşuri se opri, parcă ar fi ştiut dinainte că are acest privilegiu, şi începu să amuşine înainte de ce s-ar decide ce legume să aleagă. Kim ridică piciorul şi cât ai clipi îi trânti un călcii peste botul umed şi albastru. Taurul sforăi supărat şi trecâhd linia tramvaiului, se duse în altă parte, dar i se vedea greabănul tremurând de supărare.

— Vezi, te-am scăpat de la o pagubă cu care ai fi putut să-mi umplii căţuia asta de trei ori, nu odată. Acum măicuţo, dă-mi o mină de orez, o coadă de peşte uscat şi 0 lingură de legume.

Din fundul dughenei unde era întins stăpânul se auzi un mormăit

— A gonit taurul şi e bine că omul să facă pomană, îşi zise femeia apoi luându-i căţuia din mână, ' i-o umplu cu orez fierbinte.

— Trebuie să ştii că yogi al meu nu e vacă, zise Kim făcând o groapă în mţjlocul orezului. N-ar strica o bucăţică de friptură, o ciosvârtă de plăcintă şi câteva fructe, chiar conservate. Cred că i-ar face plăcere.

— În groapa pe care ai făcut-o ar intra şi capul tău, răspunse femeia răstită. Cu toate acestea îi aduse o bucăţică de friptură cu legume, o felie de plăcintă peste care aşternu un strat subţire de unt, iar alături de friptură aşeză o bucăţică de tamarin murat Kim se uita mulţumit la bucatele îngrămădite în căţue.

— Ai făcut o faptă bună, şi să ştii că atunci când eu voi fi în bazar, taurul nu va mai îndrăzni să se apropie de dugheana ta.

G un cerşetor neruşinat.

— Dar tu ce eşti? Întrebă femeia şi începu să râdă. Despre tauri însă caută de a nu vorbi, decât numai bine. Parcă tu venise-şi într-o zi să-mi povesteşti că un Taur Roşu va veni dintr-un câmp la tine, ca să-ţi dea ajutor. Haide, ia-o la picior şi spune sfântului să mă pomenească şi pe mine în rugă lui. Poate cunoaşte şi un leac care să. Folosească fiicei mele pentru boala de ochi de care suferă. Întreabă-l nu cumva ştie ceva, căci tu eşti Micul Prieten al tuturor.

Kim însă era departe, înainte ca ea să fi terminat cel din urmă cuvânt, săltând într-un picior şi căutând să se ferească de clinii de pripas sau de alţi flămânzi care îi ieşeau în cale.

— Aşa cerşesc pe aici cei care se pricep să cerşească, zise el cu mândrie, văzând pe lama că deschide ochii mari şi se uită minunat la conţinutul căţuei. Mănâncă, voi mânca şi eu cu tine. Ascultă *bhistie,* strigă el grădinarului care stropea straturile de flori din faţa muzeului. Dă-ne puţină apă. Noi bărbaţii am însetat.

— Voi bărbaţii 1 ripostă *bhistie* râzând. Oare va fi de ajuns un burduf pentru doi inşi ca voi. Beţi dar, în numele Celui prea Milostiv.

Grădinarul dete drumul unei şuviţe subţiri de apă în palmele lui Kim care începu să bea din pumni, cum era obiceiul indigenilor. Lama însă se scotoci pe sub giubea şi scoase o ulcică, apoi începu să bea cu înghiţituri lungi.

— E un *pardesi* (străin) zise Kim întorcându-se spre grădinar, când văzu că lama începu să murmure ceva într-o limbă străină: probabil binecuvântare.

Mâncară amândoi şi se săturară, apoi şterseră fundul căţuiei. Pe urmă lama scoase o tabacheră uriaşă şi luă între degete câteva fire de tutun pe care le trase pe nări. După ce îşi plimbă printre degete şiragul de mătănii, aţipi în somn uşor, caracteristic oamenilor bătrâni, în timp ce umbrele în jurul lui Zam-Zammah începeau să se prelungească.

Kim se ridică şi se duse până la prăvălia unei tinere mahomedane unde ceru să-i dea şi lui o ţigară de cele lungi din care fumează studenţii Universităţii din Punjab, unde toţi tinerii caută să imite obiceiurile englezilor. Pe urmă se aşeză pe vine şi în timp ce fuma, începu să se gândească, pentru ca la sfârşit să se ridice din nou şi să se îndrepte spre depozitul de cherestea al

lui Nilă Ram.

Lama nu se trezi decât în clipa când furnicarul vieţii de noapte începu să mişune din nou în jurul lui, şi în lungul uliţelor se aprindeau felinarele, iar funcţionarii şi slujbaşii birourilor Guvernului se întorceau acasă. Privirile lui începură să răscolească în toate părţile, dar nimeni nu-l lua în seamă, afară de un copilaş hindustan cu turbanul murdar şi în haine de culoare gălbuie. Bătrânul îşi lăsă capul pe genunchi şi începu să scâncească.

— Ce s-a întâmplat? Întrebă băiatul care se oprise în faţa lui. Ai fost jefuit de cineva?

— Nu m-a jefuit nimeni, dar noul meu *cheia* a plecat şi nu ştiu unde să-l găsesc. Unde s-o fi dus?

— Ce fel de om era discipolul tău?

— Era un copil care mi-a fost trimis în locul celui care a murit, drept răsplată pentru că m-am umilit în faţa Legii celei drepte care este acolo, şi întinse braţul spre Muzeu. Mi-a fost trimis ca să-mi arate drumul pe care îl pierdusem. El m-a dus la Casa Minunilor şi îndemnat de vorbele lui am îndrăznit să vorbesc cu omul care este custodele, aşa că m-am liniştit şi m-am întărit sufleteşte, după ce am vorbit cu el. Când a început să mă chinuiască foamea, s-a dus şi a cerşit pentru mine, cum face orice *cheia* pentru învăţătorul său. Pe negândite mi-a fost trimis şi pe negândite a plecat Făceam planul ca pe drumul până la Benares, să-l învăţ să cunoască Legea.

Kim se minună ascultându-l ce spune, căci auzise şi conversaţia dintre el şi custodele Muzeului, şi mai ştia că bătrânul spune adevărul, ori aceasta este o virtute cu care un indigen nu se prea laudă în faţa unui străin.

— Acum îmi dau seama că mi-a fost trimis anume, ca să-mi aduc aminte că eu voi găsi ceea ce caut.

— Râul cu săgeata? Întrebă Kim şi zâmbi mulţumit.

— Nu cumva este şi aceasta o prevestire? Se minună străinul. N-am vorbit cu nimeni despre ceea ce caut, afară de custodele icoanelor de aci. Spune-mi cine eşti tu?

— Sunt *cheia* al tău, răspunse Kim şi se aşeză alături de lama, cu picioarele încrucişate sub el. Până acum nu am văzut niciodată om care să se asemene cu tine. Voi pleca şi eu la Benares. Cred de asemenea că un om atât de bătrân ca tine, care vorbeşte un fiecare zi când se lasă înserarea celor care îi

ies în cale, va avea numaidecât nevoie de un discipol.

— Dar râul… râul săgeţii?

— Despre asta te-am auzit vorbind cu englezul. Mă aşezasem în faţa uşii.

Lama oftă.

— Eu credeam că mi-ai- fost trimis ca să-mi slujeşti drept călăuză. Astfel de lucruri se întâmplă câteodată… dar eu nu sunt vrednic de o astfel de prevestire. Prin urmare tu nu ştii unde este râul?

— Eu nu ştiu despre aşa ceva, răspunse Kim şi zâmbi ruşinat. Dar caut şi eu un taur… un taur roşu într-un câmp care să-mi fie de ajutor. Ca orice copil, când se întâmplă ca unul dintre tovarăşii lui să-i spună ce are de gând să facă, el era gata numaidecât cu un plan al lui pe care i-l spunea, şi că orice copil, se gândise şi de astădată cel puţin douăzeci de minute la profeţiile pe care odinioară le auzise de la tatăl său.

— La ce vrei să te ajute taurul? Întrebă lama.

— Nu ştiu nici eu la ce mă va ajuta, dar aşa spunea tatăl meu. Te-am auzit vorbind în Casa Minunilor despre toate locurile acelea ciudate care sunt în munţi. M-am gândit că dacă un om atât de bătrân şi atât de puţin… vreau să spun un om obişnuit să spună adevărul, e gata să plece la drum pentru un lucru atât de puţin însemnat cum este un râu, atunci trebuie să plec şi eu cu el. Dacă ne va fi scris ca noi să găsim locurile acelea, atunci să ştii că noi le vom găsi… tu îţi vei găsi râul, iar eu îmi voi găsi taurul cu colonadele uriaşe şi celelalte lucruri despre care vorbea tatăl meu, dar eu le-am uitat.

— Eu vreau să mă izbăvesc de o roată, nu de colonade, răspunse lama.

— E tot una. Poate ca eu să ajung rege, răspunse el, fără să se mai gândească şi gata să facă orice.

— După ce vom pleca la drum, te voi învăţa să ai cu totul alte dorinţi, mult mai frumoase decât aceasta, răspunse lama categoric. Hai să plecăm spre Benares.

— Nu plecăm în timp de noapte. Drumurile sunt pândite de hoţi. Stai până se va face ziuă.

— Bine, dar nu avem unde dormi Bătrânul era obişnuit ca în mânăstire, unde cu toate că dormea pe pământul gol, aşa cum scrie în lege, se respectau totuşi anumite reguli.

— Vom găsi un sălaş bun la Kashmir Serai, răspunse Kim şi

începu să râdă văzându-l cât e de neajutorat. Am un prieten în partea aceea. Hai să plecăm.

Bazarul cu aerul lui fierbinte şi străzile suprapopulate, strălucea de lumini în timp ce ei îşi croiau drum prin mijlocul mulţimii formate din toate neamurile Indiei de miazănoapte, iar lama se mişca întocmai ca un om care doarme. Era pentru întâia oară că vedea şi el un mare oraş industrial, iar tramvaiele supraîncărcate care treceau pe lângă el, îl înspăimântau cu scârţâitul frânelor. Înghesuit din toate părţile, ajunse în sfârşit în faţa porţii uriaşe de la Kashmir Serai: uriaşul teren din dosul gării, împrejmuit de arcade, unde se adună caravanele de cămile şi caii care se întorc din drumurile ce coboară de pe platourile Asiei centrale. Ad erau tot felul de oameni sosiţi din fundul munţilor; îngrijeau de căluşei cu coame zbârlite sau de cămilele îngenunchiate; încărcau şi descărcau baloturi şi legături de marfă; scoteau apă din fântânile ale căror găleţi scârţâiau pe scripeţi; aşezau grămezi de fin în faţa armăsarilor care rânchezau şi-şi arătau albul ochilor sălbatici prin întuneric; alungau cu o lovitură a dosului mânii jigodiile care se ţineau după caravane; plăteau simbria hăitaşilor care conduceau convoiul de cămile, tocmeau slujitori noi, înjurau pe toate limbile, chiuiau ori stăteau de vorbă în mijlocul acestei curţi uriaşe şi pline de lume. Arcadele spre care duceau trei rânduri de trepte făcute din cărămidă, erau un fel de refugiu care fusese ridicat împrejurul acestei mări de capete în continuă frământare. Majoritatea locului liber era închiriat negustorilor, cum se obişnuieşte să se închirieze şi în oraşele europene locul de sub arcadele viaductelor. Spaţiul dintre colonade era împărţit în camere cu pereţi de cărămidă sau scânduri, şi cu porţi grele de care atârnau zăvoare şi mai grele, de fier lucrat de indigeni. Porţile încuiate dovedeau că stăpânul camerei nu este acasă, şi câteva semne grosolane, uneori chiar prea grosolane, arătau unde este plecat: „Lutuf UUah e plecat în Kurdistanu, iar mai jos câteva versuri stângace ca formă adăugau: „O Allah care ai lăsat păduchii să prospere în gulerul giubelei oamenilor din Kabul, cum de ai putut lăsa pe păduchele de Lutuf să trăiască atâta vreme?"

Kim ferind pe lama să fie atins de oamenii şi animalele întărâtate, o luă în lungul arcadelor, până la capătul celălalt care era mai aproape de gară, şi unde locuia geambaşul Mahbub Aii,

de ’câte ori venea din ţara întunecată de dincolo de trecătorile munţilor de la miazănoapte.

În viaţa lui scurtă, Kim avusese adeseori de-a face cu Mahbub, mai ales între vârsta de treisprezece şi şaisprezece ani, iar afganul acesta înalt şi voinic, cu barba vopsită în roşu (căci era înaintat în vârstă şi nu voia să vadă nimeni că a început să încărunţească), îşi dădea destul de bine seama de valoarea informaţiilor pe care i le putea aduce băiatul. Câteodată însărcina pe Kim să urmărească pe câte un om care nu putea să aibă niciun fel de legătură cu negoţul de cai, şi să iscodească tot ce face şi cu cine stă de vorbă cât e ziua de lungă. Seara, Kim venea şi-i spunea ce văzuse şi ce auzise, iar Mahbub îl ascultă fără să facă nicio mişcare şi nici nu spunea nicio vorbă. Kim vedea că aci trebuie să se uneltească ceva, dar meşteşugul era, să nu vorbească nimănui afară de Mahbub despre ceea ce se întâmplase, iar în schimbul informaţiilor aduse, Mahbub n dădea mâncări calde, aduse de la bucătăria din celălalt capăt al seraiului, şi într-un rând u dase chiar opt annale, bani ghiaţă.

— Omul meu este aici, zise Kim şi lovi o cămilă nărăvaşă cu pumnul peste bot. Hei, Mahbub Aii, strigă el oprindu-se în faţa unei arcade întunecate, apoi se piti în dosul lui lama care se uita la el speriat.

Geambaşul îşi desfăcuse brâul lat de Buchara cu care era încins şi se întinsese pe nişte coburi de mătase, unde trăgea dintr-o imensă narghilea de argint Auzind chiotul băiatului, întoarse capul încetişor, dar văzând că nu e nimeni în faţa lui, afară de moşneagul înalt şi tăcut din coşul pieptului i se ridică un hohot molcom de râs, în timp ce se uita la obrazul imobil a lui lama.

— Allah, un lama! Un lama roşu! Exclamă el. Drumul din Lahore până la trecătorile munţilor e foarte lung. Ce cauţi pe aici?

Cu un gest maşinal, bătrânul scoase căţuia şi o întinse spre el.

— Pedeapsa Domnului este deasupra tutui or necredincioşilor, zise Mahbub. Nu fac milă cu un thibetan păduchios, dar du-te şi cere hăitaşilor mei care păzesc cămilele, căci poate pentru ei binecuvântarea ta să fie de preţ Veniţi băieţi, căci a sosit un om din ţara voastră. Vedeţi de el, căci poate i-o fi foame!

Un Bălti care stătea pe vine (om venit din partea de miazănoapte, el însuşi un fel de budhist degenerat) se apropie

cu multă umilinţă de preot şi cu un glas în care gâlgâiau sunetele guturale, îl pofti să se aşeze la focul hăitaşilor.

— Du-te, îl îndemnă Kim, împingându-l încetişor de la spate.

Sfântul se luă grăbit după omul care 0 poftise şi lăsă pe Kim singur în marginea arcadei.

— Haide pleacă şi tu, pui de hindustan, ce mai aştepţi, zise Mahbub întorcându-se la hooka lui (narghilea). Puterea Domnului pândeşte pe toţi necredincioşii. Du-te şi cerşeşte de la oamenii din alaiul meu, căci aceştia sunt de o lege cu tine.

— Maharadji, seinei Kim întrebuinţând formula de politeţe hindustană, cu toate că în fond făcea mare haz de situaţia în care se găsea tocmai acuma, n-am tată, n-am mamă şi-mi chiorlăie maţele de foame.

— Ţi-am spus să te duci să cerşeşti de la oamenii care sunt în alaiul meu. Cred că printre aceştia vei găsi şi câţiva hindustani.

— Oh Mahbub Aii, dar ce, *eu* sunt hindustan? Răspunse Kim pe englezeşte.

Gheambaşul nu păru deloc mirat, dar îi aruncă o privire tăioasă pe sub sprâncenele zbârlite.

— Micul prieten al tuturor; ia spune ce vasăzică afacerea asta?

— Ce să zică, nimic. Eu sunt acum discipolul sfântului pe care l-ai văzut şi am plecat în pelerinaj spre Benares; mergem împreună… aşa spune. E cam nebun, dar şi eu sunt sătul de oraşul Lahore. Mi s-a făcut dor de lume nouă şi de ape mai reci.

— Bine, dar pe seama cui lucrezi acum? De ce-ai venit la mine? Glasul geambaşului părea răstit şivâncărcat de bănuieli.

— Dar la cine să mă duc. Nu am niciun ban, şi e greu să pleci la drum fără bani în pungă. Tu vei vinde ofiţerilor o mulţime de cai. Cei pe care i-ai adus acum sunt foarte frumoşi; i-am văzut şi eu. Mahbub Aii, dă-mi o rupie, şi-ţi fac un zapis la mână pe care ţi-l voi plăti când voi fi şi eu bogat.

— Hm, mormăi Mahbub Aii, şi gândurile lui începură să alerge vertiginos. Tu nu m-ai minţit niciodată până acum. Cheamă pe lama şi tu trage-te mai la o parte în întuneric.

— N-avea nicio grijă, căci ceea ce-ţi va spune el, va fi tot ceea ce ţi-am spus şi eu, zise Kim râzând.

— Eu şi băiatul, răspunse lama îndată ce înţelese rostul întrebărilor puse de Mahbub Aii, ne ducem la Benares. Eu sunt în căutarea unui râu anumit.

— Asta se prea poate… Dar Băiatul ce caută cu tine?

— Este învăţăcelul meu. Cred că mi-a fost anume trimis pentru ca să mă conducă la râul pe care Q caut: Mă aşezasem la umbra unui tun, când l-am văzut că apare în faţa mea. Câteodată se întâmplă că oamenilor aleşi să le fie astfel trimisă câte o călăuză Dar îmi aduc aminte abia acum, că mi-a spus că este hindustan de prin partea locului.

— Dar cum îl cheamă?

— De asta nu l-am întrebat. Cred că este discipolul meu?

— Bine, dar nu l-ai întrebat din ce ţară este, de ce fel de neam, din ce sat? Este musulman, sikh, hindustan, jain, neam de jos sau clasă superioară?

— De ce să-l întreb. În viaţa de mijloc nu este nici clasă de jos nici clasă de sus. El este *cheia* al meu, au de gând, vrea cineva, ar putea ca să mi-l ia, căci uite ce este: fără el eu nu-mi voi putea găsi râul, sfârşi lama şi începu să dea din cap îngândurat.

— Nu-l va lua nimeni de la tine. Du-te şi te aşază între Ităitaşii mei, zise Mahbub Aii. Lama se îndreptă spre! Undul curţii, mai liniştit din cauza cuvintelor pe care i le spusese Mahbub. Geambaşul se întoarse în partea unde tis păruse băiatul.

— Ce zici, nu e aşa că e nebun? Întrebă Kim în timp ce ieşea din nou în lumină. Ce motiv aş avea să te mint, ftadji?

Mahbub continuă să pufăie din hooka fără să răspundă nimic, pe urmă începu să vorbească mai mult în şoaptă:

— Umballa e în drum spre Benares, dacă vă duceţi cu adevărat acolo… amândoi.

— Haida-da! Ţi-am spus că omul acesta nu se pricepe la minciuni, cum ne pricepem noi amândoi.

— Dacă vrei să dud o scrisoare de a mea până la Umballa, am să-ţi plătesc. Este pentru un cal, un armăsar alb pe care l-am vândut unui ofiţer, când am coborât rândul trecut din trecătorile munţilor. În ziua când l-am vândut (apropie-te de mine şi întinde mâna ca şi când ai vrea să-mi ceri ceva) certificatul armăsarului nu era gata la îndemână, şi ofiţerul care astăzi este în garnizoană la Umballa, m-a rugat să i-l trimit cât mai curând. (Mahbub îi descrise armăsarul vândut şi pe ofiţer). Prin urmare vei spune ofiţerului: Certificatul armăsarului alb este complet stabilit La aceste cuvinte el va înţelege imediat că ai fost trimis de mine. Te va întreba apoi: Ce dovadă ai? Iar tu vd răspunde: Mahbub Aii mi-a dat această dovadă.

— Şi toate acestea numai pentru un armăsar alb? Întrebă Kim cu înţeles şi în priviri i se aprinse o lumină dudată.

— Îţi voi da acest certificat chiar acum, aşa cum este obiceiul meu, şi pe deasupra şi câteva înjurături.

Pe lângă Kim trecu o umbră urmată de o cămilă care căuta hrană.

— Allah! Eşti singurul cerşetor din oraş? N-ai mamă, n-ai tată; aşa spuneţi toţii Bine, bine, am auzit., şi plecându-se, ca şi când arfi căutat ceva pe jos, aruncă băiatului o lipie pufoasă, coaptă în seu. Du-te şi culcă-te împreună cu hăitaşii caravanei mele, alături de lama. Mâine poate îţi voi găsi o slujbă.

Kim plecă, şi muşcând din lipie, dete cu dinţii (exact cum bănuise) de un pacheţel învelit în hârtie subţire, în care era împăturită o scrisoare şi trei rupii de argint ceea ce i se păru că este o generozitate neobişnuită. Lama pe care slugile lui Mahbub 0 ospătaseră din belşug, adormise într-un colţ al ţarcului. Kim se întinse alături de el şi începu să râdă. Ştia că făcuse un serviciu lui Mahbub Aii şi nu se îndoia nicio clipă că toată povestea cu armăsarul cel alb este o simplă invenţie.

Pentru nimic în lume lui Kim însă nu i-ar fi trecut prin minte să bănuiască pe Mahbub Aii, cunoscut ca unul dintre cei mai buni geambaşi din Punjab, negustor bogat şi vrednic’ale cărui caravane pătrundeau până în fundurile întunecate de dincolo de munţi, că ar putea fi trecut într-u- nul din registrele păstrate sub lacăt de către Serviciul de Siguranţă al Indiei, la matricola C. 25. 1 B. De două trei ori pe an ’C. 25 trimitea câte o poveste cam stângaci însăilată, dar care întotdeauna, după ce era controlată de R. 17 şi M. 4, se dovedea perfect adevărată. În aceste povestiri se ocupa cu tot felul de mişcări din ţările de dincolo de munţi, cu exploratorii care erau străini şi nu englezi, şi în acelaşi timp şi cu comerţul clandestin de arme. În realitate aceste rapoarte nu erau decât o parte foarte neînsemnată a „informaţiilor primite*4 care determinau atitudinea Guvernului Indiei. Se întâmplase încă acum de curând că cinci rajahle care se confederaseră, (altceva mai bun de făcut nici n-aveau, decât o confederaţie), primiseră ştire de la o ţară din partea de miazănoapte care le era prietenă, că din teritoriile lor ies anumite veşti care trec în India Britanică. Şefii guvernelor din aceste ţări fură la început foarte supăraţi din cauza aceasta şi luară fără întârziere măsuri, cum se obişnuieşte să se ia în

Orient. Între alţii bănuiau şi pe coţcarul acesta de geambaş cu barbă roşie, ale cărui caravane tăiau poteci adinei în zăpezile neumblate ale teritoriilor lor depărtate. Cel puţin de data aceasta caravană lui era să cadă de două ori în cursă şi schimbase focuri de armă cu nişte tâlhari, dintre care oamenii lui Mahbub aveau trei inşi pe conştiinţă; în orice caz aceştia puteau să fie şi năimiţi de cineva, dar se putea să fi dat lovitură chiar pe socoteala lor. Din cauza aceasta Mahbub se feri să mai facă popas în Peshawar care era oraş nesănătos şi venise întins până la Lahore, unde prevedea că lucrurile vor lua o întorsătură neaşteptată, căci el îşi cunoştea foarte bine compatrioţii.

Aci Mahbub Aii căută să scape de un lucru pe care nu ar fi vrut pentru nimic în lume să-l păstreze asupra lui mai mult decât ar fi fost necesar: o foaie subţire de hârtie, împăturită mărunt de tot şi învelită în pânză cerată, care nu era altceva decât un raport nesemnat şi fără adresă, într-un colţ cu cinci împunsături aproape invizibile făcute cu acul. Aceste împunsături trădau cu neruşinare pe cele cinci rajahle, puterea amică de la miazănoapte, un bancher hindustan din Peshawar, o firmă belgiană care se ocupa cu contrabandă de arme, şi un prinţ mahomedan de la miazăzi, persoană foarte importantă şi pe jumătate independentă. Acest raport era făcut de R. 17 şi Mahbub îl luase în primire dincolo de trecătoarea Dora, din cauză că datorită unor împrejurări independente de voinţa lui, acest agent nu-şi putea părăsi postul de observaţie. În comparaţie cu acest raport pe care îl ducea C 25, însăşi dinamita nu era decât o jucărie, şi chiar un oriental, cu tot dispreţul înnăscut pentru valoarea timpului, îşi putea da destul de bine seama, că din ce va putea scăpa de el mai de vreme, va fi cu atât mai bine. Mahbub nu dorea câtuşi de puţin să moară de moarte năprasnică, mai ales că îi mai rămăseseră câteva socoteli de limpezit cu două trei familii de la care trebuia să ridice sângele, cum era obiceiul pământului, şi odată afacerea aceasta terminată, avea de gând să se statornicească şi el undeva, ca cetăţean mai mult sau mai puţin onorabil. De două zile de când sosise în Serai, nu plecase niciodată în oraş, dar trimisese numeroase telegrame la Bombay unde avea un depozit la bancă, şi telegramele acestea parcă ar fi vrut să le facă anume în văzul tuturor; telegrafiase şi la Delhi unde avea un tovarăş care vindea cai unui trimis al statului Rajputana;

telegrafiase şi la Umballa unde un ofiţer englez îi cerea cu insistenţă certificatul unui armăsar alb pe care i-l vânduse. Pisarul care pentru câteva annale făcea scrisorile altora, compunea telegrame minunate cum ar fi de pildă: *Creighton, Laurel Bank, Umballa. Calul după cum v-am spus este de sânge arăbesc. Îmi pare rău de întârzierea certificatului pe care l-am tradus abia acum.* Puţin după aceea, trimise următoarea telegramă la aceeaşi adresă: *încă odată regret marea întârziere. Voi trimite certificatul chiar acum.* Tovarăşului său de la Delhi n telegrafie: *Lutuf Ullah. Dispus telegrafic Banca Luchman Naraiana deschidă credit două mii rupii.* Telegramele acestea nu aveau nimic deosebit de cele obişnuite în afaceri, cu toate acestea fură întoarse şi pe faţă şi pe dos de cei care se credeau vizaţi de ele, înainte de a ajunge dincolo de linia ferată, căci pe drum fimpitul de Bălti care le ducea, lăsa pe toţi nechemaţii să le citească.

Acum după ce, cum spunea Mahbub, în felul lui pitoresc de a se exprima, reuşise să tulbure apele curiozităţii celor care 3 urmăreau cu prăjina prevederii, Kim părea că îi ieşise în cale ca şi când ar fi căzut din cer. Mahbub era tot atât de puţin scrupulos pe cât de rapid era de a se folosi de orice mijloc pe care întâmplarea i-l aducea de câte ori punea ceva la cale, de aceea se hotărî să pună pe Kim la treabă, fără nicio întârziere.

Un lama rătăcitor pe drumuri în tovărăşia unui servitor de jos, ar fi putut atrage pentru o clipă atenţia lumii asupra lor, în timp ce cutreierau India care este ţara tuturor pelerinajelor, dar nimănui nu i-ar fi trecut prin gând să-i bănuiască de ceva, şi cu atât mai puţin să-i atace şi să-i jefuiască, ceea ce era cu atât mai bine.

Mai ceru un căuş de jăratic pentru hooka şi începu să se gândească. În cazul cel mai rău, dacă băiatului i s-ar întâmpla vreo nenorocire, hârtia aceasta nu va putea trăda nimic. Dar atunci va trebui să se întoarcă din drum şi să se ridice fără nicio grabă până la Umballa, chiar dacă ar atrage din nou bănuielile asupra sa, pentru ca el însuşi să repete verbal în faţa celor interesaţi, conţinutul raportului pierdut.

Fără îndoială raportul lui R. 17 era însuşi sâmburele întregii afaceri şi ar fi fost o mare nenorocire dacă s-ar fi pierdut şi nu ar fi gyuns la destinaţie. Dumnezeu însă e mare şi Mahbub Aii îşi zise că deocamdată el a făcut tot ce i-a stat în putinţă. Kim era

singurul om pe lume care nu-l minţise niciodată până acum. În orice caz, această calitate ar fi fost numai în paguba lui Kim, dacă Mahbub Aii n-ar fi ştiut dinainte că la nevoie şi în interesul lui, băiatul acesta ar fi fost în stare să spună cele mai neruşinate minciuni, fără să clipească din ochi, ca orice Oriental.

Puţin după aceea Mahbub Aii traversă curtea seraiului cu pas domol până la Poarta Harpiilor care sunt cu ochii vopsiţi şi întind tot felul de curse străinilor. Aci se duse la o fată despre care avea tot temeiul să creadă că este în cea mai bună prietenie cu un tânăr spânatic, slujbaş din Kashmir; tânărul acesta 2 oprise argatul în drum ca să poată citi telegramele pe care le trimisese. Fapta lui

Mahbub era o lipsă de cumpăt, căci în casa ei începură să bea împreună, cu toată legea Profetului care îi oprea, o băutură parfumată care-l ameţi şi făcu să i se dezlege limba şi să spună tot felul de nebunii, apoi întinzându-se după fata căreia 5 spuneau Floarea Plăcerilor, se împiedică între pernele aşternute pe jos, şi căzând grămadă, cât ai clipi adormi buştean. Floarea Plăcerilor ţjutată de tânărul spânatic începu să-l scotocească din creştet până în tălpi, cu cea mai mare băgare de seamă, ca nimic să nu le poată scăpa.

Cam tot atunci Kim auzi nişte paşi uşori furişându-se în camera lui Mahbub. Cine ştie datorită cărei întâmplări, geambaşul lăsase uşa camerei lui descuiată, iar hăitaşii se cinsteau de bucurie că erau din nou în India, şi se ospătau dintr-o oaie pe care o primiseră de la stăpânul lor şi o fripseseră. Un bărbat mititel din Delhi, înarmat cu un smoc de chei pe care Floarea Plăcerilor le smulsese de la brâul lui Mahbub, începu să scotocească toate colţurile camerei, cutiile, legăturile, saltelele, şi coburii lui Mahbub, poate chiar mai cu de amănuntul decât îl scotocise tânărul cel spânatic cu câteva clipe înainte pe el însuşi.

— Mie îmi vine să cred, spunea Floarea Plăcerilor la un ceas după aceea, în timp ce stă sprijinită cu cotul de spatele lui Mahbub care sforăia de zor, că omul acesta nu este altceva decât un porc de geambaş din Afganistan, şi nu se gândeşte la altceva decât la cai şi la femei.

— Nu se poate, răspunse tânărul. O afacere cum este aceasta care interesează cinci rţjahle, nu poate să fie scrisă ci o poartă închisă în sufletul lui negru ca iadul. N-aţi găsit nimic.

Omul din Delhi începu să ridă şi-şi îndreptă turbanul în cap, în timp ce intră pe uşă.

— I-am desfăcut şi tălpile condurilor şi am căutat peste tot, cum a căutat şi Floarea Plăcerilor, dar n-am găsit nimic. Mi se pare că acesta nu este omul pe care S credem noi ci cu totul altul. Eu nu am obiceiul să las lucrurile numai pe jumătate scotocite…

— Nu mi-au spus anume că acesta ar fi omul cel căutat, ci doar atât: Caută şi vezi, nu cumva acesta este omul cu pricina, căci văd că s-au găsit răsuflători pentru vorbele pe care le spunem în sfaturile noastre.

— Partea de miazănoapte a ţârii este plină de geambaşi ca acesta, cum este plină de păduchi o giubea veche. Mai este Sikandat Khan, Nur Aii Beg şi Farrukh Shah, toţi şefi de caravane care fac negoţ, interveni Floarea Plăcerilor.

— Aceştia încă nu s-au întors, răspunse spânatecul. Pe ei îi vom ademeni mai târziu.

— Ptiu, zise fata cu scârbă şi împinse capul lui Mahbub care îi era aşezat în poală. Ştiu că muncesc din greu pentru banii pe care mi-i daţi. Farrukh Shah este un urs, Aii Beg un văcar, iar bătrânul Sikandar Khan, ufl… Cred că va fi mai bine să mă culc şi eu, căci porcul acesta nu se mai trezeşte până în zori.

Când se trezi Mahbub, fata începu să-l certe din cauză că păcătuise contra legii Profetului şi se îmbătase. Un asiat nici nu clipeşte din ochi când îşi dă seama că a dejucat viclenia unui duşman al său, dar în timp ce Mahbub Aii tuşi de câteva ori ca să-şi dreagă glasul, şi-şi strânse brâul peste mijloc, legănându-se pe picioare sub stelele care păleau în fundul cerului, era gata să se dea de gol.

— Astea sunt meşteşuguri de copii pe care le ştiu toate fetele din Peshawar. În orice caz îşi pricepe meseria. Acum numai Dumnezeu ştie câţi vor mai fi încă pe drum, porniţi încoace, cu ordin să mă pipăie, fie chiar cu cuţitul.

E limpede că băiatul trebuie să plece la Umballa, şi chiar cu trenul, căci după cât se vede raportul e pripit. Eu voi sta aci şi voi da târcoale fetei, bând vin ca orice Afgan care se respectă.

Se opri la al doilea ţarc, alături de cel care era al lui. Hăitaşii dormeau somn adine. Nu se vedea insă nici urmă de Kim sau de lama.

— Sus! Strigă el primului hăitaş adormit. Unde sunt cei pe

care i-aţi găzduit aseară? Nu lipseşte nimic?

— Nu, mormăi hăitaşul buimăcit de somn. Bătrânul acela nebun s-a trezit la primul cântat al cocoşilor, spunea că pleacă spre Benares, şi băiatul l-a luat de mină şi s-au dus.

— Mânia lui Allah va lovi pe toţi necredincioşii, exclamă Mahbub intrând în camera lui şi murmurând ceva neînţeles.

Pe lama îl trezise însuşi Kim care se apropiase de un cep din seândurile pereţilor camerei lui Mahbub şi văzuse pe tânărul din Delhi cum scotoceşte toate lucrurile geambaşului. Un om care răvăşeşte hârtiile, socotelile, şeile, cum făcea acesta, nu e hoţ de toate zilele, şi nici nu poate fi un găinar de rând cel care desface cu vârful cuţitului talpa condurilor lui Mahbub şi sfâşie fără milă căptuşeala coburilor. În primul moment Kim se gândi să dea alarma; strigătul prelung de *cho-or, chor!* (hoţii, hoţii!) care în timp de noapte face întregul serai să sară în picioare, ar fi fost tocmai la locul lui. Cu toate acestea se răzgândi şi privind cu băgare de seamă în jurul lui, puse mâna pe amuletul care îl avea la gât şi-şi făcu socoteala:

— Se vede că omul acesta caută certificatul aşa zisului armăsar alb; afacerea aceea pe care eu trebuie să o duc la

Umballa. G mai bine să plecăm chiar acum. Un om care caută în saci cu cuţitul, e gata în orice clipă să te scotocească cu cuţitul chiar în maţe. Fără îndoială în dosul acestei afaceri se ascunde o femeie. Hai! Hai! Şopti el la urechea bătrânului care dormea mai uşor decât un iepure. Ridică-te, să plecăm la Benares, căci a sosit ceasul.

Lama îl ascultă supus, şi peste câteva clipe ieşiră alături, ca două umbre pe poarta seraiului.

CAPITOLUL H

Din voia celui care trufia fii uitată De nu robeşte astăzi om şi fiară,

În răsăritul, furnicar de pară,

La Kamakura, adunat şi se închine.

Intrară în clădirea uriaşă a gării, înecate de tulbureala zorilor. În lumina becurilor electrice se desfăşura în faţa hangarelor furnicarul negoţului de cereale, destinate regiunilor din partea de miazănoapte a ţării.

— Aici trebuie să fie mâna diavolului, zise lama şi căută să se ferească de întunericul în fundul căruia se auzeau vuiete surde, şi se vedeau sclipind şinele liniei ferate, aşternute pe grinzile de

beton dintre platformele gării. Erau în mijlocul unei gigantice hale de piatră, pavate în aparenţă cu cadavre omeneşti, învelite în linţoliu negru… călătorii de clasa a treia, care îşi scoseseră bilete de drum în timpul nopţii şi acum aşteptau întinşi pe jos ca să vină trenul cu care trebuiau să plece. Pentru un Oriental, somnul nu este legat de nicio oră anume, dintre cele douăzeci şi patru ale zilei, tocmai din cauza aceasta şi traficul călătorilor se acordă cu acest obicei.

— Asta este casă unde vine carul de foc. Colo, în dosul strungăreţei aceleia este un om, care îţi va da o hârtiuţă cu care te vei putea duce până la Umballa, zise Kim, arătând cu degetul spre ghişeul casei de bilete.

— Bine, dar noi mergem la Benares, răspunse bătrânul şiret.

— Tot una e. Ia atunci pentru Benares. Repede, căci soseşte.

— Ia tu punga!

Lama, la drept vorbind, mai puţin obişnuit cu trenurile decât avea aerai să susţină, tresări când auzi mugetul expresului de sud, care pleacă în zori la orele 3,25. Cei adormiţi săriră în picioare şi cât ai clipi, gara se umplu din nou de vuietul larmei, de strigătele vânzălorilor de apă şi acadele, de chiotul agenţilor poliţiei indigene, de ţipetele femeilor, care îşi adunau boccelele şi-şi chemau bărbaţii şi copiii, să nu se răsleţească.

— E trenul… nimic altceva decât *te-rainul,* dar nu vine până la noi. Stai aici. Rămase mirat de simplitatea cu care bătrânul lama n întinse un săculeţ plin de rupii, şi apropiindu-se de ghişeu, Kim puse pe masă preţul unui bilet până la Umballa. Un funcţionar somnoros se ridică mormăind ceva şi-i aruncă un bilet până la cea mai apropiată staţie, care putea fi la distanţă de şase kilometri.

— Nu se prinde, zise Kim uitându-se zâmbind la bilet. Acesta e bun pentru ţăranii care nu se pricep; eu însă, sunt din oraşul Lahore. Ascultă, Babu, a fost fain, şi mi-a plăcut felul în care vrei să mă ciupeşti; dar acum haide, dă-mi biletul pentru Umballa.

Babu avu aerul că s-a supărat şi scoase biletul cerut.

— Mai dă-mi unul pentru Amritzar, zise Kim, care pentru nimic în lume nu ar fi vrut să cheltuiască banii lui Mahbub Aii pentru un fleac cum ar fi de pildă o călătorie plătită până la Umballa. Atât de muk costă! Dar tot atât de mult e şi mărunţişul pe care mi-l dai ca rest Eu mă pricep să umblu cu *te-rainul;* niciodată un *yogi* ca tine nu a mai avut atâta nevoie de un *cheia* ca mine,

zise Kim, întordndu-se spre lama. Dacă n-aş fi eu, te-ai pierde… hai pe aici, şi-i dete restul, firă să reţină decât câte o *anna* de fiecare rupie din costul biletului, drept misitie… în amintirea imemorabilei mistii obişnuite în întunericul Asiei.

Bătrânul lama se opri speriat în faţa uşii unui compartiment de clasa a treia, care era deschis.

— N-ar fi oare mult mai bine să mergem pe jos? Întrebă el cu glasul stins.

Un lucrător sikh, zdravăn şi sănătos, întinse capul inundat de o clădărie de păr spre ei şi întrebă:

— Se teme? Nu-ţi fie frică de nimic. Îmi aduc aminte c-a fost o vreme când îmi era şi mie fiică de tren. Haide intră! Afacerea asta este una dintre cele făcute de Guvern.

— Nu mi-e frică, răspunse lama. Aveţi loc pentru doi oameni?

— Nu e loc nici cât să chiorăşti un şoarece, ţipă cu glas ascuţit soţia unui ţăran jat, om chiabur din regiunea Jullundur. Trenurile de noapte nu sunt atât de bine supravegheate ca cele care circulă ziua, şi în care femeilor li se dau compartimente separate.

— Ascultă mamă a fiului meu, interveni un călător cu turban albastru, care era soţul ei, eu cred că am putea face puţin loc. Ia copilul în braţe. Tu nu vezi că este un om sfânt?

— Să-l iau şi pe el în braţe, după ce mai am în poală cel puţin de şapte ori câte şapte pachete. De ce nu-l pofteşti şi pe el să stea la mine în poală, neruşinatule? Aşa sunteţi voi, toţi bărbaţii

Femeia îşi roti privirea împrejurul celor din compartiment, ca şi crnd ar fi vrut să dovedească şi despre ceilalţi că se gândesc la fel cu ea. O fată desfrânata din Amritzar, care era aşezată aproape de fereastră, se auzi chihotind batjocoritor, din dosul vălurilor care îi acopereau faţa.

— Haide, intră! 3 îndemnă un cămătar hindustan, care îşi purta la subţioară condica de socoteli, învelită într-o bucată de pânză, şi-i zâmbi larg: Nu strică să faci bine celor săraci!

— Da, mai ales când le poţi face acest bine cu o dobândă de şapte la sută pe lună şi luând zălog viţelul pe care vaca nu l-a fătat încă, interveni un tânăr soldat Dogra care pleca spre miazăzi, în concediu. Toată lumea din compartiment începu să râdă.

— Trenul acesta merge până la Benares? Întrebă lama.

— Fără îndoială, altfel la ce mai veneam aici, îl îndemnă Kim.

Haide, urcă-te repede, altfel trenul pleacă fără noi.

— Ia uitaţi-vă, chihoti fata din Amritzar. Omul acesta nu s-a urcat până acum niciodată în tren. Ia uitaţi-vă la el!

— Mai bine daţi-i o mână de ajutor, interveni chiaburul, întânzând o mână enormă cafenie, ca să ridice pe lama în compartiment. Uite aşa tată!

— Da… dar eu trebuie să stau pe jos, căci legea mă opreşte să stau pe laviţă, răspunse lama De altfel pe laviţă m-apucă numaidecât cârceii.

— Credeţi-mă, interveni cămătarul făcând o strimbâ- tură, viaţa nu are, niciun obicei cinstit pe care *te-rainu- rile* acestea să nu te facă să-l calci. Cum vedeţi, chiar acum, suntem condamnaţi să stăm alături de oameni din toate clasele poporului.

— Da, şi chiar alături de cele mai neruşinate creaturi, se repezi soţia ţăranului cu gura, întorcându-se spre fata din Amritzar, care exact în clipa aceea trăgea cu ochiul spre tânărul soldat.

— Ţi-am spus eu c-ar fi fost mult mai bine să fi mers cu căruţa; am fi economisit şi ceva parale, interveni chiaburul.

— Ca să fi cheltuit de două ori pe atâta cu hrana care ne-ar fi trebuit pe drum. De zeci de mii de ori s-a mai vorbit despre asta.

— De zeci de mii de limbi otrăvite, murmură bărbatul.

— Dumnezeu să ne aibă în paza lui pe noi femeile, când nu vom mai avea voie nici să vorbim. Ia te uită! Mi se pare că acesta este unul dintre cei care nici nu se uită la o femeie, nici nu stă cu ea de vorbă, zise ea întorcându-se spre lama, care conform legii lui, nici n-o băgase în seamă. Discipolul lui este tot aşa ca şi el?

— Nu maică, răspunse Kim în grabă, mai ales când femeia este arătoasă şi cu suflet bun faţă de cei care flămânzesc.

— Asta e vorbă de cerşetor, interveni lucrătorul râzând. Asta ai vrut, asta ai căpătat, încheie el privind spre Kim, care întinsese mâna parcă ar fi aşteptat pomană.

— Până unde te duci? Întrebă femeia scoţând o jumătate de lipie, dintr-o boccea unsuroasă.

— Până la Benares.

— Poate sunteţi scamatori? Hai faceţi vreo scamatorie, ca să ne mai treacă vremea. Dar bătrânul acesta cu pielea galbenă şi încreţită, de ce nu scoate nicio vorbă? Întrebă soldatul uitându-

se la ei.

— Din cauză că el este un om sfânt şi se gândeşte numai la lucruri care trec dincolo de priceperea ta, răspunse Kim.

— Asta se prea poate. Noi cei care suntem Sikhşi din Loodhiana nu ne batem capul cu meditaţii asupra doctrinei religioase, dar ştim să ne batem ca soldaţi, răspunse el îndreptându-se cu mândrie.

— Fiul fratelui sorei mele este *naik* (caporal) în acel regiment, interveni lucrătorul cu glasul foarte liniştit. În aceeaşi garnizoană mai sunt şi câteva companii de soldaţi Dogra.

Soldatul nu răspunse nimic, deoarece ştia şi el că un Dogra e dintr-o clasă mult mai jos decât un Sikh, iar cămătarul chihoti cu răutate.

— Pentru mine sunt toţi la fel, zise fata din Amritzar.

— De asta nici nu ne mai îndoim, se repezi nevasta chiaburului, ca o scorpie.

— Da, dar toţi cei care slujesc pe Sirkar cu arma în nună, sunt de o seamă şi între ei nu poate fi niciun fel de deosebire. Este şi o egalitate de clasă, dar dincolo de aceasta mai este legătura dintre *Pultoane* (regimentul) ce ziceţi, nu e aşa? Întrebă el rotindu-şi privirea sfioasă spre cei dimprejur.

— Fratele meu este într-un regiment de jaţi, răspunse chiaburul. Oamenii din Dogra sunt foarte cumsecade.

— Cel puţin Sikhşii sunt de aceeaşi părere, zise soldatul aruncând privirea spre bătrânul care se aşezase într-un colţ şi nu spunea nimic. Sikhşii tăi ne-au dat dovadă despre asta mai acum trei luni, când două companii de ale noastre, le-au sărit în ajutor la Pirzai Kotal, unde pe creasta muntelui erau înşirate opt stindarde ale Afrizilor răsculaţi.

Le povesti apoi întâmplarea cu o luptă pe care o daseră la graniţă şi unde companiile de soldaţi Dogra din corpul Sikhşilor Loodhiana îşi făcuseră datoria în mod strălucit. Fata din Amritzar zâmbi, căci ştia că povestea aceasta fusese spusă numai pentru a-i face ei plăcere.

— Aşa! Exclamă femeia chiaburului, după ce soldatul termină de povestit. Vasăzică satele lor au fost arse şi bieţii copii lăsaţi pe drumuri, fără niciun căpătâi?

— Oamenii aceştia aveau de gând să ne ucidă pe toţi, dar au plătit din greu în ziua când noi, regimentele de Sikhşi am venit să-i învăţăm minte. Asta este soarta omului întotdeauna. Am

ajuns la Amritzar?

— Da, şi aici vine controlorul după bilete, răspunse cămătarul scotocindu-se în brâu.

Lumina opaiţelor din vagon începuse să pălească în faţa zorilor apropiate, tocmai în clipa când un controlor eurasian veni să le ia biletele. Controlul este o operaţie foarte înceată, mai ales în Orient, unde călătorii îşi ascund bileţele în tot felul de locuri imaginabile. Kim scoase pe al lui, şi controlorul îi porunci să se dea jos din vagon.

— Eu mă duc până la Umballa, se răsti el, ca să însoţesc pe sfântul acesta.

— Poţi să te duci şi la Jehannum (infern), căci mie nu-mi pasă unde te vei duce. Biletul acesta însă, este numai până la Amritzar. Hai, dă-te jos!

Kim începu să plângă cu hohote şi să îngâne, printre sughiţuri, că acest lama este tatii şi mama lui, că el este singurul sprijin al zilelor şubrede care i-au mai rămas de trăit şi că fără el, nu mai încape nicio îndoială, bătrânul va trebui să moară pe drumuri. Toţi cei din compartiment rugară pe controlor să-i fie milă de bietul băiat – cel mai elocvent dintre toţi era cămătarul – controlorul însă, îl ridică pe Kim de guler şi-l scoase afară. Lama începu să clipească grăbit, căci era incapabil să înţeleagă ce s-a întâmplat, iar Kim se văita în gura mare, sub fereastra vagonului.

— Sunt sărac, vai de capul meu. N-am tată, n-am mamă. Amândoi au murit. Fie-vă milă de mine, căci dacă eu rămân aici, cine va îngriji de bătrânul acesta?

— Ce este? Ce s-a întâmplat? Întrebă lama. Băiatul merge la Benares. El trebuie să vină cu mine. El este *cheia* al meu. Dacă trebuie plătit ceva…

— Stai binişor, şopti Kim. Ce noi suntem rţjahle, ca să cheltuim ar ginţii buni, când lumea din jurul nostru este atât de miloasă?

Fata din Armitzar cobori din vagon cu tot bagajul pe care 3 avea şi Kim îşi dete numaidecât seama, că femeile de teapa ei sunt întotdeauna miloase, de aceea îşi puse ochii pe ea.

— Un bilet., un tikkut (bileţel) până la Umballa… o tu, care calci inimile în picioare, nu ai niciun pic de milă!

— De unde vine sfântul, din partea de miazănoapte? Întrebă fata râzândL

— Din miazănoapte, de foarte departe, se grăbi Kim să răspundă. De dincolo de coama munţilor de la hotar.

— În partea de miazănoapte cetinii sunt încărcaţi de zăpezi şi potecile munţilor troenite. Maică-mea a fost din Kulu. Ia, şi scoate-ţi hilet Spune sfântului să mă binecuvânteze şi pe mine.

— Mii de binecuvântări să fie asupra ta, zise Kim în gura mare. Părinte, o femeie cu inima de aur şi-a făcut pomană cu noi; acum pot veni şi eu cu tine; numai să dau fuga să-mi iau un *tikkut.*

Fata cea desfrânată ridică privirea spre lama, care plecase ochii în pământ ca să n-o vadă, dar imediat veni un val de lume şi o luă cu el.

— Uşor câştiga, uşor împarte, zise soţia chiaburului cu înţeles.

— Ea a câştigat har în faţa Domnului; cred că trebuie să fie o călugăriţă.

— Numai la Armitzar sunt cel puţin zece mii de călugăriţe de teapa ei. Urcă-te moşule, căci altfel trenul pleacă fără tine, zise cămătaruL

— Am avut nu numai ca să cumpăr un bilet ci ne-a mai rămas ceva şi pentru mâncare, zise Kim, care sosi în goană M aruncă sfântule şi priveşte în jurul tău, căci uite se face ziuă.

Purpura trandafirie, cu nuanţe de şofran şi roşu a ceţurilor care se ridicau din livezi, descoperea câmpurile rodnice din Puqjab în toată splendoarea acestei dimineţi scăldate în lumina de soare. Lama tresări, văzând stâlpii de telegraf cum fug pe sub ferestrele vagonului

— Trenul merge cu mare iuţeală, zise cămătarul zâmbind cu bunăvoinţă. De la Lahore până aici am făcut drum mai lung, decât ai putea tu să faci două zile pe jos. Pe înserate vom sosi la Umballa.

— Dar de acolo mai este mult până la Benares, zise lama murmurând cu glasul stins, în timp ce întindea mâna după tipiile pe care i le adusese Kim.

Toţi cei din compartiment îşi desfăcură legăturile şi începură să mănânce. Pe urmă cămătarul, chiaburul şi soldatul îşi scoaseră pipele şi începură să pufăie din ele, umplând compartimentul de un fum înecăcios şi acru, tuşind şi scuipând împrejur foarte mulţumiţi. Femeia chiaburului şi cămătarul mestecau rădăcină de *pan* (betd), iar lama luă o priză de tabac şi-şi spuse rugăciunea, în timp ce Kim sta cu picioarele

încrucişate sub el, şi zâmbea, privindu-şi pântecele umflat ca un cimpoi.

— Ce fel de râuri sunt prin partea Benaresului? Întrebă lama pe neaşteptate, adresându-se tuturor celor din vagon.

— Avem şi noi fluviul Gunga, răspunse cămătarul, după ce chihotitul celor dimprejur se mai mulcomi.

— Ce mai este afară de Gunga?

— Ce să mai fie afară de Gunga?

— Uite ce, eu am auzit ceva despre un râu, ale cărui ape au darul să vindece suferinţele.

— Acesta este Gunga şi cel care se spală în apele lui se curăţă de toate relele şi ajunge în împărăţia lui Dumnezeu. Am făcut şi eu de trei ori pelerinajul până la Gunga, lămuri el privind cu mândrie la cei din compartiment

— Cred că aveai destule motive să te duci până acolo, ripostă soldatul, iar de astădată, cei din compartiment începură să ridă de cămătar.

— Să te întorci curat în faţa lui Dumnezeu, murmură lama, ca pe urmă să începi din nou tot şirul noilor existenţe care te leagă de roată vieţii. (Bătrânul dete din cap mâhnit). Se poate însă ca să fie şi o greşeală. Cine a făcut fluviul Gunga de la început?

— Dumnezeu. Tu din ce lege recunoscută faci parte? Întrebă cămătarul mirat.

— Eu cinstesc legea cea dreaptă… singura lege adevărată. Vasăzică fluviul Gunga a fost făcut de Zei. Ce fel de zei sunt aceştia?

Toţi din compartiment se uitară la el consternaţi, căci nu-şi puteau imagina ca să fie cineva care să nu ştie nimic despre Gunga.

— Bine, dar care este Zeul la care tu te închini? Întrebă cămătarul.

— Ascultă, zise lama adunându-şi în palmă şiragul de mătănii. Ascultă, căci acum vorbesc despre el. Ascultă popor din Hind, la ceea ce-ţi spun.

Începu să le spună povestea Marelui Budha în dialect urdu, dar dus de goana gândurilor lui, nu-şi mai dete seama că vorbeşte din nou tibethana, amestecată cu fel de fel de texte luate din cărţile chinezeşti despre viaţa lui Budha. Oamenii blânzi şi răbdători se uitau la el cu bunăvoinţă- Toată India este plină de oameni sfinţi care psalmodiază mereu cuvântul sfânt în

diferite limbi străine şi ciudate, zbuciumaţi de ardoarea credinţei; tot aşa drumurile sunt pline de pelerini, de visători, de predicatori şi vizionări: aşa a fost de la începutul începuturilor şi aşa va fi până la sfârşitul tuturor.

— Hm, murmură soldatul din regimentul de Sikhşi de la Loodhiana. La Pirzal Kotal, alături de noi era campat un regiment de mohamedani, şi-mi aduc aminte că între ei era un caporal care fusese preot; câteodată avea zile când cădea în extaz şi făcea profeţii. Toţi oamenii aceştia sunt însă sub scutul lui Dumnezeu, şi tocmai din cauza aceasta, ofiţerii le treceau multe cu vederea.

Lama îşi aduse aminte că este în ţară străină şi începu să vorbească din nou în dialect urdu.

— Ascultaţi povestea săgeţii care a plecat din arcul Domnului, zise el.

Întâmplarea părea că este pe placul celor din compartiment şi tocmai de aceea 3 asciiltară cu mai multă atenţie până la sfârşit.

— Oameni din Hind, să-mi spuneţi acum, n-aş putea găsi pe cineva care să mă călăuzească până la râul pe care 3 caut, căci noi toţi, bărbaţi şi femei suntem jertfe ale păcatelor noastre.

— Nu este alt râu decât Gunga şi acesta spală orice păcat, răspunseră oamenii în cor.

— Cu toate acestea noi avem şi Zeităţi care apără de rele în partea de la Jullundur, zise nevasta chiaburului, privind pe fereastră. Uite, ce binecuvântare au dat acestor semănături!

— Nu e lucru de nimic să cauţi toate râurile din Punjab, interveni chiaburul. Eu sunt mulţumit cu orice râu care îmi lasă mii rodnic pe ogoare şi dau har lui Bhumia, zeul căminului, sfârşi el ridicând un umăr osos şi ars de soare.

— Crezi că Domnul s-a dus atât de departe spre miazănoapte? Întrebă lama întorcându-se spre Kim.

— Asta se poate, răspunse Kim cuviincios, şi aruncă o dâră de salivă înroşită de betel pe scândurile compartimentului.

— Cel din urmă dintre marii profeţi a fost Sikander Julkarn (Alexandru cel Mare), zise muncitorul sikh. El a pavat străzile din Jullundur şi a făcut o cisternă uriaşă în apropiere de Umballa. Pavajul este şi astăzi în bună stare, şi cisterna se vede şi acum. De Dumnezeul pe care îl cauţi tu însă, eu nu am auzit până acum.

— Lasă părul să-ţi crească şi vorbeşte în dialect punjabi, zise soldatul întorcându-se spre Kim. (Acesta era un proverb din părţile de miazănoapte). Atâta e deajuns ca să faci un sikh. Cu toate acestea nu îndrăzni să vorbească prea tare ca să fie auzit şi de alţii.

Lama oftă şi se ghemui pe duşumele, fără să mai spună nimic. Prin tăcerea compartimentului auzeai din când în când, murmurul său: *Om mane pudme hum! Om mane pudme hum!* (O, tu podoabă a florilor de lotus), şi ţăcănitul molcom al mătăniilor pe care şi le plimbă neostenit printre degete.

— Mă simt obosit, zise el într-un târziu. Iuţeala cu care merge trenul şi ţăcănitul roţilor mă oboseşte. Afară de asta *cheia,* mi-e teamă să nu fi trecut dincolo de râul pe care D caut.

— Ai răbdare, ai răbdare, zise Kim. Nu spuneai că râul pe care îl cauţi, este aproape de Benares. Până acolo mai avem drum lung de făcut

— Dacă Domnul a venit spre miazănoapte, atunci s-ar putea să fie chiar unul dintre râurile peste care am trecut.

— Asta eu nu pot să o ştiu.

— Bine, dar tu mi-ai fost trimis. — Pentru harul pe care l-am câştigat la Such-zen? Tu mi-ai apărut în faţa tunului şi aveai două feţe… şi erai îmbrăcat în doui giubele.

— Ai răbdare. Despre lucrurile acestea nu trebuie să vorbeşti aici, şopti Kim. Cu toate acestea eu nu am fost decât singur… gândeşte-te bine şi-ţi vei aduce aminte. Un singur copfl— un hindustan mititel… lângă tunul cel uriaş şi verde.

— Nu era şi un englez cu barba albi, aşezat între icoane, ale cărui vorbe m-au tăcut să cred şi mai mult în existenţa râului săgeţii?

— EL., adică noi amândoi ne-am dus la Ajaib Gher din Lahore pentru a ne închina zeităţilor de acolo, explică Kim celor care ascultau la ce spunea bătrânul, iar sahibul de la Casa Minunilor a vorbit cu lama, cum ai vorbi cu un frate. Acesta este adevărul adevărat Lama este un om sfânt de dincolo de coama munţilor de la miazănoapte. Stai liniştit. Vom sosi la Umballa tocmai la timp.

— Dar râul meu… râul care îmi va aduce dezlegarea?

— De acolo, daci vrei, ne putem duce pe jos ca să căutăm şi râul. În felul acesta nu ne va scipa niciunul, nici cel puţin un pârâiaş, care curge între răzoare.

— Bine, dar şi tu cauţi ceva care te interesează numai pe tine? Întrebă lama şi păru foarte mulţumit că-şi aduce atât de bine aminte, aşa că se îndreptă din încheieturi.

— Asta e adevărat, răspunse Kim, care se simţea foarte mulţumit că poate se amestece *pan* şi între oamenii aceştia pe care nu-i mai văzuse, şi că merge spre o lume nouă care îl primea cu bunivoinţi.

— Era vorba despre un taur, un taur roşu care ne va ieşi în cale, în mijlocul unui câmp» verde… ca să ne stea într-ajutor şi să te ducă pe tine… dar nu-mi mai aduc aminte unde.

— Nu, nu mă va duce nicăieri, interveni Kim. Aceasta a fost numai o poveste pe care am scor nit-o pentru tine.

— Ce înseamnă toate vorbele acestea? Întrebă nevasta ţăranului, plecându-se şi sunându-şi brăţările. Vorbiţi amândoi parcă aţi visa. Un taur roşu într-un câmp verde, care să te ducă în cer, sau unde vrei să te ducă? Ai avut vreo viziune? Sau ţi-a proorocit cineva despre asta? Avem şi noi un taur roşu în satul din apropierea oraşului Jullundur, şi taurul acesta paşte de obicei numai în livezile cele mai verzi.

— Dacă vrei să vezi minuni, n-ai decât să spui unei femei câteva vorbe băbeşti şi să dai sitarului o frunză, un ac şi un fir de aţă, şi ai să vezi ce va ieşi, zise muncitorul sikh. Toţi oamenii sfinţi trăiesc ca în vis şi visează treji, iar discipolii lor primesc acelaşi dar, numai urmându-i pe drumuri şi ascultându-le învăţătura.

— Despre un taur roşu într-un câmp verde era vorba? Repetă lama. Se poate ca în viaţa pe care ai trăit-o înainte de asta, tu să fi câştigat har şi taurul va veni acum pentru ca să te răsplătească.

— Nu, deloc. Aceasta este o simplă poveste, care probabil mi-a fost spusă şi mie, numai în glumă. Cu toate acestea eu îmi voi căuta în împrejurimile Umbadei taurul meu, iar tu vei avea răgaz să-ţi cauţi râul şi să te odihneşti de oboseala drumului.

— S-ar putea ca taurul să ştie ce căutăm noi şi ne va fi trimis în cale pentru ca să ne ducă acolo unde trebuie să ajungem, zise lama, bucurându-se ca un copil. Apoi se adresă celor din compartiment: Băiatul acesta mi-a fost trimis abia alaltăieri şi cred că el nu este din lumea aceasta.

— Am întfinit cerşetori destui şi tot aşa şi oameni sfinţi, dar un *yogi* ca acesta şi un *cheia* ca al lui n-am mai văzut, zise femeia.

Bărbatul ei se bătu uşor cu degetul pe frunte şi zâmbi, iar când lama simţi din nou că i s-a făcut foame, avură gr\jă să-i dea ceea ce aveau mai bun între merindele luate la drum.

Plini de praf, obosiţi şi somnoroşi, ajunseră într-un târziu la Umballa şi trenul opri în gara din marginea oraşului.

— Noi ne dăm jos aici, din cauza unui proces pe care-l avem, zise soţia chiaburului către Kim. Vom sta la fratele mai mic al vărului bărbatului meu. În curte se mai găseşte loc pentru *yogi* şi pentru tine. Între abă-l nu vrea să mă binecuvânteze?

— Părinte, o femeie cu inima de aur vrea să ne dea sălaş pentru noapte. Ţara de la miazăzi este primitoare. Din zorii zilei până în amurg, toată lumea care ne-a întâlnit, ne-a dat o mână de ajutor.

Lama îşi plecă fruntea şi murmură o binecuvântare.

— Ce-ţi mai trece prin minte, să umpli casa fratelui meu cu cerşetorii aceştia, zise ţăranul, ridicând pe umeri o legătură spânzurată de măciuca lui grea de bambus.

— Fratele cel mai mic al vărului tău mai datorează şi astăzi unui văr al tatălui meu, nişte bani pentru ospăţul fiicei sale, răspunse femeia încruntându-se la el. Hrana pe care le-o va da, n-are decât să o treacă în socoteală datoriei. Nu mă îndoiesc că yogi va cere să-i dea de mincarţ» J

— Pentru d am eu grţja’să cerşesc, interveni Kim, care nu se gândea decât să găsească bătxinuhii un adăpost unde să poată sta peste noapte, ca el să poată căuta pe englezul lui Mahbub Aii şi să scape de certificatul armăsarului alb, pe care îl avea la el.

După ce aşeză pe lama la adăpost în fundul curţii unui gospodar hindustan, care stă în spatele cantonamentului şi părea să fie om cumsecade, Kim se întoarse spre el şi-i spuse:

— Acum eu mă duc până la bazar, să cumpăr de ale mâncării. Să nu pleci de aici, până nu mă întorc.

— Dar te întorci? E sigur că te întorci? Întrebă moşneagul, apucându-l de mână. Şi când vei veni la mine, mi te vei arăta din nou sub aceeaşi faţă? Crezi că seara aceasta este prea târziu să mai mergem să căutăm râul?

— E prea târziu şi prea întuneric. Fii liniştit, şi gândeşte-te la drumul pe care l-am făcut până acum... de la Lahore până aici sunt cel puţin o sută de *kos.*

— Da... şi de la mânăstirea de unde am plecat până aici e şi

mai departe… Ce vrei… lumea este înspăimântător de mare.

Kim se strecură în noapte, fără să-l bage nimeni în seamă, şi nu se gândi că niciodată înainte de el sau după aceea, nu s-a întâmplat ca un om atât de puţin important cum era el, să poarte ascuns în punguliţa de la gât propria lui soartă şi a câtorva mii de semeni ai lui. După spusele lui Mahbub Aii, nu-i fu deloc greu să găsească locuinţa englezului pe care îl căuta, şi se întâmplă că tocmai atunci se întorcea de la Club un servitor care aducea docarul cu care plecase stăpânul său, aşa că nu mai stătu nicio clipă la îndoială. Nu mai rămânea altceva de făcut decât să-şi aştepte omul. Kim se furişă printre tufele grădinii şi se ascunse între ierburile înalte, care erau aproape de terasă. Toată casa era luminată şi servitorii erau ocupaţi în jurul meselor încărcate de flori, de cristaluri şi argintărie. Puţin după aceea apăru un englez îmbrăcat în alb şi negru şi începu să fredoneze o melodie. Era prea întuneric pentru ca să-i poată vedea faţa, de aceea Kim se gândi să-l încerce după vechiul obicei al cerşetorilor:

— Ocrotitor al celor netrebnici!

Englezul se întoarse în partea de unde venea glasul.

— Spunea Mahbub Aii…

— Ei, ce spunea Mahbub Aii?

Englezul nu făcu nicio încercare să vadă la faţă pe cel care îi vorbea şi Kim îşi dete seama că ştie despre ce este vorba.

— Spunea că certificatul armăsarului celui alb este complet stabilit.

— Ce dovadă ai despre asta? Întrebă englezul şi lovi cu bastonul tufele care încadrau aleea.

— Mahbub Aii mi-a dat să-ţi aduc şi dovada, răspunse Kim şi scoţând hârtia din punguliţă, i-o aruncă de departe. Hârtia căzu în mijlocul aleei, alături de englez şi acesta văzând că din partea cealaltă apare un grădinar, puse numaidecât piciorul pe ea. După ce servitorul se mai depărta, englezul o ridică de jos şi lăsă să-i cadă o rupie, (Kim o auzi sunând), apoi intră în casă, fără să se mai uite înapoi. Kim se repezi şi luă banul. Dar cu toate că, deşi era irlandez, îşi dădea seama de valoarea banului, totuşi’i se păru că n-ar fi mulţumit dacă nu ar vedea ce efect va face asupra englezului hârtia pe care i-a adus-o, după ce o va citi. Tocmai de aceea, în loc să plece cât mai repede, începu să se târască printre ierburile înalte, până ajunse aproape de

ferestrele casei.

Ştia dinainte că bungalowurile din India sunt deschise în toate părţile şi văzu pe englezul cu biletul că intră într-un cabinet, care era într-un colţ al terasei, un fel de cameră pe jumătate birou, adevărat depozit de hârtii şi dosare cu telegrame, şi se aşeză în faţa mesei ca să citească biletul lui Mahbub Aii. Chipul lui himinaf de o lampă de petroL, care era pe masă, se contractă şi se întunecă, iar Kim ca orice cerşetor obişnuit să ghicească fizionomiile trecătorilor îşi dădu imediat seama de efectul produs de această lectură.

— Will, dragă Will, se auzi o femeie strigând. Trebuie să cobori în salon, căci peste câteva minute sosesc invitaţii.

Bărbatul însă, citea înainte, ca şi când n-ar fi auzit-o.

— Will, se auzi femeia strigând’din nou după câteva minute. Au sosit, căci aud călăreţii venind în lungul aleei.

Bărbatul se repezi afară cu capul gol, tocmai în clipa când în Faţa terasei se opri un landou uriaş, urmat de patru călăreţi indigeni. Din landou coborî un om înalt cu părul negru, şi drept ca o săgeată, urmat de un dnăr ofiţer de ordonanţă, care zâmbea mulţumit

Kim sta întins pe pântece, în umbra tufelor, şi cu mâna aproape putea să atingă roţile înalte ale trăsurii. Englezul schimbă două vorbe cu străinul cel negru.

— Sigur că da, răspunse ofiţerul de ordonanţă. Totul aşteaptă, în cazul când veţi avea nevoie de un cal.

— Nu ne trebuie mai mult de douăzeci de minute, zise omul lui Kim. Dumneata vei face onorurile, şi caută ca lumea să se distreze cât mai bine.

— Spune unuia dintre călăreţi să aştepte, zise bărbatul cel înalt şi întră în cabinet împreună cu englezul.

Kim îi văzu plecaţi cu capetele unul spre altul, asupra biletului adus de el şi-i auzi vorbind, unul cu glas domolit, celălalt limpede şi categoric.

— Aici nu poate fi vorba de săptămâni; cel mult de zile sau de ceasuri, zise cel mai în vârstă. Mă aşteptam de câtva timp, dar la aşa ceva… dar asta le pune capăt la toate (şi bătu cu degetul în biletul primit de la Mahbub). Astă seară Grogan va lua masa aici, nu este aşa?

— Da domnule; tot aşa şi Macklin.

— Foarte bine. Voi vorbi personal cu ei. Chestiunea aceasta

va fi dusă în faţa Consiliului de război, bineînţeles; în orice caz ceea ce avem aici justifică o acţiune imediată. Avertizaţi brigăzile din Pândi şi Peshawar. Toate concediile de vară vor fi amânate, dar n-avem ce face. Iată unde au ţjuns lucrurile din cauză că nu i-am zdrobit chiar de la început. Opt mii de oameni cred că vor fi deajuns.

— Dar artileria?

— Trebuie să vorbesc cu Macklin.

— Vasăzică acesta e războiul?

— Nu, ci o simplă expediţie represivă. Când un om este legat de actele semnate de către predecesorul său…

— S-ar putea însă că C. 25 să fi minţit.

— El confirmă informaţiile primite de la celălalt agent La drept vorbind au fost prinşi asupra faptului, chiar de acum şase săptămâni. Devenish însă, ţinea cu orice preţ să salvăm pacea cât va fi posibil. Ei au întrebuinţat acest răgaz pentru a-şi întări forţele. Trimite imediat telegramele… vei întrebuinţa codul cel nou, nu pe cel vechi… codul meu şi al lui Wharton. Cred că nu mai este necesar să facem doamnele să aştepte. Restul îl vom discuta în fumoar. Nu va fi război… va fi o represiune.

În timp ce ultimul călăreţ se depărta în galop, Kim se strecură spre odăile din dosul casei, unde după cum ştia el din Lahore, trebuia să se găsească ceva de mâncat şi informaţiile de care avea nevoie. Bucătăria era plină de slugi, care forfoteau în toate părţile, şi unul dintre bucătari îi trase un picior.

— Au, ţipă Kim, prefăcându-se că plânge. Am venit să ajut la spălatul vaselor, ca să-mi daţi şi mie ceva de mâncare pentru osteneală.

— Toată Umballa a venit pentru acelaşi lucru. Pleacă de aici. Până acum nu s-a servit invitaţilor decât supa. Poate îţi închipui că noi, care suntem în slujba lui Creighton sahib, avem nevoie de ajutorul oamenilor străini ca să putem servi invitaţilor un banchet?

— Se vede că daţi un banchet foarte mare, zise Kim, uitându-se la vraful de farfurii.

— Ce te miri aşa? Invitatul cel mai de seamă este astă seară, nici mai mult nici mai puţin, decât Jang-i-Lat Sahib (Comandantul Şef).

— Nu mai spune, se minună Kim, prefăcându-se că nu-i vine a crede.

Aflase ce avea nevoie să afle, şi când bucătarul se întoarse din nou spre el, băiatul dispăruse de mult.

— Şi toată forfota asta numai din cauza certificatului unui armăsar, îşi zise Kim, exprimându-se ca de obicei în hindustană. Mahbub Aii ar fi trebuit să vină la mine ca să ia lecţii în minciună. Înainte, de câte ori duceam un bilet, într-însul nu era vorba de altceva decât de femei. Acum e vorba despre bărbaţi. Cu atât mai bine. Bărbatul cel înalt spunea că va trimite o armată ca să pedepsească pe cineva, undeva, în altă parte a ţării. Ordinele pleacă la Pândi ş Peshawar. A fost vorba şi despre tunuri. Ar fi trebuit să mă apropii mai mult de ei, căci acestea sunt ştiri preţioase.

La întoarcere găsi pe fratele mai mic al vărului ce spunea ţăranul cel chiabur că-l are la Umballa, discutând procesul, împreună cu el şi soţia lui, alături de care mai erau şi câţiva prieteni. Lama moţăia într-un colţ. După cină, unul dintre cei de faţă u dădu şi lui o narghilea, şi Kim se simţea bărbat în toată forma, în timp ce pufăia din găoacea lustruită de cocos, cu picioarele întinse sub lumina lunii şi spunând din când în când câte o vorbă, pe care o simţea că-l arde pe vârful limbii. Gazdele lui 3 tratară cu toată cuviinţa, căci femeia chiaburului le vorbise despre taurul cel roşu, care i se arătase şi despre posibilitatea ca el să nu fie din lumea aceasta. Afară de asta, lama reprezenta o curiozitate rară şi demnă de toată cinstea. Preotul casei, un bătrân brahman Sarsut, veni şi el, şi pentru a impresiona pe cei de faţă, începu o conversaţie teologică. Nu mai încape nicio îndoială că ţineau cu toţii la preotul lor, dar cu toate acestea lama era oaspetele casei şi pentru ei o noutate. Păreau încântaţi de blândeţea lui binevoitoare, de citatele chinezeşti, pe care le folosea şi care, lor li se păreau versete biblice; aici în mijlocul acestor oameni care îl ascultau cu dragoste, lama începu să-şi răsfire amintirile, cum îşi scutură floarea de lotus petalele, vorbind despre viaţa lui petrecută între munţii Such-zen, „înainte de ce s-ar fi ridicat ca să plece spre lumină “.

Îşi dădură seama că în zilele acelea el fusese un mare prezicător care se pricepea să descifreze horoscopul; preotul casei îl rugă să-i arate metoda pe care o întrebuinţează, şi fiecare dintre ei numea planetele,

■ cu alte numiri pe care celălalt nu le putea înţelege, şi

pentru a se lămuri, îşi arătau cu degetul stelele de pe cerul înecat de întunericul nopţii. Copiii din casă se putură apropia de el, în timp ce povestea, şi începură să se joace cu boabele mătăniilor, iar sfântul îşi uită de legea care îl oprea să se uite la femei în timp ce vorbea despre încercările prin care trecuse, despre troienele din munţi, trecătorile înfundate, despre stâncile în care oamenii găsesc safire şi turcoaze, peste care trec drumurile prăpăstioase ce duc spre inima Chinei.

— Tu ce crezi despre omul acesta? Întrebă chiaburul în şoaptă pe preot.

— Este un om sfânt; un sfânt adevărat. Zeii lui nu sunt zei, dar picioarele lui răscolesc colbul drumului celui adevărat, răspunse preotul. Felul lui de a profeţi şi de a citi horoscopul, cu toate că asta este mai presus de înţelegerea ta, este plin de înţelepciune şi sigur.

— Spune-mi zise Kim, voi avea parte ca să-mi găsesc taurul roşu într-un câmp verde, aşa cum mi s-a spus?

— Ce ştii despre ceasul în care te-ai născut? Întrebă preotul cu îngâmfare.

— Eu m-am născut între cântatul întâi şi al doilea al cocoşilor în noaptea cea dinţii a lunii Mai.

— În ce an?

— Asta nu ştiu, dar în clipa când eu am scos primul ţipăt, s-a întâmplat marele cutremur de pământ în Srinagur care este în ţinutul Kashmir.

Acest amănunt Kim n auzise de la femeia care îl crescuse, iar aceasta la rândul ei 0 auzise de la Kimball O’Hara Cutremurul se simţise şi în India, şi multă vreme această întâmplare a rămas ca o dată importantă pentru Punjab.

— Nu mai spune! Exclamă o femeie emoţionată căreia acest amănunt îi confirma încă odată bănuiala că Kim este de origină supraomenească. Mi se pare că faţa lui cutare s-a născut tot atunci…

— Tocmai, şi maică-sa a născut părintelui ei patru ani la rând câte un băiat, interveni nevasta chiaburului care sta retrasă mai la o parte.

Nimeni care a învăţat să citească în stele nu va putea uita în ce semne ale zodiacului stăteau planetele în noaptea aceea, zise preotul casei, şi începu să facă diverse semne în pulberea din curte. În orice caz tu intri cel puţin până la jumătate în

semnul taurului din zodiac. Profeţia ce spune?

— Spune că într-o bună zi eu voi ajunge om mare cu ajutorul unui taur roşu într-un câmp verde; înainte de asta însă vot veni doi oameni care vor pregăti lucrurile, răspunse Kim încântat de vâlva pe care o trezise în jurul lui.

— Da, acesta este începutul oricărei viziuni. La început o ceaţă deasă care începe să se ridice cu încetul, pe urmă vine cineva cu un târn şi curăţă locul. Apoi începe vedenia. Spuneai că vor veni doi oameni? Aşa, aşa. Soarele plecând din semnul taurului, întră în semnul gemenilor. Aceştia sunt cei doi oameni din profeţie. Acum să stăm şi să ne gândim puţin. Dă-mi o nuia, băieţaşule.

Încruntă din sprâncene şi începu să scormonească în ţarină, să caute tot felul de semne misterioase, iar cei din jurul lui se uitau minunaţi, afară de lama care se feri să spună ceva între aceşti oameni străini. După o jumătate de ceas, aruncă nuiaua din mână şi murmură:

— Hm, stelele spun că nu vor trece trei zile şi vor sosi cei doi oameni ca să prepare drumul. După ei vine taurul, dar semnul care se arată în faţa lui este semn de vrajbă şi sânge, cu oameni înarmaţi.

— În compartimentul nostru a fost şi un soldat din regimentul de Sikhsi de la Loodhiana care venea cu trenul încoace, se amestecă femeia grăbită.

— Sââî! Vin oameni înarmaţi... cu sutele. Ce legătură este între tine şi războiul care vine, întrebă preotul pe Kim. Semnul în care te arăţi tu este roşu de sânge şi prevesteşte război sângeros care se va dezlănţui în curând.

— Nu este nicio legătură, interveni lama. Noi suntem oameni paşnici şi am plecat în căutarea râului.

Kim îşi aduse aminte de vorbele pe care le auzise în camera din colţul terasei şi-i veni să zâmbească. Nu mai încăpea nicio îndoială că stelele îl ocroteau.

Cu talpa piciorului, preotul şterse horoscopul pe care îl făcuse în ţărână.

— Eu nu văd mai mult de atât, zise preotul, dar să ştii că peste trei zile taurul va veni la tine.

— Dar râul pe care îl caut, râul meu? Întrebă lama, întinzând braţele spre eL Eu credeam că taurul lui ne va conduce la râul pe care 3 caut

— Hm… rit despre râul acela fermecat, frăţioare… Acestea nu sunt lucruri care se pot găsi în toate zilele.

A doua zi dimineaţa, cu toate ci gazda le spuse să mai rămână, bătrânul lama spuse băiatului să plece numaidecât la drum. Lui Kim îi dădură o legătură plină cu de ale mâncării şi bani de aramă, aproape trei annale, ca să aibă pentru trebuinţele drumului; în zorile tulburi ale zilei se depărtară, petrecuţi de urările celor care se uitau după ei, şi-i urmăreau cum se pierd pe drumul care se îndreaptă spre miazăzi.

— Păcat că oamenii aceştia şi cei care sunt cu ei de o seamă nu pot fi liberaţi din Roată Lucrurilor, zise lama.

— E mai bine aşa, căci altfel pe pământ nu ar mai rămâne decât răii, şi cine ne-ar mai hrăni şi ne-ar mai găzdui, răspunse Kim care mergea fără să-i pese de povara pe care o duce în spate.

— Uite colo o şuviţă de apă, zise lama, hai să mergem să o vedem, şi se abătu din drumul care se desfăşura spre zări ca o panglică cenuşie, ca să intre în mijlocul câmpurilor unde după dţiva paşi dădură peste o haită de câini pribegi.

CAPITOLUL ÎH

Glas din adâncuri ridicat,
În suflete întunecate a răsunat,
Când Devadatta lege vi s-a dat.
Ca molcomele vânturi, trezite-n Kamakura.

Pe urma lor venea un ţăran furios, învârtind o măciucă de bambus deasupra capului. Era un grădinar care cultivă flori şi legume pe care le vindea în târg la Umballa, şi Kim ştia ce înseamnă un astfel de om.

— Iată, zise Lama, fără să ţină seama de câinii care hămăiau în jurul lui, un om care nu ştie cum trebuie să se poarte cu străinii, care nu are strajă la gură şi nici nu este milos. De astfel de oameni trebuie să te fereşti, fiule.

— Ho, cerşetori fără ruşine, striga ţăranul venind în fugă după ei. Plecaţi de aici. Înapoi!

— Plecăm, răspunse lama cu demnitate, şi părăsim aceste câmpuri pentru care Domnul nu a dat har.

— Bine, zise Kim emoţionat, noi plecăm, dar să ştii că dacă anul acesta câmpul tău nu va rodi, vina nu o poartă nimeni altul, decât vorbele tale pline de răutate.

Ţăranul începu să-şi joace papucii cu sfială:

— E plin de cerşetori prin partea locului, zise el cu glasul molcomit, parcă ar fi vrut să-şi ceară iertare.

— O, Mâli (grădinarule), dar după ce ai putut cunoaşte că noi avem de gând să-ţi cerem ceva, întrebă Kim răstit, dându-i acest nume care nici unui negustor nu poate să-i placă. Noi venisem numai pentru ca să vedem şuviţa de apă care trece pe mijlocul acestor câmpuri. Pe aici trece un râu…

— Ce fel de râu? Ripostă ţăranul supărat. Voi din ce parte de lume veniţi, că nu ştiţi nici ce este un canal? Apa curge dreaptă ca o săgeată în lungul câmpurilor şi o plătesc tot atât de scump, ca argintul topit. Dar dacă aveţi nevoie de apă, vă pot da şi vă dau şi lapte.

— Nu ne trebuie, noi ne ducem până la râu, răspunse lama şi se urni din loc.

— Vă dau lapte şi ceva de mâncare, bâlbâi omul uitându-se la străinul înalt din faţa lui. N-aş vrea să-mi atrag afurisenia voastră, nici asupra mea, nici a câmpurilor mele, dar trebuie să ştiţi că prin partea locului, drumurile sunt pune de cerşetori, tocmai acum când vremurile sunt atât de grele.

— Uită-te la el, zise lama întorcându-se spre Kim. Ceaţa roşe a supărării l-a îndemnat să vorbească atât de urât. Când ceaţa din faţa ochilor lui se limpezeşte, începe să fie mai omenos şi mai bun de inimă. Binecuvântate fie livezile lui, şi fereşte-te de acum înainte de orice judecată pripită, grădinarule.

— Am întqnit în drumul meu oameni sfinţi care ar fi afurisit toată starea ta, de la vatră focului până la ieslea vitelor, zise Kim întorcându-se spre ţăranul speriat. Dar acesta este un sfânt prea înţelept şi eu sunt ucenicul lui.

Ridică nasul în vânt şi trecu foarte mândru pe potecă ce şerpuia printre livezile de semănături.

— Nu este nicio vanitate, zise lama după un timp de tăcere, uitându-se la el. Între cei care urmează drumul de mijloc nu se cunoaşte vanitatea.

— Mi se pare că tu eşti cel care spunea că grădinarul acesta este un om din clasa de jos şi nu ştie nici cum trebuie să se poarte.

— De clasa de jos eu n-am pomenit; cum ar putea să fie cineva din clasa de jos când nu este? Afară de asta omul şi-a cerut iertare, şi eu am uitat jignirea pe care mi-a adus-a Pe urmă, el este ca şi noi, un om legat de roată vieţii, cu

deosebirea că el nu ştie cum să se mântuiască.

Se opri în-faţa unui pârâu care curgea printre livezi şi se uită îndelung la ţărmul pe care se vedeau urme de animale.

— Cum vei putea recunoaşte râul pe care Q cauţi? Întrebă Kim, aşezându-se la umbra unui boschet de trestie de zahăr.

— Când voi (y unge în apropierea lui, mintea mi se va lumina, dar presimt că acesta nu este locul pe care 3 caut eu. O tu, cea mai mică şuviţă de apă din câte am întâlnit, de ce nu poţi să-mi spui unde este râul meu? Fii binecuvân- tată şi să rodească toate câmpurile din jurul tău!

— Priveşte! Priveşte! Strigă Kim şi sărind în picioare, 3 trase înapoi. Dintre trestii ieşea ca o nuia ceva galben cafeniu şi târindu-se printre ierburile din marginea apei, se plecă şi bău din undă, pe urmă rămase nemişcat: era o cobră care se uita la ei cu ochii mari, fără pleoape.

— N-am niciun băţ la mine, n-am nimica, zise Kim. Mă duc să aduc o prăjină ca s-o zdrobesc.

— De ce? Ea este ca şi noi, pe aceaşi roată, fie în partea de sus, fie în partea de lângă pământ. Gândeşte-te ce răutăţi a trebuit să făptuiască sufletul acesta, ca să se întrupeze într-o astfel de înfăţişare.

— Eu nu pot suferi niciun fel de şarpe.

Oricât ar trăi un om alb între indigeni, e peste putinţă să-şi stăpânească groaza pe care o simte în faţa şerpilor.

— Lasă-l să-şi trăiască viaţa lui

Cobra se încolăci şi umfhndu-se în guşă, şuieră din limbă şi se întoarse din nou spre ei.

— Să-ţi fie ţie frate mai mic, hărăzitiliberarea apropiată, adăugă lama foarte solemn. Nu cumva ai din întâmplare cunoştinţă despre râul pe care îl caut?

— Până acum n-am văzut niciodată un om ca tine, murmură Kim speriat Crezi că şerpii înţeleg ceea ce le spui?

— Cine ar putea să-ţi răspundă, zise lama şi se apropie până la jumătate de cot de capul şarpelui veninos. Cobra se lăsă în mijlocul inelelor ei prăfuite.

— Haide şi tu, strigă lama, întorcând capul spre el.

— Eu nu mă apropii, răspunse Kim. Mai bine fac un înconjur.

— Vino, căci nu te muşcă.

Kim ezită dteva clipe, iar lama Q chemă a doua oară, de astă dată însă întrebuinţă şi dteva cuvinte chinezeşti pe care băiatul

le luă drept un descântec. Cu toate acestea îl ascultă, şi dintr-un salt trecu pârâul. Şarpele nici nu se mişcă.

— N-am văzut până acum un astfel de om, zise Kim ştergându-şi sudoarea de pe frunte. Mergem înainte?

— Acum numai tu poţi răspunde. Eu sunt bătrân, şi străin… ajuns foarte departe (te ţara mea. Dacă n-ar fi vuietul trenului, care îmi ciocăneşte în urechi ca mii de tobe ale diavolului, l-aş lua fără întârziere, ca să plec chiar acum la Benares… Cu toate că mergând cu trenul, s-ar putea să nu băgăm în seamă râul. Vino să căutăm alt râu, poate o fi acela.

Cât fu ziua de lungi, cutreierară pământul acesta muncit din greu, care dă trei până la patru recolte pe an; trecură printre plantaţiile de trestie de zahăr, de tutun, de ridichi albe şi lungi, de nd-kol, şi se abăteau din drum de câte ori vedeau clipind dte o şuviţă de api; răscolíră toţi câinii adunaţi în marginea satelor şi oamenii aşternuţi la odihnă în timpul popasului de amiază, şi lama răspundea la toate întrebările pe care i le puneau oamenii, cu aceeaşi seninătate netulburată de nimic: suntem plecaţi în căutarea unui râu care ar avea puteri minunate de vindecare. Nu cumva a auzit cineva despre o astfel de apă? Uneori oamenii râdeau de vorbele pe care le spune, dar de cele mai multe coi îl ascultau fără să murmure până la sfârşit şi-i pofteau să stea la umbră alături de ei, să ia o gură de lapte, sau să mănânce ceva. Femeile se arătau întotdeauna bune cu ei, iar copiii, ca orice copil de pe faţa pământuhii, erau când sperioşi, când îndrăzneţi. Inserarea îi prinse într-un sat, cu case clădite din argilă şi acoperite de argilă, stând de vorbă cu fruntaşul satului sub copacul de sfat, în timp ce se întorceau cirezile de la păşune şi femeile aţâţau focurile, ca să prepare cina. Erau acum departe de grădinile de zarzavaturi ale lacomului oraş Umballa, şi în jurul lor se legănau semănăturile verzi, până la zeci de kilometri.

Fruntaşul era un om bătrân cu barbă albă, obişnuit să stea de vorbă cu oameni străini. Aşternu o rogojină pe care lama să se poată odihni, u puse dinainte o strachină de mâncare caldă, şi-i umplu o lulea de tutun, ca să fumeze. Când ceremonia din templu se termină, trimise vorbă preotului să vină şi el la sfat.

În timpul acesta Kim sta de vorbă cu copiii mai răsăriţi ai satului şi le povestea despre întinderea şi frumuseţile oraşului Lahore, despre călătoria pe care o făcuseră cu trenul şi despre toate minunăţiile care se găsesc într-un oraş. Bărbaţii vorbeau

alături de ei cu glasuri domolite şi tot atât de încete, ca şi rumegatul turmelor întoarse din imaşuri.

— Mie îmi este peste putinţă să înţeleg, zise fruntaşul întorcându-se spre preot. Ce toc crezi că ar putea să aibă aceste vorbe?

După ce-şi termină povestea, lama începu să-şi plimbe şiragul de mătănii printre degete.

— Omul acesta este un cercetător, răspunse preotul. Ţara e plină de oameni de aceştia. Adu-ţi aminte de cel care a trecut pe aici luna trecută... de *fakirul* cu broasca lui ţestoasă.

— Da, dar omul acela avea dreptate în tot ce spunea, căci Krishna îi apăruse în vis şi-i făgăduise primire în paradis, fără să mai treacă prin focul gheenei, dacă va pleca în pelerinaj până la Prayag. Dar despre ceea ce caută omul acesta eu nu am auzit niciodată vorbindu-se.

— Fii răbdător, căci e om bătrân; vine de foarte departe, şi e puţin smintit, răspunse preotul care era spân din naştere. Ascultă-mă, (şi se întoarse spre lama) la depărtare de trei *kos* de aici (şase kilometri) spre apus trece drumul care duce la Calcutta.

— Eu vreau să mă duc la Banares... până la Benares.

— Tot acela duce şi la Benares. Drumul taie toate râurile din partea aceasta a Indiei. Ascultă sfântule, sfatul pe care ţi-l dau eu: stai aici şi te odihneşte până mâine. Pe urmă poţi pleca din nou la drum (preotul vorbea despre şoseaua principală care traversează India de la miazănoapte spre miazăzi), şi caută de încearcă fiecare râu pe unde veţi trece, căci dacă am înţeles bine, puterea râului pe care îl cauţi, nu este numai într-un anumit vârtej sau la o anumită cotitură, ci pe toată întinderea lui. Dacă cel căruia te închini, va vrea, fii sigur că-ţi vei găsi dezlegarea.

— Bună vorbă mi-ai spus, răspunse lama impresionat de sfatul preotului. Mâine vom face aşa cum spui şi binecuvântat să fii tu, cel care îndrumezi ciolanele bătrâne pe drumuri atât de apropiate. Cu glasul profund şi tărăgănat, lama îşi încheie cuvântarea citind un proverb chinezesc.

Însuşi preotul rămase impresionat de cele ce auzi, iar fruntaşul satului se temea să nu i se întâmple ceva rău. Dar era peste putinţă, după ce te uitai îndelung la înfăţişarea sinceră a acestui bătrân, să te mai îndoieşti de ceea ce spune.

— Ai văzut pe ucenicul meu? Întrebă lama şi scotoci în punga care u servea de tabacheră, căci se gândi că e datoria lui să răsplătească bunăvoinţa oamenilor care îl ospătaseră.

— L-am văzut, răspunse fruntaşul întorcându-se în partea unde era Kim care tocmai sta de vorbă cu o fată îmbrăcată în albastru, venită şi pună un braţ de mărăcini uscaţi pe foc.

— Caută şi el ceva, pe seama lui. Nu un râu, ci un taur. Da, căd i-a fost profeţit că într-o bună zi un taur roşu, în mijlocul unui câmp verde, 3 va ridica în mare cinste. Mie nici nu-mi vine să cred că băiatul acesta ar face parte din lumea noastră Mi-a fost trimis din miazăzi, ca să-mi fie de ajutor în drumurile mele şi numele lui este Prietenul Tuturor.

— Ascultă, strigă preotul şi zâmbi în mijlocul fumului pişcădos care se răspândise în jurul lor, spune-mi tu cine eşti?

— Eu sunt ucenicul sfântului acestuia.

— El spune că tu eşti un *but* (spirit).

— Un *but* poate să şi mănânce ceva? Întrebă el trăgând cu ochiul. Mie mi s-a făcut foame.

— Acestea nu sunt vorbe de glumi. Un astrolog, dintr-un oraş al cărui nume l-am uitat..

— Vrea să spună despre oraşul Umballa unde am mas noaptea trecută, şopti Kim adresându-se preotului.

— Da, din oraşul Umballa, a desemnat un horoscop şi ne-a profeţit că acest *cheia* va ţjunge peste două z3e la realizarea tuturor dorinţelor lui. Dar despre semnele stelelor ce spunea, Prietene al Tuturor?

Kim îşi drese glasul şi se uită la bărbile albe care erau adunate în jurul lor.

— Semnul din steaua mea este războiul, răspunse el cu mândrie.

Cineva dintre oamenii adunaţi la vatră de cărămizi de sub umbra copacului, chihoti prin întuneric. În aceleaşi împrejurări, un indigen dacă ar fi vorbit despre aşa cevâ, s-ar fi aşezat foarte liniştit pe vine; Kim însă avea sânge alb într-însul şi sări numaidecât în picioare.

— Da, semnul din steaua mea prevesteşte război.

— Nu mai spune, dar ştii că asta e o profeţie nu tocmai de toate zilele, murmură un glas adine. După câte ştiu eu, în lungul hotarelor de la miazănoapte, războiul se poartă fără încetare.

Cel care vorbise era un om bătrân care fusese în slujba

guvernului pe vremea răscoalelor, în calitate de ofiţer de cavalerie, într-un regiment indigen de curând înfiinţat. Guvernul îi dase ca răsplată pământuri întinse în această regiune, şi cu toate că fusese sărăcit în urma împărţelii care o făcuse între fiii lui care erau şi ei actualmente ofiţeri şi încărunţiţi de vârstă, rămăsese totuşi omul cu cea mai mare trecere printre fruntaşi. Funcţionarii guvernului, Sj chiar judecătorii, când treceau prin partea locului, se abăteau din drum ca să-l viziteze, şi la astfel de ocazii bătrânul îşi îmbrăca vechea uniformă din zilele lui bune, Sj se ţinea pe picioare drept ca un stejar.

— Acesta însă va fi un război mare… un război la care vor lua parte opt mii de oameni, se auzi glasul subţire ^1 lui Kim, ridicându-se deasupra oamenilor care era^ adunaţi în jurul lui şi-l ascultau miraţi.

— Vor fi tunici roşii sau regimente de indigeni? Întret>â bâţanul ca şi când ar fi vorbit cu un om de seamă lui. Totul acesta făcu pe cei dinprejur să se uite la Kim cu resject

— Tunici roşii, răspunse Kim fără să se mai gândească. Tunici roşii şi artileria.

— Bine, dar cel care a citit horoscopul n-a pomenit ninic despre aşa ceva, interveni lama, şi de emoţie luă o priză zdravănă de tabac.

— Cu toate acestea eu ştiu. Vestea a ajuns la mine pe alte căi minunate, căd eu aut ucenicul acestui sfânt Se vă fac: un război… cu opt mii de tunici roşii. Oamenii vor fi aduşi din Pândi şi Peshawar. Acesta este adevărul adevărat.

— Se vede că băiatul a auzit vorbele acestea prin bazar, zis: preotul.

— Bine, dar copilul a fost mereu cu mine. De unde ar pusă el să ştie ce se vorbeşte în bazar? N-am ştiut nici eu până acum, interveni lama.

— Să ştii că după moartea bătrânului, băiatul acesta va deveni un scamator iscusit, murmură preotul la urechea fmtaşului. Ia spune, ce fel de apucătură este aceasta?

— Dă-mi dovada; dă-mi dovada că ce spui este adevărat, se auzi glasul energic al fruntaşului, căd dacă ar fi război, fiii mei mi-ar fi spus.

— Fii încredinţat că îh ziua când totul va fi gata, fiii tăi voi veni şi-ţi vor spune. De la fiii tăi însă, până la bărbatul în nana căruia se găseşte acum soarta războiului, e drum foarte lung.

Conversaţia aceasta începea să-l intereseze pe Kim, şi-i adise aminte de cazurile întâmplate înainte, când pleca la drun, ca să ducă ştiri, şi când pentru un pumn de gologani avea aerul să spună că ştie mai multe decât ştia cu adevărat De astădată însă, era vorba de lucruri mult mai importante şi se simţea dus de plăcerea discuţiei şi mândria de a stăpâni pe cei din jurul lui. De aceea respiră odată din adânc şi continuă.

— Moşule, e rândul tău acum să-mi dai o dovadă. Nu cumva gradele inferioare comandă mişcările a opt mii de tunici roşii… fără să mai vorbim şi de artileria necesară trupei?

— Nu, răspunse bătrânul, vorbind cu el cum ar fi vorbit cu un om de seamă lui. Dar tu ştii cine este cel care dă poruncă de plecare?

— Eu. L-am văzut.

— Dacă L-ai mai vedea, L-ai recunoaşte? Eu îl cunosc de pe vremea când era locotent la *topkhana* (artilerie).

— Este înalt. Un bărbat cu părul negru şi umblă cam aşa. (Kim făcu imediat câţiva paşi, întinzându-şi picioarele, de părea că sunt făcute din lemn).

— Bine, dar ceea ce ne arăţi tu, puteau să vadă şi alţii. Cei adunaţi împrejur, ascultau la vorbele lor reţinându-şi răsuflarea. ’

— Şi asta este adevărat, răspunse Kim, dar eu vă mai spun ceva. Înainte de toate omul acela merge aşa cum v-am arătat; pe urmă se gândeşte în felul acesta. (Kim îşi duse arătătorul la frunte, apoi îl coborî încet până sub falcă). Mai e ceva; începe să-şi frământe degetele în felul acesta; pe urmă îşi aşază chipiul sub braţul stâng.

Kim petrecu fiecare vorbă pe care o spunea, de mişcarea corespunzătoare, pe urmă se opri ca barza într-un picior. Bătrânul murmură ceva neînţeles, în semn de mirare, iar oamenii dinprejur se înfiorară.

— Da… da… da! Dar spune-mi ce face când se gândeşte să dea un ordin?

— Se freacă la ceafă cu palma, uite aşa, pe urmă lasă un deget pe masă şi ţâfneşte pe nas, apoi ridică privirea şi spune: „Să plece regimentul cutare sau cutare. Daţi ordin să iasă bateria cutare!” (Bătrânul se ridică în picioare şi luând poziţie, salută). „Ar fi trebuit” (continuă Kim, traducând pe înţelesul indigenilor cuvintele pe care le auzise în seara aceea în camera

de la Umballa), zise El, „să ne fi hotărât demult să facem acest gest. Nu va fi un război, d o expediţie de represiune, hsm! “

— Îmi ajunge. Cred ceea ce spui. Eu L-am văzut, cu toate că numai în mijlocul fumului bătăliilor. L-am văzut şi L-am auzit Este el.

— Eu n-am văzut nid un fel de fum (glasul lui Kim răsuna tărăgănat întocmai ca şi cântecul obişnuit al trecătorilor opriţi în marginea drumului). Era noapte când l-am văzut Numaidecât după aceea a venit un om care trebuia să limpezească lucrurile. Pe urmă a venit un călăreţ. Pe urmă L-am văzut pe el, în pidoare, în mijlocul unui cerc de lumină. Restul s-a petrecut aşa cum v-am spus. Ce zici moşule, v-am spus adevărul?

— Este El. Nu mai încape îndoială, că este El.

Cei adunaţi împrejur oftară înspăimântaţi, uitându-se dnd la moşneagul din faţa lor care sta mereu în poziţie de drepţi, când la Kim ale cărui zdrenţe se profilau pe apusul însângerat al cerului.

— Nu v-am spus? Nu v-am spus chiar de la început, exclamă lama cu mândrie, că acest copil este din altă lume. El este prietenul tuturor. Este copilul stelelor.

— La urma urmelor, războiul acesta pe noi nu ne interesează, interveni unul dintre cei de faţă. Spune-mi tinere ghicitor, de cumva danii de a ghici te ajută în orice vreme, eu am o vacă pătată cu roşu; s-ar putea ca această vacă să fie soră cu taurul tău; cel puţin eu aşa cred…

— Aşa ceva nu mă poate interesa, răspunse Kim, căci stelele nu se ocupă de cireada ta…

— Nu e vorba de asta, interveni o femeie. Vaca este bolnavă; dar bărbatul meu este un dobitoc, altfel şi-ar fi ales vorbele pe care ţi le adresează. Spune-mi rogu-te, dacă vaca noastră se va mai vindecă?

Dacă s-ar fi întâmplat ca Kim să fie un copil ca toţi ceilalţi, poate ar fi mers înainte cu această discuţie, dar el nu petrecuse treisprezece ani de pomană în oraşul Lahore, şi nici nu cunoscuse *fakirii* care se opreau la Poarta Taksali, fără să fi învăţat ceva de la ei, în legătură cu firea omenească.

Preotul zâmbea şi-l privi dintr-o parte, cercetându-l cu oarecare amărăciune şi indiferenţă.

— N-aveţi preot în sat? Eu credeam că tocmai adineauri am văzut un preot care mi se părea să fie unul dintre cei mai

înţelepţi, răspunse Kim.

— Da… dar… încercă femeia să îngâne.

— Poate îţi închipuiai că vaca ta ar putea să fie vindecată, numai cu un „bodaprosteu, ripostă Kim. Răspunsul acesta îşi făcu efectul, căci toată lumea ştia că aceştia erau cei mai zgârciţi oameni din tot satul. „Vai de cel care caută să certe voinţa Domnului". Cinsteşte pe preot cu un viţel, şi dacă zeii tăi nu vor fi mâniaţi contra voastră şi pentru alte fapte din trecut, până într-o lună vaca ta va da din nou lapte.

— Eşti un cerşetor fără pereche, murmură preotul în semn de aprobare. Nici viclenia adunată în patruzeci de ani de viaţă nu ar fi putut da un răspuns mai potrivit. Nu mă îndoiesc că alături de tine moşneagul acesta a făcut parale?

— O mână de făină, o felie de unt şi o gură de cardamome nu înseamnă avere, răspunse Kim cu băgare de seamă. De altfel, după cum bine vezi şi tu, moşneagul este cam nebun. Cu toate acestea mie îmi este de mare folos, căci alături de el învăţ şi cunosc drumurile.

Kim cunoştea destul de bine felul în care vorbeau fakirii de la Poarta Taksali, când erau numai între ei, şi căuta să imite până şi mlădierea glasului discipolilor lor plini de îndrăzneală.

— Prin urmare drumul lui şi cercetarea pe care o face, este întemeiată pe adevăr, sau poate urmăreşte altceva? S-ar putea să caute o comoară?

— Bătrânul e nebun… nebun de-a-binelea. Asta este totul.

La aceste cuvinte, bătrânul soldat se apropie şchiopătând şi pofti pe Kim să petreacă noaptea în casa lui. Preotul stărui ca să primească ospitalitatea ce i se oferea, dar adăugă din partea lui, că cinstea de a ospăta pe bătrânul lama este dreptul templului, iar la cuvintele acestea thibetanul zâmbi cu bunăvoinţă. Kim se uită când la unul când la altul şi-şi dădu numaidecât seama ce avea de făcut. Apoi apucă pe bătrân de poala hainei şi-l trase mai la umbră:

— Unde unt banii? Întrebă el în şoaptă.

— La mine în sân; unde să fie!

— Dă-i încoace. Dă-i repede şi fără vorbă.

— Dar de ce? Aici nu trebuie să scoatem niciun bilet.

— Sunt eu *cheia* al tău sau nu sunt? Nu mai sta de vorbă. Mi se pare că eu ţi-am condus paşii şubrezi în lungul drumurilor pe care le-am străbătut până acum. Dă banii încoace, şi în zorii zilei

ţi-i voi da înapoi, zise el şi băgând mină până la cot în chimirul moşneagului, u scoase punga.

— Fie aşa cum spui tu, zise moşneagul şi dădu încetişor din cap. Lumea aceasta este atât de mare şi de rea. Niciodată nu mi-ar fi trecut prin minte că într-însa ar putea să vieţuiască atâţia oameni.

Dimineaţa următoare preotul părea foarte rău dispus, dar la rândul lui, lama era cât se poate de mulţumit; Kim petrecuse o seară foarte plăcută alături de veteranul care 3 găzduise, deoarece acesta îşi aduse vechea sabie de cavalerist şi aşezându-şi-o pe genunchi, începu să-i povestească întâmplări de pe vremea revoltei şi despre comandanţii tineri care zăceau de treizeci de ani sub ţarina, până când Kim nu se mai putea ţine în picioare de somn.

— Fără îndoială aerul acestei regiuni este foarte sănătos, zise lama. De obicei eu dorm foarte uşor, ca orice bătrân; noaptea trecută însă am dormit fără să mă trezesc, până în clipa când s-a făcut ziuă. Chiar acum mi se pare că mai sunt încă buimăcit de somn.

— Bea un gât de lapte fierbinte, zise Kim care de nenumărate ori înainte recomandase acest remediu cunoştinţelor lui care fumau opiu. A sosit vremea să pornim din nou la drum.

— Drumul lung care trece peste toate râurile Indiei, răspunse lama înveselit Hai să plecăm! Dar tu care eşti *cheia,* cum crezi că vom putea răsplăti oamenii aceştia pentru bunăvoinţa lor, mai ales pe preot? Ce e drept, ei nu sunt decât *băt-parast,* dar se poate ca în viaţa viitoare să primească şi ei lumina. Să dăm o rupie pentru templu? Statuia celui din templu nu este altceva decât piatră şi zugrăveală roşie, dar mintea omului trebuie să recunoască bunătatea inimii acolo unde se găseşte şi să o răsplătească.

— Spune-mi Sfântule, ai plecat vreodată singur la drum? Întrebă Kim şi ridică privirea lacomă spre el, întocmai ca un corb din cei care în India decimează semănăturile câmpurilor.

— Fără îndoială fiule; de la Kulu până la Panthânkot… de la Kulu unde mi-a murit cel dintâi *cheia* pe care l-am avut. Când oamenii erau milostivi cu noi, le lăsam câte o milostenie, şi acolo în munţi, toată lumea se purta bine cu noi.

— În India este cu totul altfel, răspunse Kim răstit Zeităţile aici au multe braţe şi e mult mai bine să le lăsăm în pace.

— Vreau să te însoţesc o bucată de drum, pe tine prieten al tuturor şi pe tine omule cu faţa galbenă, zise veteranul care apăru la o cotitură de drum, în tulbureala dimineţii, încălecat pe un căluţ mititel şi slăbănog.

— Noaptea trecută s-au dezlegat izvoarele amintirilor mele îngropate de vârstă, şi aceasta mi-a pricinuit o mare uşurare. E adevărat că vânturile aduc miros de război în depărtări. H simt cum mă gâdilă în nări şi mi-am luat şi sabia.

Încălecat pe căluţul lui, cu picioarele lungi care aproape ajungeau până în colbul drumului, şi încins cu sabia, cu o mână pe mânerul ei, cu cealaltă ţinând frâul, bătrânul iscodea încruntat câmpurile care se întindeau pierdute spre zărea din miazănoapte.

— Mai spune-mi oidată cum ţi s-a arătat când l-ai văzut? Haide’ urcă-te în şa alături de mine; căluţul acesta ne poate duce pe amândoi!

— Eu sunt învăţăcelul Sfântului, zise Kim trecând poarta satului.

Ţăranii păreau foarte întristaţi din cauza plecării lor, dar preotul îşi luă rămas bun, cât se poate de rece, din cauză că risipise o cantitate de opiu pentru un om care nu avea niciun ban şi nu purta nici pungă la chimir.

— Ai spus vorbă înţeleaptă. În zilele noastre a pierit orice respect, chiar atunci când vine să mă vadă câte un sahib. Cu toate acestea eu nu înţeleg cum se face ca unul pe care steaua lui îl îndreaptă spre război, să plece la drum cu un om sfânt?

— Bine, dar omul acesta este sfânt, răspunse Kim cu convingere. Este sfânt pentru adevărurile pe care le propovăduieşte, pentru faptele care le face şi vorbele pe care le spune. Nu se aseamănă deloc cu ceilalţi; niciodată nu am întâlnit un om ca acesta. Noi nu suntem nici prezicători, nici scamatori şi nici cerşetori.

— Că tu nu eşti nimic din toate acestea, se vede destul de bine. Dar despre tovarăşul tău nu ştiu ce să zic. În orice caz, văd că umblă destul de uşor.

Mângâiat de aerul proaspăt al dimineţii, lama făcea paşi lungi şi spornici, ca o cămilă când pleacă la drum. Părea cufundat în gânduri şi îşi deşira instinctiv mătăniile, ale căror clinchet surd se auzea în seninul dimineţii.

Apucară în lungul cărării întortochiate care şerpuia printre

verdele închis al manguierilor, în timp ce în fundul zării, la răsărit, se ştergeau crestele înzăpezite ale munţilor Himalaya. Toată India era ieşită la lucrul câmpului; în depărtări se auzea scârţâitul roţilor de la puţurile de apă, chiotul oamenilor care îşi îndemnau boii opintiţi în juguri, sau croncănitul corbilor care roteau în văzduh. Chiar căluţul se îndemnă la drum şi începu să alerge în trap, când simţi mâna lui Kim încleştată pe frâu.

— Îmi pare rău că nu am dăruit o rupie pentru templu, zise lama după ce ajunse la cea din urmă boabă a mătăniilor.

Veteranul murmură ceva în barba lui stufoasă, dar destul de tare, aşa că lama îşi dădu abia acum seama că era şi el cu ei.

— Ai plecat şi tu în căutarea râului? Întrebă lama întorcându-se spre el.

— Ziua abia s-a început, răspunse bătrânul. Ce nevoie avem acum de râu. Cel mult pe înserat, ca să ducem vitele în^jnte de apusul soarelui la adăpat Am venit să vă duc Pe o potecă mai scurtg, care iese la drumul mare.

— Aceasta este o faptă care nu trebuie uitată; eşti un or*i cumsecade, dar nu înţeleg de ce ai mai luat şi sabia?

Bătrânul soldat părea tot atât de sfios ca şi un copil, când îl găseşti că a făcut o faptă nepermisă.

— Sabia? Răspunse el mânuind-o cu multă greutate. Mi-a căşunat mie aşa dintr-odată… ce să-ţi spun? Faptă de om băârin. Este ştiut că poliţia & dat porunci care opresc portul armelor în toată India… dar (spunând aceste cuvinte, duse mâna cu un fel de mângâiere în lungul săbiei), pe mine mă cunosc toţi agenţii de poliţie de prin partea locului.

— Cred că nu a fost gândul cel mai fericit care ţi-ar fi Putut veni. Ce dştigă din fapta lor, cei care ucid oamenii?

— După cât ştiu eu, foarte puţin. Dar dacă din când în când n-ai mai tăia şi gâtul celor răi, nu ştiu ce-ar face bieţii oameni cumsecade, care umblă fără nicio armă şi cu capu-n stele. Eu nu vorbesc cum ar vorbi unul care nu ştie ce spune, căci eu am văzut India scăldată în sânge, de la Delhi spre miazăzi.

— Ce nebunie a fost între oameni pe vremea aceea?

— Cine ar putea să-ţi spună, afară de zeii care au trimis această plagă drept pedeapsă asupra ţării. Un vânt de nebunie a început să macine încet măruntaiele întregii armate şi soldaţii au prins să ridice armele contra ofiţerilor. Acesta a fost primul semn al răului, care începea să prindă adândme, şi poate ar fi

putut să se oprească aici, dacă nu se apucau să ucidă toate femeile sahibilor şi copiii. Dar au venit apoi sahibii de dincolo de apele mărilor şi au făcut crâncenă judecată cu ei.

— E multă vreme de atunci şi-mi aduc aminte că zvonul acestor fapte sângeroase a ajuns până la mine. Cred că anul acela a fost numit anul plăgii celei negre.

— Ce fel de viaţă ai dus pe vremea aceea, de nu ştii tot ce s-a întâmplat. Spui că zvonul celor întâmplate a ajuns până la tine, dar numai zvon.

Tot pământuljnsă, a ştiut ce a fost şi s-a cutremurat

— Pământul nostru nu s-a cutremurat decât o singură dată… în ziua când Cel a Tot Puternic a primit lumina.

— Hhm! Cu toate acestea eu am văzut oraşul Delhi tremurând, şi se ştie că Delhi este buricul pământului.

— Vasăzică s-au ridicat contra femeilor şi a copiilor? Aceasta este o faptă urâtă, care nu poate scăpa de pedeapsă.

— Mulţi şi-au închipuit că vor putea scăpa de ea, dar s-au înşelat.Pe vremea aceea eu eram într-un regiment de cavalerie. Oamenii s-au răsculat. Din şase sute optzeci de săbii câte crezi că au rămas credincioase celor care le-au dat pâinea şi sărea? Trei. Între acestea era şi sabia mea.

— Cu atât mai mare este vrednicia ta.

— Vrednicie! Pe vremea aceea o astfel de faptă nu putea să treacă drept vrednicie. Neamurile mele, prietenii mei şi fraţii mei, s-au depărtat de mine şi m-au privit cu duşmănie. Toată lumea spunea: „Vremea englezilor a trecut Fiecare să caute şi să pună mâna pe ce poate şi să păstreze pentru sineu. Vorbisem cu cei din Sobraon, din Chillianwallah, din Moodkee şi Ferozeshah, cărora le-am spus: „Mai aveţi puţină răbdare şi vântul va bate din altă parte. Faptele acestea nu sunt la locul lor şi va veni răsplata". În ziua aceea făcusem şaptezeci de mile călare, şi în crupă, aveam soţia unui sahib, iar în oblânc un copilaş. (Mamă Doamne! Acesta a fost cal nu glumă). După ce i-am dus la loc sigur, m-am întors la ofiţerul meu, singurul care mai rămăsese în viaţă din cinci câţi avusesem, şi i-am spus: „Dă-mi de lucru, zic eu, căci acum sunt renegat de ai mei, şi sabia pe care o port este udă de sângele vărului meu “. „Fii mulţumit, răspunde ofiţerul, căci de aici înainte vei avea de lucru din greu. După ce nebunia aceasta va trece, va veni şi ziua de răsplată".

— Aşa este, după fiecare nebunie urmează răsplata, murmură lama, mai mult pentru sine.

— Pe vremea aceea nu se împărţeau medalii la toţi cei care din întâmplare au auzit un bubuit de tun. Doamne fereşte. Eu am luat parte la nouăsprezece bătălii în toată regula; la patruzeci şi şase de şarje de cavalerie şi nenumărate încăierări mai mărunte. Port nouă răni pe trupul meu, am o medalie şi patru agrafe şi insignele unui ordin; deoarece căpitanii mei care acum sunt generali şi-au adus aminte de mine în ziua când Kaiser-i-Hind şi-a sărbătorit a dncizecea aniversare de stăpânire a ţării! „Daţi-i ordinul *Berettish India44,* au spus ei. Acum port acest ordin atâmat de gât. *Jahir-ul* (proprietatea) l-am primit din mâinile Statului, în slobodă stăpânire pentru mine şi ai mei. Oamenii din vremurile acelea bune sunt astăzi Commissioneri (judecători) şi vin călare la mine să mă vadă, şi se ridică în scări când trec prin mijlocul recoltelor, ca toată lumea din sat să-i poată vedea. – Şi vorbim de luptele care au trecut, şi numele fiecărui mort pe care îl pomenim, ne aduce aminte de alt nume pe care l-am uitat.

— Dar pe urmă ce faceţi? Întrebă lama.

— Ce să facem; se întorc de unde au venit, dar niciodată înainte de ce i-ar vedea oamenii din sat

— Dar de tine ce se va alege, până la urma urmei?

— Voi muri.

— Şi pe urmă?

— Mă las în seama zeilor. Cât am fost în viaţă nu le-am împuiat urechile cu rugăciuni, şi cred că mă vor lăsa şi ei în pace. Ascultă, în lunga mea viaţă, eu am băgat de seamă că cei care scâncesc toată ziua şi supără pe cei de sus cu plânsurile, ponoasele şi lacrimile lor, sunt chemaţi repde de tot în cealaltă lume; exact cum proceda şi colonelul nostru cu cei veniţi din partea de miazăzi a ţării, când băga de seamă că au Limba prea slobodă. Nu, eu nu am supărat zeii niciodată cu plânsurile mele, de aceea cred că-şi vor aduce aminte de mine şi-mi vor da un loc tihnit unde să mă pot odihni la umbră, jucându-mă cu lancea, până când vor sosi şi fii mei ca să le urez bun sosit: n-am mai puţin de trei – toţi *ressaldari-mqjori* – în diferite reeimente.

— Dar şi aceştia unt legaţi de roată prefacerii şi rătăcesc din viaţă în viaţă, din deznădejde în deznădejde, înfriguraţi şi

chinuiţi de spaimă şi lăcomie, zise lama cu glasul stins.

— Da, chihoti veteranul, trei *ressaldari-mqjori* în trei regimente. Sunt cam jucători, dar nici eu n-am fost mai bun. Toţi trei sunt bine echipaţi şi în vremea de azi nu mai poţi lua caii cum luai odinioară femeile. Dar nu face nimic, deoarece ogorul meu poate suporta cheltuiala. Ce zici? E un ogor bine udat de ape; argaţii mei însă, mă jecmănesc. Nu pot scoate de la ei nimic decât cu lancea în mină. Uf! Când mă supăr, încep să-i blestem, şi ei cad în genunchi şi caută să-mi arate că se căiesc din cauza faptelor lor, dar ştiu bine că de cum le-am întors spatele, îşi bat joc de mine, şi spun că sunt o maimuţă bătrână şi fără dinţi.

— În viaţa ta n-ai dorit niciodată altceva?

— Ba am dorit... de mii de ori. Am dorit din nou să mă pot ţine drept ca un stejar, mi-am dorit uşurinţa din tinereţe a genunchilor, un braţ voinic şi ochiul ager împreună cu tot ce trebuie pentru ca să fii bărbat în lege. O, când îmi aduc aminte de anii depărtaţi, care au măcinat vigoarea tinereţii mele!

— Vigoarea aceea nu este altceva decât slăbiciune.

— Astăzi se întâmplă să fie aşa cum spui, dar acum cincizeci de ani aş fi putut să-ţi dovedesc că e altfel, răspunse bătrânul soldat şi cu vârful pintenului atinse coastele slăbănoage ale calului

— Eu cunosc un râu care poartă izbăvire.

— Am băut şi eu din apa fluviului Gunga, de m-am făcut ca un cimpoi. Dar nu m-am ales decât cu cârcei la pântece; putere însă n-am pomenit din asta.

— Nu este Gunga. Râul despre care vorbesc eu te spală de toate păcatele. Cel care trece râul spre malul celălalt, câştigă mântuirea. Viaţa pe care ai dus-o, eu nu o cunosc, dar se vede după obrazul tău, că trebuie să fii om fruntaş şi de ispravă! Tu ţi-ai urmat drumul tău în viaţă şi ai rămas credincios în anul de plagă neagră, când nu era deloc uşor să păstrezi credinţa, căci acum îmi aduc aminte şi de alte întâmplări din vremea aceea. Prin urmare, de aici înainte urmează cărarea de myloc care duce la izbăvire. Ascultă de legea cea dreaptă şi nu mai alerga după umbre şi visuri.

— Ei bine, atunci vorbeşte, zise veteranul schiţând un salut milităresc. La vârsta asta toţi începem să alergăm după năluci.

Lama se aşeză sub ramurile unui manguier, a cărui umbră

juca pe obrajii lui îmbătrâniţi; veteranul rămase în şa, iar Kim, după ce se încredinţă că nu este niciun şarpe prin apropiere, se întinse între rădăcinile noduroase ale pomului

În lumina caldă a dimineţii se auzea zumzetul potolit al gâzelor, care foiau în jurul lor, iar undeva între tufe, se auzi gmgurit de porumbei şi din cealaltă margine a timpului răscolit de pluguri, veni scârţâitul unei roţi de irigaţie. Lama începu să vorbească cu glasul slab şi pornit din adâncuri. După vreo zece minute, veteranul descăleca şi se aşeză alături de el, ca să-l poată auzi mai bine (aşa spunea), şi-şi petrecu frâul în jurul braţului. Glasul lui lama începea să se stingă şi psalmodiarea nu se mai termina. În timpul acesta, Kim urmărea cu toată atenţia cum se furişează printre ramuri o veveriţă cenuşie. Dar coada stufoasă a micului animal nici nu apucă să disparā printre ramuri, şi atât lama cât şi cel care îl asculta, adormiseră de mult; veteranul îşi lăsase capul pe braţ, iar bătrânul cu chipul ca o mască de fildeş, se proptise de trunchiul copacului. Un copilaş complet gol, se apropie cu paşi sfioşi, apoi ca mânat de un impuls inconştient, făcu o reverenţă în faţa lui lama. Copilaşul însă, era atât de scurt în picioare şi de gras, încât îşi pierdu echilibrul şi căzu pe o dungă. Kim începu să ridă cu hohote, văzându-i picioruşele rotunde şi grase ca nişte şunci. Copilul speriat şi supărat din cauza râsului, începu să ţipe cât îl ţine gura.

— Ce este, ce este? Tresări veteranul şi sări în picioare. Ce s-a întâmplat? Ce porunci au venit? … E numai un copil… Visam că sună alarma… Haide mititelule, nu mai ţipa. Mi se pare că am adormit? … Asta nu este o faptă tocmai cuviincioasă…

— Mi-e frică… mi-e frică! Gânguri băieţaşul.

— Cum se poate? De cine să-ţi fie frică; suntem doi moşnegi şi un copil. Dacă ţi-e frică prinţişorule, atunci tu nu te vei putea face niciodată soldat.

Lama se trezi şi el, dar nu băgă de seamă că alături de ei este şi un copil, şi începu să-şi deşire mătăniile.

— Ce este asta? Întrebă copilul oprindu-se din plâns. N-am văzut aşa ceva până acum; dă-mi-le mie!

— Aha! Zise lama şi întinse un capăt al şiragului de mătănii pe iarbă, ca să-l ademenească.

De cardaraome o mini,

Cu o bucată de ***ghi:***

Un sorgo pe fierbinte orez,
Tain pentru mine şi tine va fi!
Copilul dădu un ţipăt de plăcere şi întinse mâna după şiragul de boabe negre şi strălucitoare.

— Ia te uită, exclamă veteranul Unde ai învăţat cântecul acesta cu care poţi linişti copiii?

— L-am învăţat la Pathankot, în timp ce stăm în pragul unei porţi, răspunse lama cu sfială. Cred că e foarte bine să fii bun şi blând, cu copiii.

— Dacă îmi aduc bine aminte, înainte de a adormi, parcă spuneai că orice căsătorie şi procreaţie sunt pete de umbră în calea adevăratei lumini şi buturugi care îţi stau în drum. Nu cumva în ţara de unde vii tu, copiii cad din nori? Sau poate calea cea adevărată este să cânţi copiilor antece că adineauri?

— Nimeni nu poate fi desăvârşit, răspunse lama cu gravitate şi-şi adună şiragul de mătănii. Haide băieţaşule, du-te acum la maică-ta.

— Uită-te la el, zise veteranul întorcându-se spre Kim. Îi este ruşine că a putut să înveselească un copil. Dragă frate, mi se pare că tu ai fi fost un foarte bun părinte. Haide băieţaş, şi-i aruncă un ban de alamă, ia-ţi dulciuri, căci dulciurile sunt bune întotdeauna. Apoi după ce-l văzu că se pierde în depărtare, adăugă: Aşa cresc copiii şi ajung bărbaţi. Sfântule, îmi pare foarte rău că am adormit, în timp ce tu vorbeai. Te rog să mă ierţi!

— Amândoi am îmbătrânit, răspunse lama. E vina mea. Am ascultat la ceea ce spuneai despre lumea de azi şi despre prostiile pe care le face, aşa că o greşeală aduce pe cealaltă.

— Ia uită-te la el! Ce greşeală ai săvârşit faţă de zeii cărora te închini, din cauză că te-ai jucat cu un copilaş. Cântecul «te adineauri l-ai cântat foarte bine. Hai să plecăm, şi la drum îţi voi cânta vechiul cântec, al lui Nylal Seyn în faţa oraşului Delhi.

Ieşiră de sub umt» ’a ramurilor manguierilor şi pe deasupra câmpurilor se ridică puternic şi strident glasul moşneagului, în timp ce cânta tărăgănat povestea lui Nikal Seyn (Nicholson, erou al revoltei din 1857), balada pe care şi astăzi o mai cântă bărbaţii din Punjab. Kim păţea încântat, iar lama asculta cu mult interes.

„AM! Nikal Seyn a murit... rănit sub zidurile oraştiui Delhi. Lănceri din miazănoapte veniţi şi răzbunaţi moartea lui Nikal

Seyn". Veteranul cântă balada pinâl'a sfârşit, în timp ce bătea cadenţa cu latul săbiei în coastele căluţului.

— Am ţjuns la drumul mare, zise el după ce ascultă cuvintele de laudă pe care i le spunea Kim; în timpul acesta lama tăcea şi parcă ar fi fost supărat.

— E multă vreme de când nu am mai trecut pe aici călare, dar vorbele tale copilăreşti m-au înveselit. Priveşte Sfântule, drumul acesta este osia în jurul căreia se învârteşte toată India. Partea cea mai mare a drumului este umbrit ca şi aici, de patru rânduri de copaci; la mijloc e drum bătătorit pe uide trec căruţele. Pe vremea când nu se cunoştea încă drumul de fier, sahibii treceau pe aici cu sutele. Acum însă, nu mai trec decât harabalele ţăranilor şi alte acareturi asemănătoare. Pe stânga şi pe dreapta, drumul este mai prost, căci pe acolo trec numai carele cu poveri; cue încărcate cu grâne, bumbac, lemn de dulgherie, bhoosa (nutreţ pentru vite), lămâi şi piei de animale. Orice om pe drumul acesta, este în completă siguranţă, deoarece tot la depărtare de câţiva *kos* se găseşte câte un post de poliţie. Oamenii poliţiei fură şi jecmănesc şi ei, dar cel puţin nu lasă pe alţii străini de tagma lor să facă aceeaşi meserie. (Aş face şi eu o patrulă pe aici cu o trupă de cavalerie formată din recruţi tineri, sub comanda unui căpitan voinic). Pe aici trec oameni din toate castele şi toate neamurile pământului. Ia te uită! Brahmani şi cerşetori, cămătari şi cârpaci, *bărbieri* şi bunniaţi (negustori ambulanţi), pelerini şi olari... un furnicar de lume, care se duce şi vine. Pentru mine drumul acesta este ca un fluviu, care m-a aruncat la mal, cum aruncă apele un buştean pe care nu vor să-l mai poarte.

Ce e drept, drumul care traversează India, este cel mai minunat spectacol. Coboară drept, aşteraindu-se pe o lungime de o mie cinci sute de mile şi în lungul lui se desfăşoară, fără nicio greutate, toată circulaţia ţării: un fluviu de viaţă în mişcare cura nu mai există pe pământ. Se opriră să privească panglică cenuşie, care se întindea spre fundul zărilor, împrejmuită de verdeaţă şi învelită de umbră, pe alocuri oameni îmbrăcaţi în alb care îşi vedeau domol de drum, iar în faţa lor, la o mică distanţă, cantonamentul făcut din două barăci, al poliţiei.

— Cine este cel care umblă înarmat, contra prevederilor legii? Se auzi strigând în glumă un agent, după ce văzu sabia veteranului. Ori poate vă închipuiţi că poliţia nu ajunge pentru

ca să distrugi pe răufăcători?

— Tocmai din cauza poliţiei mi-am încins şi eu sabia, ripostă veteranul. Toate bune în ţara Hindului?

— Toate bune, ressaldar sahib!

— Gu sunt ca o bătrână broască ţestoasă, care scoate capul, şi după ce a văzut, şi-l retrage din nou sub carapace. Uitaţi-vă, acesta este drumul Hindustanului şi toată lumea trece pe aici.

— Mă fecior de scroafă, dar ce crezi că partea asta de drum este făcută pentru ca tu să vii să te scarpini în ceafă aici? Mă părinte al tuturor fetelor desfrânate şi fiu al muierii pe care maică-sa a vândut-o diavolului; mătuşile tale n-au avut nas de şapte rânduri de neamuri. Soră-ta… ce bufniţă căpiată te-a îndemnat să treci pe aici şi să încurci drumul cu cotiga ta? Ţi s-a spart o roată? Hai să-ţi sparg şi capul, ca să ai ce drege de două ori!

Glasul furios, petrecut de pocnetul unui bici învârtit cu îndemânare, se auzi ridicându-se din mijlocul unui nor de praf care se vedea cam la cincizeci de metri depărtare, unde se sfărâmase o căruţă. O iapă subţire şi înaltă de Kattiwar, cu ochii şi nările în flăcări se ridică pe picioarele dinapoi sforăind, în timp ce un călăreţ încerca să se repeadă pe urma omului care ţipa cât 0 lua gura. Călăreţul înalt şi cu barbă cenuşie, sta înfipt în şa de credeai că este una cu calul şi învâriea biciul cu toată priceperea.

Obrazul veteranului se lumină de mândrie: „E fiul meu “, zise el, şi-şi struni calul din căpăstru, ca să-l facă să încoarde grumazul.

— Cum se poate să fiu bătut de faţă cu poliţia, strigă harabagiul. Să se facă dreptate! Vreau să mi se facă dreptate.

— Dar ce crezi, că mă voi opri în drum din cauza unei maimuţe, care ţipă în gura mare, că i s-a răsturnat un car de saci cu făină, tocmai în faţa mânzei mele. Asta este o faptă care poate băga un cal în sperieţi.

— Are dreptate! Vorbeşte bine! Cu toate acestea iapa se ţine după făptaş, zise bătrânul.

Harabagiul se băgă sub carul răsturnat, ca să poată scăpa de şfichiuiala biciului, şi începu să ameninţe în toate chipurile pe cel care îl gonea din urmă.

— Feciorii tăi sunt oameni voinici, zise agentul de poliţie nepăsător, în timp ce se scobea în măsele.

Călăreţul mai ridică odată biciul şi încercă să ajungă pe cel care se băgase sub haraba, apoi se întoarse în galop spre noii sosiţi.

— Tată! Exclamă el, şi frinându-şi calul se retrase ca la zece metri, apoi descălecă.

Veteranul sări numaidedt din scări şi întinzând braţele spre fiul său, 3 strânse la piept, după cum e obiceiul în Orient

CAPITOLUL IV

Noroc ci nu e stipâni trufaşi,

Dai are afurisiţi ţi slobodă limbi Ce meliţă-ntr-una, vicle&ni şi laşi…

Nimic n-o opreşte, nimic qu o schimbă.

În drum cu plocon de-o primeşti,

Şi treacă pe-alături de ţine-i grăbită.

Străine, de n-o vezi, tu cine eşti,

Din urmi te chiami, de spaimă zoriţi.

Belşug! Bdşugu-i noroc Pe care-l împărţi cu cine pofteşti,

Dar pentru mine bdşugu-i soroc,

De visuri haine ce nu le doreşti,

Clntecui urdtortbr.

Începură să vorbească amândoi ia şoaptă; Kim se întinse la umbra unui copac pentru ca să se odihnească, dar lama părea nerăbdător şi începu să-i facă semn cu cotul.

— Hai să plecăm, căci râul nostru nu este m partea aceasta.

— Vorbe de clacă. Nu găseşti că am umblat destul de rând am plecat la drum? Râul nostru nu pleacă de unde este. Ai răbdare, până ne va da ceva de pomană.

— Acesta, zise veteranul, este prietenul stelelor. Mi-a adus ştirile ieri. A văzut în vis pe omul cel adevărat şi l-a auzit dând porunci pentru începerea războiului.

— Hm! Murmură fiul veteranului şi glasul îi clocoti în adâncul pieptului. Se poate să îi auzit şi el ceva în vreun bazar, şi caută să profite de pe urma celor auzite.

Bătrânul începu să ridă.

— În orice caz el n-a venit Ia mine să-mi ceară un cal de călărie şi arme, şi mai ştie Dumnezeu câte rupii. Regimentele fraţilor tăi au primit ordinul de plecare?

— Despre aşa ceva eu nu ştiu nimic. Mi-am cerut o permisie şi am venit repede încoace, în cazul…

— În cazul când ei ar fi ajuns înaintea ta, ca să se milogească.

O, neam de jucători şi de risipitori. Tu n-ai luat parte până acum la nid un atac. Pentru aşa ceva îţi trebuie un cal cu adevărat bun. Îţi mai trebuie şi un servitor şi un cal pentru bagaje. Să vedem… să vedem, zise bătrânul, şi începu să ciocănească în oblâncul şeii.

— Tată, aici nu e locul să ne facem socotelile. Hai să mergem acasă.

— Atunci plăteşte băiatului, căci eu nu am la mine niciun gologan, şi băiatul ne-a adus veşti bune. Ascultă prietene al tuturor, spui că un război e pe cale să se dezlănţuie?

— Nu un război, ci războiul cel mare. Războiul adevărat, după cât ştiu eu, răspunse Kim cu glasul foarte liniştit.

— Ei da, murmură lama, nerăbdător să se vadă din nou plecat.

— Stăpânul meu nu citeşte în stele pentru plată. V-am dat de veste, după cum bine ştii, şi acum după ce v-am spus, plecăm din nou la drum, zise Kim, şi făcând o mină căuş, le întoarse spatele.

Fiul veteranului îi aruncă un ban de argint, care lud în lumina soarelui, spunând ceva în şoaptă la adresa cerşetorilor, şi a scamatorilor. Era un ban de patru annale şi tocmai de ajuns ca ei să se poată hrăni timp de câteva zile. Lama murmură o binecuvântare, văzând din zbor banul de argint, care se opri în palma lui Kim.

— Du-te în drumul tău, tu prieten cu toată lumea, zise veteranul cu glas răsunător şi îşi întoarse calul. Pentru întâia oară în viaţa mea am întâlnit un adevărat profet, care nici armată nu a făcut

Veteranul şi fiul său făcură drumul înapoi, amândoi ţinându-se în şa, bătrânul tot atât de drept ca şi tânărul.

Un agent de poliţie punjabi, îmbrăcat în pantaloni scurţi de culoare gălbuie, trecu drumul, târindu-şi târlicii, ca să le iasă în cale. Omul văzuse banul de argint căzând în palma băiatului:

— Staţi! Strigă el, vorbindu-le în englezeşte, ca să-i intimideze. Nu ştiţi că trebuie să plătiţi un *taklcus* de două annale de cap, ceea ce face patru annale, dacă umblaţi pe partea aceasta a drumului? E poruncă venită de la Sirkar şi banii se întrebuinţează pentru plantarea copacilor şi înfrumuseţarea drumului.

— Şi pentru pântecelor agenţilor de poliţie, strigă Kim şi o

rupse la fugă. Ia gândeşte-te puţin, cap sec ce eşti, zise ei, după ce se opri la oarecare distanţă. Poate credeai că noi am ieşit din băltoaca de alături, cum a ieşit tatăl tău, broscoiul? Ai auzit vreodată de numele fratelui-tău?

— Cine a fost acesta? Lasă băiatul în pace, strigă un agent de poliţie mai în vârstă, care tocmai ieşise pe terasa postului ca să-şi fumeze tihnit luleaua.

— A scos o etichetă de pe o sticlă de *belaitee-pani* (sticlă de sifon) şi a lipit-o pe plimbul unui pod, pe urmă a început să încaseze taxe de la trecători, pe cuvânt că aşa este ordinul venit de la Sirkar. Până când a venit şi un englez, care i-a spart capul. De dragă frăţioare, eu sunt corb de oraş, nu. De cel de câmp.

Agentul ruşinat ia văzu de treabă, iar Kim îl blagoslavi până nu-l mai văzu în lungul drumului.

— Cine a mai văzut un învăţăcel ca mine? Strigă el vesel lui lama. N-ajungeai s& faci nici zece mile din oraşul La hore, şi toată lumea te-ar fi jefuit până la os, dacă nu se întâmpla şi fiu cu tine.

— Câteodată mi întreb şi eu, nu cumva eşti un spirit? Dar altădată îmi vine să cred ci eşti un prichindel care face şotii, zise lama şi zâmbi domolit

— Eu sunt *cheia* al tiu, răspunse Kim şi schimbând pasul alături de lama, intri în ritmul leginat, cu sunetul nelămurit al paşilor, tuturor celor care cutreieră lungul drumurilor, de când e lumea.

— Atunci hai să ne urnim cu nădejde, murmură lama, şi la clinchetul sec al mătârmlor se aştemură la dram în tăcere, pătrunzând tot mai adânc în depărtarea zărilor. Ca în totdeauna, lama era şi de astidată cufundat în gânduri, dar Kim se uita cu multă atenţie la tot ce vedea împrejurul lor. Drumul acesta în lungul căruia se scurgea furnicarul vieţii, i se părea o minune faţi de strizile întortochiate şi pline de lume din Lahore. La fiecare pas vedea lume nouă, peisqje pe care nu le mai văzuse, obrazuri de oameni din clasele pe care le cunoştea de mai înainte, şi altele de care el nu auzise niciodată.

În drumul lor întâlniră o ceată de Sansi, oameni cu pirul lung şi cu miros iute de trupuri asudate, care duceau în spinare coşuri cu şopârle şi alte lucruri râu mirositoare; pe urma lor se ţineau câinii costelivi care le amuşinau urmele. Oamenii aceştia mergeau întotdeauna pe aceeaşi margine de drum, cu pasul

grăbit şi furiş, iar ceilalţi le făceau loc deajuns, ca să nu-i împiedice la mers, deoarece neamul Sansi este privilegiat Pe urma lor venea, cu paşi întinşi şi pidoare ţepene, un deţinut care îşi terminase pedeapsa, dar mai purta lanţurile captivităţii pe glezne. Omul căuta cât se poate şi rimâni în umbra copacilor, iar pântecele lui rotund şi pielea hidtoare, dovedeau că guvernul îşi hrăneşte condamnaţii mult mai bine decât s-ar putea hrăni oamenii cumsecade la ei acasă. Kim cunoştea destul de bine această specie de oameni şi când trecu pe lângă el, începu să strige în gura mare. Pe urmă trecu pe lângă ei un AkaH, cu ochii fâoroşi şi părul vqvoi, un cuvios Sikh îmbrăcat în hainele tradiţionale de pânză albastră ale castei lui; în vârful turbanului purta inele poleite de oţel. Omul se întorcea dintr-o plimbare, pe care o făcuse unui Stat independent Sikh şi unde probabil cântase balada glorioaselor fapte ale lui Khalsa, în faţa unui prinţişor proaspăt sosit de la şcoală, încălţat în cizme cu carâmbul înalt şi pantaloni albi de călărie. Kim trecu pe lângă el cu multă băgare de seamă, dar se feri să spună ceva care l-ar fi putut supăra, deoarece neamul Akali e iute la mânie şi gata de încăierare. Din loc în loc, li se întâmplă să ţjungă din urmă sau să întâlnească în cale, sate întregi îmbrăcate în haine de sărbătoare, mergând spre cine ştie ce bilei apropiat; femeile mergeau în urma bărbaţilor, cu copiii încinşi deasupra şalelor în brâu; cei mai răsăriţi erau încălecaţi pe câte o nuia de trestie de zahăr, şi târau prin colbul dramului câte o locomotivă de alamă din cele care se vând prin tir guri ca jucării, ori încercau să prindă în apele oglinzilor, razele de soare, ca pe urmă să le arunce în ochii copiilor mai mari decât ei care veneau din urmă. Era de ajuns o singură privire, pentru ca să-ţi poţi da seama ce a cumpărat fiecare dintre ei, iar dacă se întâmplă să ai vreo îndoială, era suficient şi priveşti braţele tuciurii ale femeilor, pentru ca să recunoşti podoabele proaspăt cumpărate din târg: inele şi brăţări de sticlă, care veneau din partea de miazănoapte a ţării. Toţi aceştia umblau încet, strigându-se unul pe altul, sau oprindu-se ca să se târguiască cu negustorii de dulciuri care se ţineau după ei. Altădată se opreau ca să se închine în faţa altarelor ridicate în marginea drumului, uneori hindustane, altădată musulmane, căci oamenii din dasele de jos ale acestor religii, se înţeleg foarte bine între d, când este vorba să se închine în faţa lăcaşurilor sfinte.. Din fundul zării înecate de

praful drumului, se văzu mişcându-se o linie albastră, ca un nor de omizi grăbite, apropiindu-se de el Era un grup de *chargars,* femd care au grijă de terasamentul tuturor liniilor ferate din partea de miazănoapte: femei cu talpa lată, sânii mari, lungi în picioare şi late în şolduri, îmbrăcate în zdrenţe albastre, îndreptându-se grăbite spre miazănoapte, de unde primiseră ştirea că ar fi nevoie de braţele lor. Acestea erau singurele fiinţe care nu aveau vreme de pierdut cu drumul, şi făceau parte dintr-o clasă de oameni, unde bărbaţii nu aveau nid un preţ. Umblau cu coatele depărtate de trup, legănându-se pe şoldurile largi, şi cu fruntea sus, cum se cade să umble omul obişnuit să care poveri. Ceva mai încolo ieşi la drumul mare şi un alai de nuntaşi, petrecut de muzici şi chiote, dudnd în urma lui o mireasmă de mirodenii şi lămâiţă, care era mai tare chiar decât mirosul reavăn al prafului ridicat de picioarele k>r. De departe se putea vedea targa miresei ca o pată de purpură, petrecută de un clinchet de clppoţd, care se ridica din mijlocul mulţimii, iar mirele era încălecat pe un căluţ împodobit care întindea mereu grumazul ca să poată smulge o gură de iarbă din harabalele care treceau pe lângă el, încărcate cu nutreţ. Kim se apropie de alaiul nuntaşilor şi ură tinerilor căsătoriţi o sută de copii, dar între aceştia nid o fată, căci aşa era obicdul prin partea locului. Mult mai emoţionant era însă, momentul când se întâmplă să le iasă în cale câte un scamator, cu câteva maimuţe pe jumătate domesticite sau câte un ursar, cu câte un Martin îmbătrânit şi costeliv, pe care toată lumea îl primea cu chiote de mulţumire; sau când apărea câte o fată cu cornişe de capră în jurul gleznelor şi dansa pe frânghia întinsă, în timp ce caii se ridicau în două picioare, iar femeile dădeau ţipete ascuţite şi prelungi.

Lama nu ridică ochii niciodată. Nu văzu nici pe cămătarul încălecat pe căluţul cu greabănul ca de cocoş, mergând grăbit să-şi încaseze dobânzile de la datornicii uituci, nici mulţimea cu glasuri răguşite a soldaţilor, care veneau în permisie la vetre, chiuind mulţumiţi că au scăpat de pantalonii bufanţi şi de moletiere, şi aruncând vorbe neruşinate, chiar celor mai respectabile femei, pe care le întâlneau în cale. Nu văzu nici sacagiul, mergând la pas cu ■cotiga, pe care era încărcat butoiul cu apă din Gange, cu toate că Kim se aştepta ca învăţătorul să cumpere cel puţin o sticlă din acest preţios lichid. Bătrânul mergea cu privirile coborâte în pământ, mişcându-se

ceasuri de-a-rân- dul cu aceeaşi indiferenţă, în timp ce gândurile lui alergau în cine ştie ce parte. Cu toate acestea, Kim părea în al şaptelea cer. În partea aceasta, drumul mare era ridicat pe un fel de viaduct, care îl apăra de inundaţiile apelor de primăvară coborâte din munţi, aşa că acum mergeai pe drum, simţindu-te deasupra nivelului câmpurilor care se aştgrneau în faţa ta pe stânga şi pe dreapta Indiei, ocrotit de umbra unui coridor de verdeaţă. Era o vedere minunată, să vezi la mari depărtări pe potecile câmpurilor, carele încărcate cu recoltă şi bumbac, în timp oe boii se opinteau în juguri: bucdele carelor se auzeau scârţâind până la depărtare de o milă, în fundul zării, pe urmă se apropiau tot mai mult şi în mylocul chiotelor, al opintelilor şi înjurăturilor, urcau din greu, până ajungeau în drumul mare, unde scârţâitul roţilor amuţea numaidecât Tot atât de fhimos era şi spectacolul multicolor al oamenilor, pete albe, roşii, albastre şi gălbui, care se rupeau din mijlocul mulţimii şi se abăteau din drumul mare, ca şi treacă în largul câmpurilor, pentru a ajunge la casele lor. Kim simţea plăcerea lucrurilor din jurul lui, cu toate că nu putea să o exprime în cuvinte; tocmai de aceea se mulţumi să-şi cumpere câteva bucăţi de trestie de zahăr, pe care după ce le sugea măduva, le aruncă în lungul dramului. Din când în când, lama lua câte o priză de tutun, dar după o bucată de vreme lui Kim îi fu peste putinţă să se mai stăpânească.

— Aici în partea de miazăzi, pământul e foarte bun, zise eL E aer curat şi apă bună, ce zid?

— Cu toate acestea toţi sunt legaţi de roată vieţii, răspunse lama. Legaţi de veci, viaţă după viaţă, şi niciunuia dintre ei nu i s-a arătat până acum calea cea dreaptă. (Bătrânul se scutură, parcă ar fi încercat să revină la realitate).

— Acum după ce am făcut un drum atât de lung, interveni Kim, cred că vom qunge foarte curând la un *parao* (loc de popas). Ce zici, ne oprim şi noi să ne odihnim? Soarele a început să coboare spre asfinţit.

— Cine ne va găzdui în noaptea aceasta?

— E tot una cine ne va găzdui; partea aceasta a ţării e {dină de oameni cumsecade. Afară de asta, continuă el vorbind în şoaptă, noi avem şi bani.

Lumea era tot mai deasă, pe măsură ce se apropiau de locul unde trebuiau să poposească şi care însemna sfârşitul drumului

din ziua aceea. Câteva magherniţe în care vindeau hrană proastă şi tutun, o grămadă de lemne, un post de poliţie, un puţ şi un jgheab, pentru adăpat caii, câţiva copaci în umbra cărora se vedeau vetrele de cenuşă ale focurilor stinse: acestea erau semnele care indicau locul unde se găseşte un *parao,* daci nu ţineai seamă de cerşetori şi de stolurile de corbi, care erau tot atât de flămânzi ca şi cerşetorii.

Era ceasul când soarele arunca polei de aur printre ramurile joase ale manguierilor; papagalii şi turturelele se întorceau la cuiburi în stoluri; popândăi cenuşii alergau perechi sau mai mulţi împreună, chiţăind despre întâmplările din cursul zilei, fără să se sinchisească de picioarele trecătorilor, printre care alergau. Din foşnetul care se auzea între ramurile copacilor, puteai ghici că liliecii sunt gata să plece la drum. Pe urmă vedeai că lumina devine fugară şi poleieşte cu roşu însângerat obrajii oamenilor opriţi în popas, roţile căinţelor şi coarnele boilor. Puţin după aceea se făcu întuneric şi aerul părea mai umed la respirat; pe deasupra pământului se târa ca o ceaţă bureala înserării, aducând mirosul reavăn al ogoarelor, stipânit de fumul pişcicios al lemnului verde, care ardea în vetre, şi aroma plăcintei cu brânzi, coaptă în spuză. O patrulă ieşi grăbită din cantonamentul postului de poliţie, tuşind sec şi îndesat, şi împărţind porunci celor adunaţi în popas; în marginea drumului clipea ochiul de jăratic din narghileaua pe care o fuma un harabagiu, în timp ce Kim se uita cu ochi limpezi la cele din urmă raze de soare cum se stingeau în asfinţit

Viaţa din *parao* îi aducea aminte de furnicarul pe care îl văzuse în Seratul din Kashmir, doar cu proporţii mai reduse. Kim se lăsă dus de val-vârtejul molcom al vieţii orientale care, dacă ai vreme să aştepţi, îţi aduce la picioare tot ce un om simplu poate să dorească, pentru a-şi uşura traiul.

Nevoile lui erau foarte reduse, căci lama nu făcea nicio deosebire de castă sociali, aşa ci se mulţumea cu o mină de hrană pe care i-o întindea primul venit; cu toate acestea se gândi ci ar fi bine şi cumpere câteva turte de tizic pentru ca şi aprindă focul. Împrejurul lor, din mţjlocul forfotei se auzeau glasurile oamenilor, care cereau şi li se dea ulei, orez, zaharicale şi tutun, m timp ce se înghesuiau în jurul puţului de api, aşteptând să le vină rândul; pe deasupra glasurilor acestora, din harabalele cu covergă se auzeau glasuri ascuţite şi râsitele

stipânite ale femeilor, care stiteau ascunse între poclade, pentru că nu puteau să-şi arate obrajii în public.

În zilele noastre, indigenii fruntaşi gisesc ci este mult mai bine ca femeile când pleaci la drum (şi femeile sunt mereu pe drumuri), să fie aşezate în compartimentele vagoanelor de cale ferată, cu perdelele lisate; obiceiul acesta a început de akfel şi fie foarte rispândit. Mai sunt însă destui şi dintre cei care ţin la vechile obiceiuri moştenite din părinţi; dar mai ales se gisesc femeile bătrâne, care ţin la obiceiurile moştenite chiar mai mult decât birbaţii, şi care spre sfârşitul vieţii pleaci în pelerinaj. Acestea inşi, tocmai din cauzi ci sunt bătrâne şi ofilite, aşa ci nu le mai doreşte nimeni, nu ezită să-şi ridice uneori vălurile. Dupi anii mulţi pe care i-au petrecut în dosul ferestrelor zibrdite şi cu obloanele închise, în timpul cirora inşi au rimas în neîntreruptă legătură cu micile şi multiplele lor interese din afară, la bătrâneţe le place să vădi mişcare în jurul lor, furnicarul drumurilor şi lumea adunaţi în faţa templelor, ceea ce le dă prilej de vorbă şi pălăvrăgeala cu femeile străine şi de aceeaşi vârstă cu ele. Se întâmplă uneori ca într-o familie, care ani de zile a pitimit din cauza soartei vitrege, să se găsească din când în când câte o femeie bitrână, meşteră la vorbă şi destul de în putere, pentru ca şi plece la drum, căci pelerinajul a fost în toate vremurile plăcut zeilor. De aceea în tot largul Indiei, atât în locurile cele mai izolate cât şi în cele unde lumea mişună ca un furnicar, se poate să întfineşti câte un grup de slujitori în vârstă, care au primit în grija lor câte o femeie bătrână, plecată în pelerinaj, ascunsă în aşternutul din dosul perdelelor groase, de la carul tras de bivoli. Oamenii aceştia sunt foarte prevăzători şi când se întâmplă să se apropie de ei câte un european, sau un bărbat dintr-o castă socială mai superioară, caută să ascundă cât se poate mai bine pe cea care le-a fost dată în grijă. Cu toate acestea, în timpul unui pelerinaj multe se pot întâmpla, aşa că nici nu se mai iau măsurile de prevedere obişnuite. Bătrâna care le-a fost dată în grijă, este la urma urmelor şi ea un om, căruia îi place să vadă cum se desfăşoară viaţa în faţa ei.

Kim băgă numaidecât de seamă apropierea unui car frumos împodobit, *un ruth* acoperit de un baldachin cu două turnuleţe, întocmai ca o cămilă cu două cocoaşe, pe care chiar atunci îl îndreptau spre mijlocul acestui *parao.* Carul era urmat de opt

oameni dintre care doi aveau săbii ruginite, ceea ce dovedea că aveau în grija lor o persoană de seamă, căci oamenii de rând erau opriţi să poarte arme. Din dosul perdelelor carului, se auzea o ploaie neîntreruptă de porunci, de scânceli şi de vorbe fără şir pe care un european le-ar fi luat drept nelalocul lor. Aceasta însă, dovedea că în car este o femeie obişnuită să dea porunci slujitorilor dimprejurul ei.

Kim aruncă alaiului care trecea pe lângă el, o privire severă. Jumătate dintre slujitorii care-l însoţeau erau cu picioarele că fusele şi bărbi cenuşii, oameni din neamul Oorya din partea de miazăzi a ţării. Ceilalţi erau munteni îmbrăcaţi în haine de lână şi căciuli obişnuite în partea de miazănoapte. Chiar dacă nu i-ar fi auzit ce vorbesc între ei, Kim îşi putea da seama foarte uşor ce înseamnă amestecul acesta de porturi. Bătrâna se ducea în cumetrie spre miazăzi, probabil la vreo rudă bogată sau mai curând la un ginere, care S trimisese şi o escortă, în semn de respect Oameni de la munte făceau parte dintre însoţitorii femeii, şi probabil erau din regiunea Kulu sau Kangara. Fără îndoială femeia aceastanu ducea pe fiică-sa la casa ginerelui, căd în cazul acesta, perdelele ar fi fost legate cu sfoară şi paznicii nu ar fi lăsat pe nimeni să se. Apropie de car. „Bunica trebuie şi fie femeie veselă şi şugubeaţă”, îşi zise Kim, în timp ce conducea pe lama, împingându-l uşor cu umărul, iar într-o mină ţinea turtele de tizic şi în cealaltă o farfurie în care bura mâncarea fierbinte. Din

■ această întâlnire putea să tragă şi el vreun folos. Fără îndoială lama nu l-ar fi putut ajuta cu nimic, dar ca un *cheia* deştept, era mulţumit că poate cerşi pentru amândoi.

Aţâţă focul cât mai aproape de car, aşteptând ca dintr-o clipă într-aka să vadă pe unul dintre însoţitori ci vine să-l alunge. Lama se lăsă greoi alături de foc, parei ar fi fost un liliac sătul şi începu şi-şi învârteasci şiragul de mitanii.

— Dă-te mai la o parte cerşetoriile, strigi un muntean într-un dialect hindustan dt se poate de podt.

— Phuî! Acesta trebuie şi fie un *pahari* (muntean), zise Kim cu dispreţ. De când a ajuns Hindustanul şi fie sub poruncile măgarilor de la munte?

Răspunsul fulgerător pe care i-l dădu munteanul, fu un pomelnic al neamurilor lui Kim până la a treia generaţie.

— Ia te uitil (Glasul lui Kim deveni mieros ca niciodată, în timp

ce rupea turtele de tizic în bucăţele mărunte). Ia ţara mea, astfel de cuvinte sunt luate drept început al unei declaraţii de dragoste.

Un Chihotit scurt şi subţire se auzi din dosul perddelor, ceea ce îndemnă pe slujitor să mai verse o ploaie de înjurături

— Ah… nu e rău… nu e rău deloc, răspunse Kim cu glasul liniştit Dar să fii cu băgare de seamă frăţioare, să nu-ţi răspundem şi noi ceva, căci răspunsurile noastre muşcă până la sânge.

Slujitorii Oorya începură să ridă cu hohote, iar munteanul se repezi ameninţător. În clipa această lamă ridică privirea şi flăcările focului proaspăt aţâţat de Kim, îi luminară capul acoperit de comanacul tibethan.

— Ce s-a întâmplat? Întrebă moşneagul.

Slujitorul repezit spre Kim se opri încremenit;

— Eram pe cale să săvârşesc un mare păcat murmură munteanul.

— (Mi se pare că munteanul noastru a reuşit să găsească un preot, şoptiră oamenii Ooyra între ei).

— De ce nu alungaţi cu biciul cerşetorii aceştia? Se auzi glasul bătrânei, din dosul perdelelor.

Munteanul se retrase până în dreptul carului şi apropiindu-se de perdele începu să vorbească ceva în şoaptă. Urmă o lungă tăcere, pe urmă şoaptele porniră din nou.

— Începe să se arate bine, se gândi Kim, prefăcându-se că nici nu aude nici nu vede ce se întâmplă în jurul lui.

— După ce va mânca… dacă termină masa, se adresă munteanul umilit lui Kim, Sfâhtul este rugat să facă cinstea şi să stea de vorbă cu cineva, care ar dori să-i vorbească.

— După ce va mânca, Sfântul se duce să se culce, răspunse Kim, privindu-l de sus. Deocamdată nu putea bănui ce întorsătură vor lua lucrurile, dar era ferm hotărât să profite de pe urma lor. „Mă duc acum să-i caut ceva de mâncare” zise el cu glas tare, şi oftă din adânc.

— Dacă nu aveţi nimic împotrivă… de asta m-aş putea ocupa chiar eu… împreună cu ceilalţi tovarăşi ai mei.

— Ce am putea să avem, răspunse Kim cu mândrie.

Auzi Sfântule, oamenii aceştia vor şi ne aducă de mâncare.

— Pe aici e ţara bună… toată partea de miazăzi e ţară bună… lume largă… oamenii mulţi, murmură lama cu glasul stins.

— Lăsaţi-l să doarmă, zise Kim, dar aveţi grijă să ne daţi bine de mâncare când se va trezi, căci este un Sfânt cu adevărat.

Dintre oamenii Ooyra se auzi din nou un murmur de glasuri.

— Nu este un *faquir* şi nici cerşetor din ţara de jos, continuă Kim cu glasul ridicat şi fruntea îndreptată spre stele. Este cel mai Sfânt între sfinţi şi mai presus de orice castă. Eu sunt *cheia* în slujba lui.

— Vino încoace, se auzi glasul răguşit al bătrânei care vorbise adineauri din dosul perdelelor. Kim se apropie, urmărit de ochii pe care n simţea, fără să-i vadă opriţi asupra lui. Un deget osos şi cafeniu, dar încărcat de inele, se arătă pe sub perdeaua prinsă de loitra carului, şi glasul se auzi din nou.

— Cine este omul acesta?

— Este un Sfânt între sfinţi. Vine din mări depărtări… Tocmai din Thibet

— Din ce parte a Thibetului?

— Dintr-un loc foarte depărtat, de dincolo de zăpezi. Cunoaşte mersul stelelor; citeşte horoscopul şi soarta fiecărui om, dar nu citeşte pentru bani nimănui, ci numai din cea mai curată dragoste pentru semenii lui şi din bunătate. Eu sunt discipolul său. Lumea îmi mai spune şi Prieten al Stelelor.

— Tu nu eşti om venit de la munte.

— Întreabă-l pe el, şi-ţi va spune că m-au trimis stelele în calea lui, să-l conduc şi să-i arăt drumul în pelerinajul pe care 3 face.

— Hhm, ascultă puştiule, eu sunt femeie bătrână, dar să ştii că nu sunt deloc nebună. Eu şdu, ce vasăzică un lama, şi-i cunosc şi m& închin lor, dar asculţi ce-ţi spun: tu nu eşti *cheia* al acestui sfânt, cum degetul meu pe care îl vezi nu este oiştea carului în care sunt urcată. Tu nu eşti decât un Hindustan de pripas, cerşetor îndrizneţ şi fără de ruşine, care te-ai legat de acest Sfânt, numai de dragul câştigului.

— Ce are a face! Cu toţii ne zbatem numai pentru dştig, răspunse Kim şi schimbă tonul pe misură ce constată că glasul femeii se schimbă. Am auzit… (gândul îi răsărise în minte abia atund), am auzit..

— Ce-ai auzit, se răsti la el femeia şi bâtu furioasă cu degetul în loitrău

— Nimic ce ar putea să ţie vrednic de amintire, doar vorbe de bazar, prinse din zbor, anume că şi rajahlele… rajahlele mai mici

din munţi…

— Dar oricât de mici, din sânge străvechi Rajput!

— Da, din neam ales. Am auzit anume ci, chiar acestea îşi vând femeile frumoase pentru setea de câştig. Le duc spre miazăzi şi le vând zemindarilor şi altor oameni din neamul Oudh.

Dintre toate picatele de care sunt învinuiţi rajahlele din munţi, acesta este vina cea de care se apără cu mai multă violenţă, tocmai din cauză că este crezută de mulţimea adunată în bazar, când se vorbeşte despre traficul de sclave din India, care se practică în cea mai mare taină, Bătrâna din dosul perdeld răspunse lui Kim pe un ton care tremura de indignare, că este un cerşetor mincinos şi neruşinat Dacă ar fi îndrăznit să-i spuni aceste cuvinte pe vremea când era fată, în aceeaşi seară ar fi fost călcat în picioare de un elefant Ceea ce de altfel era pe de-a-ntregul adevărat

— Ahai! Lumină a frumuseţii, ai toată dreptatea, eu nu sunt decât un mic cerşetor, aşa cum ai spus, gemu Kim Prefăcându-se că tremură de groază.

— Lumină a frumuseţii, asta este adevărat. Dar drept cine mă id ca să îndrăzneşti să-mi arunci cuvinte de laudă ca orice golan? Acum patruzeci de ani, dacă mi-ar fi spus cineva Lumină a frumuseţii, chiar acum treizeci de ani, ar fi spus numai adevărul adevărat Numai din cauza drumurilor acestora în lungul Hindustanului, am fuuns eu văduva unui rege, să am de a face cu toate scursorile oamenilor din partea aceasta şi să ajung batjocura cerşetorilor.

— Preamărită Regină, se grăbi Kim să răspundă auzind cuvintele de indignare ale femeii, eu nu sunt decât ceea ce Măria Ta ai binevoit să spui, dar nu e mai puţin adevărat că stăpânul meu este un om sfânt El însă nu ştie că Preamărita Regină a dat poruncă să…

.

— Poruncă? Eu dau porunci unui Sfânt.. Unuia care propovăduieşte legea cea dreaptă… să vină să vorbească cu o femeie? Asta niciodată!

— Te rog să ierţi prostia mea. Eu credeam că e poruncă…

— N-a fost nicio poruncă. A fost o rugăminte. Crezi că atât este de ajuns ca să înţelegi ce vreau? Întrebă ea şi lăsă un ban de argint să lunece pe marginea carului. Kim îl prinse în palmă şi făcu o profundă reverenţă. Femeia se gândise că el care

slujeşte Sfântului drept ochi şi urechi în drumul pe care îl face, are dreptul să fie răsplătit – Eu nu sunt decât învăţăcelul Sfântului, şi s-ar putea ca după ce termină masa, să vină până aici.

— Mă răule şi neruşinatule, se auzi glasul femeii, îndreptând degetul spre d în semn de ameninţare; din dosul perdelei însă, Kim auzi chihotitul bătrânei şi înţelese că vorbele ei nu sunt pornite din supărare.

— Ei, haide să vedem ce este? Zise el mlădiindu-şi glasul în aşa fel, încât numai puţini oameni i-ar fi putut rezista. Nu cumva în familie se simte nevoia de un băiat? Haide, vorbeşte limpede, căci noi preoţii... (ultimele cuvinte erau aceleaşi pe care le auzise spunându-le un *faquir* de la Poarta Taksali).

— „Noi preoţii!” Tu nid nu ai ţjuns la vârsta... şi femeia începu să râdă din nou. Preotule, crede-mă, noi femeile avem din când în când şi alte griji decât să naştem copii. Afară de asta, fata a şi născut un băiat.

— Două săgeţi într-o tolbă se potrivesc mai bine, când sunt trei, şi mai bine, zise Kim şi în timp ce întrebuinţă acest proverb, tuşi cu înţeles şi se uită în pământ

— Adevărat, foarte adevărat Poate va veni şi asta. În orice caz Brahmanii din ţara de jos nu sunt buni de nimic. Le-am trimis daruri şi bani, daruri peste daruri şi mi au prezis.

— Nu mai spune, Brahmanii aceştia ţi-au prezis, interveni Kim şi în glasul lui tremură cel mai profund dispreţ. Preot adevărat şi fi fost şi nu se prefăcea mai bine.

— Cu toate acestea, până când nu mi-am adus aminte de zeii mei şi nu m-am prosternat în faţa lor, rugăciunile mele nu au fost ascultate. Am ales ceasul hotărât şi... poate Sfântul tău cunoaşte chiar numai din auzite pe stareţul din Lung Cho. M-am dus la el şi m-am spovedit şi crede-mi, la ceasul sorotit dinainte, totul s-a întâmplat după rugăciunile mele. Brahmanul din casa părintelui fiului fiicei mele spune de atund mereu, că aceasta s-a întâmplat numai după rugăciunile pe care le-a făcut el; cu* toate acestea în această privinţă se înşală puţin şi când vom ajunge la capătul drumului nostru, u vom explica. Pe urmă mă voi duce la Buddh Gaya, unde voi da o *shraddha* pentru părintele copiilor mei.

— Tot acolo mergem şi noi.

— Acesta va fi un noroc îndoit pentru noi, căci ne va aduce cel

puţin un fiu, ciripi femeia din dosul perdelelor.

— Prietene al tuturor! Strigă lama care se trezise, şi tocmai ca un copil speriat cpre se vede într-un pat străin, fără să ştie cum a ţjuns acolo, începu să strige după Kim.

— Iaca vin. Vin numaidecât Sfântule, strigă Kim şi se repezi spre foc unde găsi pe lama înconjurat de blide în care fumegau mâncările calde şi în faţa lui slujitorii munteni care 3 priveau respectuoşi, în timp ce slujitorii din miazăzi n aruncau priviri furioase.

— Plecaţi de aici, haide, duceţi-vă, strigi Kim. Poate credeţi că noi mâncăm de faţi cu toată, lumea, cum mănânci câinii?

Începură să mănânce în tăcere, fiecare dintre ei întors puţin într-o parte ca şi nu vădi pe celălalt şi după ce terminară, Kim scoase din sân o ţigară indigenă.

— De sute de ori ţi-am spus până acum, că ţara de jos e ţară bună. Avem aid aproape o femeie virtuoasă, din neam ales, văduva und Rajahle din munţi, care este în pelerinaj spre Buddh Gaya. Ea ne-a trimis mâncarea aceasta; după ce te vd odihni, ar vrea să-ţi vorbească.

— Asta este treaba pe care ai pus-o tu la cale? Întrebă lama şi băgă nuna în cingătoare ca să-şi scoată o priză de tabac.

— Cine a vegheat până acum asupra ta, din ziua când am plecat la drum? Întrebă Kim şi după ce dădu drumul pe nas la două suluri de fum, se întinse pe pimântul acoperit de colb. Intâmplatu-s-a vreodată să nu mă gândesc la tihna şi plăcerea ta, Sfântule?

— Fii binecuvântat, zise lama şi pleci fruntea. Am cunoscut în viaţa mea lungă mulţi oameni şi numeroşi discipoli. Dar între oameni, dacă tu ai fost purtat cu adevărat de pântecele unei femei, nu a fost nimeni spre care inima mea să se fi plecat cu atâta dragoste ca spre tine care eşti iute de picior, ascultător şi înţelept, cu toate că eşti un diavol împieliţat, câteodată.

— Nici eu nu am văzut un preot ca tine. Kim se uită atent la faţa gălbuie a bătrânului şi îi examină fiecare încreţitură. Sunt abia trei zile de când am plecat împreună la drum şi mie mi se pare că de atunci au trecut o sută de ani.

— Se poate ca în viaţa pe care am trăit-o înainte de asta, mi-a fost dat ca să-ţi fiu şi eu de folos. Cine ştie, poate te-am scăpat dintr-o cursă, zise el zâmbind, sau te-am prins în undiţă pe vremea când nu primisem încă lumină, şi te-am aruncat din nou

în apă.

— Se poate şi asta, răspunse Kim cu glasul molcom.

Astfel de vorbe auzise până acum de nenumărate ori, chiar din gura unor oameni despre care niciun englez nu ar fi putut să creadă că hahicinează.

— Cât despre femeia aceea care aşteaptă în car, eu cred că ar avea nevoie ca fata ei să mai nască un băiat

— Asta este o treabă care nu face parte din drumul nostru, oftă lama. Cu toate acestea ea este din munţi… o munţii mei cu veşnicele lor zăpezi.

Se ridică în picioare şi se îndreptă spre car. Kim ar fi dat cu plăcere amândouă urechile ca să poată merge şi el, dar lama nu-l pofti, iar cele câteva cuvinte pe care le prinse din conversaţia lor, rămaseră pentru el neînţelese, căci vorbeau într-un dialect muntenesc pe care el nu-l cunoştea. Femeia se părea că îi pune întrebări la care lama se gândea îndelung înainte de a răspunde. Din când în când i se părea că aude psalmodia versetelor chinezeşti.

Printre pleoapele întredeschise Kim veghea acum asupra unui tablou straniu: Lama înfăşurat în faldurile largi ale hainei lui galbene sta drept şi ţeapăn, vărgat de luminile focurilor din *parao,* întocmai ca un copac noduros, vărgat de razele soarelui în asfinţit, ascultând cu atenţie la ceva şi vorbind cu clopoţeii şi barele acoperite de lacul strălucitor al unui car, poleit şi d că o preţioasă podoabă de aceleaşi lumini ale focurilor popasului. Figurile ţesute în fir de aur ak perdelelor, jucau săltăreţe, dispărând şi apărând din nou în lumină, după cum vintul domolit al nopţii le lovea, iar când glasurile se ridicau mai distincte, degetul cu inele aprindea focuri de lumini între perdelde înflorite de cusături. În dosul carului era zidul de întuneric nepătruns, în care clipeau stinghere limbi subţiri de flacără şi se ştageau forme nelămurite de obraji înecate de umbră. Glasurile care se ridicaseră odată cu închegarea serii, erau acum domolite într-un murmur nedesluşit în care nota cea mii de jos era predominată de rumegatul boilor întinşi pe paiele din faţa carului, iar cea mai stridentă, ţipătul unui *sfâr* abia simţit care ritma dansul unei fete bengaleze. Partea cea mai mare a oamenilor terminase masa şi acum enu aşezaţi împrejur şi trăgeau din narghilele *kuka* al ctror gqgâit se auzea îngânându-se ca un concert de bioaşte ieşite la lună pe marginea băltoacei.

Într-un târziu, lama se întoarse. Pe urma lui venea un muntean cu o pătură bumbădtă şi o întinse în faţa focului cu multă băgare de seamă.

— Femda aceasta e vrednică să aibă zece mii de copii, stgândi Kim. Dacă nu aş fi fost eu, darul acesta nu venea sine ţină de cald.

’ – O femeie vrednică şi foarte înţeleaptă, zise lama şi inxpu să se lase jos, încheietură cu închdetură, întocmai cum face cămila care se simte prea greoaie. „Lumea este ’ foarte milostivă cu cei care urmează calea cea dreaptă”, zise el şi întinse jumătate pătura peste Kim.

— Ce ţi-a spus? Întrebă Kim înfăşurându-se în pătură.

— M-a întrebat multe lucruri şi mi-a cerut o mulţime de dezlegări care în cea mai mare parte sunt vorbe goale, auzite de la preoţi care servesc pe diavol, şi spun cu toate acestea că merg pe calea dreptei credinţe. La unele întrebări i-am dat şi răspunsul. Despre altele insă i-am spus că sunt prostii, cad mulţi sunt cei chemaţi, dar dintre ei numai puţini aleşi.

— Adevărat! Foarte adevărat! Zise Kim pe un ton cât se poate de împăciuitor, pentru a-l face să spună tot ce vorbiseră.

— Dar ca să fim drepţi, femeia are o minte foarte ageră. Ar dori foarte mult ca să mergem împreună până la Buddh Gaya, căd după câte am înţeles, are acelaşi drum ca şi noi, care duce mai multe zile spre miazăzi.

— Şi pe urmă?

— Ai puţintică răbdare. La asta eu i-am răspuns că ceea ce urmăresc eu este mai presus de orice ah gând. Femria aceasta a auzit o mulţime de legende prosteşti, dar legenda cu râul pe care Q caut eu, nu a auzit-o niciodată. Aşa sunt preoţii din partea de jos a ţării. Cunoaşte şi pe stareţul de la Lung Cho, dar de râul meu n-a auzit şi nid parabola cu arcul, nu o cunoaşte.

— Şi?

— I-am vorbit despre cercetările mele, despre drumul pe care îl fac şi despre multe lucruri folositoare; ea mi-a spus să o însoţim şi pe drum *sk* fac pentru ea nigăriuni, ca să i se mai nască un nepot.

— Aha, noi femeile nu ne gândim la altceva, decât la copii, murmură Kim, toropit de somn.

— Acum, văzând că drumurile noastre merg în aceeaşi direcţie şi că însoţind-o, fără să ne depărtăm cu nimic de la

cercetările noastre până în localitatea... dar am uitat numele oraşului.

— Huuia! Strigă Kim în şoaptă unui slujitor Oorya care era la câţiva paşi departe de ei.

— Unde este casa stăpânului tău?

— Ceva mai încolo de Saharunpore, între livezi, şi-i spuse numele satului.

— Acesta spunea că este, zise lama. Până acolo cred că vom putea merge şi noi cu ea.

— Muştele roiesc întotdeauna împrejurul stârvului, zise slujitorul Oorya cu indiferenţă.

— Pentru vaca beteagă stolul de corbi, pentru omul bolnav un brahman, răspunse Kim, pronunţând acest proverb cu privirile ridicate în sus spre vârfurile învelite de umbre ale copacilor. Slujitorul murmură ceva, apoi tăcu.

— Vasăzică vom merge cu ea Sfântule?

— Crezi că ar putea să ne stea ceva împotrivă? Pot să mă abat puţin din drumul pe care l-am apucat şi să cercetez toate râurile pe care le traversează drumul pe care îl vom face acum. Ea vrea să o însoţim. Ţine foarte mult să mergem împreună.

Kim chihoti sub pătură. După ce femeia aceasta autoritară îşi va mai veni în fire şi nu se va mai înspăimânta din cauza bătrânului, poate ceea ce-i va spune, va merita osteneala acestui drum.

Aproape adormise când auzi pe lama spunând o pildă cu glas tare: _

— Bărbaţii femeilor limbute îşi vor lua răsplata pe lumea cealaltă.

Pe urmă îl auzi că ia trei rânduri de prize de tabac, şi adormi rizând.

Zorile limpezi, de purpură bătută în diamante, treziră oamenii, corbii şi boii toţi dintr-odată. Kim se ridică din aşternut, căscă zdravăn şi se întinse mulţumit Era ziuă şi putea vedea lumea aşa cum este cu adevărat; împrejurul lui era viaţa aşa cum o dorea... forfotă grăbită, cingători încopciate în grabă, boii pe care îi înjugă, scârţâitul roţilor, focuri aţâţate, oalele în clocot şi la fiecare cotitură de drum, chipuri noi şi feţe pe care nu le-ai mai văzut Ceaţa dimineţii se ridică sfâşiată de crengile copacilor, ca o pânză de argint; stoluri de* papagali se repeziră ca o ploaie de săgeţi multicolore şi se îndreptară spre apele din

apropiere, umplând cuprinsul cu ţipetele lor ascuţite, şi toate roţile puţurilor din împrejurimi începură să scârţâi’e coborând găleţile în adâncuri. Toată India se trezise şi în mijlocul ei Kim era mai treaz ca niciodată înainte de asta şi mai emoţionat decât toţi; între dinţi mesteca o ramură tânără şi {dină de must pe care câteva clipe o va întrebuinţa că perie de dinţi, după obiceiul pământului acestuia pe care îl cunoştea şi pe care D iubea. Nu trebuia să aibă nicio grijă de hrană şi nici nu trebuia să cheltuiască nicio lescaie în faţa barăcilor înţesate de lume. El era învăţăcelul unui sfânt pe care o femeie cu voinţă de fier îl luase în escorta ei. Toate le veneau acum de-a-gata şi când slujitorii se vot apropia sfioşi de ei şi-i vor pofti, lor nu le mai rămâne decât să se aşeze la masă. Cât pentru rest, se gândi Kim în timp ce-şi freca dinţii, femeia aceasta va fi 0 plăcere neaşteptată în timpul drumului ce-l vor face. Se uită cu multă atenţie la boii care veneau supus să-şi bage grumazele în juguri. Dacă vor merge repede, ceea ce nu-i venea să creadă, el se va putea aşeza foarte bine pe grui. Lama va sta alături de cel care mână boii, iar slujitorii, fără îndoială vor merge pe jos. Cu siguranţă femeia cea bătrână va da din clanţă, fără încetare şi după vorbele pe care le auzise până acum de la ea, drumul făgăduia să fie cât se poate de {din de peripeţii. Bătrâna vorbea neîntrerupt, împărţind porunci, strigând la slugi şi certându-i din cauză ci umbli prea încet, când trebuiau să-i îndeplineasci poruncile.

— Daţi-i luleaua, pentru Dumnezeu, daţi-i hileaua şi închideţi-i gura aceea blestemaţi, murmură un slujitor Oorya, adunându-şi aşternutul, căci femeile sunt ca şi papagalii: încep să ţipe de cum se face ziuă.

— Vezi de boii înaintaşi! Ai grijă ce faci! Strigă un slujitor supărat, la cărăuşul care trecea cu carul încărcat de grâne. Mă fecior de bufniţă, unde-ţi sunt ochii?

— Vai-vai-vai! Te pomeneşti că cea pe care o ai în car este chiar regină din Delhi care pleacă în pelerinaj, să se

i închine zeilor pentru ca să-i daniiască un băiat, chihoti omul cocoţat în vârful carului. Faceţi loc şi treaci regina şi primul miniştru, maimuţa cenuşie care cilireşte pe sabia cu care este încinsă, râiyi ciriuşuL

După ei venea o noui căruţi încărcată cu scoarţă de cer pentru o tibicirie din partea de miazăzi. Cel care mâna carul,

mai adiugi şi el câteva cuvinte de cinstire la înciierarea începuţi, iar boii de *ruth* se smârceau speriaţi în juguri.

Din dosul perdelelor care se legănau ca bătute de vânt, pomi o nouă ploaie de cuvinte grele care cu toate că nu dură prea mult, întrecu totuşi orice măsuri a tot ce auzise Kim de felul acesta până acum. La auzul acestor cuvinte, omul care mâna carul, se dădu jos de unde era, şi făcând o adâncă plecăciune în partea de unde se auzea glasul ţipător şi plouând binecuvântările, ajută slujitorilor să iasă cu carul în drumul mare, în timp ce bătrâna din dosul perdelelor u spunea ce fel de birbat este el şi ce face femeia lui în timp ce d e plecat la drum.

— *Shabash!* Exclami Kim firi şi se mai poati stăpâni, în timp ce omul ruşinat se întoarse la carul lui.

— *Shabash* (minunat) nu mai spune? Este adevăraţi ruşine să nu poati merge o biati femeie să-şi facă rugăciunile la altarele zeilor ei, firi şi fie înfruntată şi batjocorită de toţi derbedeii de pe drumurile Hindu stanului, căd o femrie trebuie să înghită *gâli* (batjocură) cunj înghit bărbaţii *ghi* (untul topit). Dar nici eu n-am puşchea pe limbi şi la nevoie ştiu spune o vorbă la locul ei. Cu toate acestea vid ci nid acum nu mi-au dat tutunul. Care este chiorul şi nenorotitul din cauza căruia nu mi s-a dat până acum luleaua mea?

Un slujitor muntean se repezi numaidedt cu luleaua întinsă spre perdelele carului, şi peste câteva clipe şuviţa de fum care scipa în răcoarea dimineţii arita ci supărarea s-a molcomit

Daci în ziua ce trecuse, Km» mergea mândru stându-se învăţăcel al unui om sfânt, de astădată se simţea de zece ori mai mândru decât înainte, căd acum făcea parte dintr-un cortegiu aproape regal, pus sub supravegherea unei femd bătrâne, cu purtări alese şi cu mijloace bogate. Slujitorii care o însoţeau, mergeau pe amindoui părţile drumului, cu capul legat în turbane, după obiceiul ţării, şi ridicau nori de praf în urma lor.

Bătrânul lama şi Kim mergeau ceva mai la o parte; Kim mesteca neîntrerupt la bucăţde de trestie de zahăr, purtând de grijă ca nimeni şi nu se poati apropia de preot. Amândoi puteau auzi pe bitrâna care meliţa mereu din limbă, ca o bătătoare de orez neostenită. Ceru slujitorilor să-i spună ce se vede în lungul drumului, şi abia ieşiţi din *parao,* perdelele se dădură la o parte şi capul femeii se arătă din dosul lor, cu faţa pe o treime acoperită de văluri. Oamenii, dnd îi vorbeau, nu se uitau de-a-

dreptul la ea, aşa că bunacuviinţi era mai mult sau mai puţin păstrată, chiar în felul acesta.

Un ofiţer al poliţiei districtului, cu faţa cafenie, cu părul negru, îmbrăcat în uniformă de serviciu, se apropia, venind călare din cealaltă parte a drumului pe care mergeau. Era un englez şi văzând ce fel de cortegiu se apropie, începu să-şi joace calul ostenit de drumul pe care 3 făcuse.

— Măicuţo dragă, exclamă dfiţerul, aşa se poartă femeile în *zenanale?* (camerele haremurilor unde trăiesc femeile). Gândeşte-te că ai întâlnit un englez care te-a văzut că-ţi lipseşte nasul.

— Cum se poate? Ripostă bătrâna cu glasul ascuţit. Maică-ta să nu aibă nas? Şi dacă nu are, ce nevoie ai să spui la toată lumea?

Englezul duse mâna la sabie, ca să-i arate că răspunsul dat a fost foarte bun, iar bătrâna începu să ridă cu hohote.

— Cu obrazul acesta crezi că mai poţi ispiti pe cineva? Zise ea şi dându-şi vălul la o parte, 3 privi drept în lumina ochilor.

Obrazul bătrânei nu era deloc seducător, dar englezul, cu toate că strânse dârlogii calului, o numi Lună a Paradisului şi Ispititoare a drept credincioşilor, adăugind şi alte epitete fantastice care făcură pe bătrână să se strice de râs.

— Acesta este un *nut-cut* (secătură); toţi oamenii din slujba poliţiei sunt *nut-cut,* iar ofiţerii le pun vârf. Ascultă fiule, vorbele acestea nu le-ai putut învăţa de când ai venit din *Belait* (Europa). Cine te-a alăptat?

— Maică-mea, a fost o femeie *pahareen,* munteancă din Dalhousie. Retrage-te în umbră căci lumina poate strica frumuseţii tale, tu izvor al plăcerilor trupului, sfârşi ofiţerul şi dădu pinteni calului.

— Aceştia sunt oameni adevăraţi, care stau în slujba dreptăţii, zise ea cu glas grav, ascunzându-şi faţa în faldurile vălului. Ei cunosc ţara şi obiceiurile ei. Ceilalţi care vin din Europa şi au fost crescuţi de femei albe, iar limba noastră au învăţat-o din cărţi, sunt mai răi decât ciumaţii, căci supără chiar pe Rajahle.

Imediat după aceea începu să înşire o lungă poveste despre un tinăr ofiţer de poliţie care nedreptăţise pe un mic Rajah din munţi, văr cu ea din a noua spiţă, într-o judecată pentru câteva prăjini de pământ, şi sfârşi cu un citat din cărţile sfmte pentru ca să-l audă toată lumea.

Numaidecât după aceea bătrână păru că se schimbă şi chemă pe unul dintre shţjitori, de-i dădu poruncă sil întrebe pe lama dacă n-ar fi dispus să se apropie de car şi să vorbească cu ea. Astfel Kim rămase singur şi putu să-şi roadă în tihnă bucata de trestie de zahăr. Mai bine de un ceas comanacul thibetan al preotului se văzu mergând alături de car, întocmai că discul lunii prin tulbureala dimineţii, iar din frânturile de cuvinte pe care le putea auzi, Kim îşi dădu seama că bătrâna plânge. Unuia dintre slujitorii Ooryâ, cel care noaptea trecută vorbise cam fără respect despre stăpâna lui, începu să-i pară rău de vorbele pronunţate şi spunea că nu şi-ar fi închipuit că stăpâna lui este o femeie atât de evlavioasă, şi că fără îndoială prezenţa preotului contribuise şi ea la înduioşarea ei. Ei însuşi avea tot respectul faţă de preoţi, cu toate că şi el ca orice indigen, cunoştea viclenia şi lăcomia lor. Cu toate acestea, deşi din cauza cerşitului Brahmanii supărau mereu pe mama soţiei stăpânului său şi aceasta îi alungă supărată, el era hotărât să primească orice preot fie din India, fie din altă parte, numai ca să nu-i audă blestemând (căd tot din cauza acestor blesteme trebuie că a şchiopătat noaptea trecută şi boul înjugat la car în partea de hăis).

La aceste cuvinte Kim răspunse cu multă băgare de seamă şi adăugă de astă dată că lama nu primea şi nici nu lua bani de la nimeni, iar hrana pentru amândoi în timpul drumului va fi din belşug răsplătită de binecuvântările pe care le va da caravanei de aici înainte. Începu să le povestească şi glume din oraşul Lahore şi le cântă un cântec care făcu pe toţi slujitorii să ridă cu hohote. Ca orice copil de la oraş, Kim era la curent cu toate cântecele barzilor moderni, în cea mai mare parte femei, aşa că oamenii din livezile de la Saharunpore începură să se uite la el cu alţi ochi, dar Kim se prefăcea că nu bagă de seamă.

La amiază făcură un nou popas şi mâncară în marginea drumului; hrana fu din belşug, gustoasă şi bine servită după toate regulile, pe frunze curate şi ferite de praf. Resturile ospăţului le împărţiră cerşetorilor şi pe urmă slugile se aşezară roată şi-şi aprinseră lulelele’. Bătrâna se retrăsese în dosul perdelelor ei, dar din când în când se amestecă în conversaţia servitorilor care la rândul lor discutau sau contraziceau părerile emise de ea, cum e obiceiul în întregul Orient Bătrâna compara răcoarea şi brădetul munţilor din Kangara şi Kulu, cu prăfăraia

drumurilor şi manguierii din partea de miazăzi a ţării pe unde treceau. Pe urmă povesti o întâmplare cu nişte zeităţi străvechi care îşi aveau sălaşul în vecinătatea proprietăţilor soţului ei, iar după ce ocăra calitatea tutunului pe care trebuia să-l fumeze acum şi pe Brahmanii care erau toţi la fel, începu să se gândească mulţumit» la nepoţii nenumăraţi care îi va avea de aici înainte.

CAPITOLUL V

Mă întorc la ai mei acum gribit —
Sunt sătul şi iertat, m-au primit —
Doar os sunt, al lor, din osul iubit.
Şi sânge la sânge uită de-ocară.
La masă ospăţ cu grasul viţel,
Nebune porniri sunt mai dulci decât el…
Cu mistreţii alături s-alerg fără ţel,
Sunt gata de drum, aşteptaţi-mă iară.

Parabola Jiului risipitor.

Caravana călătorilor pomi leneşă din nou, înşirându-se în lungul drumului prăfuit, iar femeia din dosul perdelelor carului, dormi până în clipa când ajunseră la popasul următor. Nu făcuseră drum prea lung nici prea greu, căci mai aveau un ceas până la apusul soarelui, şi Kim se gândi că ar fi bine să se distreze puţin.

— De ce nu stai binişor ’băiete? Întrebă unul dintre slugile care însoţeau femeia. Numai pricolicii şi englezii aleargă de colo până colo, fără nicio pricină, în loc să se odihnească.

— Să nu-ţi faci cârd niciodată cu diavolul, cu maimuţa sau cu un copil firi minte, n răspunse un tovarăş.

Kim le întoarse spatele cu dispreţ, cici nu era câtuşi de puţin dispus să mai audă odată povestea cu drăcuşorul care s-a jucat nhnt* cu copiii, ca pe urmi să-i pari rău de ceea ce a făcut. Îşi văzu deci de treaba lui.

Lama se lui numaidecât dupi el. Cât fusese ziua de lungă, de fiecare dată când se întâmplase să treacă o şuviţă de apă, făcea câte un înconjur, dar niciodată nu simţise că aceasta ar putea să fie râul în căutarea căruia pornise. Fără să-şi dea seama, măgulit de faptul că toţi îi vorbeau cu respect ca unui om care era duhovnicul unei femei de neam ales, gândurile lui începură să se abată de la scopul adevărat pe care îl urmărise la început. Afară de asta ar fi fost gata oridnd şi caute firi nid o părere de

rău, ani de-a rândul, căd nu era deloc nerăbdător şi qjungă la capătul cercetărilor sale, cum ar fi fost în locul lui un om alb; pe el îl punea în mişcare numai credinţa nestrămutată în adevărurile pe care le urmărea.

— Unde te dud? Strigă el după Kim.

— Nu merg nicăieri, dar drumul pe care l-am făcut a fost destul de scurt, şi tot ce se aşterne în faţa mea, e nou şi nemaivăzut, răspunse el indnzând braţul şi arătându-i zarea.

— Eu cred că femeia aceasta este înţeleaptă şi foarte pricepută. Dar arde de nerăbdare să…

— Este şi ea ca oricare altă femeie, răspunse Kim ca un înţelept.

— În faţa lamaseria este o platformă largă, murmură lama trecându-şi mătănifle învechite printre degete. O platformă de piatră. Pe piatra aceasta se mai văd urmele pidoarelor mele, atât de mult am bătătorit-o de la un capăt la altul, cu şiragul acesta de mătănii în mână.

Bătrânul îşi sună boabele mărgelelor şi începu să psalmodieze ritualul *Om mane pudme hum,* încântat de răcoarea serii, de liniştea dimprejur şi de aerul curat în care nu mai jucau vârtejurile de praf.

Privirile lui. Kim fugeau în largul câmpului, oprindu-se când pe un colţ când pe altul. N-avea niciun scop anume, încotro se duce, dnd privirile îi căzură asupra barăcilor ce se vedeau în apropiere şi care i se păreau ridicate de curând. Se îndreptă deci într-acolo, ca să se convingă.

Ajunseră în mijlocul unor păşuni foarte bogate, care păreau de un cafeniu care juca în umbre de purpură bătută de lumina după amiezii, iar la mijloc se vedea un boschet de manguierl Lui Kim i se păru foarte curios că într-un loc ca acesta care părea anume ales, nu se găsea niciun altar, căci în astfel de chestiuni, el judecă tot atât de bine ca şi un preot cu multă experienţă. În depărtare văzu patru oameni care mergeau alături. De departe cei patru păreau mici ca nişte păpuşi. Kim îşi făcu palmele punte în faţa ochilor şi văzu o lucire.

— Sunt soldaţi! Soldaţi albi, zise el. Hai să mergem să-i vedem!

— De câte ori suntem numai amândoi, întotdeauna vedem soldaţi Eu însă n-am mai văzut până acum soldaţi albi.

— Când sunt trezi, nu fac rău nimănui. Ascunde-te în dosul

acestui copac.

Intrară amândoi în umbra răcoroasă a grupului de manguieri. Doi dintre cei patru oameni se opriră în loc, iar ceilalţi doi se apropiau nehotărâţi. Erau avangarda unui regiment în marş, şi tocmai căutau un loc potrivit pentru cantonament. Toţi aveau în mână câte o prăjină, cam de cinci coţi, în vârful căreia se medea fhiturind un drapel, şi dădeau semnale, în timp ce se deplasau dintr-un loc într-altul.

După câtva timp syunseră şi la boschetul de manguieri, căci li se auzea pasul îndesat bătând pământul prăjit de secetă.

— Trebuie să fie şi corturile ofiţerilor pe aici în umbra copacilor, sau cel mult prin apropiere. Cred că aici va fi bine. Au marcat locul pentru furgoanele de bagaje în urma noastră?

Chiuiră din nou, ca să dea semnal camarazilor rămaşi în urmă, şi răspunsul veni stins şi abia simţit.

— Înfige drapelul aid! Zise unul dintre soldaţi.

— Ce vor să facă? Întrebă lama speriat. Cât este de mare lumea aceasta şi dt este de îngrozitoare. Ce scrie pe drapelul lor?

Un soldat înfipse prăjini în pământ, la o mică distanţă de ei, pe urmă murmură nemulţumit, şi întorcându-se spuse ceva camaradului său care măsura cu privirea distanţa din umbra copacilor. Cel care strigase, smulse prăjina din pământ, pe urmă o înfipse din nou.

Kim se uita la ei cu ochii mari şi respiraţia îi şuiera printre dinţi.

— Sfintulţ, murmură el cu sfială, adu-ţi aminte de horoscopul meu. Desenul pe care l-a făcut în ţarina preotul din Umballa Adu-ţi aminte ce spunea., că la început vor veni doi *ferashi* ca să facă pregătirile, într-un loc umbrit… cum încep toate vedeniile.

— Aceasta insă nu este vedenie; este deşertăciunea lumii, şi nimic mai mult decât atât, răspunse iama.

— Iar după d va veni un taur roşu… taurul din mijlocul câmpului verde. Ia uită-te… el este.

Cu braţul întins u arătă drapdul care se agita lovit de vântul serii. Nu era dedt un mic drapel cu care se marcau limitele unui cantonament, dar armata care ţine foarte mult la forme, brodase pe el un taur care era emblema Regimentului Maverick, un taur roşu pe un fond verdfe de Irlanda.

— Da îl văd, şi acum îmi aduc aminte, răspunse lama. Nu mai

încape nid o îndoială că acesta este taurul tău şi că cd doi oameni au venit să facă pregătirile trebuincioase.

— Aceştia sunt soldaţi… soldaţi albi. Ce spunea preotul!

Semnul de pe cealaltă faţă a taurului este semnul războiului şi oameni înarmaţi. Sfântule, asta face parte din cercetările mele.

— Adevărat, adevărat, exclamă lama şi se uită cu ochii ficşi la emblema care lumina ca un rubin prin tulbureala înserării. Preotul din Umballa spunea că semnul tău este războiul.

— Ce facem acum?

— Aşteptăm. Să mai aşteptăm.

— Uite că acum începe să se lumineze până şi umbră, zise Kim.

Lucrul era de altfel foarte firesc, căci soarele căzut în asfinţit îşi trimitea ultimele raze care limpezeau umbra dintre copaci, poldndu-i cu o spuzeali de aur. Pentru Kim însă toate acestea păreau o confirmare a vorbelor Brahmanului din Umballa.

— Ascultă, zise lama; se aude dneva bătând o tobi,) a mari depărtări.

La început, sunetul se auzea abia simţit, plutind pe unda ririta de arşiţă a aerului serii, aşa că părea mai mult un vâjut al dmplelor când începe sângele să-ţi zvâcneasci îD urechi. Pe urmă zgomotul deveni mai limpede.

— E muzică, lămuri Kim care cunoştea foarte bine fanfarele regimentelor, dar cu toate acestea lama rămase foarte mirat

La celălalt capăt al câmpului apăru o coloană de soldaţi, care înaintau în mijlocul unui nor de praf. Mu mult după aceea vuitul aduse şi cadenţa melodid pe care o rintau soldaţii:

Cu drag şi ne-ascultaţi,
Povestea e nespusă…
Din marşul Gărzii Mulligan, fâitaţi,
Spre Portul Sligo când se duse.

Aici intervenirâ sunete de flaut şi bătaia tobelor, pe urmă cântecul se auzi din nou, ritmând cadenţa marşului:

Cu arma la umăr Ne pierdem în zări.
Cu bine rămti Phoenix Parc,
Golful Dublin din depărtări Ne-aşteaptă-n notd (arc.
Tobele bal, surle răsună.
În Jur e numai voie bună,
Când soldaţii de gardă Mulligan Sunt gata de marş – sunt gata de marşt

Era muzica regimentului Maverick, care plecase în marş cu echipamentul şi bagţjek, iar fanfara 3 însoţea până în bivuac, Coloană care se mlădia în mijlocul norului de praf, cu furgoanele de bagaje în urma ei, se despărţi în grupuri, de cum ajunse în câmp deschis, şi se răspândi ca un roi de furnici, în largul pămmturilor din faţa lor, alergând grăbită în toate părţile.

— Asta nu seamănă a lucru curat, se minună lama.

Din pământ începură să apară corturile care îţi făceau impresia că sunt coborâte din furgoane gata întinse pe ţăruşii lor. Un alt grup de oameni se apropiase de marginea pădurii, şi fără vorbă multă, ridică un cort mare, iar după câteva clipe în jurul lui răsăriră altele vreo zece mai mici; pe urmă ca din pământ apărură oale, castroane, plite, legături şi bagaje care fură luate în primire de o ceată de servitori indigeni, aşa că nu mult după aceea păduricea de manguieri deveni un oraş în toată regulă, în timp ce ei se uitau minunaţi la ce se întâmplă în faţa lor.

— Hai să plecăm, zise lama speriat când văzu flăcările focului agitându-se şi ofiţerii care intrau zăngănind din săbii pe sub aripa cortului unde era popota.

— Stai în umbră. Din apropierea unui foc nimeni nu te poate vedea, dacă stai liniştit, răspunse Kim fără să-şi ia ochii de pe drapelul care ffifâia în faţa lui.

Până acum nu i se întâmplase niciodată să vadă un regi- ment plecat la manevre, ridicându-şi corturile pentru cantonament în mai puţin de jumătate de oră.

— Ia vezi cine vine, şopti lama. Uite colo, vine şi un preot.

Era Bennett, preotul regimentului şi slujitor al bisericii anglicane, îmbrăcat în revereandă neagră şi plină de praf. Preotul se mişca greoi, căd umblase toată ziua pe jos: unul dintre credindoşii lui făcuse o glumă pe socoteala rezistenţei lui în timpul marşului, şi Bennett ca să-l umilească, făcuse marşul alături de oamenii de trupă, Revereanda lui neagră, crucea de aur care u adma de lanţul ceasornicului, şi pălăria largă de postav erau semne destul de vizibile pentru a putea fi recunoscut în orice parte a Indiei. Preotul se aşeză într-un fotoliu de campanie din faţa cortului şi desfăcându-şi şireturile, îşi scoase bocandi. Trei, patru ofiţeri se adunară numaidecât în jurul lui şi începură să râdă şi să facă glume pe socoteala îndrăznelii de a face un marş de o zi întreagă pe jos, sub arşiţa

soarelui.

— Când stau de vorbă, oamenii albi sunt lipsiţi cu totul de cumpăt, zise lama care judecă numai după sunetul glasurilor pe care le auzea. Eu am băgat de seamă ce fel de înfăţişare are preotul acesta şi cred că este un cărturar. Crezi că ar putea să înţdeagă şi limba noastră? Aş vrea să vorbesc cu el despre cercetările mde.

— Să nu vorbeşti cu un alb nidodată înainte de rnân- care, zise Kim dtind un proverb foarte cunoscut în India. Acum se aşază la masă, dar nu cred că ar fi bine să ne ducem să le cerem pomană. Hai să ne întoarcem la locul nostru de popas. După ce vom mânca şi noi, ne putem întoarce din nou. Sunt sigur că a fost un taur roşu... chiar taurul meu roşu.

Când slujitorii femeii le aşternură masa, amândoi erau cu gândurile duse; cu toate acestea nimeni nu-i supără în meditaţia lor, căd nu se cade să pui întrebări unui musafir pe care l-ai primit la masa ta.

— Acum, ’ zise Kim scobi ndu-se în dinţi, cred că ne putem duce din nou acolo de unde am venit; dar tu sfântule rămâi mai în urmă, căd pe tine şi aşa te dor pidoarele din cauza drumului, iar eu sunt foarte nerăbdător, să văd mai de aproape taurul acela roşu.

— Dar cum vd putea înţelege ce vorbesc oamenii aceia între d? Umblă încet, căd în lungul cărării e întuneric, strigă lama înspăimântat

Kim se prefăcu de astădată că nu l-a auzit ce spune.

— Am văzut sub ramurile copacilor un loc unde ai putea şi te odihneşti liniştit, pini când te voi chema şi vii şi tu, zise biiatul. Nu dragul meu, se gribi Kim şi-l lămurească, văzându-l ci face un gest de nerăbdare, aid e vorba de-cercetările pe care le fac numai eu... în privinţa taurului roşu. Semnul care s-a aritat în stele, nu a fost pentru tine. Eu cunosc puţin obicdurile soldaţilor albi, şi abia aştept să pot vedea ceva nou.

— Ce ştii tu din toată lumea asta? Zise lama şi se chird la adăpostul und gropi care era cel mult la o sută de paşi de umbra pe care o făcea boschetul manguierilor, sub cerul spuzit de stele.

— Stai liniştit pini dnd te vd striga, zise Kim şi se topi în întunericul serii. Ştia ci în jurul cantonamentului va trebui şi întâlneasci santinele care făceau rondul de noapte, căd le auzea

bocancii grd răbufnind în pământ Un băiat obişnuit şi alerge pe timp de noapte cu luni în lungul acoperişurilor din oraşul Lahore, folosindu-se de fiecare petec de umbri pentru a putea scăpa de urmăritorii săi, nu poate fi descoperit atât de uşor nici chiar de santinelele care fac de pază în jurul unei tabere, oricât de atente ar fi. Cu o deosebiţi atenţie pentru cei care făceau de pază, Kim se strecură ca un şarpe printre două santinele, şi lăsându-se în patru labe, se apropie de cortul luminat, apoi se piti în dosul unui manguier şi aşteptă clipa prielnică pentru a prinde un zvon de vorbă, din care să-şi poată da seama ce va avea de făcut.

Înainte de toate, pe d 0 interesa taurul roşu. Cine ştie, ?

E gândi Kim ale cărui planuri erau tot atât de îndrăzneţe pe dt de neaşteptate, poate aceşti nouă sute de drad împidiţaţi, despre care vorbise tatii său În profeţia tui, se

1 închină noaptea dnd nu-i vede nimeni în faţa acestui taur, exact cum se închină hindustanii în faţa taurului sfânt. Faptul se’ părea de altfd firesc, prin urmare ar fi fost foarte bine să poată sta de vorbă în această privinţă cu *pater* cel cu crucea de aur pe care îl văzuse. Pe de altă parte, aducându-şi aminte de feţde severe ale paterilor de care în Lahore se ferise întotdeauna, se putea ca omul acesta să devină o piedică în calea lui, daci ar fi început să-i pună cine ştie ce întrebări. Cu toate acestea, la Umballa i se spusese că semnul lui prevesteşte război şi oameni înarmaţi El era doar prieten al stelelor şi ăl tuturor, şi afară de asta ştia o mulţime de taine. La urma urmelor (şi gândul acesta începu să se limpezească în mintea lui, rididndu-se deasupra celorlalte) întâmplarea asta, cu toate că nu înţelegea nid un cuvânt englezeşte, începea să-l intereseze şi o găsea că o continuare a goariei lui în lungul acoperişurilor din Lahore, dar în acelaşi timp o considera şi ca realizare a und profeţii. Se lăsă în brânci şi începu să se târască prin umbră până la uşa cortului, ţinând într-o mină amuletul pe care îl purta la gât.

Lucrurile se întâmplară întocmai după cum le prevăzuse el Sahibii se închinau zeului lor, căci în mijlocul mesei singura podoabă în timpul manevrelor era un taur turnat din aur roşu (rămăşiţă a prăzilor făcute în reşedinţa de vară din Peking), cu capul proptit în piept, în mijlocul unui câmp verde de Irlanda. Sahibii se ridicaseră în picioare şi cu paharele m mină ţineau o libaţie.

De obicei, imediat după această scenă preotul Bennett părăsea cortul, iar astă seară fiind ostenit şi din cauza marşului, mişcările lui păreau mai greoaie ca de obicei. Kim rămăsese cu privirile fixate asupra fetişului de pe masă, când preotul D călcă tocmai pe omopiatul drept. Băiatul se smuci de sub greutatea cu care-l apăsa preotul şi ferindu-se puţin la o parte, trânti pe Bennett la pământ. Preotul însă cu toate că întâmplarea aceasta era cât se poate de neaşteptată, 3 apucă numaidecât de beregată şi era gata să-l sugrume. Kim începu să-i care cu deznădejde câteva picioare în pântece. Preotul se feri într-o parte şi respirmd şuierător, 3 ţinu strâns şi meepu să-l ducă de-a-ti- rasul până la propriul său cort. Oamenii din regimentul Maverik erau nişte poznaşi fără pereche, de aceea Bennett se gândi că va fi mult mai bine să nu facă zgomot, înainte de a se convinge ce este cu cel pe care îl prinsese prin întuneric.

— Ia te uită, exclamă el când ajunseră sub gazomiţa care lumină interiorul cortului. Ce făceai aici? Mi se pare că tu eşti un hoţ. *Choor? Mallum?*

Preotul nu prea cunoştea limba hindustană, şi bietul Kim pentru care aventura începuse în mod destul de neplăcut, se gândi că e mult mai bine să lase pe preot să creadă ce va vrea. Inventă, prin urmare, pe loc o poveste despre un prieten pe care l-ar avea aici între soldaţii de la popotă, dar în timpul acesta pândea clipa prielnică pentru a se strecura pe sub subţioara preotului, în întunericul de afară. Clipa mult aşteptată sosi, şi băiatul se repezi ca un sfredel spre uşa cortului, dar o mână uriaşă Q înhaţa de ceafă înainte să îi apucat să dispară. La gestul acesta violent, care îl smuci de gât, sfoară cu care era legat amuletul, se rupse şi rămase în mâna preotului.

— Dă-mi-l înapoi. Te rog, dă-mi-l înapoi! S-a rupt? Dă-mi cel puţin hirtule înapoi.

Aceste cuvinte le pronunţi în limba engleză, dar într-o dialectică chinuitoare ca un scârţâit de fierăstrău, cum vorbesc toţi indigenii. Preotul tresări.

— Un scapular, exclamă el, sau cine ştie ce vrăji indigene. Cum se face că tu vorbeşti englezeşte? Copiii care fură, sunt bătuţi cu biciul. Tu nu ştiai asta?

— Nu ştiu… dar eu n-am furat nimic, se ruga Kim, învârtindu-se roată de groază, întocmai ca un căţel, care te vede cu băţul ridicat deasupra capului. Te rog dă-mi-l înapoi, e amuletul meu,

nu mă jefui!

Preotul nu-l ascultă ce spune, ci ieşi în uşa cortului şi strigă pe cineva. Un bărbat grisuhu şi cu obrazul complet ras, apăru numaidecât.

— Aş avea nevoie de sfatul dumitale, Pater Victor, zise Bennett. Am găsit băiatul acesta ascuns în faţa cortului popotei. În astfel de cazuri îi dau de obicei o urechială şi-l fac scăpat, căci îmi închipui ci a venit şi fure; biiatul acesta însă vorbeşte limba engleză, şi ţine foarte mult la:

Amuletul pe care îl avea la gât. M-am gândit că dumneata! Ai putea să-mi dai o mână de ţjutor.

Între el şi confesorul catolic al irlandezilor din regiment, cel puţin aşa îşi închipuia Bennett, era o prăpastie peste care nu se putea trece; cu toate acestea, (şi faptul meriţi să fie reţinut), de câte ori biserica anglicană se găsea în faţa unei probleme care trebuia rezolvată fără întârziere, era dispusă să apeleze şi la luminile bisericii Romei. Sila oficială pe care o resimţea Bennett faţă de *Femeia în Roşu* şi tot ritualul acesteia, nu era egalată decât de respectul, pe care Q avea în acelaşi timp, faţă de Pater Victor.

— Cum adică, un hoţ care vorbeşte limba engleză? Ia să văd şi eu amuletul. Ascultă Bennett, acesta nu este un scapular, şi întinse braţul. Dar avem oare dreptul să-l deschidem? Cred că o urechială zdravănă…

— Eu n-am furat nimic, protestă Kim. M-ai călcat în picioare şi m-ai făcut numai vânătăi… Dă-mi amuletul şi plec numaidecât.

— Nu fi atât de grăbit, stai să vedem mai întâi ce este,

Răspunse Pater Victor, desfăcând încet hârtiile, care nu erau altceva decât acel *ne varietur* al lui O'Hara scris pe pergament, certificatul de liberare din armată, şi certificatul de botez al băiatului. Pe acesta, probabil convins că face cine ştie ce minune pentru fiul său, O'Hara scrisese de nenumărate ori: *„Aveţi grijă de copil! Vă rog, aveţi grijă de copil!”,* iar dedesubt se iscălise, arătând şi numărul regimentului din care făcea parte.

— Puteri ale întunericului, feriţi-vă la o parte! Se minună Pater Victor şi întinzând lui Bennett hârtiile, îl întrebă: Ştii ce sunt acestea?

— Sunt ale mele, interveni Kim. Daţi-mi-le înapoi, ca să-mi văd de treabă.

— Nu prea înţeleg, zise Bennett Probabil hârtiile acestea! Le-a adus cu el într-un anumit scop. O fi şi asta vreo apucătură de cerşetor, mai ştii.’

— În orice caz, până acum nu am întunit un cerşetor, care să fie atât de grăbit să scape din lumea în mijlocul căreia a trăit. Mi se pare că aici suntem pe urmele unui mister. Dumneata crezi în Providenţă, Bennett?

— Sigur că da.

— Ei bine, eu cred în minuni, la urma urmelor este acelaşi lucru. Puteri ale întunericului! Kimball O’Hara! Pe urmă fiul său! Acesta însă este un indigen, şi am văzut cu ochii mei pe Kimball, însurându-se cu Annie Shott. De când ai aceste hârtii, băiete?

— De când eram în faşe, răspunse Kim.

Pater se apropie de el şi-i deschise haina la piept.

— Ia te uită Bennett Nu e tocmai negru. Cum te cheamă?

— Kim.

— Sau Kimball?

— Se poate. Îmi dai drumul să plec?

— Cum îţi mai zice?

— Lumea îmi zice Kim Rishtike. Adică Kim de la Rishti.

— Ce vasăzică *Rishti?*

— *Eye* – rishti… acesta este regimentul în care a servit tatăl meu.

— Irish (irlandez), acum înţeleg.

— Da! Aşa mi-a povestit tatăl meu, cât timp a fost în viaţă.

— Unde a trăit?

— Fireşte că a trăit Acum e mort; s-a curăţat..

— Se poate să fi făcut băiatului o nedreptate, interveni Bennett Nu mai încape nicio îndoială că este băiatul unui alb, dar nu s-a îngrijit nimeni de eL Cred că l-am călcat rău în picioare, dar niţel alcool…

— Adu-i un pahar de sherry şi să se întindă puţin pe pat. Haide Kim, bea paharul acesta, căci nimeni nu vrea să-ţi facă niciun rău. Bea şi pe urmă ne vei spune tot ce ai de spus despre tine. Dar adevărul, dacă se poate, zise Pater Victor.

După ce goli paharul, Kim începu să tuşească, şi se gândi adânc. Se găsea într-o situaţie unde avea nevoie de prevedere şi multă fantezie. Copiii de seamă lui, când sunt prinşi că se învârtesc în jurul cantonamentelor, sunt de obicei alungaţi după ce li se dau şi câteva bice pe deasupra. Pe el însă nu-l biciuiseră;

se vede că amuletul lui îşi făcuse efectul, iar horoscopul Brahmanului din Umballa şi cele câteva cuvinte de care îşi mai aducea aminte din halucinaţiile tatălui său, începeau să se adeverească. Altfel pentru ce ar fi rămas pater cel gras, atât de impresionat, iar cel mai sfrijit, pentru ce i-a adus paharul cu vin chihlimbariu?

— Tatăl meu a murit în oraşul Lahore pe vremea când eu eram foarte mic. Femeia care m-a crescut avea o dugheană de *kabarri,* nu departe de staţia cotigarilor, începu Kim povestea, fără să mai ezite, dar cu toate acestea nesigur până unde adevărul pe care îl spune, ar putea să-i mai fie de folos.

— Asta era maică-ta?

— *Nu,* nu, răspunse Kim, făcând un gest dispreţuitor. Maică-mea a murit când m-am născut. Tatăl meu a primit aceste hârtii de la Jadoo-Gher, cum îi ziceţi dumneavoastră, (Bennett dădu din cap în semn de aprobare), pentru că avusese o situaţie bună. Cum îi ziceţi la asta? (Bennett dădu din nou din cap). Toate acestea mi le-a spus tata. Mi-a mai spus, tot aşa şi Brahmanul, care acum două zile a făcut desenul acela în praful străzii din Umballa, că eu îmi voi găsi taurul roşu în mijlocul unui câmp verde şi că acest taur îmi va sta mtr-ajutor.

— Ce mincinos neruşinat este băiatul acesta, murmură Bennett

— Puteri ale întunericului, ce ţară! Îşi zise Pater Victor. Spune înainte.

— Eu n-am furat nimic. Afară de asta chiar acum eu sunt în slujba unui om sfânt care m-a primit ca ucenic. M-aşteaptă afară. Eram amândoi când am văzut doi soldaţi venind cu un drapel, pentru ca să prepare locul cantonamentului. Tot aşa se întâmpla şi în visuri… sau în profeţii, şi ştiam că profeţia se adevereşte. Aşa s-a întâmplat că am văzut taurul în câmpul verde şi tatăl meu spunea: Nouă sute de *pukka* diavoli împieliţaţi, împreună cu colonelul călare pe un armăsar, vor avea grijă de tine, după ce vei găsi taurul roşu. La început n-am ştiut ce să fac, când am văzut tăunii, dar am plecat din calea oamenilor şi m-am întors după ce s-a făcut întuneric. Voiam să mai văd taurul odată şi l-am văzut, iar în faţa lui se închinau sahibiL Eu cred că taurul îmi va sta într-a- jutor, şi tot aşa spune şi sfântul care aşteaptă afară. Dacă Q voi chema şi pe el să vină aici, cred că nu-i veţi face niciun rău. E un om sfânt şi vă poate

mărturisi tot ce v-am spus până acum, deoarece el ştie că eu nu sunt hoţ.

— Ofiţerii s-au închinat taurului! Cine a mai auzit de aşa ceva? Se minună Bennett. Copilul acesta este ucenicul unui om sfânt; nu cumva e nebun?

— Este fiul lui O'Hara, aici nu mai încape nicio îndoială, dar se vede că s-a legat cu toate puterile întunericului. Se vede cât de colo ce ar fi fost tatăl lui în stare să facă, după ce se îmbăta. Cred că ar fi bine să invităm pe. Sfântul acela să intre, căci el ar putea şti anumite lucruri.

— Sfântul nu ştie nimic, interveni Kim. Dar dacă vreţi să veniţi cu mine, vi-l voi arăta. Este învăţătorul meu. Pe urmă vorrt pleca amândoi.

— Puteri ale întunericului, murmura Pater Victor fără încetare, iar Bennett se luă după el, cu o mână ţinând zdravăn băiatul de umăr.

Lama era tot acolo unde-l lăsase.

— Cercetarea începută de mine, a ajuns la capăt, zise Kim în limba indigenă. Am găsit taurul, dar ştie Dumnezeu ce se va întâmpla de aici înainte. Oamenii aceştia nu-ţi vor face niciun rău. Haide să mergem la cortul preotului celui gras; ia-te după slăbănogul acesta şi vei vedea ce se va întâmpla. Tot ce se întâmplă în jurul nostru este nou şi nemaivăzut; afară de asta, niciunul dintre ei nu vorbeşte hindustana. Nu avea nicio grijă din cauza lor, căci sunt ca măgarii fără samar.

— Cred că nu e bine să luăm în bătaie de joc neştiinţa lor, răspunse lama. Cu toate acestea *cheia,* îmi pare bine că te văd mulţumit.

Se ridică plin de demnitate şi intră fără niciun fel de sfială în micul cort, unde salută pe cei doi reprezentanţi ai bisericii, aşa cum se cade să facă un om de aceeaşi profesie, şi se aşeză în faţa vetrei, unde pqpâiau cărbunii aprinşi. Reflexele galbene ale pânzei de cort, asupra căreia se frângeau razele luminii de gazomiţă, dădeau obrazului său înfăţişarea unui idol de aur roşcat

Bennett îl cercetă cu privirea întreit de indiferentă a celor care consideră „păgâni “nouă zecimi din totalitatea oamenilor de pe glob.

— Ei, cum s-a terminat cercetarea ta? Ce daruri ţi-a adus taurul tău cel roşu? Întrebă lama, adresându-se lui Kim.

— Întreabă, ce aveţi de gând să faceţi acum?

Bennett se uită foarte stânjenit la Pata Victor, iar Kim se gândi că e mai bine pentru el să facă slujba de interpret între ei.

— Eu nu înţeleg ce interes ar putea lega pe acest *faquir* de copil; cred că l-o fi amăgit şi pe el, sau poate este chiar complicele lui, zise Bennett. Nu putem admite ca fiul unui mason… Admiţând că este cu adevărat fiul unui mason, atunci va fi mult mai bine să intre cât mai curând într-un orfelinat masonic.

— Fireşte, aceasta este părerea dumitale, în calitate de secretar al Lojei Regimentului, răspunse Pater Victor. Cu toate acestea cred că n-ar strica să spunem şi bătrânului ce avem de gând să facem. Nu pare deloc să fie un om rău.

— Din cele ce am văzut până acum, am ajuns la convingerea că niciodată nu poţi cunoaşte adevărul care se ascunde în sufletul unui oriental. Ascultă Kimball, repetă bătrânului acestuia tot ce-ţi voi spune, cuvânt cu cuvânt

Kim se uită la el şi rezumând ultimele fraze, pe care le pronunţă preotul, începu astfel:

— Sfântule, slăbănogul acesta, care arată ca o cămilă sfrijită, spune că eu sunt fiul unui sahib!

— Cum se poate?

— O, e adevărat ce spune; eu am ştiut acest lucru de când m-am născut; el însă a aflat aceasta, abia după ce a văzut amuletul pe care îl purtam la gât şi după ce a citit toate hârtiile. Ei sunt de părere că un sahib rămâne întotdeauna sahib, şi au de gând să mă ţină aici la regiment sau să mă trimită la *madrissah* (şcoală). Lucuri de acestea s-au mai întâmplat şi înainte de asta, dar am reuşit întotdeauna să scap la vreme. Nebunul cel gras are şi el o părere, dar cel care seamănă cu cămila, vrea altceva. Asta, însă, nu schimbă faţa lucrurilor cu nimic. Se poate foarte bine să fiu silit să-mi petrec o noapte aici în tabără, poate chiar două. Mi s-a mai întâmplat şi altădată aşa ceva; dar pe urmă-voi fugi, şi mă întorc din nou la tine.

— Bine, dar spune-k că tu eşti *cheia* al meu. Povesteşte-le cum mi-ai fost trimis în cale, în clipa când mă rătăcisem prin oraş şi căzusem de oboseală. Povesteşte-le despre cercetarea pentru care am plecat la drum şi fără îndoială, nu te vor mai opri cu ei.

— Asta le-am povestit-o de mult, dar au început să ridă şi mi-

au pomenit de poliţie.
— Ce spui tu acum băiete? Întrebă Bennett
— Oh, sfântul spune că dacă nu-mi daţi drumul să plec împreună cu el, fapta pe care o faceţi 3 va împiedica în afacerile lui… foarte *urgente,* zise Kim, aducându-şi aminte de frântura unei conversaţii pe care o avusese cu funcţionarul indigen, de la departamentul irigaţiilor. Cu toate acestea, insistenţa lui nu făcu pe cei doi preoţi decât să zâmbească.
— Dacă aţi şd ce fd de treburi are, cred că nu aţi fi atât de grăbiţi să vă puneţi de-a-curmezişul drumului nostru.
— Ce fel de afaceri aveţi împreună? Întrebă Pater Victor, privind cu îngăduinţă la faţa înspăimântată a thibetanului.
— În ţara aceasta se găseşte un râu, pe care el vrea în ruptul capului să-l descopere unde este. Izvorul râului a fost deschis de o săgeată… (Kim lovi cu piciorul în pământ căznindu-se să traducă vorbele hindustane ale lui lama în limba săracă englezească pe care o cunoştea el). Râul acesta a fost creat de zeul Budha, şi dacă te scalzi în apele lui, eşti spălat de toate păcatele pe care le-ai săvârşit şi rămâi mai alb decât bumbacul. (Kim ascultase de multe ori predicile ţinute de misionari). Eu sunt *cheia* al acestui lama şi trebuie să găsim râul în căutarea căruia am plecat căci pentru noi acesta are o covârşitoare însemnătate.
— Mai spune odată tot ce ai spus până acum, zise Bennett.
Kim îi repetă cu mai multe amănunte tot ce spusese până acum.
— Aceasta este o blasfemie la adresa bisericii anglicane!
— Tâtâd? Exclamă Pater Victor cu bunăvoinţă. Aş fi în stare să dau nu ştiu ce, să pot înţelege limba hindustană. Un râu care să te spele de păcate. Spuneţi-mi de când sunteţi plecaţi în căutarea acestui râu?
— De foarte multe zile. Iar acum suntem gata să mergem înainte şi să-l căutăm, căci după cum se vede, nu este pe aici.
— Da, înţeleg, răspunse grav Pater Victor. Dar nu poţi pleca în tovărăşia acestui moşneag. Spune-i Kim că ar fi cu totul altceva dacă nu ai fi fiul unui soldat. Spune-i că regimentul te va lua în grija lui şi va face din tine un bărbat tot atât de vrednic ca şi., un bărbat cât se poate de vrednic. Spune-i că dacă el crede în minuni, atunci trebuie să creadă şi pe aceasta…
— Nu e nevoie să abuzezi de credulitatea lui, interveni

Bennett

— Nici prin gând nu-mi trece să fac aşa ceva. Bătrânul trebuie să creadă că băiatul a venit la noi – la propriul său regiment – în căutarea taurului său roşu, ceea ce echivalează cu o minune. Gândeşte-te Bennett la toate obstacolele care se puneau în calea acestei întâlniri. Acest copil pierdut în largul Indiei şi regimentul nostru, singurul dintre toate câte sunt aici, plecat în marş într-o direcţie convergentă, pentru ca să se poată întâlni. Se vede cât de colo că această întâmplare poartă pecetea destinului. Da, te rog spune-i că asta este *Kismet. Kismet mallum!* (Ai înţeles cum vine întâmplarea?).

Se întoarse spre lama, care se uita la ei ca şi când i-ar fi vorbit despre Mesopotamia.

— Oamenii aceştia spun (privirile thibetanului se luminară la cuvintele lui Kim), că prezicerile horoscopului meu s-au împlinit, şi fiind adus de soartă în calea acestui regiment, cu toate că după cum ştii şi tu, eu am plecat la drum din curiozitate, ca să întâlnesc taurul roşu, va trebui să mă duc la *madrissah,* pentru ca să fiu crescut ca un sahib. Eu mă voi preface că mă învoiesc la ce spun ei, deoarece, la urma urmelor, nu poate fi vorba decât de câteva mese pe care nu le vom împărţi amândoi. Pe urmă, voi căuta să scap din tabără şi mă voi coborî spre Saharunpore. Prin urmare Sfântule, urmează-ţi drumul împreună cu femeia aceea, şi caută să nu te îndepărtezi de convoiul însoţitorilor ei, până în clipa când eu te voi ajunge din urmă. Nu mai încape nicio îndoială că semnul zodiei mele este războiul şi oameni înarmaţi. Ai băgat de seamă că mi-au dat să beau vin şi m-au aşezat în loc de cinste. Pe semne tatăl meu a fost un om de seamă. Prin urmare, dacă ei îmi dau loc de cinste, e foarte bine. Dar tot atât de bine va fi, chiar dacă nu-mi vor da. Orice se va întâmpla, însă, eu mă voi întoarce din nou la tine, îndată ce voi fi sătul de el Rămâi însă alături de slujitorii din Rajput, căci altfel îţi voi pierde urma… Ei, acum i-am spus tot ce mi-aţi poruncit să-i spun, zise băiatul întorcându-se spre cei doi preoţi.

— Nu văd pricina pentru care ar mai întârzia, zise Bennett, ducându-şi mâna la buzunarul pantalonilor. Îi voi da o ru… amănuntele le vom cerceta mai târziu…

— Mai lasă-l puţin, căci poate bătrânul se simte legat de băiatul acesta, interveni Pater Victor.

Lama îşi trase gardinele comanacului pe ochi şi luă şiragul de

mătănii cu amândouă mâinile.

— Ce mai poate să aştepte acum?

— Spune, (Kim ridică mâna şi făcu un semn) să stau liniştit Vrea să vorbească numai cu mine singur. Cum voi nu înţelegeţi niciun cuvânt din ceea ce spune el, ar fi bine să nu vă amestecaţi în ce spune, ca să nu vă blesteme.

Când apucă şiragul de mătănii cu mâinile în felul acesta, înseamnă că în jurul lui trebuie să fie linişte.

Cei doi englezi rămaseră consternaţi; în privirile lui Bennett însă luci o lumină care nu părea deloc un semn bun pentru Kim, din clipa când va fi dat pe mâinile | oamenilor bisericii.

— Un sahib şi un fiu de sahib, murmură lama cu glasul tremurat de adâncă mâhnire. Cu toate acestea niciun om alb nu poate cunoaşte pământul ţării şi obiceiurile lui, aşa cum le cunoşti tu. Cum se poate că aşa ceva să fie adevărat?

— Ce are a face Sfântule! Gândeşte-te că nu e vorba decât de o noapte sau două. Adu-ţi aminte că eu mă pot schimba dintr-o clipă într-alta, şi voi fi faţă de tine tot aşa cum am fost, în ziua când ţi-am vorbit la umbra tunului Zam-Zammah…

— Da, ca un băiat îmbrăcat în portul albilor, când m-am dus pentru prima dată la Casa Minunilor. A doua oară când ne-am întâlnit, erai hindustan. Care va fi a treia incarnaţie a ta? (Bătrânul chihod plin de amărăciune). Ascultă *cheia,* ai pricinuit o mare durere sufletului meu,

I care s-a apropiat de tine.

— Tot aşa s-a apropiat şi al meu de tine. Dar de unde! Era să ştiu eu dinainte că taurul cel roşu ne va aduce în starea asta.

Thibetanul îşi acoperi faţa din nou, şi începu să-şi plimbe cu zgomot mătăniile. Kim se aşeză alături de el şi-l

I apucă de pulpana hainei

— Vasăzică nu mai încape nicio îndoială că băiatul este un sahib, continuă lama cu glasul stins. Un sahib ca şi cel care păzeşte icoanele în Casa Minunilor. (Thibetanul cunoştea foarte puţin oamenii albi, şi vorbde pronunţate de el păreau că sunt o lecţie pe care o învăţase pe din afară). Prin urmare nu se cade ca el să facă altceva decât fac ceilalţi sahibi. Va trebui să se întoarcă în mijlocul poporului său.

— Pentru o zi şi o noapte, şi încă o zi, adăugă Kim.

— Nu se poate; vrei cu adevărat…

Pat» Victor văzu pe Kim că se uită cu coada ochiului spre

ieşire şi se aşeză în calea lui.

— Eu nu înţeleg obiceiurile oamenilor albi. Preotul care păzea icoanele din Casa Minunilor mi s-a părut mult mai cumsecade decât slăbănogul acesta. Vor să-mi ia copilul. Vor să facă un sahib din discipolul meu. Vai de mine, cum îmi voi putea găsi râul pe care Q caut? Ei nu au discipoli? Întreabă-i să vezi ce-ţi răspund.

— Bătrânul spune că de aici înainte îi va fi peste putinţă să-şi mai găsească râul. Întreabă de ce nu vă ocupaţi de discipolii voştri şi să-l lăsaţi pe el în pace, căci nu are decât o singură dorinţă: să se spele de păcate.

Nici Bennett nici Pater Victor nu găsiră ce să-i răspundă. Impresionat de mâhnirea bătrânului, Kim continuă:

— Dacă-mi daţi drumul acum, ne vom vedea de treburile noastre şi nu vom fura nimic din lucrurile voastre. Ne vom căuta râul, cum am făcut şi înainte de a mă prinde. Ar fi fost mult mai bine să nu mă fi apropiat de voi, ca să găsesc taurul roşu şi tot ce se vede în tabără, căci nu am nevoie de nimic. Mai bine n-aş fi venit încoace niciodată…

— Tinere, eu cred că este cea mai bună faptă pe care ai săvârşit-o până acum, răspunse Bennett.

— Doamne Sfinte, nu ştiu ce să-i spun, ca să-l mângâi, exclamă Pater Victor, privind înfăţişarea deznădăjduită a thibetanului. Cu toate acestea, nu mai poate lua băiatul cu d, deşi pare un om foarte de treabă; sunt chiar încredinţat că este un om de treabă. Bennett, să ştii că dacă-i dai rupia, te va blestema de nu se va alege nimic de tine.

Nimeni nu mai zise nimic, ci stătură câteva clipe, ascultându-şi respiraţia şuierătoare, şi aceste clipe li se părură nesfârşit de lungi. Pe urmă, lama ridică privirea şi ochii lui urmăreau ceva dincolo de ei, în infinit

— Eu sunt cel care credeam că urmez calea cea dreaptă, murmură bătrânul cu amărăciune. Păcatul este al meu, şi tot eu va trebui să trag şi pedeapsa. M-am amăgit cu gândul, căci abia acum îmi dau seama că a fost numai amăgire, că tu mi-ai fost trimis ca să-mi fii de njutor în cercetarea mea. De aceea sufletul meu, s-a apropiat de tine, văzând că eşti cu inimă bună faţă de învăţătorul tău, şi mi-a plăcut purtarea ttf şi înţelepciunea anilor tăi puţini. Cei care urmează calea cea dreaptă însă nu trebuie să se lase pradă slăbiciunilor, nici să asculte glasul dorinţei şi al

poftelor, căci acestea nu sunt decât amăgire. Aşa este scris… (thibetanul câtă un vechi text chinezesc, se referi la un altul şi pe urmă spuse concluzia pentru amândouă în acelaşi idiom). Eu m-am abătut dragă *cheia* de la calea pe care trebuia să o urmez. Nu e vina ta însă. Mi-a plăcut să urmăresc cu ochii furnicarul vieţii în lungul drumurilor şi m-am bucurat de tot ce am văzut nou împrejurul meu. M-am apropiat cu sufletul de tine şi m-am bucurat de asemenea, eu care ar fi trebuit să mă gândese numai la cercetările mele şi numai la ele şi la nimic altceva. De aceea sunt mâhnh acum că aceştia te iau de la mine şi râul pe care îl caut este departe, foarte departe. Aşa a fost scris în legea pe care eu am înfrânt-o prin neascultare.

— Puteri ale întunericului celui din afară, exclamă Pater Victor, care obişnuit să practice mila confesionalului, era cutremurat de o sinceră părere de rău, din cauza zbuciumului thibetanului.

— Îmi dau seama că taurul roşu a fost semn, nu numai pentru tine ci şi pentru mine. Orice dorinţă este însemnată cu roşu… şi te întinează. Mă voi pocăi însă, pentru greşeala pe care am săvârşit-o şi-mi voi căuta singur râul.

— Cel puţin întoarce-te la femeia din Kulu, căci altfel te vei rătăci pe drum. Ea te va hrăni, până în ziua când mă voi putea întoarce din nou la tine.

Lama făcu un semn cu mâna, parcă ar fi vrut să-i spună, că pentru d această chestiune este definitiv terminată.

— Spune-mi acum, zise el întorcându-se spre băiat, şi glasul îi tremură adânc, ce au de gând să facă cu tine. Pocăindu-mă, poate voi reuşi să fiu iertat pentru răul pe care l-am făptuit

— Spun că vor să facă din mine un sahib… cel puţin aşa au de gând. Poimâine voi fi din nou lângă tine. Nu-ţi mai face inimă rea.

— Ce fel de sahib? Unul cum este cel de aici, sau tovarăşul lui? Întrebă thibetanul şi arată spre Pater Victor. Sau unul ca cd care am văzut astă-seară, care umblă cu sabie şi bat îndesat din pidoare?

— Se poate.

— Asta nu e bine, căd aceşti oameni aleargă după plăceri şi găsesc în drumul lor numai deşertădune. N-aş vrea ca tu să devii ca aceştia.

— Preotul din Umballa spunea că semnul zodiei mele este

războiul, Q întrerupse Kim. Tocmai voiam să întreb şi pe proştii ăştia, dar mi-am dat seama că nu mai este nevoie. Voi fugi chiar în noaptea aceasta, căci eu am venit aici numai pentru ca să pot vedea ce n-am văzut înainte.

Kim puse lui Pater Victor două sau trei întrebări pe englezeşte şi traduse pe înţelesul bătrânului răspunsurile pe care le primi:

— „Bătrânul întreabă: 0 luaţi de la mine, fără să-mi spuneţi ce aveţi de gând să faceţi cu el. Înainte de plecarea mea, spuneţi-mi adevărul, căci nu e lucru tocmai uşor, să te însărcinezi cu creşterea unui copil*.

— Vei fi trimis la o şcoală. Ce se va întâmpla după aceea, vom mai vedea. Spune Kimball, ai vrea să fii soldat?

— Gorah-log (neam de albi), nu, nu vreau aşa ceva răspunse Kim şi dădu cu violenţă din cap. În firea lui nu era nimic ce l-ar fi predestinat pentru un exerciţiu constant şi învăţarea teoriei militare.

— Nu vreau să mă fac soldat!

— Vei fi ceea ce ţi-se porunceşte să fii, se răsti Bennett, şi trebuie să ne fii recunoscător că vrem să-ţi dăm o mână de ajutor.

Kim se uită la ei şi zâmbi ironic. Dacă oamenii aceştia îşi închipuiau că el va face altceva decât ce-l taie capul, cu atât mai rău pentru ei.

Urmă din nou o lungă tăcere. Bennett se firământa de ^nerăbdare şi propuse să cheme o santinelă să alunge pe *faquâr.*

— Întreabă-i, albii dau învăţătura sau o împart numai pentru bani, zise lama.

— Spun că învăţătorul trebuie plătit, dar banii îi va da regimentul... Dar la ce să mai întrebăm, căci aici nu poate fi vorba decât despre o singură noapte.

— Şi din ce se plăteşte învăţătorul mai bine, învăţătura este cu atât mai temeinică? Întrebă din nou lama, care nu împărtăşea părerile lui Kim şi nici nu credea în evadarea lui apropiată. Cred ci nu e greşeală să iei bani pentru învăţătura pe care o dai altuia, şi este un mare merit să deschizi neştiutorilor drumul spre înţelepciune. Boabele mătăniilor sunau grăbite, ca boabele unei tabele de socoteală, pe urmă thibetanul se întoarse spre cei doi preoţi.

— Întreabă-i cât trebuie plătit pentru o învăţătură înţeleaptă şi

omenească, şi în ce oraş se împărtăşeşte această învăţătură?

— Ei bine, răspunse Pater Victor, după ce Kim îi traduse întrebarea, asta depinde. Regimentul va plăti pentru tine tot timpul cât vei fi în Orfelinatul Militar; eventual ai putea fi înscris pe lista Orfelinatului Masonic din Puqjab (fără îndoială nici tu nici el, nu puteţi înţelege ce înseamnă asta); dar cea mai bună educaţie pe care o poate obţine un tinăr în India, este la Institutul St. Xavier în Partibus din Lucknow. Ultimele cuvinte luară lui Kim vreme îndelungată pentru ca şi le poată tălmăci pe limba bătrmului; Bennett voia şi puni capit acestei şfiţuiri inutile.

— Bătrânul întreabă dt se plăteşte? Tălmăci Kim indiferent.

— Două sau trei sute de rupii pe an, răspunse Pater Victor, care nu se mai mira deloc de întrebările pe care i le punea băiatul. Bennett care ardea de nerăbdare, nu mai înţelegea nimic.

— Bătrânul spune: să-i scrii numele dumitale şi suma de bani pe o hârtie şi să i-o dai lui. Nu uita şi pui numele, cici spune că peste dteva zile îţi va trimite o scrisoare. Spune că dumneata eşti un om cumsecade, dar celălalt este un prost. Acum ar vrea şi plece.

Lama se ridici în pidoare:

— Eu îmi voi vedea singur de cercetările mele, zise el şi în clipa următoare dispiru în noapte.

— Are şi nimereasci de-a-dreptul în drumul santinelelor, strigi Pater Victor şi se ridici în picioare văzând că thibetanul iese din cort. Cu toate acestea îmi este peste putinţă să părăsesc băiatul.

Kim făcu o mişcare ca şi când ar îi vrut să-l urmeze, dar se stăpâni. De afară nu se auzi nicio somaţie a santinelelor; lama se topise în mijlocul întunericului.

Kim îşi făcu loc pe aşternutul preotului. La urma urmelor, îi făgăduise că se va întoarce la femeia din Kulu, restul nu avea nicio importanţă. Afară de asta se simţea foarte mulţumit văzând pe cei doi preoţi discutând în şoaptă şi foarte emoţionaţi Pater Victor se vede că spunea lui Bennett un plan al său, încercând să-l convingă, dar acesta părea neîncrezător. Toată afacerea aceasta era nouă şi nemaivăzută până acum, dar, după un timp’pe el începu să-l biruie somnul. Cei doi chemară în cortul lor şi pe alţii, între aceştia era şi Colonelul, aşa cum profeţise tatăl lui, şi cu toţii îi puseră o mulţime de întrebări, mai

ales în privinţa femeii care 1 crescuse şi despre care Kim le spuse tot adevărul. Cu toate acestea, nu păreau să le placă felul în care femeia aceasta îl îngrijise.

Toate scenele acestea erau nemaivăzute pentru el. Mai curând sau mai târziu, în clipa când n va veni pofta, va putea să evadeze oricând şi să se topească în mijlocul mulţimii pestriţe şi sure din India, departe de corturile acestei tabere şi departe de orice preot. Deocamdată, însă, vedea că sahibii aceştia păreau foarte impresionaţi de descoperirea pe care o făcuseră, şi se gândi că va fi mai bine să facă tot ce-i stă în putere pentru a-i impresiona şi mai mult. La urma urmelor, era şi el un om alb.

După îndelungă sfătuire îl trecură în seama unui sergent şi-i dădură poruncă să bage de seamă că nu cumva să fugă. Regimentul mergea spre Umballa, iar de aici aveau de gând să trimită pe Kim într-o localitate numită Sanawar; cheltuielile vor fi suportate pe din două între Loja Masonică şi o listă de subscripţie ce se va deschide.

— Domnule Colonel, mi se pare o minune neaşteptată, zise Pater Victor după ce vorbise aproape zece minute, fără întrerupere. Prietenul lui, budhistul, a plecat imediat ce mi-a luat numele şi adresa. Nu am prea înţeles; vrea să plătească el cheltuielile pentru educaţia băiatului, sau prepară cine ştie ce vrăjitorie. Apoi se întoarse spre Kim: Cred că vei fi foarte recunoscător taurului roşu, pentru ceea ce a făcut în interesul tău. La Sanawar vom face din tine om în toată legea, chiar cu riscul de a deveni protestant

— Asta e sigur, chiar mai mult decât sigur, se amestecă Bennett

— Dar dumneavoastră nu mergeţi la Sanawar, răspunse Kim.

— Ba la Sanawar mergem, băiete. Aşa a dat ordinul comandantul şi acesta este ceva mai mare decât fiul lui O’Hara.

— Voi nu mergeţi la Sanawar. Voi veţi merge la război.

Lumea adunată în cort izbucni într-un hohot de râs:

— Când vei începe să cunoşti ceva mai bine regimentul din care fad parte, vei putea să-ţi dai seama de ceea ce înseamnă linia de marş şi ce înseamnă linia de bătaie. Cu toate acestea, sperăm că într-o bună zi vom merge şi la războiul tău.

— Toate acestea eu le cunosc de mult, zise Kim aruncând din nou o vorbă la încercare, căci dacă oamenii aceştia nu merg la război, atunci înseamnă că ei nu ştiu încă ceea ce ştie el despre

întâmplarea din seara aceea în camera ofiţerului din Umballa.

— Ştiu foarte bine, continuă el, că acum nu vă duceţi la război, dar îndată ce veţi ajunge la Umballa, veţi fi trimişi… la războiul cel nou. Este un război între opt mii de oameni, fără să mai ţii seamă de artilerie.

— Iată o vorbă foarte limpede. Ya să zică pe lângă alte calităţi pe care le ai, tu eşti şi profet. Ia-l de aici sergente. Cere o uniformă pentru d de la coloană toboşarilor şi gj grijă să nu-ţi scape printre degete. Cine spunea că vremea minunilor a trecut de muh? Cred că a sosit vremea să mă duc la culcare, căd îmi vyâie capuL

Peste un ceas Kim se pomeni tocmai în cealaltă parte a taberei, proaspăt săpunit şi spălat din creştete până în tălpi, îmbrăcat într-o uniformă îngrozitoare la vedere, a cărei ţesătură aspră îi zgâria braţele şi pidoarde. Era tot atât de speriat ca orice sălbăticiune băgată în cuşcă..

— E minunată pasărea asta din colivie, zise sergentul. \sosit acum dteva clipe, ducând de mână un brahman cu chipul îngălbenit ca o mască de ceară, la gât cu o punguliţă în care erau certificatele de membru al Lojă, unde a fost înscris tatăl său, şi bâiguia o mulţime de poveşti despre taurul cel roşu. Brahmanul a dispărut ca un fum1 iar pe el l-am găsit cu pidoarele încrudşate sub g, aşezat pe patul preotului şi profeţind despre un război sângeros, în faţa celor care 3 ascultau. India este o ţară sălbatică pentru orice om care crede în Dumnezeu. Îl voi lega de un picior la prăjina cortului, de cumva i-ar trece prin minte să evadeze în timpul nopţii. Ce spuneai despre război?

— Opt mii de oameni, în afară de artilerie, răspunse Kim. Vei vedea foarte curând.

— Ştii că e plin de haz, hâtrul acesta! Ia întinde-te aici alături de ceilalţi toboşari şi fi nani Băieţii ăştia doi vor avea grijă de tine să nu-ţi tulbure nimeni visurile.

CAPITOLUL VI

De voi aminte-mi aduc tovarăşi acum,
Pe a verzilor mirii înspumate talazuri,
În iureş gigantic, prin sânge şi fum Când freceam peste orice zăgazuri.
În fundul de zări din al vremii amiez,
Năpraznică soartă mereu m-a lovit,
Dar nu ştia nimeni de-un nobil Valdez,

Azi toţi mă cunosc şi de toţi sunt slăvit.

Balada lui Diego Valdez.

În zorii zilei, corturile albe fură ridicate şi oamenii regimentului Maverick apucară pe un drum lăturalnic spre Umballa. Înconjuraseră pe departe locul unde era popasul drumeţilor şi Kim care mergea alături de căruţa de bagaje în care erau soţfik soldaţilor, părea că nu mai are aceeaşi încredere pe care o arătase noaptea trecută. Îşi dase seama că era urmărit de aproape, într-o parte de Pater Victor, iar în cealaltă de Bennett.

Coloana se opri înainte de miezul zilei. O ştafetă care sosise încălecată pe o cămilă, predă colonelului o scrisoare pe care acesta o citi, pe urmă vorbi ceva cu maiorul. Din urmă lor se auzi un chiot de veselie care se apropia făcându-şi drum prin mijlocul norului de praf. Pe urmă simţi pe cineva că-l bate pe umăr, şi-l auzi strigând:

— Ascultă, talpă a iadului, spune-ne cum de ştiai dinainte ce se va întâmpla. Ia vezi Sfinţia Ta, poate îl faci să vorbească!

Kim simţi că un căluţ s-a apropiat de el şi cineva îi ridică în oblânc alături de preot:

— Ei fiule, profeţia ta din noaptea trecută se adevereşte pe de-a-întregul. A sosit ordinul ca mnne să ne îmbarcăm la Umballa şi să plecăm pe front.

— Adică cum? Întrebă Kim care auzea pentru prima dată cuvintele să ne „îmbarcăm*4 şi să plecăm pe „front*.

— Ne ducem la război, cum spuneai tu.

— Fireşte că vă duceţi; aşa cum v-am spus noaptea trecută.

— De spus este adevărat ci ne-ai spus, dar Puteri ale întunericului, spune-mi de unde ai putut afla?

Lui Kim începură şi-i strălucească ochii. Nu zise nimic, ci ridică fruntea şi se uită în faţa lui, făcând pe tainicul. Preotul îşi urmă drumul, iar soldaţii, sergenţii şi ceilalţi gradaţi îşi făceau semne, arădnd spre băiat. Colonelul, care mergea în fruntea coloanei, se uita şi el spre Kim foarte mirat.

— Poate că o fi auzit ceva prin bazar... dar chiar în cazul acesta... murmură el şi-şi aruncă ochii pe hârtia ce o avea în mână. Hm... nu se poate... afacerea asta a fost hotărâtă în ultimele patruzeci şi opt de ceasuri.

— Mai sunt mulţi copii ca tine în India, întrebă Pater Victor, sau tu nu eşti decât un *lusus naturae?*

— Acum, după ce v-aţi încredinţat că v-am spus adevirul, nu vreţi să mă lăsaţi să mă întorc la bătrânul lama? Mi-e teamă că dacă nu a rămas în convoiul care însoţeşte pe femeia din Kulu, va muri pe drum.

— După câte am văzut eu, omul acela poate să-şi poarte singur de grijă. Nu dragul meu, tu ne porţi noroc, şi noi vom face din tine un om adevărat. Hai să te duc la carul tău de bagaje, şi în seara aceasta vino în cortul meu să stăm de vorbă.

Cât fu ziua de lungă, Kim simţi ochii a câteva sute de oameni albi, îndreptaţi cu toată curiozitatea asupra lui. Povestea apariţiei lui în mijlocul taberei în timp de noapte, descoperirea originei lui şi profeţia pe care o făcuse, circula din gură în gură, ciştigând în amploare. O femeie grasă şi voinică, aşezată în vârful unui maldăr de saltele, 3 întrebă cu multă taină, dacă soţul ei se va mai întoarce din război. Kim se prefăcu că se gândeşte îndelung, apoi fi răspunse afirmativ, şi femeia îi întinse ceva de mâncare. Pentru el convoiul acesta, care se înşira în lungul drumului cu fanfara care fi însoţea, din când în când, cântând, cu lumea care vorbea foarte animată, semăna întrucâtva cu serbările care se dădeau în oraşul Lahore. Deocamdată nu putea fi vorba să-l pună la o treabă mai grea, de aceea se decise şi dea toată importanţa necesară acestui spectacol în mijlocul căruia prezenţa lui era momentul cel mai de seamă. Pe înserate sosiră mai multe muzici care escortară regimentul Maverick până în cantonamentul care se afla în apropiere de gara Umballa. Noaptea aceasta fu foarte animată. Soldaţii din celelalte regimente veniră să viziteze pe cei din Maverick, iar aceştia la rândul lor se duseră şi ei să viziteze pe alţii. Pe urma lor veniră santinele care trebuiau să-i întoarcă din nou în tabără, iar aceştia întâlniră în drum santinelele altor regimente, care veneau pentru acelaşi motiv, după oamenii lor. Nu trecu mult şi trompeţii începură să sune din goarne, ca să cheme alte santinele şi ofiţeri, pentru a stăpâni oamenii. Cei din Maverick aveau reputaţie de oameni cheflii şi veseli, cu toate acestea, în dimineaţa următoare, erau cu toţii înşiraţi în lungul cheiului gării, în cele mai perfecte condiţii ca înfăţişare; Kim, pe care 3 lăsaseră în urmă, împreună cu bolnavii, femeile şi copiii, se pomeni făcând semne de rămas bun celor ce plecau în timp ce trenurile părăseau peronul. Deocamdată viaţa de sahib se arăta destul de plăcută, cu toate acestea el o gustă cu multă

precauţie. Pe urmă 3 duseră sub escortă unui toboşar spre barăcile cu pereţi văruiţi în interiorul cărora în toate părţile erau numai gunoaie, bucăţi de sfori şi fâşii de hârtie, şi ale cărora tavane răsunau de ecoul paşilor lui. După obiceiul indigen, se cuibări într-un colţişor şi adormi Nu mult după aceea veni un bărbat întunecat la faţă, care se dra cu greutate în lungul terasei, şi trezindu-l, îi spuse că este directorul şcolii. Lui Kim îi fu de ajuns pentru ca să nu mai scoată nid o vorbă şi să stea încremenit În Lahore, abia putea descifra afişele pe care le lipea petiţia pe zidurile caselor, şi care 3 interesau pe d; între numeroşii pensionari ai femeii, care avea grijă de el, era şi un german dudat, care desena scene pentru o trupă ambulantă de actori *parşi.* Acesta spusese lui Kim, că „la patruzeci şi opt, a fost pe baricade”, şi îi propusese ca în schimbul hranei – ceea ce 3 impresionase foarte mult – să-l înveţe să dtească şi să scrie. Cu bătaie şi mai cu dte un pidor în spate, Kim reuşise să cunoască literele, dar învăţătura aceasta nu-i lăsase o prea plăcută amintire.

— Eu nu ştiu nimic, lasă-mă în pace! Strigă Kim, care prevedea că din afacerea asta nu poate ieşi niciun bine.

La aceste cuvinte, străinul îl luă de ureche şi-l duse într-o cameră din cealaltă aripă a dădirii, unde o duzină de mici toboşari, şedeau în faţa unor pupitre, şi-i porunci să stea liniştit şi să nu facă zgomot, dacă la altceva nu se pricepe. Atât nu era tocmai greu, şi în timp ce stă în bancă, străinul explică ceva băieţilor, trăgând linii pe o tablă neagră, iar Kim îşi continuă somnul întrerupt. Nouă înfăţişare a stării în care se găsea, nu putea să-i fie deloc pe plac, deoarece tocmai pentru a evita şcoala şi disdplina, fusese determinat până acum, să vagabondeze cel puţin două treimi din viaţa lui tânără. Apoi dintr-odată, îi trecu ceva năstruşnic prin minte şi se miră cum de nu s-a gândit la asta, de mai înainte.

Învăţătorul dădu drumul elevilor săi, şi primul care se repezi pe terasă şi ieşi la soare, fu Kim.

— Vino încoace! Stai; unde pleci? Se auzi un glas din urmă lui. Eu sunt cel care a fost însărcinat să te păzească. Mi s-a spus să nu te slăbesc din ochi. Unde ai plecat?

Era un mic toboşar, care toată dimineaţa se ţinuse după el, un băiat dolofan şi pistruiat de vreo paisprezece ani. Kim simţea că-l urăşte din tălpile picioarelor până la moţul pe care îl avea la

bonetă.

— Mă duc până la bazar să iau câteva dulciuri pentru tine, răspunse Kim după o clipă de gândire.

— Bazarul este dincolo de hotarul până la care ai voie să te duci. Dacă te duci, să ştii că o păţeşti. Vino înapoi!

— Cât de aproape pot să mă duc? Întrebă Kim care nu ştia tocmai bine ce vasăzică hotarul până unde se poate duce, dar cel puţin deocamdată, avea de gând să fie cât se poate de prevenitor.

— Cât de aproape? Poate vrei să spui cât de departe? Putem merge până la copacul acela, care se vede în marginea şoselei.

— Bine, atunci mă duc până acolo.

— Treaba ta. Eu nu merg. E prea cald. De urmărit te pot urmări şi de aici. În orice caz, să ştii că nu e bine să fugi. Vei fi recunoscut după hainele cu care eşti îmbrăcat Nu uita că porţi uniforma regimentului. Santinelele te vor aduce înapoi, mult mai repede decât ai plecat.

Gândul că va fi prins îl naliniştea pe Kim, mult mai puţin decât teama că hainele cu care era îmbrăcat, îl vor supăra în mişcări dacă va încerca să o rupă la fugă. Se îndreaptă spre copacul care era tocmai la o cotitură a drumului spre bazar, şi începu să se uite după indigenii care treceau. Cei mai mulţi dintre ei erau slugi de la barădle militare şi făceau parte din clasele cele mai de jos ale populaţiei. Kim strigă pe unul dintre măturători; omul se întoarse spre el şi-i aruncă o înjurătură destul de grosolană, convins că acest copil european tot nu-l va înţelege. Răspunsul scurt şi tăios al băiatului insă, 0 făcu să-şi dea numaidecât seama că s-a înşelat Kim îi dădu ud răspuns plin de amărăciunea pe care demult căuta să şi-o descarce pe cineva, în limba pe care dintre toate, o cunoştea cea mai bine.

— Iar acum fi bine, du-te până în bazar şi cheamă un scrib din piaţă să vină până la mine, căci vreau să trimit o scrisoare.

— Ce fel de fiu de om alb eşti tu, dacă ai nevoie de un scriitor din piaţă? Nu ai la nevoie pe învăţătorul, care face slujbă la barăcile militare?

— Ba-l am, dar de scriitori ca acela e plin şi iadul. Fă ce ţi-am spus, mă… Ai uitat că maică-ta s-a măritat sub coşar? Slugă a lui Lai Beg. (Kim ştia că acesta este zeul măturătorilor), dă fugă, nu mai aştepta, altfel vei avea de a face cu mine.

Măturătorul se repezi în fugă.

— La barăci este un băiat alb, care te-aşteaptă sub copacul de la cotitură, dar băiatul acesta nu este fiu de alb, bâgui servitorul la urechea primului scrib pe care Q întâlni în piaţă. Băiatul acesta are nevoie de tine.

— Plăteşte ceva? Întrebă scribul adunându-şi penele de gâscă şi ceară de sigilat, pe care o avea alături de setndura pe care scria.

— Asta nu ştiu. Dar nu seamănă cu ceilalţi băieţi. Du-te şi vezi, căci atâta osteneală face.

Kim începuse să-şi piardă răbdarea când văzu că apare trupul subţirel al tânărului Kayeth. Când ajunse destul de aproape, Q primi cu o ploaie de înjurături.

— Înainte de a începe, vreau să-mi încasez ce mi se cuvine, zise scribul Vorbele urâte pe care mi le-ai spus, măresc preţul pe care n vei plăti. Dar cine eşti tu de umbli îmbrăcat în astfel de haine şi spui astfel de vorbe?

— Ehî! Asta o voi spune în scrisoarea pe care ar fi trebuit să o scrii. Dar eu nu sunt deloc grăbit, căci Umballa este plină de scribi şi tot aşa şi oraşul Lahore.

— Patru annale, zise scribul făcându-se că nu l-a auzit, şi-şi întinse covorul la umbra unei barăci, unde nu se vedea nimeni pe aproape.

Kim se aşeză numaidecât alături de el, cu picioarele încrucişate cum fac toţi indigenii fără să-i pese că-l strângeau pantalonii tăiaţi pe vine.

Scribul se uită la el cu coada ochiului.

— Acesta este un preţ pe care 3 poţi cere unui sahib. Mie fă-mi un preţ omenos, răspunse Kim.

— O anna şi jumătate. Dar de unde ştiu eu că după ce ţi-am scris scrisoarea şi ţi-am dat-o, nu o rupi la fugă cu ea?

— Nu am voie să trec dincolo de copacul acesta, şi afară de asta, scrisoarea mai are nevoie şi de timbru.

— Pentru preţul timbrului nu iau comision. Te mai întreb odată: ce fel de băiat alb eşti tu?

— Aceasta va fi spus în scrisoarea pe care vreau să o trimit lui Mahbub Aii, geambaşul, care este în Kashmir Seraiul din Lahore. E prieten cu mine.

— Minunea minunilor, murmură scribul, muind o pană în cerneală. Scrisoarea o facem în limba hindustană?

— Fără îndoială. Prin urmare, scriem lui Mahbub Aii. Începe!

Am venit cu trenul până la Umballa, împreună cu bătrânul. La Umballa am dus ştirile privitoare la certificatul iepei celei ciadre. După cele ce văzuse din grădină, nu mai putea pomeni de armăsari.

— Mai încet niţel. Dar ce caută o iapă ciacâră în scrisoarea ta? Aici e vorba despre vestitul Mahbub Aii?

— Despre cine altul ar putea să fie vorbaJ Eu am fost în slujba lui. Moaie tocul în cerneală şi să continuăm: *„S-a făcut aşa cum ai poruncit. Ne-am continuat apoi drumul pe jos, spre Benares, şi a treia zi am întâlnit în cale un anumit regiment.* Ai terminat?

— Da! Răspunse scribul arzând de nerăbdare să vadă ce va urma.

— Am intrat în tabăra lor şi m-au prins, iar după amuletul pe care ştii că-l purtam la gât, au constatat că eu sunt fiul nu ştiu cui, chiar din acel regiment, aşa cum se spune în profeţia cu taurul roşu, despre care vorbea toată lumea în bazarul nostru. Kim făcu o pauză, tocmai cât trebui, pentru că vorbele lui şi se limpezească în mintea scribului, apoi îşi drese glasul şi continuă. *Un preot al regimentului m-a îmbrăcat în haine militare şi mi-a dat un alt nume... Un alt preot care era cu el însă mi s-a părut că trebuie să fie mare prost. Hainele pe mine atâmă greu, dar arăt a sahib şi tocmai din cauza aceasta itni simt inima şi mai grea. M-au trimis la o şcoală şi aici mă bat.*

\Nu-mi place nici aerul nici apă de aici. Vino Mahbub Aii şi dă-mi o mână de ajutor, sau trimite-mi ceva parale, căci nu am nici atât cât să-mi fie de qjuns pentru ca să plătesc. Pe cel care scrie această scrisoare.

— Cum adică „cel care scrie aceasti scrisoare?” La urma urmelor e vina mea ci m-am lisat înşelat Tu eşti tot atât de viclean ca şi Husain Bux, cel care a falsificat timbrele Tezaurului la Nucklao. Dar ce întâmplare! Spune drept, este adevărată?

— Cu, Mahbub Aii nu se prind minciunile. Tocmai de aceea e mult mai bine să ajuţi pe prietenii lui cu un timbru. Când vor sosi banii îţi voi plăti.

Scriitorul murmură ceva nemulţumit, dar cu toate acestea scoase un timbru din sertarul pupitrului, şi după ce sigilă scrisoarea, o luă şi plecă. Numele lui Mahbub Aii se bucura de mare cinste şi la Umballa.

— Vezi, o astfel de faptă este plăcută în faţa zeilor, strigă Kim după el.

— Când îţi vor sosi banii, să-mi plăteşti preţul îndoit, răspunse omul fără să se întoarcă spre el.

— Ce tot vorbeai cu arapul acela? Întrebă toboşarul, după ce Kim se întoarse pe terasă. Tot timpul te-am urmărit cu privirea.

— Am stat amândoi de vorbă.

— Tu vorbeşti limba aceasta ca şi un arap adevărat, nu-i aşa?

— Aş, de unde; înţeleg şi eu puţin. Ce facem acum?

— Trompeţii vor suna pentru ciorbă peste jumătate de minut Ar fi fost mai bine ca eu să fi plecat cu regimentul, căci e nesuferit să stai fără nicio treabă şi să te duci la şcoală. Cred că şi ţie ţi-e tot atât de nesuferită şcoala?

— Aici ai dreptate.

— Dacă aş şti încotro să apuc, m-aş căra. Dar cum spun oamenii: în India această blestemată te simţi prizonier în libertate. E peste putinţă să dezertezi, fără să fii prins imediat. M-am săturat de viaţa asta.

— Tu ai fost în Be... Anglia?

— Te cred, am sosit cu ultimul contingent, împreună cu mama. Sigur că am fost în Anglia. Ce prost mai eşti, băiete! Dar unde ai fost crescut tu, pe marginea drumurilor?

— Fireşte că da. Povesteşte-mi ceva despre Anglia.

Tatăl meu a venit din ţara aceea.

Cu toate că nu-i venea să-i spună, Kim nu crezu nicio vorbă din tot ce-i povesti micul toboşar despre o suburbie din Uverpool care pentru el însemna toată Anglia. Cu toate acestea, povestea lui făcu să treacă mai uşor ceasurile grele care mai erau până la masă, o mâncare proastă care se dădea celor câţiva invalizi rămaşi în barăci şi copiilor de trupă. Dacă nu ar fi trimis scrisoarea lui Mahbub Aii, Kim ar fi fost foarte abătut. Cunoştea foarte bine indiferenţa indigenilor pentru tot ce era în jurul lor, dar liniştea şi singurătatea aceasta din mijlocul albilor i se păreau apăsătoare. De aceea fu foarte mulţumit când în după amiaza aceleiaşi zqe veni un soldat voinic şi-l duse la Pater Victor care locuia în altă grupă de barăci, de cealaltă parte a câmpului de exerciţiu, înecat în nori de praf. Preotul citea o scrisoare în limba engleză scrisă cu cerneală violetă. De astădată se uită la Kim cu mai multă curiozitate decât de obicei.

— E, cum ţi se pare fiule, viaţa pe care o duci aici? Nu tocmai strălucită, nu e aşa? Trebuie să-ţi vină greu... ca oricărei sălbăticiuni pe care o închizi în colivie. Ascultă ce-ţi spun. Am

primit o scrisoare neaşteptată de la prietenul tău.

— Unde este? Îi merge bine? Dacă a putut să-mi trimită o scrisoare, atunci totul este în regulă.

— Ţii mult la el?

— Sigur că ţin, căci şi el ţinea la mine.

— Din scrisoarea asta aşa se pare. El nu ştie scrie englezeşte, nu e aşa?

— Aş, de unde. Eu aşa cred că nu ştie, dar o fi găsit un scrib care putea să scrie scrisoarea foarte bine în englezeşte. Cred că ai înţeles.

— Atunci totul se explică. Ai idee despre afacerile lui băneşti? Kim făcu o mutră, ca şi când nu ar ştii nimic.

— De unde pot eu să ştiu aşa ceva?

— Tocmai la asta m-am gândit şi eu. Ascultă să vezi dacă pricepi ceva. Vom trece peste partea întii a scrisorii care a fost scrisă în drum spre Jagadhir... *„Stau în marginea drumului, cufundat adine în gânduri, încredinţat că mă voi împărtăşi de aprobarea Sfinţiei Tale pentru intervenţia pe care o fac acum ţi pe care te rog să o primeşti în cinstea celui A tot Putemicjzducaţia este cea mai mare binecuvântare atunci când este înţeleaptă. Altfel nu este de niciun folos pământesc.* Pe legea mea, moşul începe să fie interesant. *Dacă Sfinţia ta are de gând să dea băiatului meu cea mai bună educaţie Xavier* (cred că este vorba despre St X a vier în partibus) *în condiţiile convorbirii pe care am avut-o împreună la 15 curent* (aici intervine precizia caracteristică omului de afaceri), *atunci A tot Puternicul să binecuvânteze neamul Sfinţiei tale până la a treia şi a patra spiţă* (ascultă ce urmează), *şi vei putea pune temei pe răsplata cuvenită din partea umilei slugi a Sfintei tale per annum trei sute de rupii anual, în schimbul costisitoarei educaţii în institutul St. Xavier din Luckbow, şi îmi veţi îngădui un scurt răgaz pentru ca să vă trimit această răsplată, în orice parte a Indiei unde Sfinţia ta se va găsi. În această clipă umilită slugă a Sfinţiei tale nu are unde să-şi plece capul pentru odihnă şi se îndreaptă cu trenul spre Benares, ca să scape de cicăleala unei fentei bătrâne căreia nu-i mai tace gura,*

Căci nu vrea să locuiască la Saharunpore oricare ar fi cinstea pe care i-ar da-o în casa ei. Ia spune, ce naiba ’ înseamnă toate acestea?

— Eu cred că i-a cerut să fie *puro* (duhovnic) în casa ei din

Saharunpore. Dar bătrâoul nu putea să primească din cauza râului pe care îl caută. Femeia este foarte limbută.

— Prin urmare tu ştii despre ce este vorba. Mie mi-a fost peste putinţă. *Ducându-mă deci la Benares, unde îţi voi găsi adresa şi de unde voi trimite rupiilepentru copilul acesta care îmi este lumina ochilor, şi pentru cinstirea celui A tot Puternic, dă-i educaţia cuvenită, iar cel care trimite această scrisoare se va ruga în fiecare zi pentru tine. Scrisă de Sobrao Satai, candidat căzut la o catedră a Universităţii din Allahabad, pentru venerabilul Teshoo Lama, preotul din Such-zen, plecat în căutarea unui râu. Veţi scrie la adresa Tirthankers' Temple, Benares.P.S. Vă rog să nu uitaţi că acest copil este lumina ochilor şi rupiile vor fi trimise regulat câte trei sute pe an pentru cinstirea celui A tot Puternic.* Ei, acum să-mi spui ce este cu bătrânul acesta, este un nebun primejdios sau îmi propune o afacere? Te întreb pe tine, pentru că eu nu pot găsi nicio explicaţie.

— Dacă spune că-mi va da trei sute de rupii pe an, atunci are să mi le dea.

— Vasăzică tu aşa înţelegi lucrurile?

— Sigur că da. Dacă aşa spune el.

Preotul fluieră mirat, pe urmă se adresă lui Kim ca unui om de seamă lui:

— Mie nu-mi vine să cred, dar vom vedea. Tu vei pleca astăzi la Orfelinatul Militar din Sanawar unde regimentul va îngryi de educaţia ta, până când vei ajunge la vârsta ca să intri în armată. Vei deveni un adept al bisericii anglicane. Asta a fost intervenţia lui Bennett. Pe de altă parte, dacă vei merge la St. Xavier, acolo ţi se va da o educaţie mai bună şi vei fi crescut în adevărata credinţă. Vezi, aici este marea greutate pentru mine.

Kim însă nu auzea şi nu vedea nimic, decât pe bătrânul thibetan coborând cu trenul spre miazăzi, fără să aibă pe nimeni care să cerşească pentru el.

— Voi face şi eu cum face toată lumea în astfel de împrejurări. Voi amâna hotărârea definitivă. Dacă prietenul tău va trimite banii din Benares... Puteri ale întunericului-, de unde să ia un cerşetor care răscoleşte prin colbul drumurilor trei sute de rupii? ... ne vom duce la Lucknow şi voi plăti eu drumul pentru tine, căci îmi va fi peste putinţă să mă ating de banii din subscripţie, de vreme ce vreau să fac din tine un credincios al bisericii

catolice. Dacă nu va trimite banii, atunci vei pleca la Orfelinatul Militar, în contul regimentuui. Îi voi da un răgaz de trei zile, cu toate că eu nu cred nimic din ce spune. Dar chiar dacă trimite banii, şi după aceea va înceta să mai trimită ca de obicei, dar la urma urmelor asta nu mă mai priveşte pe mute... În viaţă nu poţi face dedt un singur pas dtntr-odaţă. Lăudat fie Domnul! Pe Bennett l-au trimis pe front şi eu am rămas aici. Ce să fad, toate nu le poţi avea.

— Fireşte! Răspunse Kim cu gândurile duse.

Preotui se plecă spre el:

— Sunt gata să-mi dau solda pe o lună, dacă aş putea afla ce se petrece în capul acesta rotund al tău.

— Nu se petrece nimic, răspunse băiatul şi se scărpină în ceafă. (Tocmai se gândea dacă Mahbub Aii îi va trimite cel puţin o rupie. Ar putea plăti scribului şi ar trimite o scrisoare şi lui lama la Benares. Poate Mahbub Aii vă voii să-l vadă, când va trece cu cui cumpăraţi spre miazăzi. Fără îndoială el trebuie să ştie că războiul despre care băieţii vorbeau cu atâta animaţie în timpul mesei, a fost dezlănţuit de scrisoarea pe care el a predat-o la destinaţie omului din Umballa. În cazul când Mahbub Aii nu ştie nimic despre asta, atund ar fi primejdios să-i spună, căci Mahbub Aii era fără milă faţă de copiii care ştiau, sau îşi închipuia că ştiu prea multe).

— Acum dragul meu, până în ziua când voi primi alte ştiri, tu poţi alerga şi te poţi juca împreună cu ceilalţi copii. Te vor învăţa £lţe ceva, dar nu cred că această învăţătură să fie pe gustul tău.

Ziua se sfârşi cu multă greutate. Vând vru să se culce, ceilalţi copii îi spuseră să-şi păturească hainele şi să-şi aşeze bocancii în faţa patului, şi începură să facă glume pe socoteala lui. În zorii zilei fu trezit de trompeţi. Imediat ce luă masa, veni învăţătorul şi-l luă în primire; pe urmă îi vârî sub nas o pagină plină de caractere neînţelese cărora le dă tot felul de nume caraghioase, şi începu să-l ciocănească fără niciun motiv. Kim se gândi să-l otrăvească cu o cantitate de opiu pe care ar fi putut să o împrumute de la un măturător al barăcilor, dar îşi dădu seama că acum mâncau cu toţii împreună la aceeaşi masă, (ceea ce îl revolta foarte mult, deoarece el era obişnuit să întoarcă spatele spre ceilalţi când mânca) şi lucrurile s-ar fi putut da pe faţă. Pe urmă încercă să fugă spre satul al cărui preot vroise să jefuiască pe lama şi unde trăia veteranul. Dar de

câte ori se depărta prea mult de tabără, santinelele neadormite îl făceau să se întoarcă înapoi. Pantalonii şi tunica păreau că-i robiseră nu numai trupul ci şi mintea, aşa că renunţă la orice încercare şi se lăsă în voia norocului şi a întâmplării, cum se obişnuieşte în Orient. Trecură trei zile de zbucium în mijlocul pustiului plin de ecouri al acestor camere imense cu pereţii albi. După amiezile se plimba în tovărăşia micului toboşar, de la care nu putea auzi altceva decât aceleaşi vorbe deşarte care pe semne fac pe trei sferturi vocabularul tuturor albilor când sunt supăraţi. Kim le ştia de mai demult şi avea un profund dispreţ pentru ele. Pistruiatul ca să se răzbune din cauza tăcerii şi indiferenţei cu care îl asculta, îl lua la bătaie ca şi când acest procedeu ar fi fost cât se poate de firesc. Pe el nu-l interesau bazarurile care se găseau în interiorul hotarului pe unde aveau permisie să se plimbe şi tuturor indigenilor le spunea „negri”, iar aceştia la rândul lor îl gratificau cu tot felul de porecle ruşinoase pe care el nu le putea înţelege, mai ales că slugile luau întotdeauna o atitudine foarte cuviincioasă în timp ce-l înjurau. Înjurăturile acestea însă erau un fel de mângâiere pentru Kim în schimbul bătăii pe care o primea.

În dimineaţa zilei a patra, micului toboşar i se întâmplă ceva neaşteptat. Ieşiseră împreună să se plimbe în partea unde era hipodromul din Umballa. De la plimbare se întoarse plângând şi aduse ştirea că micul O’Hara, cu toate că nu-i făcuse nimic rău, chemase pe un indigen cu barbă roşie care se apropia călare. Arapul acesta s-a repezit cu caiul spre ei şi după ce a ridicat în şa pe tânărul O’Hara, a dispărut în galop. Ştirile acestea ţjunseră la auzul lui r Pater Victor, care rămase cu gura căscată, mai ales că în aceeaşi zi primise şi o scrisoare din Templul Tirthankers de la Benares. În scrisoare era un bflet la ordin asupra unei bănci indigene, pentru suma de trei sute de rupii şi o surprinzătoare rugăciune către cel A tot Puternic. Lama ar fi fost şi mai mirat decât Pater Victor, dacă ar fi aflat cum transcrisese scribul din bazar cuvintele lui: „voi câştiga har în faţa Domnului44.

— Puteri ale întunericului celui din afară, murmură Pater Victor învârtind scrisoarea în mină. Şi tocmai acum a trebuit să plece din nou cu unul dintre prietenii lui vagabonzi. Nu ştiu dacă nu va fi mult mai bine pentru mine să scap acum de el, decât să mă duc să-l aduc înapoi. Mi-e peste putinţă să înţeleg. Cum naiba poate găsi un om care cerşeşte pe drumuri banii necesari

pentru educaţia unui copil alb, asta nu poate să-mi intre în cap!

La trei mile depărtare de tabără, Mahbub Aii îşi strunea armăsarul alb de Cabul, cu Kim în oblânc, şi căuta să-l liniştească.

— Ascultă, micul meu prieten şi al tuturor, aici mai este vorba şi de cinstea şi obrazul meu. Pe Mahbub Aii 3 cunosc toţi ofiţerii sahibi din toate regimentele şi tot oraşul Umballa. Oamenii m-au văzut când te-am ridicat în şa şi am bătut pe celălalt copil; afară de asta în mijlocul acestui platou a putut să ne vadă cineva. Cum aş putea eu să te iau cu mine şi să spun oamenilor, că dându-ţi drumul din şa, ai dispărut în mijlocul semănăturilor. Mă vor băga la închisoare. Ai răbdare. Un sahib rămâne tot sahib. Cine ştie, poate când vei ajunge bărbat în lege, vei fi foarte recunoscător lui Mahbub Aii.

— Du-mă departe de santinele, ca să-mi pot scoate tunica asta roşie. Dă-mi şi bani, căci vreau să mă duc la Benares ca să găsesc pe lamă. Eu nu vreau să fiu sahib, şi adu-ţi aminte că am dus scrisoarea ta celui căruia i-ai adresat-o.

Armăsarul cel alb făcu un salt speriat, din cauză că Mahbub Aii în focul discuţiei îl atinsese fără să-şi dea seama, cu vârful tăios al pintenului (el nu făcea parte dintre geambaşii care poartă ciubote englezeşti şi pinteni de modă nouă care să nu taie). Din această mişcare însă Kim îşi dădu seama de efectul pe care îl produsese amintirea' scrisorii.

— Însărcinarea n-a fost grea. Omul era în drumul spre Benares. Eu şi sahibul am şi uitat demult de această! Afacere. De altfel eu trimit foarte multe scrisori oamenilor care se interesează de cai. Mi se pare că era vorba de o. Iapă ceacâră, cea de care se interesa Peters Sahib?

Kim îşi dădu numaidecât seama că Mahbub Aii îi întinde o cursă, căci dacă ar fi răspuns că a fost vorba despre certificatul unei „iepe ciacâre44, Mahbub şi-ar fi dat seama iară nicio greutate, chiar după grabă cu care i-ar fi răspuns, că el bănuieşte ceva. Prin urmare se întoarse spre el şi-i ripostă:

— O iapă ceadră! Da de unde? Eu nu-mi uit nidodată însărcinările până într-atâta. A fost vorba despre un

ı armăsar alb.

— Da, ai dreptate. Un armăsar arăbesc, alb. Tu însă mi-ai scris despre o iapă ceacâră.

— Nimeni nu caută să spună unui scrib adevărul, răspunse

Kim care simţi palma uriaşă a lui Mahbub Aii pe pieptul lui.

— Ei... Mahbub AU! Pungaş bătrân, ia stai! Se auzi strigând un englez care venea în galop şi se apropie de ei, călărind pe un pony destinat curselor de polo.

— Te caut pretutindeni de zile întregi. Armăsarul acesta de Cabul îmi place. Cred că îl ai de vânzare?

— Aştept să-mi sosească din urmă câţiva mânji, între ei unul parcă l-a fătat mă-sa anume pentru jocul de polo care este un sport delicat şi greu. Se...

— Se pricepe la polo şi serveşte şi la masă în loc de fedor. Da, am mai auzit astfel de palavre. Ce naiba ai în oblânc?

— Un băieţaş, răspunse Mahbub Aii grav. L-am găsit în timp ce un alt băiat îl bătea în lege. Tatăl lui a fost un soldat alb care a făcut servidul în timpul războiului. Băiatul acesta a copilărit în oraşul Lahore, şi se juca cu caii mei de pe vremea când abia se putea ţine în picioare. Mi se pare că vor să-l facă şi pe el soldat. A fost prins chiar de regimentul tatălui său, regiment care a plecat săptămâna trecută pe front. Nu se prea vede însă că i-ar place milităria. L-am luat cu mine să facă o plimbare. Spune-mi băiete, unde sunt barădle cantonamentului, ca să te duc până acolo?

— Lasă-mă să mă duc singur, căci le pot găsi şi fără tine.

— Dar dacă fugi, vor spune că eu sunt vinovat!

— Are să fugă la masă, căci în altă parte unde crezi că s-ar putea duce, interveni englezul.

— El s-a născut în această ţară şi are prieteni prin partea locului. Aşa că s-ar putea duce unde-i place. Băiatul acesta este un *chabuk sawai* (un şmecher). N-are decât să-şi schimbe hainele şi cât ai clipi, devine un băiat hindustan din clasa cea mai de jos.

— Ce tot vorbeşti şi tu!

Englezul se uită la Kim şi-l examină cu de-amănuntul, iar Mahbub Aii întoarse’ calul în partea unde erau barăcile. Kim scrâşni din dinţi, căci vedea că Mahbub Aii îşi bate joc de el, cum e obiceiul afganilor necredincioşi, dar geambaşul continuă:

— Îl vor trimite la şcoală unde îl vor în căiţa în bocanci grei şi haine grosolane ca acestea de pe el. Pe urmă va uita tot ce a ştiut, înainte de a intra în şcoală. Care este baraca ta băiete?

Kim era incapabil să răspundă ceva, dar întinse braţul şi-i arătă aripa cu pereţii albi, strălucind în lumina de soare, în care

locuia Pater Victor.

— S-ar putea să devină un soldat viteaz, murmură Mahbub Aii gânditor. În orice caz ar putea deveni cel puţin un soldat de ordonanţă priceput Odată l-am trimis şi eu să ducă din Lahore o anumită însărcinare. O însărcinare privitoare la certificatul unui armăsar alb. Mahbub Aii adăugă la această recomandaţie şi câteva cuvinte jignitoare la adresa lui Kim, chiar aici în auzul acestui sahib care era acelaşi căruia el îi strecurase cu atâta viclenie biletul care dezlănţuise războiul. Kim prevedea că Mahbub Aii va fi prăjit de viu deasupra focului pentru trădările lui, dar în clipa aceasta îl obseda mai presus de orice, silueta barăcilor, a sălii cu tabla învăţătorului şi pe urmă alte barăci, în rânduri care nu se mai terminau. Ridică privirea rugătoare spre faţa indiferentă a englezului care nu părea deloc să-l recunoască; cu toate acestea, nid în această clipă de deznădejde nu se gândi să ceară ajutorul albului sau să denunţe pe acest afgan. Mahbub se uita la englez, fără să clipească şi tot aşa englezul la Kim care în haina lui cazonă tremura ca o vargă şi limba şi-o simţea ca legată.

— Calul meu e învăţat cu drumul, zise geambaşul, căd un altul pe aid s-ar fi poticnit

— Ascultă, întrebă englezul într-un târziu. Cine s-a gândttt să facă soldat din băiatul acesta?

— Spune că regimentul care a dat peste el, dar mai cu seamă preotul regimentului ţine moţiş.

— Iată şi Pater, zise Kim cu glasul înecat, văzând pe Pater Victor coborând în capul gol de pe terasă şi îndreptându-se spre d.

— Puteri ale întunericului celui din afară! Ascultă O'Hara câţi prieteni de toate neamurile mai ai tu în toată Asia? Strigă el în clipa când Kim lunecă din şaua geambaşului şi se opri amărât în faţa lui.

— Bună dimineaţa, Pater! Strigă vesel colonelul. Am auzit vorbindu-se de dumneata. Voiam demult să vin să te văd. Eu sunt colonelul Creighton.

— De la Inspectoratul Etnologic? Întrebă Pater Victor. (Colonelul dădu din cap în semn afirmativ). Pe legea mea, sunt foarte mulţumit că ne-am întâlnit şi în acelaşi timp foarte recunoscător că mi-ai adus băiatul înapoi.

— N-ai de ce să-mi fii recunoscător. Afară de asta Pater,

băiatul nu avea de gând să fugă. Nu cunoşti pe prietenul nostru Mahbub Aii? (Geambaşul nu descălecase ci sta în lumina soarelui şi se uita indiferent la ei)- Dacă ai fi stat o lună încheiată în garnizoană, ai fi avut ocazie să-l cunoşti mai demult, căci de la el cumpărăm toţi caii. Băiatul acesta mi se pare mai mult o curiozitate. N-ai putea să-mi dai câteva informaţii despre el?

— Să-ţi dau informaţii despre el? Se miră Pater Victor. Dumneata eşti singurul om care poate să mă scoată din încurcătură. Ce aş putea să-ţi spun! Puteri ale întunericului, eu însumi ard de nerăbdare să găsesc pe cineva care să fie la curent cu viaţa indigenilor şi să putem sta de vorbă.

De după baracă se arătă un rândaş, aşa că trebuiră să schimbe vorba şi colonelul se adresă geambaşului în dialect urdu, vorbind cu glas ridicat, pentru ca să poată fi auzit:

— Foarte bine, am înţeles Mahbub Aii, dar nu văd de ce-mi înşiri toate aceste poveşti despre calul tău. Dau pentru el trei sute de rupii şi nid o pară mai mult.

— Sahib, sunteţi puţin încăizit şi cam supărat din cauza călăriei, răspunse geambaşul, trăgând cu ochiul ca între prieteni. Vă veţi da numaidedt seama de calităţile calului meu. Aştept până ce veţi termina vorba cu Sfinţia sa. Vă voi aştepta la umbra copacului de colo.

— Du-te naibii! Răspunse colonelul rizând. Aşa se întâmplă de câte ori te uiţi după caii lui Mahbub. Pater, omul acesta este mai rău dedt o lipitoare care îţi suge sângele. Bine Mahbub, aşteaptă, dacă ai vreme de pierdut.

Acum sunt cu totul la dispoziţia dumitale Pater. Unde e băiatul? Ah, uite-l cu Mahbub; stau amândoi de vorbă. Ciudat băiat! Fii bun trimite pe dneva să ducă iapa mea. De cealaltă parte a barăcilor, la umbră.

Colonelul se lăsă într-un fotoliu, de unde putea vedea pe Mahbub stând de vorbă cu Kim. Pater Victor intră în baracă, să aducă cutia cu ţigări

Creighton auzi pe Kim spunând cu amărăciune

— Ascultă Mahbub, încrede-te într-un brahman mai purând decât într-un şarpe, într-un şarpe mai curând decât într-o femeie dezmăţată şi într-o dezmăţată mai curând decât într-un afgan.

— E tot una în cine te încrezi, răspunse Mahbub ■nişdndu-şi barbă roşcată cu multă demnitate. Copiii însă nu trebuie să se

gândească la covorul din război înainte de ce ar fi complet gata. Crede-mă prieten al tuturor, că eu îţi fac acum o slujbă pe care nu vei uita-o. Oamenii aceştia nu vor face din tine un soldat

— Mare păcătos, se gândi Creighton. Cu toate acestea nu cred să te înşeli prea mult În orice caz copilul acesta atât de bine dotat nu ar trebui să se piardă.

— Te rog să mă ierţi câteva clipe, se auzi glasul lui Pater Victor din cameră, căci vreau să-ţi aduc certificatele băiatului.

— Dacă se va întâmpla ca mulţumită mie, colonelul acesta să te ridice la cinste mare, cu ce vei răsplăti pe Mahbub Aii, după ce vei deveni om la locul tău?

— Lasă vorbă asta; eu te-am rugat să mă laşi să-mi văd de drum şi aş fi acum în siguranţă, dar în loc de asta tu m-ai vândut din nou englezului. Cât vei lua pentru această vânzare?

— Ia te uită la prichindelul acesta caraghios murmură colonelul şi rupând vârful ţigării, se întoarse foarte politicos spre Pater Victor.

— Ce scrisori vântură preotul cel gras în faţa colonelului? Stai în faţa calului şi prefl-te că cercetezi fnul, zise Mahbub Aii.

— Este o scrisoare pe care a trimis-o lama în timp ce era pe drumul Jagadhir şi în care îi spune că va plăti trei sute de rupii pe an pentru educaţia mea.

— Nu mai spune! E în stare să facă şi asta, caraghiosul acela bătrân. La ce şcoală vor să te trimită?

— Nu ştiu, dar mi se pare că la Nucklao.

— Se poate, căci acolo este o şcoală mare pentru sahibi şi pentru cei de jumătate sânge. Am văzut-o şi eu, când am trecut pe acolo, ca să vând cai. Prin urmare şi lui lama îi era drag prietenul tuturor?

— Da, şi închipuie-ţi că el nu spunea niciodată minciuni şi nid nu m-a vândut duşmanilor md.

— Nu e de mirare că preotul nu se poate dumiri. Ia vezi ce repede vorbeşte cu colonelul, zise Mahbub zâmbind. Pe Allah (şi ochii lui lacomi iscodiră largul terasei), mi se pare că lamă al tău a trimis preotului un răvaş. Cunosc şi eu aşa ceva, căd am făcut multe afaceri prin *hoondi* (scrisoare). Colonelul se uită la el cu atenţie.

— La ce-mi poate folosi toată afacerea asta? Întrebă Kim plictisit. Tu pled acum în drumul tău, iar pe mine mă vor duce din nou în barăcile acelea unde nu găseşti un loc ca lumea să

poţi dormi, şi unde mă bat toţi băieţii.

— Nu cred că s-ar putea întâmpla aşa ceva. Ai puţină răbdare băiete, căd pathanii nu sunt lipsiţi de omenie, dedt atunci dnd e vorbă să-ţi vândă cai.

Trecură când, zece, cindsprezece minute: Pater Victor vorbea foarte animat cu colonelul, punându-i felurite întrebări la care acesta n dădea răspuns:

— Ţi-am spus acum despre acest băiat tot ce ştiu, de la început până la sfârşit, şi mă simt foarte uşurat Ai mai auzit vreodată aşa ceva?

— În orice caz bătrânul a trimis paralele. Scrisorile lui Gând Sahai se bucură de trecere de aid până în China, zise colonelul. Dar din ce cunoşti mai bine pe indigeni, ştii cu atât mai puţin ce vor şi ce nu vor.

— Îmi pare bine că aud astfel de cuvinte din gura unuia care este la Serviciul Etnologic. Amestecul acesta de tauri roşi cu râuri făcătoare de minuni (bietul necredincios, Dumnezeu să-l ierte) şi scrisori scrise de mină alături de certificatele masonice. Nu cumva şi dumneata eşti mason?

— Pe Jupiter, abia acum îmi dau seama: fireşte că sunt şi eu, dar aceasta este un motiv mai mult, răspunse colonelul gânditor.

— Sunt foarte mulţumit că în această calitate vedeţi un motiv mai mult. Dar cum ţi-am spus, aici este un amestec de lucruri pe care eu nu sunt în stare să-l înţeleg. Pe urmă profeţia pe care a făcut-o colonelului nostru. Parcă îl văd şi acum pe marginea patului meu, cu cămaşa deschisă la gât, de i se vedea pielea albă. A doua zi, profeţia făcută de el s-a adeverit Cred că la St. Xavier îl vor vindeca de toate aceste nebunii, ce zici?

— Stropindu-l cu aghiasmă, zise colonelul rizând.

— Pe onoarea mea, m-am gândit şi eu uneori la aşa ceva. Cu toate acestea cred că vor face din el un bun catolic. Singurul amănunt care îmi dă de gândit, este întrebarea: ce se întâmplă dacă bătrânul cerşetor…

— Lama; ascultă dragul meu: se întâmplă de multe ori ca un lama la el acasă să fie şi el gentilom.

— Dar dacă lama nu va mai plăti anul viitor. Nu încape nicio îndoială că se pricepe foarte bine să pună un lucru la cale, sub impresia momentului, dar ce facem dacă într-o bună zi moare. Luăm banii unui necredincios, ca să creştem un copil

creştineşte…

— Bine, dar omul spune foarte limpede că aceasta este dorinţa lui. Se vede că îndată ce şi-a dat seama că băiatul este copilul unui alb, a hiat o hotărâre care i s-a părut că este cea mai bună. Mi-aş da solda pe o lună dacă aş fi putut să fiu de faţă ca să văd cum a explicat situaţia celor din templul Tirthankers' din Benares. Ascultă Pater, nu am pretenţia să ştiu multe despre indigeni, dar dacă ţi-a spus că va plăti, atunci să ştii că plăteşte, fie că e mort, fie că e viu. Vreau să spun că moştenitorii lui vor lua asupra lor această sarcină. Părerea mea este să trimiţi băiatul la Lucknow. Dacă preotul anglican va considera gestul dumitale lipsit de…

— N-a avut noroc. L-au trimis pe front, în loc să mă trimită pe mine. Doctorul a constatat că starea mea fizică nu-mi permite. Pentru asta, dacă va rămâne în viaţă, Q voi excomunica. Bennett ar trebui să fie mulţumit cu…

— Cu gloria, şi să-ţi lase dumitale partea sufletului Exact! La drept vorbind, nu prea îmi vine să cred că Bennett se va supăra. Treci toată vina asupra mea. Eu cred că va fi mult mai bine să trimiţi băiatul la institutul St Xavier. Va putea face dramul până acolo în calitate de orfan de militar şi m felul acesta, scuteşte cheltuielile de drum. Lucrurile de care are nevoie, ar putea fi cumpărate dintr-o subscripţie în regiment Loja masonică nu va trebui să cheltuiască nimic cu creşterea lui, aşa că îi va trece orice supărare. E cât se poate de simplu. Săptămâna viitoare tot va trebui să plec şi eu la Lucknow, aşa că pe drum aş putea să am grijă de el. Dă-l în grija oamenilor mei şi se va face tot ce este de lipsă.

— Eşti un om generos.

— Ba deloc, şi te rog chiar să nu te amăgeşti în această privinţă. Lama ne-a trimis banii cu un anumit scop. Nu văd cum i-am putea trimite înapoi. Prin urmare va trebui să facem ceea ce ne cere. Aici nu mai încape niciun fel de vorbă, nu e aşa? Deci să fim înţeleşi, marţea viitoare vii cu d la mine şi mi-l dai în primire la traiul care pleacă spre miazăzi Până atunci nu sunt decât trei zoe, şi cred că în timpul acesta nu te va supăra prea mult.

— Mi-ai ridicat o piatră de pe inimă dar cu acesta ce facem, zise preotul şi vântura cecul. Eu nu cunosc pe Gobind Sahai, şi nici banca lui, care ar putea să fie chiar o groapă ascunsă sub

un zid.

— Se vede cât de colo că dumneata n-ai început-o de jos. Dacă vrei, îţi voi încasa eu cecul şi-ţi voi trimite chitanţă în regulă.

— Bine, dar cu toate afacerile dumitale, să te mai ocupi şi de asta! Ar însemna să-ţi cer...

— Nu mă supără deloc. Uite ce, din punct de vedere etnologic chestiunea aceasta mă interesează foarte mult Mă gândesc să fac despre asta şi o notă într-un raport oficial la care tocmai lucrez acum. Transformarea stemei unui regiment, cum este Taurul roşu al regimentului dumneavoastră, într-un fetiş la care băiatul ţine atât de mult, este un subiect extrem de interesant.

— Nu ştiu cum să-ţi mulţumesc.

— Ai putea să faci ceva şi dumneata. Oamenii din Serviciul Etnologic sunt foarte invidioşi faţă de colegii lor, când se întâmplă ca unul dintre ei să descopere câte ceva. Chestiunile din domeniul acesta nu interesează pe nimeni afară de noi; cred că ştii şi dumneata ce înseamnă să fii colecţionar de cărţi Prin urmare să nu sufli nicio vorbă despre asta, niciun cuvânt, mai ales despre caracterul specific asiatic al acestui băiat, nici despre aventurile lui, şi mai ales despre profeţia pe care a făcut-o, şi nici «ă nu faci vreo aluzie, fie directă, fie indirectă, despre acestea, în faţa lui. Mai târziu, voi încerca eu să aflu de la el tot ce poate fi aflat.

— Bine, ne-am înţeles. Sunt convins că vei face un raport minunat asupra acestei chestiuni, despre care eu nu voi pomeni nimănui, până în clipa când voi vedea raportul tipărit.

— Îţi mulţumesc, mai ales că declaraţia dumitale este foarte plăcută unui etnolog. Acum eu trebuie să mă duc la masă. Ia te uită, bătrânul Mahbub e tot aici? Strigă colonelul şi chemă pe geambaşul care se urni din umbra copacului unde-l aştepta. Ia spune ce este?

— Voiam să-ţi vorbesc despre mânzul acela, răspunse Mahbub. Când un mânz pare anume făcut din naştere pentru a deveni un pony de polo, obişnuit să audă şuierul gloanţelor fără să-l fi învăţat dinainte cu ele, atunci ar fi păcat ca un astfel de mânz să fie înhămat la o cotigă.

— Tot aşa zic şi eu, Mahbub. Mânzul va deveni cal de polo. Pater, oamenii aceştia nu se gândesc la altceva decât la cai. Ne vom întâlni mâine Mahbub, dacă se va întâmpla să ai ceva de

vânzare.

Geambaşul salută după obiceiul călăreţilor, ridicând braţul după ce-şi trecu frâul în cealaltă mână.

— Stai liniştit prietene al tuturor, şopti el lui Kim care se zbuciumă alături de el Eşti un om făcut, deoarece în scurtă vreme vei pleca la Nucklao... şi ia banii aceştia ca să ai cu ce plăti pe cel care ţi-a scris scrisoarea. Cred că ne vom mai întâlni de multe ori de aici înainte, şi strunindu-şi calul, plecă în galop.

— Ascultă, strigă colonelul din fundul terasei. Peste trei zile vom pleca împreună la Luncknow. Până atunci vei avea tot răgazul să vezi o mulţime de lucruri noi şi interesante. Prin urmare stai binişor şi nu încerca să fugi din tabără, căci vei fi dat la şcoală din Lucknow, continuă el vorbind băiatului în limba hindustană.

— Voi putea întâlni în oraşul acela pe sfântul cu care am venit? Sdnci Kim.

— În orice caz Lucknow este mai aproape de Benares decât Umballa. Poate te vei duce până acolo sub supravegherea mea. Mahbub Aii ştie că tu te vei duce la şcoală şi ar fi foarte supărat să afle că ai început din nou să vagabondezi. Ţine minte: mi s-au spus despre tine o mulţime de lucruri pe care eu nu le voi uita.

— Voi aştepta să treacă şi aceste trei zile, dar ceilalţi băieţi mă vor bate.

Trompeţii tocmai începură să sune masa.

CAPITOLUL VII

De ce e scris, ca soare pe cer să faci rândul Cu palida lunei lumină şi stele ce-apun?

Prin bezna întunecată, ca fiara vine gândul:

E cerul departe, haine dureri pe toţi ne răpun.

Legat de ispăşirea pe care ţi-a lăsat-o (Adam, preafericitul, în prima nebunie)

Ridică alba frunte spre-a cerului tărie Şi cercetează, zodia cea bună de ţi-e dată.

Sir JOHN CHRISTIE

În timpul după amiezii, învăţătorul cel roşcovan spuse lui Kim că a fost şters din catalogul şcolii, dar această ştire nu păru să aibă pentru el niciun fel de însemnătate, până în clipa când fi porunci să iasă din clasă şi să se ducă să se joace. Se duse numaidecât până în bazar unde găsi scribul căruia fi datora o

marcă.

Acum îţi voi plăti, zise Kim privindu-l de sus, şi am nevoie să-mi mai scrii o scrisoare.

— Mahbub Aii este în oraşul Umballa, răspunse scribul curtenitor. (Slujba lui era un fel de oficiu de informaţii generale, chiar prin natura ocupaţiilor pe care le avea).

— De astădată nu voi scrie lui Mahbub ci unui preot la tocul şi scrie repede: Lui *Teshoo Lama, sfântul din Bhotiyal care a plecat în căutarea unui râu, şi actualmente se găseşte îrt templul Tirthankers din Benares.* Moaie tocul mai adânc în cerneală. *Peste trei zile eu voi pleca la Nucklao, ca să Jiu dat în seama şcolii de acolo. Numele şcolii este Xavier. Nu ştiu în ce parte este această şcoală, dar ştiu atât că este în oraşul acela.*

— Eu cunosc oraşul Nucklao şi ştiu în ce parte este Şcoala, interveni scribul.

Lămureşte-l în ce parte este şcoala şi-ţi dau jumătate ^na pe deasupra.

Până de trestie începu să scârţăie grăbită:

— Va fi peste putinţă să nu o găsească, la vezi, cine este cel care ne pândeşte din cealaltă parte a străzii.

Kim ridică privirea speriat şi văzu de cealaltă parte a drumului pe colonelul Crrighton îmbrăcat în costum de tenis.

— Nu ştiu ce sahib este, dar cunoaşte pe preotul cel gras care este la barăci şi mă cunoaşte şi pe mine.

— Ce făceai acolo? Întrebă colonelul după ce Kim se apropie grăbit de eL

— Nu... nu am de gând să fug; scriam o scrisoare pentru sfântul meu din Benares.

— La asta eu nu m-am gândit. I-ai scris că te voi lua cu ntine la Lucknow.

— Nu i-am scris; dacă vrei, citeşte scrisoarea ca să te ®onvingi.

.

— Dacă ai scris această scrisoare, n-ar fi trebuit să uiţi nici numele meu, zise colonelul şi zâmbi într-un mod ciudat Kim îşi luă inima în dinţi:

— Mi s-a spus odată că nu e bine să pomeneşti în trişori numele străinilor de seamă, căci indiferent despre ce ar fi vorba, pomenind un nume, s-ar putea să încurci niulte planuri puse cu multă grijă la cale.

— Ceea ce ţi s-a spus, a fost foarte bine spus, aprobă ^Ionelul şi Kim se aprinse la faţă. Du-te şi ia cutia cu ţigările, şi adu-mi-le astă seară acasă. Le-am uitat pe terasa preotului.

.

— Unde este casa ta? Întrebă Kim, căd din felul în care u vorbise colonelul presimţea că acesta voise să-l pună la încercare, de aceea se hotărî să fie cu băgare de seamă.

— N-ai decât să întrebi pe cineva din bazarul cel mare, răspunse colonelul şi îşi văzu de drum.

— Şi-a uitat cutia cu ţigările, spuse Kim după ce se întoarse alături de scrib. Va trebui să i le duc astă seară acasă. La scrisoare nu mai adăugăm nimic, doar să repeţi de trei ori: *Vino după mine, vino după mine, vino după mânel* Şi acum să-ţi plătesc costul unei mărci. După ce se ridică în picioare, dădu să plece, se opri din nou, parcă şi-ar fi adus aminte de ceva: Spune-mi cine este sahibul acesta care arată mereu supărat? Cel care şi-a uitat cutia cu ţigările.

— Cine să fie? Nu e decât Sahib Creighton; un sahib cam ciudat, dar care este şi colonel sahib, fără regiment.

— Cu ce se ocupă?

— Ştie Dumnezeu. Cumpără mereu cai pe care nu-i poate încăleca şi se interesează despre toate făpturile lui Dumnezeu, cum sunt plantele, stâncile şi obiceiurile oamenilor. Negustorii spun despre el că este starostele proştilor, din cauză că se lasă atât de uşor înşelat. Mahbub Aii spune despre el că este mai nebun decât toţi ceilalţi sahibi împreună.

— Nu mai spune! Se minună Kim şi-şi văzu de drum.

Kim însă, văzuse multe până acam, de aceea se gândi că este peste putinţă să dud unui om nebun o ştire de pe urma căreia să plece la război opt mii de oameni, în afară de cd cu tunuri. Nid comandantul suprem al trupelor din India nu poate vorbi unui nebun aşa cum 0 auzise el vorbind cu colonelul. Tot aşa nid glasul lui Mahbub Aii au s-ar fi schimbat, cum sie schimba întotdeauna, când pomenea numele colondului, dacă acesta ar fi fost nebun. Prin urmare aid trebuia să fie o taină, şi gândul acesta 3 făcu să tresară; Mahbub Aii făcea spionaj pe contul colonelului, întocmai cum făcuse şi el în contul lui Mahbub Aii. Şi exact ca şi geambaşul, colonelul avea mult respect faţă de oamenii care nu căutau să pară prea deştepţi-

Se simţea foarte mulţumit că nu arătase cu nimic din ce s-ar fi

putut vedea că ştie unde este casa colonelului, iar după ce se întoarse la barăci, şi constată că nu uitase nimeni nicio cutie de ţigări, nu-şi mai încăpea în piele de bucurie. Găsise în sfârşit un bărbat după gustul lui, un om ft^cuns care juca un joc primejdios şi trăgea sfori tainice din umbră. Prin urmare, dacă omul acesta era un nebun, °ici el însuşi nu putea să fie sănătos.

Din cauza aceasta, ascultă cu multă răbdare pe Pater Victor, care trei zile la rând u vorbi mereu despre zei şi zeităţi, dar mai ales despre o zeiţă numită Maria, care aducea foarte mult cu Bibi Minam din religia pe care o Profesa Mahbub AU. Tot aşa nu păru deloc mirat după ce Pater Victor termină omeliile lui, şi-l purtă din prăvălie în Prăvălie, ca să-i cumpere lucrurile de care avea nevoie, şi nici nu se plânse de ceilalţi mici toboşari, care din invidie că pe el îl trimiteau la o şcoală superioară, îi cărară câteva Perechi de picioare; se hotărâse să aştepte desfăşurarea evenimentelor cu toată răbdarea. A treia zi Pater Victor Q conduse la gară şi-l urcă într-un compartiment gol de clasa a doua, alături de compartimentul de clasa întii al colonelului, apoi u ură rămas bun, cu glasul muiat de o sinceră emoţie.

— Ascultă O’Hara, la institutul St. Xavier vor face din tine om, un om alb, şi cred că vei deveni un om cumsecade. Cei de acolo ştiu despre sosirea ta şi colonelul te a luat în grija lui, ca să nu te pierzi sau să te rătăceşti pe drum. Am încercat să-ţi dau dteva îndrumări în domeniul religios, şi adu-ţi aminte dacă te vor întreba de ce religie eşti, să le răspunzi că eşti catolic. Mai bine spune-le că eşti romano-catolic, cu toate că nu-mi prea place acest cuvânt.

Kim îşi aprinse o ţigară cu gustul acru (avusese grijă să-şi cumpere din bazar un pachet) şi se întinse, ca să se poată gândi în tihnă. Drumul acesta, pe care îl făcea singur, se deosebea foarte mult de tovărăşia veselă, pe care o găsise în vagonul de clasa a treia, când venise împreună cu lama.

— Sahibii n-au nicio bucurie în timpul călătoriilor pe care le fac, se gândi el. *Hai-mai!* Umblu şi eu de colo până colo, parcă aş fi o minge căreia i-ai tras un picior. Pentru mine, aceasta este *Kismet*-ul meu. Nimeni nu poate scăpa de ceea ce îi este scris în *Kismet.* Mă voi ruga insă, lui Bibi Miriam, căci eu sunt un sahib (apoi îşi aplecă ochii şi se uită cu tristeţe la bocancii cu care era încălţat). Aş, de unde! Eu sunt Kim. Aceasta este lumea largă şi eu sunt Kim, atât şi nimic mai mult. Cine este Kim?

Începu să se gândească cine era el anume, lucru pe care nu-l făcuse niciodată înainte, până când simţi că-i vâjâie capul. Nu era decât un ins, pe care îl luase vârtejul pestriţ al acestei Indii nemărginite, şi-l ducea spre miazăzi, fără să poată ştii dinainte, care n va fi soarta.

Nu trecu mult şi colonelul din compartimentul de alături, trimise după el şi stătură îndelung de vorbă. După cât putea Kim să înţeleagă, la şcoală trebuia să fie silitor, pentru ca mai târziu să poată intra în Serviciul de Cartografie al Indiei în calitate de topometru. Dacă se va purta bine şi-şi va trece toate examenele, va ajunge ca la vârsta de şaptesprezece ani, să câştige treizeci de rupii pe lună, şi colonelul va avea grijă să-i găsească o slujbă mai bună.

La început Kim se prefăcea că nu înţelege decât tot al treilea cuvânt, din ceea ce spunea colonelul, care îşi dădu

Mă numaidecât de greşeala pe care o făcea, şi începu *a'i vorbească în dialect urdu, într-un limbaj curent şi *°arte pitoresc, ceea ce făcu pe Kim să fie foarte ^Ulţumit Era peste putinţă ca un om care cunoaşte atât de adânc limba indigenă, şi care făcea gesturi atât de Cumpănite, şi vorbea cu atâta linişte, să fie nebun. Nici ochii lui limpezi nu semănau cu privirile întunecate şi jţegre ale celorlalţi sahibi. Nu se putea ca omul acesta să nebun.

— Da, dragul meu, va trebui să înveţi să desenezi drumuri şi munţi cu râuri; va trebui să păstrezi amintirea celor văzute, până când vine clipa prielnică, pentru ca să le aştern pe hârtie. Nu se ştie, poate într-o bună zi, după ce vei deveni topograf şi vom lucra împreună, îţi voi spune: ^eci dincolo de munţi şi vezi ce este acolo. Nu se ştie ce se va întâmpla, dar tot aşa va putea să vină cineva să spună: încolo de munţi sunt oameni răi, care vor omorî pe acest topometru, dacă vor vedea că arată ca un sahib. Ce vei face atunci?

Kim se gândi dacă va fi bine să întoarcă vorba colonelului, apoi răspunse:

— Le-aş spune ce spun oamenii de dincolo de munţi.

— Dar dacă eu ţi-aş spune: Îţi dau o sută de rupii, dacă uni aduci ştire de ce este dincolo de munţi, şi-mi faci o ^artă a nurilor, şi-mi aduci ştiri despre ceea ce spun şi gândesc oamenii de acolo?

— Cum să-ţi aduc o astfel de ştire? Eu sunt un băiat niic.

Aşteaptă să mă fac bărbat, apoi văzând că colonelul se întunecă la faţă, continuă: Cu toate acestea, cred că foarte curând voi reuşi să-ţi iau sută de rupii.

— Cum vei face?

— Dacă ţi-aş spune cum voi face, s-ar putea să mă audă cineva şi să mi-o ia înainte. Nu e bine niciodată să dai pentru nimic ceea ce ştii, răspunse Kim, hotărât

— Ei, haide spune-mi acum, zise colonelul, scoţând o rupie. Kim dădu să întindă mâna după ea, dar se răzgândi şi braţul îi căzu în lungul trupului.

— Nu, sahib, asta nu se poate. Cunosc şi eu, preţul unui astfel de răspuns, dar nu cunosc pricina pentru care mi s-a pus întrebarea.

— Ia banul, căci vreau să te cinstesc, zise colonelul Creighton. Eşti un băiat cu mintea ageră, dar bagă de seamă să nu te moleşeşti, în timp ce vei sta la St. Xavier. Nu uita că acolo sunt mulţi copii, care dispreţuiesc pe cei negri.

— Mamele acestora au fost femei de bazar, răspunse Kim, care ştia demult că nu este niciun fel de ură, care să se poată măsura cu ura omului de sânge amestecat, faţă de cei dintre care s-a ridicat.

— Asta este adevărat, dar tu eşti sahib şi fiul unui sahib. Prin urmare, să nu urăşti niciodată oamenii negrii. Am cunoscut băieţi care au intrat de curând în slujba guvernului, şi care se prefăceau că nu cunosc limba şi obiceiurile poporului. Din cauza aceasta, li s-a redus salariul. Ţine minte, m serviciu nu este nicio greşeală atât de mare, care să poată sta alături de ignoranţă.

În drumul spre miazăzi, care dură douăzeci şi patru de ceasuri, colonelul trimise în mai multe rânduri după Kim, şi de fiecare dată, îi repetă că nimic nu se poate compara cu greşeala ignoranţei, în timpul slujbei.

— Prin urmare, toţi suntem înjugaţi la aceeaşi tânjală, îşi zise Kim, colonelul, Mahbub Aii şi cu mine. Mi se pare că vrea şi el să se folosească de mine, cum se folosea geambaşul înainte. Asta este pe gustul meu, mai ales că voi avea din nou prilejul să umblu pe drumuri. Dar hainele acestea mă stâiyenesc tot atât de mult ca şi în ziua cea danţai, când le-am îmbrăcat.

Când ajunseră în. Gara Lucknow, care mişuna de lume, au văzu pe lama nicăieri. Cu multă greutate îşi stăpâni dezamăgirea, în timp ce colonelul îl urcă într-o *ticca-garri*

(trăsură de piaţă), cu toate efectele lui, legate burduf, şi-l trimise să se ducă singur până la institutul St Xavier.

— Nu-ţi spun adio, căci ne vom mai vedea, zise colonelul. Ne vom vedea nu odată, ci adeseori, dar până acum nu ai fost pus la încercare.

— Mei când ţi-am adus certificatul armăsarului celui alb? Întrebă Kim, care de astădată îndrăzni să i se adreseze cu pronumele *turn* ceea ce se obişnuieşte numai între oameni egali.

— Frăţioare, omul care ştie să uite anumite lucruri, este mai de preţ decât cel care le spune în gura mare, răspunse colonelul, aruncându-i o privire, pe care Kim o simţi că-i sfredeleşte spatele în timp ce se urca în trăsură.

E trebuiră aproape cinci minute ca să-şi poată veni din nou în fire, pe urmă începu să respire din adine, adulmecând vânturile oraşului, care i se părea prielnic:

— Acesta este un oraş bogat, mult mai bogat decât Lahore. Ce frumoase trebuie să fie bazarurile! Vizitiu, plimbă-mă puţin prin bazaruri.

— Am primit poruncă să te duc la şcoală.

Vizitiul îi vorbea cu „tu “, ceea ce este o impoliteţe, faţă de un alb. Kim u răspunse în dialect indigen, cu destulă bogăţie de amănunte, şi-l făcu să înţeleagă ce greşeală a săvârşit, apoi se urcă pe capră alături de el şi în cea mai bună înţelegere, se plimbă timp de două ceasuri, iscodind cu ochii lacomi în toate părţile, cumpănind şi preţuind tot ce vedea din ce nu mai văzuse înainte. Nu este niciun oraş (afară de Bombay care este fruntea tuturor oraşelor), care în extravaganţa lui, să fie mai frumos decât Lucknow, fie că te uiţi la el de pe podul care traversează fluviul, fie că te urci pe culmile Imambara şi privirile lacome coboară asupra umbrarelor cu cupole aurite din Chutter Munzil, şi a copacilor, în frunzarul cărora se ascunde oraşul. Regii care au trăit aici, au ridicat clădiri fantastice, l-au înzestrat cu instituţii de binefacere, în care au adunat pe toţi cei care aveau nevoie de ele, şi l-au scăldat de multe ori în sânge. Oraşul acesta este centrul tuturor posibilităţilor, al luxului şi al trândăviei, şi rivalizează cu Delhi în privinţa celui mai pur dialect *urdu* pe care Q vorbeşte populaţia.

— Frumos oraş… minunat oraş!

Vizitiul, care era băştinaş, se simţi mândru de admiraţia

această şi începu să povestească o mulţime de lucruri neaşteptate, chiar în părţile unde un ghid englez nu ar fi putut să-ţi vorbească altceva, decât despre răscoală. (În 1857, de aici a pornit răscoala şi oraşul e plin de o mulţime de legende şi amintiri).

— Acum să ne ducem la şcoală! Zise Kim într-un târziu.

Vechiul institut St. Xavier în partibus, este la o mică distanţă de oraş, şi clădirile lui albe, cu un singur etaj, se înşiră pe un teren enorm, care coboară spre râul Gumti.

— Ce fel de oameni locuiesc în casele acestea? Întrebă Kim.

— Sahibi tineri… tot unul şi unul, dar ca să-ţi spun adevărul, eu care am făcut drumul de la gară până la şcoală, cu mulţi dintre ei, n-am văzut încă niciunul, care să se poată măsura cu tine… vreau să spun cu tânărul sahib, pe care 3 duc acum.

Cum era de altfel, foarte firesc, căci pe Kim nu-l prevenise nimeni că nu se cade să facă ceea ce face, îşi petrecuse o bună parte a după amiezii, stând de vorbă cu dteva femei, care se arătaseră la ferestrele zăbrelite ale caselor dintr-o anumită stradă a oraşului, şi în schimbul de drăgălăşenii pe care Q avusese cu ele, se achitase în mod strălucit, cum era de altfel tot atât de firesc, de toate răspunsurile, pe care trebuia să le dea. Tocmai se pregătea să răspundă vizitiului la cuvintele pe care le pronunţase la adresa lui, când prin tulbureala serii privirile i se opriră asupra unui om, care sta proptit de stâlpul unei porţi tăiate în lungul zidului, par-lei nu strada.

— Opreşte, strigă el, şi stai aici, căci nu mă duc încă la şcoală.

— Cine-mi plăteşte mie toate întârzierile acestea? Întrebă vizitiul şiret Băiatul acesta este curat nebun. Uldma dată s-a oprit la o dansatoare. Acum se opreşte să stea- de vorbă cu un preot.

Kim sărise din -trăsură şi acum stă în genunchi şi reingâia picioarele prăfuite, care se vedeau de sub haina veche şi ieşită de soare, a lui lama.

— Aştept aici de o zi şi jumătate, zise lama, fără nicio nuanţare a glasului. Am adus cu mine şi un învăţăcel. Prietenul meu din templul Tirthankers, mi-a dat o călăuză, cu care am făcut drumul până aid. Din Benares am plecat cu trenul, îndată ce am primit scrisoarea de la tine. N-avea nicio grijă, căci sunt sătul şi nu am nevoie de nimic.

— Sfântule, de ce n-ai rămas cu femeia din Kuhi? Cum ai

putut ajunge până la Benares? Am fost foarte trist toată vremea de când ne am despărţit.

— Femeia mă plictisea grozav cu vorba ei neostenită, şi-mi cerea mereu să-i scriu descântece şi vrăji pentru copii. M-am despărţit de caravana ei, dar am lăsat-o să câştige har în faţa Domnului, cu darurile pe care mi le-a dat. Era cu toate acestea o femeie darnică şi i-am făgăduit să mă întorc la ea, de îndată ce va fi nevoie. Pe urmă am început să-mi dau seama cât sunt de singur în lumea aceasta, nemărginită şi groaznică, aşa că mi-am adus aminte de *te-rain* şi m-am îndreptat spre Benares, unde şdam că în templul Tirthankers se găseşte un cercetător de seamă mea.

— Ah, da! Râul tău. Mi-am şi uitat de el, exclamă Kim.

— Atât de repede l-ai uitat *cheia* al meu! Eu nu l-am uitat niciodată. Cu toate acestea, după ce ne-am despărţit, mi-am zis că va fi mai bine să trec pe la acest templu, ca să mă sfătuiesc cu cineva, căci vezi tu, India e mare şi se poate ca înaintea mea să fi fost câţiva înţelepţi, doi sau trei, care să fi lăsat vreo precizare referitoare la acest râu. În templul Tithankers se discută mult despre acest lucru şi unii spun una, alţii alta. Sunt însă, oameni foarte primitori.

— Nu mai spune! Dar tu ce faci acum?

— Eu caut să câşdg har în faţa Domnului, ajutându-ţi ţie să urci drumul înţelepciunii, dragă *cheia.* Preotul acela al oamenilor care slujesc Taurului Roşu, mi-a scris că totul se va face aşa cum am dorit eu. Am trimis banii de lipsă pentru educaţia ta pe timp de un an de zile, şi pe urmă am venit, după cum vezi, să te aştept în faţa porţilor Ştiinţei. Am aşteptat o zi şi jumătate în faţa porţii, asta nu pentru că aş fi fost reţinut din dragoste pentru tine, ci cum spuneau cei din templul Tirthankers (venirea încoace nu face parte din drumul pe care îl fac eu), de vreme ce banii ceruţi au fost trimişi, era mai bine să mă asigur de desdnaţia care li se va da până la urmă. Oamenii aceştia mi-au risipit orice umbră de îndoială. La început nu voiam să vin, căci mă temeam că ceaţa roşie a dragostei mă îndeamnă să plec la drum, numai pentru că doream să te văd pe dne... Afară de asta, sunt adânc tulburat şi din cauza unui vis.

— Cu toate acestea sfântule, eu cred că nu ai uitat drumul pe care l-am făcut împreună şi tot ce ni s-a întâmplat.

— Caii încep să tremure de frig, şi a trecut demult ceasul când

trebuia să le dau ovăzul, seinei vizitiul.

— Du-te la Jehannum şi stai acolo cu sluta de mătuşa-ta, se răsti Kim la el. Sunt singur în ţara aceasta, continuă el, şi nu şdu nid unde să mă duc şi nid ce se va alege de mine. Tot sufletul meu era aşternut în scrisoarea aceea pe care ţi-am trimis-o. În afară de Mahbub Aii, care este un Pathan, nu mai am niciun prieten, Sfântule, decât pe tine. Nu pleca şi nu mă lăsa singur.

— M-am gândit şi la asta, zise lama cu glasul tremurat. Nu mai încape nicio îndoială că pentru a câştiga har în faţa Domnului, voi veni din dnd în când, ca să mă încredinţez că picioarele tale bătătoresc drumurile înţeleptiunii, dacă se va întâmpla ca până atund să nu-mi fi găsit râul pe care îl caut. Ce te vor învăţa oamenii aceştia, nu pot să ştiu, dar preotul mi-a scris că niciun fiu de sahib din India, nu va primi o creştere ca a ta. Aşa că, din dnd în dnd, mă voi mai întoarce la tine. Poate vd ajunge şi tu tot un sahib ca cel care mi-a dat aceşti ochelari, zise lama şi începu să-i şteargă cu grijă, la Casa Minunilor din Lahore. Cel puţin această este nădejdea mea, căd omul acesta era un izvor de înţelepdune, mult mai adâncă dedt a oricărui stareţ... Tot aşa s-ar putea însă, ca tu să mă uiţi şi pe mine şi mtâlnirile noastre.

— Cum s-ar putea să te uit pe tine, care îmi dai pâinea de toate zilele, exclamă Kim, emoţionat

— Nu dragul med, nu te mai gândi la asta, zise lama şi ridică băiatul din ţărână. Eu trebuie să mă întorc la Benares. Din dnd în când, mai ales acum după ce am învăţat rostul scribilor din această ţară, îţi voi trimite câte o scrisoare, şi la răstimpuri voi veni să te văd.

— Dar eu unde să-ţi trimit scrisorile cu care îţi voi răspunde, gemu Kim, şi se încleştă de haina învechită a preotului, uitând cu totul că el este un sahib.

— La templul Tirthankers din Benares. Acesta ’este locul pe care l-am ales până în ziua când voi g&şi râul pe care 3 caut. Nu plânge, ascultă ce-ţi spun: orice dorinţă este deşertăciune şi un nou curmei, care te leagă de roată vieţii. Du-te şi deschide porţile, care te duc spre înţelepciune. Lasă-mă aici ca să te pot vedea când intri... Dacă mă iubeşti, du-te... căci mi se frânge inima, văzându-te... Mă voi întoarce... fii încredinţat că mă voi întoarce din nou la tine...

Lama se uită după *ticca-garri* până când o văzu că dispare pe

poartă, apoi se urni din locul în care se oprise, cu paşii mari şi luând câte o priză de tutun, la fiecare pas, pe care 3 făcea.

Pe urma lui Kim „Porţile de la Casa înţelepciunii**, se închiseră zgomotos.

Copiii născuţi şi crescuţi în India, au obiceiuri şi purtări, care nu se aseamănă cu ale nici unui copil din altă parte de lume, iar învăţătorii se apropie de sufletul lor cu mijloace, pe care un profesor venit din Anglia, nu le-ar putea înţelege. De aceea nu cred că primele impresii alehii Kim, în calitate de elev al institutului St Xavier, printre ceilalţi două-trei sute de băieţi, dintre care cei mai mulţi încă nu văzuseră marea, să poată avea un interes deosebit Fu pedepsit în mai multe rânduri, din cauză că sărise gardul şcolii, tocmai într-o vreme când în oraş bântuia holera. Aceasta se întâmplase înainte de a fi învăţat să scrie destul de citeţ în limba engleză, când trebuia să alerge în bazar, ca să găsească un scrib, pentru ca să poată trimite o scrisoare. Fu pedepsit de asemenea, pentru că fuma şi întrebuinţa cuvinte, care erau mai prejos de obiceiurile institutului St. Xavier. Mai învăţă să se spele cu toată atenţia levitică a indigenilor, care consideră pe englezi, drept oameni nespălaţi. Făcuse o mulţime de şotii culacilor care agitau piinkhase (evantaie) prin dormitoarele înfierbântate în timpul nopţii ca nişte cuptoare, când băieţii stăteau de vorbă povestind fel de fel de întâmplări, până când se iveau zorile. Uneori se retrăgea într-un colţ şi compară cunoştinţele lui cu cele ale tovarăşilor de şcoală.

În institut erau copii ai funcţionarilor subalterni din Serviciul Căilor Ferate, de la Telegraf şi Serviciul Irigaţiilor, ai subofiţerilor pensionari, dintre care unii erau comandanţi de garnizoană în serviciul câte unei Rajahle, ai căpitanilor din marina indiană, ai pensionarilor guvernului, ai plantatorilor şi ai negustorilor, care îşi aveau magazinele în jurul Preşedenţid sau aşezămintelor de misionari. Câţiva dintre ei erau descendenţi ai vechilor familii indigene, care aveau rădăcini adânci în Dhurrumtollah (cartier din Calcutta), iar unii dintre d erau Pereiras, De Sousas şi D’Silvas (descendenţi ai primilor navigatori portughezi, care se stabiliseră în India şi s-au căsătorit cu femei indigene. Părinţii lor ar fi putut să-i trimită chiar la o şcoală din Anglia, pentru a le face educaţia, dar ţineau la şcoala aceasta, care fusese şi leagănul pfimd lor tinereţi şi prin care s-au perindat nenumărate generaţii de copii, cu faţa arsă de soare. Casde lor părinteşti se

înşiruiau de la Howrah, centrul de căi ferate, până departe în cine ştie ce canton izolat, cum e Monghyr sau Chunar, până la plantaţiile pierdute în paraginile din regiunea Shillong, sătuleţe şi aşezări unde înaintaşii lor fuseseră stăpâni pe vaste teritorii în Oudh sau Dekkan; alţii veneau din regiunile misionarilor care locuiau la depărtare de cel puţin o săptămână de orice linie de comunicaţie; din porturile de la miazăzi, care erau la o mie de mile şi se oglindeau în apele roşcate ca de pară ale Oceanului Indian; din nemăsurata depărtare a plantaţiilor de Chinchina, pe care nimeni nu le ştia unde sunt. Numai ascuhându-i povestind drumul pe care l-au făcut, şi ceea ce au văzut venind sau plecând de la şcoală, ar fi făcut pe un băiat occidental să rămână îngrozit, cu toate că pentru ei această călătorie trecuse fără nid o emoţie. Copiii aceştia erau obişnuiţi să facă sute de kilometri singuri prin junglă, mereu cu gândul că ar putea să fie opriţi în drum de apariţia neaşteptată a unui tigru; cu toate acestea nu puteai spune despre ei că au făcut baie în Canalul Mânedi în luna august, cum nu puteai spune nid despre fraţii lor de dincolo de mări, că ar fi capabili să stea liniştiţi în litieră, în timp ce un leopard, apărut din desişul junglei, începe să amuşineze în jurul lor. Erau între d şi copii de dncisprezece ani, care petrecuseră o zi şi jumătate pe un podeţ plutitor în mylocul unui râu revărsat, pentru a linişti, cum de altfel se şi cuvenea, un grup de pelerini, care se întorceau de la o mânăstire. Erau între d şi unii mai în vârstă, care întâlnind odată elefantul unei Rajahle şi drumurile fiind spălate de ploi, îl rechiziţionaseră în numele Sfântului Xavier, ca să se poată întoarce acasă şi aproape se rătăciseră cu d prin nisipurile plutitoare, ridicate de vânturi. Era şi un băiat care spunea, fără ca cineva să se fi îndoit că spune adevărul, despre tatăl său cum a oprit un asalt al unui grup din tribul Akas, care taie capetde, stând singur pe terasă şi trăgând într-înşii cu carabina. Asta s-a întâmplat pe vremea dnd acest trib ataca, de predilecţie, plantaţiile izolate.

Fiecare întâmplare era povestită, cu acelaşi glas monoton şi fără nuanţare, caracteristic indigenilor, pigmentat ici colo cu dte o observaţie ciudată, împrumutată în mod inconştient din felul de a povesti al buricelor lor, şi întorsături de fraze, din care se vedea fără greutate, că gândul lor a fost tradus în grabă, după cum a fost formulat în înfăţişarea lui primitivă şi pitorească după obiceiul indigen. Kim observa fiecare mişcare pe care o făceau,

asculta şi aproba în tăcere. În conversaţia lor, nu se auzeau nimicurile şi prostiile pe care le spuneau micii toboşari, ci se evoca un crâmpei de viaţă, pe care o înţelegea şi el în oarecare măsură şi o cunoştea. Atmosfera această nouă u plăcea şi începu să se simtă bine în mijlocul ei. După ce vremea se mai încălzi, îl îmbrăcară într-un costum alb de jnnză şi se bucură de această noutate, care îi era atât de plăcută ca şi constatările progresului, pe care 3 făcea la învăţătura aceasta, nouă. Agerimea lui ar fi fost o mândrie pentru un profesor venit din Anglia, dar cu toate acestea, cei din institutul St. Xavier era demult obişnuiţi cu vioiciunea spiritului indigen, care se datora împrejurărilor şi luminii soarelui, şi prevedeau moleşeala care urmează la un copil, imediat ce ajunge la vârsta de douăzeci şi doi sau douăzeci şi trei de ani.

Cu toate acestea, nu uita niciodată că trebuie să fie cât se poate de modest Când, în timpul nopţilor calde, ceilalţi copii începeau să-şi spună păţaniile lor, el asculta, dar nu se amesteca niciodată, deoarece la St Xavier, cei care erau lăudăroşi, nu erau niciodată binevăzuţi. Nu trebuia să uite că el era sahib, şi odată examenele trecute, poate va ajunge să fie mai mare peste indigeni. Căuta să-şi aducă întotdeauna aminte de asta, căd începuse să-şi dea seama ce vor însemna aceste examene.

Veni apoi vacanţa din august până în octombrie… vacanţa cea mare, impusă de căldurile verii şi de ploi. Lui Kim îi spuseră că va fi trimis spre nord, într-o staţiune climaterică din munţii de dincolo de Umballa, unde Pater

Victor îi căutase o gazdă.

— Probabil la o şcoală a regimentului? Întrebă Kim, care punea o mulţime de întrebări şi căuta să prindă cât mai mult din răspunsurile pe care le primea.

— Cred că aşa ceva trebuie să fie, îi răspunse profesorul, şi mai cred că nu-ţi va strica deloc să mai fii ţinut puţin din scurt. Până la Delhi vei putea merge împreună cu tânărul De Castro.

Kim se gândi la afacerea asta în toate înfăţişările ei posibile. Fusese sârguincios, aşa cum n spusese colonelul când se despărţise de el. Din conversaţiile pe care le avuseseră colegii lui până acum, înţelese că vacanţele unui băiat de şcoală sunt un bun al său propriu pe care nimeni nu i-l poate lua, iar şcoala regimentară ar fi fost o adevărată torturi, după viaţa pe care o

dusese la St Xavier. Afară de asta, minunea minunilor şi mai preţioasă decât oricare, acum ştia şi d să scrie englezeşte. În timp de trei luni, reuşise să-şi dea seama cum pot vorbi doi oameni între ei, fără să aibă nevoie de al treilea, numai datorită unei mărd de jumătate anna şi cu puţine cunoştinţe. De la lama nu primise nid o ştire, dar cu toate acestea, drumul era deschis în faţa lui. Kim tânjea după senzaţia de a simţi nămolul cald, lăsat de ploile iuţi, trecndu-i ca un aluat printre degetele picioarelor, şi-i lăsa gura apă după o dosvârtă de friptură de berbec, prăjită în unt cu varză călită, după orezul cu fructe parfumate, sau orezul colorat cu şofran şi suc de usturoi şi ceapă prăjită, dar mai ales, după fripturile oprite, care pluteau în untură şi se găseau prin bazar. La şcoala regimentului 0 vor îndopa cu carne fiartă de vacă dintr-o gamelă şi va trebui să fumeze pe ascuns. Cu toate acestea, nu trebuia să uite că el este sahib şi elev la St Xavier… dar porcul de Mahbub Aii… Cu toate acestea, nu-i va cere să-l găzduiască… Se duse în

L

Dormitor şi se gândi îndelung la această chestiune, ca să ţjungă la concluzia că a fost nedrept faţa de Mahbub.

Şcoala se golise, căci majoritatea profesorilor plecase; avea în buzunar biletul de tren, pe care i-l dăduse colonelul Creighton şi era foarte mulţumit că nu risipise fără niciun rost banii primiţi de la el şi de la Mahbub. Mai avea la el două rupii şi şapte annale. Lădiţa lui nouă, cu iniţialele K. O'H. Şi pătura înfăşurată, aşteptau în mijlocul dormitorului pustiu.

— Sahibii sunt întotdeauna robii bagajelor lor, zise Kim, uitându-se la efectele lui. Pe voi vă las aici, şi se uită mândru la lădiţa care Q aştepta.

Ieşi în ploaia călduţă de afară, pe faţă cu un zâmbet viclean şi plecă în căutarea unei case anumite, a cărei înfăţişare o recunoscuse cu puţin timp înainte…

— Arre, băiete! Ştii tu ce fel de femei suntem noi, cele care stăm în cartierul acesta? Nu ţi-e ruşine!

— Da ce crezi că eu sunt copil de leagăn, răspunse Kim, ţi se aşeză turceşte pe pernele divanului, din casă în care intrase. Nu-mi trebuie decât puţină boială ca să-mi dai pe obraz şi vreo trei metri de pânză, pentru gealaba, ca să mă pot travesti. Vreau să fac o glumă cu cineva. Cred că nu-ţi cer prea mult?

— Cine este *femeia?* Pentru un sahib eşti destul de tânăr, ca

să începi de pe acum cu astfel de prostii.

— Ah, da, femeia! Este fiica unui profesor de la şcoala regimentului, care este în cantonament M-a bătut de două ori, din cauză că am sărit zidul curţii lui, în hainele acestea. De astădată mă voi duce deghizat ca ajutor de grădinar. Bătrânii sunt din fire foarte geloşi.

— Asta este adevărat. Stai liniştit până ce îţi dau cu şomoiogul pe faţă.

— Să nu mă faci prea închis, *Naikan,* căd nu vreau să mă ia drept un *hubsbi* (arap).

— Lasă, că dragostea nu ţine seamă de aşa ceva. Câţi ani are?

— Cred că are doisprezece, răspunse Kim, cu neruşinare. Unge-mă şi pe piept, căd s-ar putea ca tatăl ei să sfâşie cămaşa de pe mine, şi mă vede că sunt bălan… zise el râzând.

Fata începu să-l frece de zor cu o zeamă, pe care o avea într-o strachină ţi care ţinea mai bine decât orice suc de coajă de nuci priite.

— Acum trimite pe dneva să-mi cumpere o bucată de pânză pentru turban. Aoleo, mă gândesc că ar putea să-mi smulgă turbanul, şi vede că nu sunt ras în cap.

— Eu nu sunt bărbier, dar voi face şi eu ce pot. Şi toate acestea le fad pentru o singură întâlnire? Mi se pare că tu te-ai născut anume ca să zăpăceşti minţile fetelor. Nu uita, că vopseaua aceasta nu se poate spăla, zise fata şi începu să râdă, de i se auzi clinchetul brăţărilor de pe braţe şi de la glezne. Dar cine îmi va plăti pentru osteneala mea? Nici Huneefa nu te-ar fi putut servi mai bine.

— Ai încredere în Zei surioară, răspunse Kim, strâmbindu-şi fălcile, pe măsură ce vopseaua începea să i se usuce pe obraz. Pe urmă, unde mai pui că ţi-a fost dat să ajuţi unui sahib cum sunt eu, ca să se deghizeze? A.şa ceva nu ţi s-a mai întâmplat?

— Nu până acum. Dar asta tot nu înseamnă că mi-ai plătit.

— Cred că atâta face mai mult dedt banul.

— Ascultă piciule; tu eşti cea mai neruşinată porodiţa a lui *shattan* (satana), pe care am întâlnit-o până acum. Se poate să fad pe o biată fată să-şi piardă atâta vreme, ca pe urmă să-i spui să se mulţumească cu o glumă în loc de plată? Să ştii că vei ţjunge foarte departe cu astfel de purtări, şi u făcu în glumă o reverenţă, după obiceiul dansatoarelor.

— Puţin îmi pasă. Dă-i zor şi rade-mă în cap, cum vei putea.

De bucurie începu să salte într-un picior, gândindu-se la plăcerile zilelor care Q aşteptau de aici înainte, şi după ce dădu feţei patru annale, cobori scara casei în goană, travestit ca cel mai perfect copil hindustan, imposibil de recunoscut sub noua lui înfăţişare. Primul drum Q duse la o bucătărie ambulantă, unde se ospătă din belşug, cu tot felul de bunătăţi, care înotau în unt topit.

Pe peronul gării Lucknow văzu pe tânărul De Castro, leoarcă de sudoare, urcându-se în compartimentul unui vagon de clasa a doua. Kim preferă unul de a treia şi în câteva clipe tot vagonul asculta la ceea ce spunea el. Spunea că este ucenicul unui scamator, care Ua lăsat în urmă, din cauză că se îmbolnăvise de friguri, şi că se duce până la Umballa, ca să se întqnească cu el. După ce călătorii din vagon se schimbară şi în locul lor veniră alţii, povestea aceasta fu repetată cu multe înflorituri şi variante inventate de bogată lui fantezie, înfierbântată şi de faptul că până acum fusese oprit să întrebuinţeze graiul indigen. În tot largul Indiei n-a fost nimeni atât de vesel în, noaptea aceea ca Kim. Ajuns la Umballa, se dădu jos din vagon, şi apucă pe cărările care şerpuiau printre lanuri şi semănături, spre răsărit, în partea unde ştia că este casa veteranului pe care îl cunoştea.

Cam tot atunci, colonelul Creighton, care era la Simla, primi o telegramă, care îi aducea la cunoştinţă că tânărul O’Hara a dispărut Tot atunci geambaşul Mahbub Aii se întâmplase să fie în acelaşi oraş, unde venise să vândă nişte cai, şi, într-o dimineaţă, în timp ce galopau împreună prin vecinătatea câmpului de curse din Annandale, colonelul îi împărtăşi vestea primită.

— Asta nu face nimic, răspunse geambaşul cu indiferenţă. Oamenii sunt ca şi caii. La anumite răstimpuri au nevoie de sare, iar dacă se întâmplă să nu o găsească în iesle, ies la larg pentru ca să şi-o caute singuri. Băiatul a plecat să vagabondeze câtva timp. Probabil a început să se plictisească la madrissah; eu bănuiam de mai înainte, că aşa se va întâmpla. De aici înainte când va avea vacanţă, 3 voi lua cu mine. Nu avea nicio grijă Creighton sahib El este exact ca un cal de polo, care îşi rupe căpăstrul şi începe să zburde în voie.

— Vasăzică nu crezi că a murit?

— Frigurile ar putea să-l omoare. Altfel nu cred că ar fi putut

să i se întâmple ceva. O maimuţă nu se pierde niciodată între ramurile copacilor.

A doua zi dimineaţa, armăsarul lui Mahbub se apropie de colonel şi geambaşul începu să-i spună:

— Este exact aşa cum am prevăzut eu. Băiatul a trecut prin Umballa şi aflând că sunt aici, mi-a trimis o scrisoare. Se vede că cineva din bazar i-a spus unde sunt.

— Citeşte-mi-o, zise colonelul şi oftă uşurat

Era absurd ca un om cu situaţia lui să se intereseze de un copil vagabond, de teapa acestuia, dar colonelul îşi aduse aminte de conversaţia pe care o avusese cu el în tren, şi în timpul lunilor ce trecuseră se surprinsese de nenumărate ori gândindu-se la copilul acesta ciudat şi misterios, atât de închis în sine şi stăpân pe fiecare pornire. Fuga lui de la şcoală era, în orice caz, culmea obrăzniciei, dar dovedea în acelaşi timp iniţiativă şi multă îndrăzneală. Mahbub Aii clipi şiret, în timp ce-şi îndreptă calul spre mij locul câmpului îngrădit, până unde nu ar fi putut veni nirneni, fără ca să-l bage de seamă.

Prieten al Stelelor care este prieten cu Prietenul a toată ***fornea…***

— Ce vasăzică asta?

Este un nume pe care i-l dădeam noi în oraşul Lahore. *„Prietenul a toată lumea îndrăzneşte să plece în drumul pe care ţi l-a ales singur. Se va întoarce însă, la ziua sorocită. Purtaţi de grijă ca cineva să meargă şi să ridice lădiţa şi pătura; iar dacă se va întâmpla ca fapta săvârşită să fie nelalocul ei, fie-mi dat ca mâna Prietenească să abată din calea mea, biciul ispăşirii* “. Ar mai fi ceva, dar…

— Nu face nimic, citeşte înainte.

Sunt în viaţă anumite lucruri pe care nu le cunosc cei care mănâncă cu furculiţa. Cred eu că va fi mult mai bine sdt *mănânc o vreme cu amândouă mâinile, în loc să mă slujesc de aşa ceva. Pune vorbă bună pe lângă cel care nu poate înţelege aceste lucruri, pentru ca întoarcerea să-mi fie prielnică.* Felul în care este făcută scrisoarea te face să recunoşti că băiatul a căutat. Să aleagă vorbele cu multă înţelepciune, pentru ca să nu poată fi înţelese, decât de cei care ştiu dinainte despre ce este vorba.

— Prin urmare, mâna prietenească să abată din calea lui biciul ispăşirii? Întrebă colonelul râzând.

— Vezi cât e de înţelept băiatul. Ţi-am spus că va începe din

nou să vagabondeze. Fără să ştie dinainte profesiunea dumitale…

— De asta nu sunt tocmai sigur, murmură colonelul.

— Vine la mine şi-mi cere să fac pace. Nu este asta o dovadă de înţelepciune? Spune că se va întoarce. A plecat numai pentru ca să-şi îmbogăţească cunoştinţele. Gândeşte-te sahib. A stat la şcoală abia trei luni, şi băiatul acesta nu este făcut pentru o astfel de încercare. Intru cât mă priveşte pe mine, sunt foarte mulţumit, căci văd mânzul că începe să înveţe singur jocul.

— Da, dar altădată să nu mai plece singur.

— De ce să nu plece? A plecat singur şi înainte de a deveni protejatul unui colonel sahib. Când va veni ceasul pentru încercarea cea mare, tot singur va trebui să plece. Şi *atunci,* gândeşte-te bine, dacă se va întâmpla să scuipe, sau să strănute, sau să se aşeze altfel decât cei pe care îi supraveghează, se poate pomeni cu beregata retezată. De ce să-i stai în cale? Adu-ţi aminte de zicătoarea persană: şacalul din deşertul Mazanderan nu poate fi prins decât tot

i de câini din Mazanderan.

— Adevărat, ai dreptate, Mahbub Aii. Dacă se va întoarce, fără să i se fi întâmplat ceva, nu mai am nimic de zis. Dar în orice caz trebuie să recunoşti că a fost obrăznicie din partea lui să plece cum a plecat.

— Nici mie nu-mi spune niciodată încotro se duce, când pleacă undeva, răspunse Mahbub. Băiatul nu e prost. Când va sosi sorocul, se va întoarce la mine. Nti se pare că a sosit vremea ca vraciul perlelor să se ocupe de el. Băiatul începe să prindă minte coaptă înainte de vreme, cum ar spune albii.

Profeţia aceasta se îndeplini întru toate, cam la o lună după aceea. Mahbub coborâse din nou spre Umballa, în căutarea cailor de care avea nevoie, când se întâlni cu Kim pe drumul care ducea spre Kalka. Băiatul întinse mâna şi ceru să-i dea ceva de pomană, dar geambaşul îi răspunse cu o înjurătură, la care Kim îi ripostă în englezeşte. Nu era nimeni pe aproape de ei, aşa că nici nu putea să audă exclamaţia de. Mirare a lui Mahbub.

— Ia te uită! Pe unde ai umblat mă!

— În sus şi-n jos, încoace şi-ncolo!

— Hai să ne aşezăm colo sub crengile copacului, ca să fim feriţi de ploaie, şi povesteşte-mi ce-ai făcut

— Am stat o vreme la un bătrân, nu departe de Umballa; pe urmă la o familie chiar din Umballa, pe care o cunosc de mai demult. Cu unul care face parte din această familie am coborât spre miazăzi până la Delhi. Acesta este un oraş minunat Pe urmă m-am tocmit pogănici la un *teii* (negustor de uleiuri) care urca spre miazănoapte; am auzit însă de o mare serbare care se pregătea la Puttiala, şi m-am îndreptat în partea aceea, împreună cu un negustor de artificii. A fost praznic mare, zise Kim mângâindu-şi pântecele. Am văzut Rajahle şi elefanţi cu şei bătute în aur şi argint; noaptea au dat foc la toate artificiile dintr-odată şi cu prilejul acesta au murit unsprezece oameni, între care şi negustorul cu care venisem; pe mine bubuitura m-a aruncat prin pânza unui cort, dar în colo nu mi s-a întâmplat nimic. Pe urmă m-am întors din nou spre *ril,* împreună cu un călăreţ *sikh* pe care l-am slujit ca rândaş, ca să-mi dea de mâncare; şi acum sunt aici.

— *Shabashl* zise Mahbub Aii.

— Dar colonelul sahib ce spune? N-aş avea deloc poftă să mă ia la bătaie.

— Mâna prietenească a dat de ştire biciului ispăşirii; a doua oară însă când vei pleca din nou la drum, ne vom duce împreună. Ai început prea devreme.

— Pentru mine este destul de târziu. La *madrissah* am învăţat să citesc puţin şi să scriu, aşa că nu-mi lipseşte mult pentru ca să devin sahib în toată forma.

— Nu mai spune, râse Mahbub întorcându-se spre prichindelul cu hainele leoarcă de ploaie, în timp ce acesta sălta în noroiul drumului.

— Salaam sahib! (şi-i făcu o reverenţă în bătaie de joc). Ce zici, eşti obosit din cauza drumului, sau vrei să mergem împreună la Umballa şi să ne întoarcem amândoi cu caii pe care îi voi cumpăra?

— Mahbub Aii, plec cu tine!

CAPITOLUL Vin

Voi fi eu legat cu şapte curmee De câmpul ce pâinea mi-o dă,

Dar îndoit mă simt legat de Allah Ce două urechi vru să-rai dea.

Gol şi flămând pe drumuri s-alerg,
Străin, fără prieteni, pribeag,
Ar fi mult mai bine, decât să merg,

Fără cap, atât mi-e de drag.

— Atunci, pentru numele Domnului, schimbă în roşu albastrul pe care-l porţi, răspunse Mahbub Aii, făcând aluzie la prostul turban de modă hindustană pe care îl Purta Kim.

Băiatul îi răspunse cu vechiul proverb:

— Îmi voi schimba legea şi hainele, dar de plătit, vei plăti tu singur.

Geambaşul începu să râdă cu hohote, de era aproape gata să cadă din şa. Într-o dugheană din marginea oraşului Kim îşi schimbă hainele şi când ieşi în uliţă era cu totul altul, cel puţin la înfăţişare, căci acum era mahomedan.

Mahbub luă o cameră cu chirie în faţa gării, şi trimise să-i aducă o masă caldă din cele mai alese, cu dulceţuri şi cremă de migdale (balushai cum i se zice) şi un pachet de tutun de Lucknow, tăiat subţire în fir.

— Asta este o mâncare mult mai bună decât fripturile pe care mi le dădea călăreţul meu sikh, zise Kim râzând mulţumit, şi te asigur că nici la *madrissah* nu ni se dă la masă aşa ceva.

— Aş vrea să-mi povesteşti şi mie câte ceva despre această faimoasă *madrissah,* zise Mahbub scoţându-şi câteva bucăţele din friptura de miel, care înota în orez şi unt de lemn aromat cu inimi de varză şi cepe aurii. Înainte de toate însă, aş vrea să-mi povesteşti din fir în păr, fără să spui nicio minciună, cum de ai fugit. Căci să vezi tu, prietene al tuturora, continuă el lărgindu-şi chimirul care începea să-l frângă, nu cred să se fi pomenit până acum ca un sahib sau un fiu de sahib să fi fugit din această şcoală.

— Cum ar şi putea fugi? Oamenii aceştia nu cunosc ţara, prin urmare nu se pomeneşte aşa ceva, răspunse Kim.

Când ajunse la scena deghizării şi conversaţia pe care o avusese cu fata din bazar, Mahbub nu se mai putu stăpâni şi începu să râdă cu hohote şi să bată din palme.

— *Shabash! Shabash!* Foarte bine, foarte bine princhindelule! Ce va spune doctorul turcoazelor la toate acestea? Acum ia-o încet şi povesteşte-mi pas cu pas tot ce ai făcut, fără să uiţi ceva.

Kim începu să-i povestească de la început, pas cu pas, toate aventurile pe care le avusese, sorbind adânc din ţigară şi tuşind, când fumul prea parfumat îi îneca plămânii.

— Spuneam eu, murmură Mahbub Aii ca să nu fie auzit de

băiat, că mânzul şi-a rupt căpăstrul, ca să poată zburda în voie. Poama este pârguită; nu-i mai rămâne decât să cunoască depărtările, drumurile pe care trebuie să le bătătorească şi felul în care să se poarte. Ascultă aici, continuă geambaşul cu glas tare, am reuşit să opresc biciul colonelului, înainte de a cădea pe spinarea ta, şi slujba asta pe care ţi-am făcut-o nu este un lucru de nimic.

— Ai dreptate, răspunse Kim pufăind indiferent din ţigară. Ai perfectă dreptate.

— În orice caz însă, nu trebuie să-ţi închipui că plecarea şi întoarcerea asta a ta ar putea să fie ceva de seamă.

— Hadjiule, asta a fost vacanţa mea. Am robit săptămâni de-a-rândul, cum era să nu plec, după ce şcoala s-a închis? De asemenea nu trebuie să uiţi că trăind de pe urma prietenilor mei, sau lucrând ca să-mi câştig pâinea de toate zilele, cum a fost cazul cu călăreţul sikh, am ferit pe colonel de o mare cheltuială.

Sub mustaţa îngrijită după moda mohamedană, gura lui Mahbub Aii se contractă dispreţuitoare.

— Ce înseamnă câteva rupii, zise pathanul întinând mâna cu palma deschisă, pentru un colonel sahib. El le cheltuieşte pentru că are cu tine un gând anume, nu din dragostea care l-ar lega de tine.

— Asta eu o ştiu de mult, răspunse Kim.

— De unde ştii?

— Chiar de la colonel. Fireşte nu cu vorbe desluşite, dar destul de limpede, pentru un om care nu e prea greu de cap. Mi-a vorbit despre asta în ***te-rain,*** când am făcut drumul împreună până la Lucknow.

— Bine băiete, aşa să fie. Ascultă dar ce-ţi spun, prietene al tuturora, căci eu vreau să-ţi spun ceva mai limpede despre ce este vorba, cu toate că spunându-ţi, mă joc cu capul.

— Te-ai mai jucat odată cu el, răspunse Kim uşurat, în ziua când m-ai luat cu tine în şa, la Umballa, după ce mă bătuse toboşarul.

— Vorbeşte mai limpede. Minciuni poate îndruga oricine, dar între noi nu se prind… şi nu uita că tot aşa viaţa ta este în mâna mea; n-am să mişc decât un singur deget…

— Asta o ştiu de asemenea, răspunse Kim potrivind cărbunele în luleaua de bambu. Între noi doi este o legătură trainică;

trebuie să recunosc că puterea ta asupra mea este chiar mai mare, căci cine s-ar mai gândi la dispariţia unui băiat, omorât în bătaie sau aruncat într-o fântână din marginea drumului? Dar tot aşa cred că sunt mulţi oameni fie aici, fie la Simla, sau chiar dincolo de trecătorile munţilor, care s-ar întreba? „Ce s-a întâmplat cu Mahbub Ali? “în ziua când ar fi găsit mort printre copitele cailor. Însuşi colonelul ar face o anchetă, dar (şi aici pe chipul lui Kim se zugrăvi o umbră de ironie) s-ar feri să ducă ancheta prea departe, căci oamenii s-ar putea întreba: „Ce legătură poate avea colonelul cu geambaşul acesta? 4* Fiind însă în viaţă, eu aş putea…

— Cum ai putea tot atât de bine să şi mori…

— Şi asta se poate; dar cum zic: dacă aş trăi, numai eu şi nimeni altul afară de mine nu ar şti că într-o noapte a intrat cineva (poate un simplu hoţ) în camera lui Mahbub Aii din Serai, şi omul acesta a fost ucis înainte de a fi avut timpul să scotocească în regulă coburii şeilor, şi tălpile condurilor lui Mahbub, sau poate a fost omorât după ce scotocise totul. Ce zici, face să spun colonelului această noutate (eu încă n-am uitat că într-o seară m-a trimis să-i aduc o cutie de ţigări pe care n-o lăsase pe masa lui Pater Victor), sau colonelul îmi va răspunde: „Ce mă interesează pe mine Mahbub Ali? H

Deasupra lor se ridică un nor gros de fum; pe urmă tăcură amândoi îndelung, apoi Mahbub Aii se întoarse spre Kim, cu ochii strălucitori de admiraţie.

— Şi ştiind toatea acestea, tu te duci să te culci şi să te trezeşti între fiii sahibilor de la *madrissah,* unde primeşti cu umilinţă învăţăturile profesorilor tăi?

— Acesta este ordin, răspunse Kim cu mândrie. Cine sunt eu ca să stau împotriva unui ordin pe care I-am primit?

— Tu eşti cel mai şmecher dintre fiii lui Eblis, răspunse Mahbub Âli. Dar ia spune, ce este cu afacerea asta, hoţul şi scotoceala prin lucrurile mele?

— Exact ceea ce am văzut cu ochii mei, în noaptea când eu şi lama am dormit în apropierea camerei tale din seraiul Kashmir. Uşa rămase descuiată, şi mi se pare că tu Mahbub Aii nu prea ai acest obicei. A intrat la tine în cameră, ca omul care ştie dinainte că tu nu te vei întoarce curând. Eu am pus ochiul pe un cep care era în scândura pereţilor. Omul părea că umblă după ceva anume, dar acest ceva nu putea fi nici covor, nici frâu, nici

căpăstru, nici vase de aramă, ci un lucru mult mai mic şi ascuns cu multă grijă. Altfel nu văd de ce ţi-ar fi desfăcut cu vârful cuţitului talpa de la papuci.

— Aha… şi văzând toate acestea ce ţi-ai putut închipui, tu izvor de înţelepciune?

— Nimic. Am dus mâna la amuletul pe care îl purtam întotdeauna pe piept şi mi-am adus aminte de certificatul unui armăsar alb, care mi-a rămas între dinţi în clipa când am muşcat un colţ de pâine pe care mi-o dăduse un musulman. Am plecat deci, fără întârziere spre Umballa, căci îmi dădeam seama că mi-a fost încredinţat un mare secret. În clipa aceea, dacă aş fi vrut, capul tău putea să cadă. N-aveam decât să spun omului aceluia: Uite aici, am certificatul unui cal pe care eu nu-l pot descifra. Ce crezi că se întâmplă? Întrebă Kim uitându-se pe sub gene la Mahbub.

— Ce să se întâmple; după ce ai fi spus vorba asta, ai fi băut apă odată, de două ori, sau cel mult de trei ori. Nu cred să fi putut bea mai mult de trei ori, răspunse Mahbub fără să clipească.

— Asta este adevărat, şi m-am gândit puţin la asta; dar m-am gândit mai mult la dragostea care mă leagă de tine, Mahbub. Prin urmare m-am dus la Umballa, după cum ştii; dar tu nu ştii încă ce s-a întâmplat după aceea: m-am întins în iarbă, să văd ce va face colonelul Creighton după ce va citi certificatul armăsarului alb.

— Şi ce a făcut? Insistă geambaşul, văzând că Kim nu mai spune nimic.

— Tu duci ştirile numai de plăcere, sau le vinzi? Întrebă Kim.

— Eu le vând şi le cumpăr, răspunse Mahbub şi băgând mâna în chimir scoase o piesă de patru annale.

— Nu dragul meu… opt, strigă Kim instinctiv, cum ar fi strigat orice oriental când ar fi vorba să facă o afacere.

Mahbub zâmbi şi închise palma în care era banul.

— Nu e greu să te târguieşti în felul acesta, prietene al tuturora. Hai, spune-mi numai aşa de dragul meu, câci fiecare dintre noi ţine în mină viaţa celuilalt.

— Bine fie. Am văzut pe Jan-i-Lat sahib că vine la banchet. L-am văzut că intră în biroul lui Creighton sahib, şi i-am văzut pe amândoi citind certificatul armăsarului alb, şi i-am auzit cu urechile mele dând porunci pentru plecarea la război.

— Eh! (Mahbub ridică privirea şi în fundul ochoor lumina îi clipea ca doi cărbuni aprinşi). Jocul a fost dus cu meşteşug până la sfârşit Războiul acesta este acum pe terminate, şi să sperăm că graţie mie şi ţie, răul a fost stârpit din rădăcină, înainte de a putea să se lăţească. Pe urmă ce ai făcut?

— Am întrebuinţat aceste ştiri ca pe o nadă de prins peşti, pentru a-mi câştiga hrana de la oamenii unui sat al cărui preot a dat lui lama o băutură pentru ca să-l adoarmă Am avut însă grijă să iau punga bătrânului, aşa că brahmanul nu a mai găsit nimic. A doua zi dimineaţa era supărat foc. Aoleu, să-l fi văzut! Tot aşa am întrebuinţat aceste ştiri şi în ziua când am fost prins de regimentul acela al albilor cu taurul roşu.

— Asta a fost prostie curată, zise Mahbub încruntat. Secrete de acestea nu se aruncă pe toate drumurile, cum ai arunca surcele uscate pe foc, ci se păstrează cu grijă, ca ° mină de *bhang* (haşiş).

— Tot aşa zic acum şi eu, mai ales după ce mi-am dat Jeama că nu mi-a folosit la nimic. Acestea însă s-au 1ntâmplat demult, şi dădu din mâna cafenie şi mică, parcă fi vrut să le şteargă amintirea, şi de atunci m-am gândit în fiecare noapte la *madrissah.*

— Îmi dai voie să te întreb, la ce sfârşit au dus aceste Şânduri pe copilul cerului? Întrebă Mahbub în bătaie de joc, netezindu-şi barbă roşcată..

– Fireşte că-ţi dau, răspunse Kim pe acelaşi ton. La Nucklao se spune că un sahib nu trebuie să spună unui negru niciodată că a făcut o greşeală.

Cu un gest fulgerător Mahbub întinse braţul după junghiul pe care Q avea la piept, căci a spune unui pathan că este un negru, înseamnă să-i aduci cea mai sângeroasă jignire; dar pe urmă îşi dădu seama şi începu să râdă:

— Haide spune sahib, căci negrul te aşteaptă cu nerăbdare.

— Eu însă nu sunt sahib, şi-ţi mărturisesc greşeala pe care am făcut-o în ziua aceea la Umballa, când te-am blestemat, crezând că am fost trădat de un pathan. Îmi pierdusem capul; trecuse puţină vreme de când mă prinseseră şi aş fi fost gata să ucid pe toboşarul acela Prost. Dar astăzi hagiule, sunt încredinţat că ceea ce s-a întâmplat a fost spre binele meu, şi voi sta la *madrissah,* până în ziua când voi ţjunge om în toată firea, căci de aici înainte drumul este deschis în faţa mea.

— Bine ai vorbit. Înainte de toate trebuie să ştii dinainte drumurile, să ţii minte numerele şi să ştii să te slujeşti de busolă. Acestea sunt condiţiile jocului pe care îl vei juca tu. Sus în munţi este cineva care te aşteaptă să-ţi arate ce trebuie să faci.

— Voi asculta şi voi învăţa ceea ce îmi vor spune, dar cu o condiţie: ca atunci când se închide şcoala, să fac ce mă trage inima în timpul vacanţei, fără ca cineva să se amestece în treburile mele. Spune-i acest lucru colonelului.

— De ce nu-i vorbeşti chiar tu, în aceeaşi limbă pe care o vorbesc sahibii?

— Colonelul este în slujba Guvernului. Pe el îl trimit de ici colo, şi nu te poţi întemeia pe vorbă lui, mai ales că el trebuie să ţină seama de propria lui înaintare. (Nu vezi câte am învăţat la Nucklao!). Afară de asta pe colonel Q cunosc abia de trei luni. Pe unul căruia îi zice Mahbub Aii îl cunosc de şase ani. Aşa! Vasăzică mă voi întoarce la *madrissah* şi acolo voi învăţa. În timpul cât voi sta la *madrissah,* voi deveni un sahib. Dar când *madrissah* se va închide, atunci trebuie să fiu liber, ca să mă pot întoarce la ai mei. Altfel să ştii că voi muri.

— Dar cine sunt aceştia ai tăi, prietene a toată lumea?

— Ţara aceasta largă şi frumoasă, răspunse Kim, ridicând braţul şi phmbându-l în jurul camerei cu pereţii de lut, în firida cărora opaiţul cu feştila de cânepă clipea somnoros prin fumul des de tutun.

— Pe urmă vreau să văd din când în când pe lama, şi afară de asta am nevoie şi de bani.

— Toată lumea are această nevoie, răspunse Mahbub grav. Îţi voi da opt annale căci azi nu prea cad bani din potcoavele cailor, dar banii aceştia trebuie să-ţi ajungă mai multă vreme. Cât pentru rest, tot ce mi-ai spus, mi-a făcut plăcere şi nu e nevoie să mai vorbim despre aceasta. Grăbeşte-te la învăţătură şi peste trei ani, poate chiar mai curând, vei putea să ne fii de folos… Şi cine ştie dacă nu-mi vei fi chiar mie de un folos.

— Nu cumva până acum te-am stânjenit cu ceva? Întrebă Kim râzând ştrengăreşte.

— Nu-mi întoarce vorba, se răsti Mahbub. Tu eşti rândaşul meu; du-te şi te culcă împreună cu celelalte slugi care sunt cu caii în celălalt capăt al gării.

— Mă vor aduce numai în bătaie până la capătul de dincoace

al gării, dacă mă apropii de ei, fără să aibă de ştire.

Mahbub îşi duse mâna la brâu şi muindu-şi degetul în tuş, îl apăsă pe o bucăţică de hârtie subţire indigenă. De la Balk la Bombay toată lumea cunoaşte urma acestui deget, cu şanţuri grosolane, care se orânduiau în jurul unei vechi răni vindecate, care le tăia în diagonală.

— E de ajuns să arăţi asta celui care este mai mare peste oamenii mei. În zorii zilei voi veni şi eu.

— Pe ce drum vei veni?

— Pe cel care iese din oraş. Nici nu este altul; pe urmă mă voi întoarce la Creighton sahib. Să ştii că te-am scăpat de o bătaie.

— Allah, ce poate să însemne o bătaie cât de zdravănă, când mai simţi încă pe umeri că nu ţi s-a mişcat capul din loc?

Kim se strecură nesimţit în noapte, înconjură casa, târindu-se prin umbra zidurilor, apoi lăsând gara în urmă, merse drum mai bine de un kilometru. Făcu apoi un mare înconjur şi se întoarse înapoi, mergând încet, căci îi trebuia să câştige timp pentru ca să inventeze ceva plauzibil pentru cazul când vreunul dintre oamenii lui Mahbub va începe să-l descoasă.

Caravana geambaşului îşi făcuse sălaşul în mijlocul unui vast teren de dincolo de linia ferată, şi cum era obiceiul indigenilor, nici nu se gândiseră să descarce cele două vagoane în care erau caii lui Mahbub, amestecaţi cu animalele cumpărate de către Compania Tramvaielor din Bombay. Cel care era mai mare peste oamenii lui Mahbub, un mahomedan cu înfăţişare de om uscăţiv şi rău, începu să se răstească la Kim de cum îl văzu, dar se linişti îndată ce dădu cu ochii de pecetea lăsată de degetul stăpânului său.

— Ca să-mi facă o mare plăcere, hagiul m-a luat şi pe mine în slujba lui, zise Kim scurt. Dacă te îndoieşti de ceea ce-ţi spun, n-ai decât să aştepţi până dimineaţă şi când va veni, îţi va spune singur. Până atunci însă faceţi-mi şi mie loc alături de foc.

Începu numaidecât o amestecătură de glasuri, după obiceiul indigen, care se manifestă cu fiecare ocazie. După ce glasurile se potoliră, Kim se chirci şi el alături de oamenii lui Mahbub, acoperit cu o pătura de împrumut, între roţile unei harabale. Un aşternut între tot felul de gunoaie descărcate din căruţe, alături de caii asudaţi şi slujitorii *bălti* care nu miroseau tocmai plăcut, ar fi fost ceva destul de neplăcut pentru un alb. Kim însă era încântat. Schimbarea decorului, a ocupaţiei şi a lucrurilor care îl

înconjurau, era o atmosferă nouă care făcea să-i tremure nările de mânz tânăr, şi gândindu-se la paturile albe înşirate sub *punkhas* în sălile institutului St. Xavier, se simţi tot atât de mulţumit ca şi atunci când ar fi recitat tabla înmulţirii în limba engleză.

— Sunt foarte bătrân, îşi zise el cu ochii împăienjeniţi de somn. În fiecare lună îmbătrânesc cu un an. Gram tânăr şi prost în ziua când am dus scrisoarea lui Mahbub la Umballa. Chiar mai târziu dnd umblam cu regimentul, eram foarte tinăr şi mititel, şi n-aveam minte mai deloc. Acum însă învăţ în fiecare zi câte ceva, şi peste trei ani, colonelul mă va scoate din *madrissah* şi-mi va da drumul să plec împreună cu Mahbub după certificate de cai, sau s-ar putea să mă duc chiar singur; şi aş putea să găsesc şi pe lama şi să merg împreună cu ei. Da, aşa ar fi mult mai bine. Să merg din nou pe jos, cum ar merge orice *cheia,* după ce lama se va întoarce de la Benares.

Gândurile lui Kim deveneau tot mai încete şi mai încurcate. Simţi cum începe să lunece în lumea visurilor, apoi dintr-odată îi răsună în auz un glas subţire şi limpede, care se ridica pe deasupra zvonului de glasuri răguşite şi lâncede ale slujitorilor. Glasul acesta venea din dosui pereţilor căptuşiţi cu oţel ai vagonului.

— Vasăzică ei nu e aici?

— Unde ar putea să Fie dech prin oraş la vreun chiolhan. Cui i-ar trece prin minte să caute şobolanul într-o băltoacă de broaşte. Hai să plecăm. Acesta nu este omul nostru.

— Bine, dar am primit poruncă să nu mai treacă a doua oară dincolo de munţi.

— Înţelege-te cu o femeie ca să-l otrăvească. Va trebui să plăteşti o mulţime de rupii, dar cel puţin nu va afla nimeni.

— Orice, afară de femeie. Ne trebuie ceva mult mai sigur; nu uita preţul care s-a pus pe capul lui.

— Da, dar poliţia are mână lungă şi suntem departe de hotar. Dacă am fi acum la Peshawar, ar fi altceva.

— Da... la Peshawar, se auzi celălalt glas supărat, unde tot oraşul e pkn de neamurile lui şi unde sunt o mulţime de cotloane cu sute de ieşiri, şi femei pe sub fustele cărora se poate ascunde foarte bine. Pentru noi, Peshawar sau Jehannum (focul gheenei) este tot una.

— Prin urmare, ce plan ai?

— Dobitocule, de câte ori trebuie să-ţi spun. Aşteaptă-l să vină la culcare, pe urmă un glonte bine îndreptat şi tras de aproape. Vagoanele sunt între noi şi urmăritori N-avem decât să trecem dincolo de linia ferată şi să ne vedem de treabă. Nici nu vor băga de seamă din ce parte a venit împuşcătura. Stai aici până se va face ziuă. Ce fel de *faquir* eşti tu, de tremuri ca vargă, din cauză că trebuie să faci de veghe?

— Ia te uită, se gândi Kim fără să deschidă ochii Aici iară este vorba de Mahbub. Nu mai încape nicio îndoială, certificatele armăsarilor nu sunt o marfă pe care să o porţi cu tine fără primejdie. S-ar putea de asemenea ca Mahbub Aii să fi vândut şi alte ştiri. Ce faci acum Kim? Nu ştiu unde este aciuiat Mahbub Aii, şi dacă se întâmplă să se întoarcă înainte de revărsatul zorilor, aceştia doi îl vor împuşca. Din asta Kim nu are nimic de câştigat, şi nici nu este o afacere cu care te-ai putea duce să te plângi poliţiei. Nici lui Mahbub nu i-ar putea aduce niciun folos acest amestec; ce să fac (zise el aproape cu glas tare) căci nu-mi aduc aminte de nicio lecţie învăţată la Nucklao care mi-ar putea fi acum de folos. Allah, uită-te încoace: aici e Kim şi dincolo sunt cei doi. Prin urmare înainte de toate Kim trebuie să se ridice din aşternut şi să plece aşa ca să nu-l bage nimeni de seamă. Un vis urât poate trezi din somn pe oricine, prin urmare…

Îşi trase pătura de pe obraz, apoi sări în picioare, dând un ţipăt fioros şi bâlbâind fără rost cum fac orientalii când sunt treziţi pe neaşteptate de vise rele.

— Uh… rrr… ya… la… la! … *Narain!* Uite *churel… churel!*

Churel este un strigoi foarte primejdios în care s-a încarnat o femeie moartă în chinurile facerii. Acest strigoi rătăceşte în lungul drumurilor pustii şi are labele picioarelor întoarse din glezne spre spate, iar când se arată oamenilor îi umple de toate spaimele.

Urletul de groază al lui Kim înfioră noaptea cu violenţă crescândă, până în clipa când sări în picioare şi prinse să se împleticească buimăcit de somn, iar în timpul acesta slujitorii geambaşului începură să-l ocărască în toate chipurile, din cauză că-i trezise. Băiatul se opri din nou la o depărtare de vreo douăzeci de metri în susul linie ferate, şi aşezându-se pe pământ, avu grijă ca cei doi care erau ascunşi în umbră să poată auzi scâncetele şi gemetele lui în timp ce se prefăcea că începe

să se desmeticească. După câteva minute, se dădu de-a dura până ajunse în marginea drumului, de unde se topi în întuneric.

O luă la goană până când qjunse la gura unui şanţ de irigaţie; aici sări înăuntru şi numai bărbia îi rămase deasupra gurii de piatră, ca să poată urmări pe toţi cei care vor trece în timpul nopţii, în susul şi în josul drumului, fără ca el să fie văzut de cineva.

Trecu un convoi de câteva care, lăsând un zdrăngănit de fiare în urma lor, şi se îndreptară spre marginea oraşului; pe urmă un agent de poliţie care tuşea sufocându-se şi după el vreo doi sau trei pedestraşi care cântau, ca să-şi alunge urâtul şi să sperie duhurile rele. Pe urmă se auzi ropotul unui cal potcovit

— Uhâm, mi se pare că acesta seamănă a Mahbub, îşi zise Kim văzând calul că se poticneşte când dă cu ochii de capul lui care răsări din fundul şanţului.

— Ira, Mahbub Aii, strigă el cu glasul sugrumat fii cu băgare de seamă!

Calul strunit de hăţuri se opri dintr-o dată şi începu să dea înapoi spre parapetul şanţului.

— Nu voi mai călări niciodată în timp de noapte un cal potcovit strigă Mahbub furios. Cu potcoavele se împiedică de toate oasele şi cuiele pe care le întâlneşte în drum. După ce descăleca, se plecă să ridice piciorul dinainte al calului aşa că ajunse cu capul tocmai la înălţimea până unde se putea ridica Kim.

— Lasă-te pe Vine şi ascunde-te în dosul parapetului, căci noaptea are ochi care văd prin întuneric.

— Doi oameni aşteaptă întoarcerea ta şi stau ascunşi în dosul vagoanelor în care sunt caii. Te vor împuşca îndată ce te vei întinde sub pătură să te culci, căci pe capul tău s-a pus preţ. I-am auzit vorbind prin întuneric, în timp ce stăm culcat alături de cai.

— I-ai văzut cine sunt? … Stai binişor tartore, strigă el furios, adresându-se calului.

— Nu i-am văzut, căci era întuneric.

— Nu era unul îmbrăcat ca un *faquir?*

— L-am auzit pe unul spunând celuilalt: „Ce fel de *faquir* eşti tu, de tremuri ca vargă, pentru puţină veghe pe întuneric?”

— Bine băiete. Întoarce-te în cantonament şi culcă-te. Eu nu voi muri în noaptea aceasta.

Mahbub îşi întoarse calul în loc şi dispăru în noapte. Kim se târî de-a buşilea prin şanţ, până când ajunse în dreptul locului unde se culcase pentru a doua oară, apoi trecu drumul târindu-se pe pântece şi se băgă din nou sub pătură ca să doarmă.

— În orice caz acum Mahbub ştie despre ce este vorba, se gândi el mulţumit de ispravă pe care o făcuse. Vorbea ca unul care se aştepta de mai înainte la aşa ceva. Nu cred că cei doi să tragă vreun folos din veghea de noaptea asta.

Trecu un ceas şi cu toate că făcu tot ce i-a stat în putere ca să răinână treaz toată noaptea, fu toropit de oboseală şi adormi adânc. Din când în când câte un tren de noapte trecea cu vuiet uriaş în lungul liniei, la o depărtare de cel mult douăzeci de metri de el; dar pe Kim nu-l putea trezi din somn şi nici nu-l putea supăra niciun fel de zgomot, căci era de aceeaşi indiferenţă caracteristică oricărui oriental. În orice caz, vuietul roţilor nu-i sperie nici visurile, dar nici nu i le răscoli.

În timpul acesta insă, Mahbub se perpelea neadormit Era foarte plictisit din cauză că era urmărit de oameni care aveau de gând să-i ia viaţa, cu toate că nu făceau pane din tribul lui şi nici nu aveau nicio legătură cu dragostele lui trecătoare. Primul gând şi cel mai firesc care-i veni fu să coboare în josul liniei, apoi să se întoarcă înapoi pe cealaltă parte, şi luând pe la spate pe amândoi prietenii care-l pândeau, să-i cureţe fără milă. Îşi aduse aminte însă cu multă părere de râu, că în oraşul acesta s-ar putea ca un alt serviciu al Guvernului, care să nu aibă nicio legătură cu colonelul Creighton, să-i ceară explicaţii pentru această faptă, şi aceste explicaţii ar fi fost foarte greu de dat; mai şda de asemenea că spre miazăzi de la frontieră, autorităţile făceau mare caz de un cadavru sau două care se întâmplă să se găsească pe marginea dramurilor. O astfel de supărare nu mai avusese din ziua când trimisese pe Kim cu biletul la Umballa, şi tocmai din cauza aceasta se simţise foarte mulţumit, închipuindu-şi că a reuşit să abată orice bănuială din calea lui.

Dintr-odată îi trecu prin minte un gând care i se păru strălucit.

— Englezii spun întotdeauna adevărul, îşi zise el. Prin urmare de ce am umbla noi indigenii mereu cu şoalda. Pe Allah, mă voi duce şi eu să spun englezului adevărul. La ce mai este bună poliţia guvernului, dacă unui biet om din Kabul i se pot fura caii chiar (Un vagonul cu care sunt transportaţi. Parcă am fi la

Peshawar. Mă voi duce să mă pkng la gară. Sau poate va fi mult mai bine să mă plâng unui sahib din serviciul gării. Oamenii aceştia sunt foarte zeloşi, şi dacă reuşesc să prindă hoţi prin vagoane de acestea, se ţine seamă de faptele lor şi în statele de serviciu.

Îşi legă calul în faţa gării şi ieşi pe peron.

— Ce faci Mahbub AU, strigă un funcţionar care era al doilea asistent la serviciul de mişcare al liniei ferate, un tânăr înalt şi voinic, cu părul bătucit, de culoarea inului şi îmbrăcat în costum alb de călărie, cam ponosit de soare. Ce cauţi pe aici? Poate cauţi potcoave? ...

— Nu dragul meu, căci de cai n-am nicio grijă. Căutam pe Lutuf Ullah. Am un vagon încărcat, garat mai jos ceva pe linie. Ce crezi, ar putea să-i scoată cineva din vagon, fără ştirea celor din gară?

— Nu cred că s-ar putea, Mahbub. Dar dacă s-ar întâmpla cu toate acestea, atunci ai fi în drept să faci o plângere contra noastră.

— Am văzut doi oameni care s-au ascuns sub un vagon din apropiere, de cum s-a făcut noapte. Mi-am zis însă că *faquirii* nu fură cai şi i-am lăsat în plata Domnului. Aş vrea să găsesc pe tovarăşul meu Lutuf Ullah.

— Nu mai spune Mahbub, şi zici că i-ai lăsat în plata Domnului? Pe cinstea mea, am avut mare noroc că te-am întâlniL Cum zici că arată?

— Sunt nişte *faquiri* şi cred că au venit să ridice şi ei ceva grâne din vreun vagon. Trebuie să fie mai mulţi în lungul liniei. Statul nici nu va băga de seamă paguba pe care o vor face. Eu venisem numai pentru Lutuf Ullah...

— Lasă pe tovarăşul dumitale, că-l vei găsi mai târziu. Unde e vagonul cu caii?

— Ceva mai încolo, în josul liniei, unde se fac luminile pentru trenuri.

— La ghereta de semnale, vrei să spui?

— Tocmai, pe linia din partea dreaptă care merge alături cu drumul. Lutuf UUah însă este un om înalt şi uscăţiv, cu nasul rupt şi are un câine persan de culoare cenuşie... Aşa!

Tânărul plecă numaidecât să caute un agent de poliţie, căci ştia că direcţiunea liniilor ferate suferea foarte multe pagube din cauza prădăciunilor care se semnalau la vagoanele de cereale.

— Cu bocancii lor ferecaţi vor face zgomot şi se vor mira că nu mai găsesc hoţii când se vor apropia de locul care le-am spus. Barton sahib şi tânărul sahib cu care am vorbit se vede că sunt oameni foarte deştepţi.

Aşteptă câteva minute în acelaşi loc, convins că-i va vedea întorcându-se în fugă şi gata să se repeadă să prindă hoţii. În clipa aceea o locomotivă cu farurile aprinse trecu în goană prin faţa gării, şi la lumina fugară văzu chipul agentului Barton, ştergându-se în mijlocul întunericului.

— Mi se pare c-am făcut tânărului acesta o nedreptate, căci nu pare să fie prost deloc, murmură Mahbub Aii. Să te repezi după hoţi cu o locomotivă, mi se pare ceva nou de tot.

Când în zorii zilei Mahbub Aii se întoarse în cantonament, niciunul dintre oamenii lui nu găsi cu cale să-i povestească cele întâmplate în timpul nopţii. Nimeni, doar cel mult un mic rândaş care intrase de curând în slujba geambaşului şi pe care Mahbub Aii îl chemă numaidecât în cortul său, ca să-i dea o mână de Eţjutor la împachetarea bagajelor sale.

— Ştiu tot ce s-a întâmplat, zise Kim în şoaptă, strângind chingile coburilor. Doi sahibi au venit cu *te-rainul.* Eu m-am strecurat în umbră pe cealaltă parte a vagoanelor, în timp ce *te-rainul* înainta cercetând cu băgare de seamă. Pe urmă au căzut în spatele celor doi oameni, care se ascunseseră sub vagonul cu pricina. Ce fac cu foile acestea de tutun, hagiule? Să le învelesc într-o hârtie şi să le bag sub desaga de sare? Pe urmă s-au aşezat cu genunchii pe ei. Unul dintre *faquiri* a lovit însă pe un sahib cu cornul (Kim vroia să spună că l-a lovit cu mânerul de corn de cerb al cujd pe care o poartă *faquirii,* ca singura armă asupra lor), şi sângele a început să curgă. Atunci al doilea sahib, după ce l-a ameţit pe primul duşman, lăsându-l lungit, s-a repezit la *faquir* şi l-a pocnit de câteva ori cu mânerul unei arme scurte, pe care-o smulsese din mâna celuilalt. Făceau o hărmălaie de credeai că au scăpat din casa de nebuni.

La vorbele băiatului, Mahbub zâmbea cu resemnarea unui martir.

— Nu dragul meu, eu cred că aici nu poate fi vorba atât de *dewanee* (nebunie sau un caz de urmărire în faţa în. Stanţelor civile corecţionale, căci acest cuvânt poate fi întrebuinţat în ambele sensuri), ci mai curând de *nizamut* (crimă premeditată). Spuneai că au găsit la ei şi o armă? Asta înseamnă zece ani buni

de închisoare.

— Pe urmă am băgat de seamă că cei doi nu mai fac nicio mişcare, dar cred că erau aproape morţi când i-au urcat în *terain.* Uite aşa le umblau capetele... şi e mulţime de sânge în lungul liniei. Hai să vezi.

— Eu am văzut sânge şi înainte de asta. Închisoarea va fi loc sigur pentru ei. Nu mă îndoiesc însă că nu îşi vor spune numele adevărat, aşa că va trece multă vreme până când se va afla cine sunt. Mie mi-au fost vrăjmaşi, şi după cât văd, soarta ta e toarsă din acelaşi fir cu a mea. Ce poveste minunată pentru doctorul perlelor! Hai, dă-i repede cu coburii şi cu tingirile, căci vom scoate caii din vagon şi ne îndreptăm spre Simla.

În mare grabă, aşa cum înţeleg orientalii orice grabă, după ţipete ascuţite, vorbe fără rost şi înjurături nenumărate, cu chiote pentru lucruri de nimic, tabăra se ridică şi se urni la drum, pe urma celor şase cai înţepeniţi de nemişcare şi cam speriaţi de vuietul continuu al trenurilor, îndreptându-se spre Kalca, în răcoarea zorilor jilave de ploaia grăbită care trecuse. Kim care în faţa celorlalţi oameni trecea drept favoritul lui Mahbub Aii, fu cruţat de munci mai grele, din partea celorlalţi argaţi, care ţineau să păstreze cele mai bune raporturi cu Pathanul. Mergeau încet, oprindu-se în popasuri uşoare, tot la câteva ceasuri de drum şi adăpostindu-se la umbra pe care o întâlneau din distanţă în distanţă. Pe drumul care ducea la Kalka, trec foarte mulţi sahibi, şi după cum spune Mahbub Aii, fiecare sahib trebuie să aibă aerul că este mare cunoscător de cai, şi chiar dacă ar fi dator vândut cămătarilor, totuşi trebuie să se prefacă amator de a cumpăra. Tocmai din cauza aceasta, fiecare har aba, care trecea cu câte un sahib, se oprea şi începeau să stea de vorbă. Unii chiar se dădeau jos în mijlocul drumului şi pipăiau picioarele cailor, punând întrebări fără niciun rost sau de-a dreptul prosteşti, insultând pe negustor fără niciun motiv, numai din cauză că nu cunoşteau întrebuinţarea exactă a cuvintelor din limba indigenă, pe care le întrebuinţau.

— Prima dată când am avut de-a face cu sahibi, zise Mahbub Aii întorcându-se spre Kim, care îşi umplea luleaua la umbra unui copac, asta a fost pe vremea lui colonel Soady Sahib, care a fost comandantul fortului Abazai şi a inundat din răzbunare câmpul unde era cantonamentul judecătorului, nu ştiam insă ce caraghioşi sunt oamenii aceştia şi aproape mă scoseseră din

fire. Spuneau... (şi începu să povestească lui Kim o întâmplare în care toate cuvintele indigene erau întrebuinţate de-an-doaselea, aşa că băiatul se tăvălea de râs). Acum insă, îmi dau seama că şi ei sunt ca şi ceilalţi oameni, continuă el dând drumul unui nor de fum, în anumite privinţe sunt înţelepţi, iar în altele sunt nişte proşti. Căci e mare prostie să întrebuinţezi un cuvânt cu înţeles greşit în faţa unui străin; oricât ţi-ar fi gândul de curat, un străin nu poate bănui niciodată intenţia cu care i-l spui. Asta e tot atât de primejdios, pe cât este să cauţi adevărul, răscolind locul cu vârful unui pumnal.

— Asta e adevărat, foarte adevărat, răspunse Kim. Proştii vorbesc despre viţei, când văd o femeie că se zbate în chinurile facerii. I-am auzit şi eu.

— Tocmai din cauza aceasta, în situaţia în care te găseşti tu acum, va fi foarte bine să-ţi aminteşti de aceasta, pe amândouă feţele. Între sahibi să nu uiţi niciodată că eşti sahib; iar când eşti între indigeni, să-ţi aduci aminte că eşti... zise Mahbub, apoi făcu o pauză şi zâmbi.

— La urma urmelor, ce sunt eu? Musulman, Hindustan, Jain sau Budhist? E foarte greu de ales.

— Nu mai încape vorbă că tu eşti un necredincios şi din cauza aceasta un mare afurisit. Aşa spune legea mea... sau cel puţin eu aşa cred. Dar cu toate acestea, tu eşti micul meu prieten al tuturora, şi eu te iubesc. Aşa-mi spune inima. În afaceri de credinţă e tot atât de greu de ales ca şi între cai. Un om cuminte ştie dinainte că orice cai sunt buni, căci la fiecare se poate câştiga; întrucât mă priveşte pe mine, cu toate că sunt un bun Sunni şi nu pot suferi pe cei din Tirah, sunt gata să cred acelaşi lucru despre orice credinţă. În orice caz se ştie dinainte că o iapă de Kattiawar, pe care o aduci din deşertul nisipurilor unde s-a născut, se va poticni în partea de apus a Bengaliei, întocmai ca şi un armăsar de Balkah (şi se ştie că nu se află cai mai buni decât cei din Balkah, numai de nu ar fi atât de greoi şi de laţi în spete), cu toate acestea nu fac două parale în zăpezile deşertului de la miazănoapte, alături de cămilele pe care le-am văzut eu pe acolo. Tocmai de aceea eu mi-am zis întotdeauna că orice credinţă este întocmai ca şi caii. Fiecare îşi are partea ei bună, dar numai în ţara ei.

— Lamă al meu însă, spunea că totul altceva.

— Acesta este un visător bătrân din Bhotiyal. Sunt puţin cam

nemulţumit prieten al tuturora, din cauză că văd că pui atâta preţ pe vorbele omului acestuia, pe care nimeni nu-l cunoaşte.

— Asta este adevărat hagiule, şi trebuie să recunosc că ai dreptate, dar eu mă gândesc la el cu dragoste.

— Mi se pare că şi d se gândeşte la tine, tot aşa. Şi inimile sunt ca şi caii, care se duc şi se iau după cei care trec înaintea lor. Strigă la Gul Sher Khan să bată bine ţăruşii de care este priponit armăsarul cel ciacâr; n-avem nevoie ca în fiecare popas să înceapă caii să se ia la bătaie; căci văd că sunt gata din nou să se încaiere. Ascultă aici, crezi că pentru liniştea ta, este nevoie să mai vezi pe Lamă?

— Bătrânul face parte din destinul meu. Dacă nu-l voi mai vedea şi dacă omul acesta îmi va fi luat, să ştii că voi fugi de la madrissah din Nucklao, şi odată plecat, nu ştiu cine va fi în stare să mă mai găsească.

— Asta aşa este, căci niciodată un mânz tânăr nu a fost legat în căpăstru mai slab decât tine, răspunse Mahbub şi dădu din cap.

— Nu te speria, zise Kim, ca şi când s-ar fi pregătit să dispară chiar în clipa aceea. Bătrânul lama mi-a spus că va veni să mă vadă la *madrissah*…

— Cum să apară un cerşetor cu căţuea în mână, în faţa acestor tineri să…

— Nu în faţa tuturor, îl întrerupse Kim, căci aceştia au ochii albaştri şi negru la rădăcina unghiilor, iar în vinele unora dintre ei curge sângele claselor cele mai de jos. Sunt fii de *metheeranees* şi cuscriţi cu *bhungi* (măturători).

Cred că este inutil să mai redăm explicaţiile pe care le da Kim, cu glasul liniştit, în timp ce rodea o bucată de trestie de zahăr.

— Prietene al tuturora, zise Mahbub, întinzându-i luleaua ca să i-o scuture de cenuşă. În viaţa mea am cunoscut mulţi bărbaţi, femei şi copii, şi tot atâţia oameni albi. Cu toate acestea, n-am întâlnit până acum un prichindel, care să se asemene cu tine.

— Cum adică? Pentru că eu îţi spun întotdeauna adevărul.

— Poate şi din cauza asta, căci trebuie să ştii că lumea e plină de duşmani pentru cei care sunt oameni de treabă.

Mahbub Aii se ridică în picioare şi, după ce îşi strânse brâul, ieşi să vadă de cai.

— Dar dacă se va întâmpla să-l dau pe parale?

Tonul cu care îi puse această întrebare, făcu pe

Mahbub să se oprească în loc şi să se întoarcă spre el:

— Ce-o mai fi şi asta?

— Dacă îmi dai opt annale, îţi voi spune, se strâmbă Kim, mai ales că este vorba de liniştea ta.

— Mă, *shaitane!* Zise Mahbub, şi-i întinse banii.

— Îţi mai aduci aminte de întâmplarea cu hoţii din noaptea aceea la Umballa?

— Fiind vorba de nişte oameni care aveau de gând să-mi ridice viaţa, nu i-am putut uita. Încă. Da, de ce?

— De Kasmir Serai îţi mai aduci aminte?

— Vin îndată să-ţi smulg urechile, sahib.

— Nu e nevoie Pathane... Dar să ştii că*faquirul* pe care l-au lăsat leşinat în bătaie era acelaşi care intrase noaptea la tine şi ţi-a răscolit toate lucrurile în Lahore. I-am văzut faţa la iumina felinarului, dnd îl urcau pe locomotivă. Era acelaşi bărbat pe care îl văzusem înainte.

— De ce nu mi-ai spus îndată?

— Omul va intra în închisoare şi vei avea pace de el câţiva ani. Cred că nu trebuie să spui dintr-o dată, mai mult decât este numaidecât nevoie. Afară de asta, înainte de plecare nu aveam nevoie de bani pentru dulciuri.

— Allah Kerim! Într-o zi dacă îţi va veni poftă, ai să-mi vinzi şi capul de dragul ritorva dulciuri.

Kim îşi va aduce aminte toată viaţa de drumul lung şi liniştit pe care l-au făcut de la Umballa, trecând prin Kalka şi grădinile Pindjor, care sunt în marginea trecătorii spre Simla. Revărsarea neaşteptată a apelor fluviului Gugger, îi făcu să piardă un armăsar (fără îndoială, pe cel mai de preţ) şi era gata să înece pe Kim în mijlocul valurilor tulburi şi furioase. Ceva mai încolo caii Îi se speriară la vederea unui elefant al guvernului, şi fiind bine hrăniţi de iarbă grasă a drumurilor pe unde trecuseră, pierdură o zi şi jumătate, până să-i adune din nou. Pe urmă se indiniră cu Sikandar Khan, care cobora cu şase gloabe, pe care nu le putuse vinde nimănui, şi Mahbub, care sub unghia degetului mic avea mai multă pricepere de geambaş decât Sikandar Khan în toate corturile lui, fu nevoit să-i cumpere o pereche de cai proşti, dar afacerea asta 3 costă opt ceasuri de târguieli pline de vicleşuguri şi o mulţime de lulele fumate. Cu

toate acestea, drumul fu o plăcere; poteca şerpuia spre coame, sau se înclina spre văi, tăind coasta munţilor, în rumene ăla zorilor reflectate în zăpezile de dincolo de culmi; drumul era străjuit de cactuşi care se înşirau ca nişte candelabre pe coastele pleşuve, petrecut de murmurul cu nenumăratele glasuri ale izvoarelor, de ciorovăiala neîntreruptă a maimuţelor; deodarii cu ramurile plecate în jos se căţărau tot mai sus în faţa lor. Dedesubt se aştemea covorul nesfârşit al câm- piilor şi împrejur buciumarea neîntreruptă a trompeţilor de la câte o tonga; emoţia pricinuită de caii speriaţi când se întâmplă ca o tonga să treacă prin apropiere; veneau apoi popasurile pentru rugăciune, când Mahbub Aii (dacă se întâmplă să creadă că nu are nicio pricină de grabă) $e oprea să-şi facă abloţiunile şi să murmure câte o rugăciune; popasurile de seară, când oamenii stăteau de vorbă şi-şi povesteau păţaniile din cursul drumului făcut în timp ce bivolii şi cămilele rumegau tihnite în faţa carelor, toate aceste impresii cântau în sufletul lui Kim 0 melodie necunoscută până acum.

— În ziua când toate cântecele şi jocurile acestea se vor termina, zise Mahbub Aii, vine colonelul Creighton şi Ţaţa lucrurilor se va schimba.

— Ţară frumoasă, ţară minunată a Hindustanului! Ţara celor cinci fluvii, este mai frumoasă decât oricare alta, şi dacă se va întâmpla ca Mahbub Aii sau colonelul să se întoarcă împotriva mea, voi veni aici, zise Kim, aproape cântând. După ce voi pleca, dne să mai vină pe urma mea, ca să mă găsească unde sunt? Ia priveşte hagiule, mi se pare că departe dincolo, se vede Simla? Allah, ce oraş! Se minună băiatul.

— Fratele părintelui meu care pe vremea când la Peshawar se săpau fântânile lui Mackerson sahib, îşi mai aduce aminte de vremea când aici nu erau mai mult de două case.

Geambaşul apucă cu caii pe o potecă alăturată cu şoseaua, coborând în unghi ascuţit spre bazarul de jos al oraşului, care era aproape de Primărie. Un om care cunoaşte toate întortochierile acestui cartier, poate sfida viclenia aparatului poliţenesc al acestei capitale a Indiei în timp de vară, căci terasele comunică una cu alta, hudiţele se încrucişează şi fiecare intrare de gang, are o ieşire ascunsă şi nebănuită. Aici trăiesc cei care mijlocesc facilităţile vieţii de trândăvie ale oraşului: *jhampanis* care în timp de noapte duc *rikshaws* cu

frumoase cucoane şi stau în faţa meselor de joc, până în zori; samsari, vânzători de dulciuri şi curiozităţi, sau vânzători de lemne, preoţi, Pungaşi de buzunare şi funcţionarii indigeni ai guvernului. În acest cartier poţi auzi curtezanele vorbind despre lucruri care trec drept cele mai ascunse secrete ale Consiliului Superior al Indiei, şi tot aici mişună furnicarul agenţilor şi spionilor a cel puţin jumătate din Statele domnilor indigeni. În acest cartier Mahbub Aii îşi închirie o cameră cu un lacăt mult mai solid decât cel de la uşa maghernitei din Lahore, în casa unui negustor de vite, mahomedan. Casa aceasta era un fel de casă a minunilor, căci pe înserate se arătă un tânăr rândaş, şi peste un ceas plecă un flăcăuaş eurasian (vopseaua pe care i-o dase pe obraz fata din Lucknow fusese mult mai bună), îmbrăcat în haine cumpărate de gata, dar care îi veneau destul de prost.

— Am vorbit cu Creighton sahib, şi mâna prieteniei a abătut a doua oară biciul, care era să cadă pe spinarea ta, zise Mahbub Aii. Spune că ai pierdut şaizeci de zile, umblând pribeag şi acum este prea târziu să te mai poată trimite la o şcoală aici în munţi.

— Eu v-am spus că vacanţele sunt ale mele şi fac cu ele ce vreau. La şcoală eu nu mă duc de două ori. Aceasta este partea întâi a obligaţiilor mele. Aşa cum ne am înţeles.

— Colonel sahib n-are până acum ştire despre această înţelegere. Da, aici înainte tu vei locui în casa lui Lurgan sahib, până când va veni vremea să te întorci din nou la Nucklao.

— Aş fi preferat să stau cu tine, Mahbub.

— Tu nu-ţi dai seama de cinstea ce ţi se face. Însuşi Lurgan sahib te-a poftit. Te duci pe coasta din faţă, urcând drumul până în vârful colinei; pe urmă vei uita complet că m-ai cunoscut şi ai vorbit vreodată cu mine, Mahbub Aii, cel care vinde cai lui Creighton sahib, şi pe care tu nu-l cunoşti şi nici nu ai auzit de el. Nu uita, că aceasta este porunca.

Kim dădu din cap:

— Bine, dar cine este acest Lurgan sahib? Ah, nu (privirile lui se încrucişară cu fulgerarea de sabie a lui Mahbub), nici n-am auzit până acum de numele acestuia. Nu cumva este şi el unul de ai noştri? Întrebă băiatul în şoaptă.

— Ce vasăzică asta, sahib, „unul de ai noştri? 44 răspunse Mahbub pe acelaşi ton cu care era obişnuit să vorbească europenilor. Eu sunt Pathan, tu eşti sahib şi fiu de sahib. Lurgan

sahib are o dugheană în apropierea magazinelor, pe care le ţin negustorii europeni. Îl cunoaşte toată Şi mia. Poţi întreba pe cine vrei… dar ţine minte prietene al tuturora, că omului acestuia trebuie să-i dai ascultare la cea mai domoală clipire a ochilor, când îţi va face semn. Oamenii spun că face farmece, dar asta pe tine nu te interesează. Urcă poteca şi vezi ce este. Pentru tine, va începe acum jocul cu primejdia.

SFÂRŞITUL VOLUMULUI i